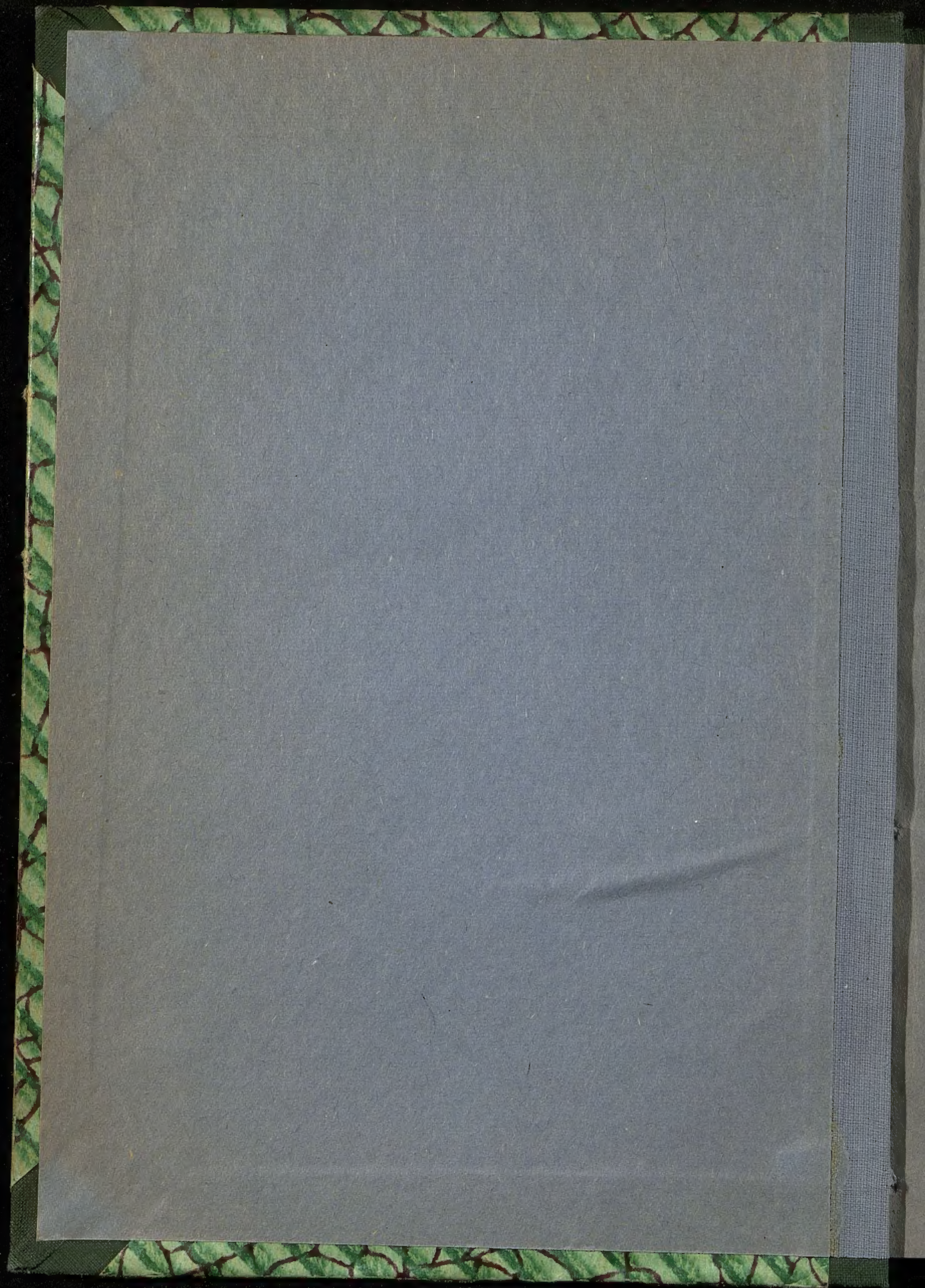

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ

ОБ

РУ́СКОМ ЈЕЗИ́КУ,

ПОПА́ ЈУРКА КРИЖА́НИЩА,

презва̂нјем Се́рблянина, ме́джу Ку̂појУ и Ву́нојУ рика́ми, во Ујездех Бихуша гра̂да, окол Дубовца́, Озаља́ и Ри́бника остро́гов.

Пи́сано къ Сиби̂ри

Ли́та ҂зрод.

Москва.

҂аѡнѳ.

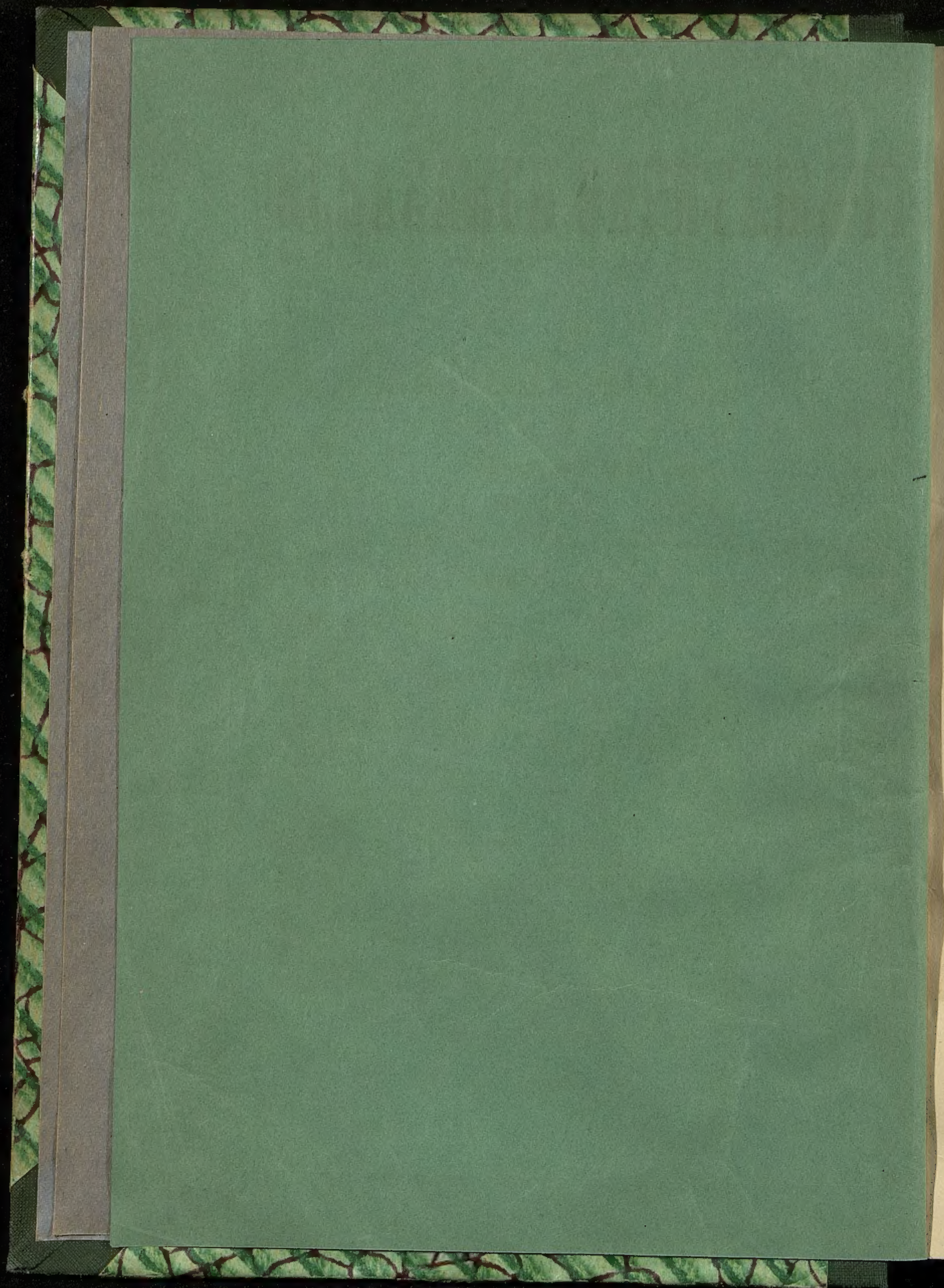

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ

ОБ

РУ́СКОМ ЈЕЗИ́КУ,

ПОПА́ ЈУРКА КРИЖА́НИЩА,

презва̂нјем Се́рблянина, ме́джу Ку̂пою и Ву́ною рика́ми, во у́је́здех Би̅хща гра̂да, окол Ду́бовца́, Озља́ и Ри́бника остро́гов.

Пи́сано въ Сиби̂ри

Ли́та ҂зрод.

Москва.

Въ Университе́тской Типографіи.

҂аѿнд.

Печатать позволяется,

съ тѣмъ, чтобы, по отпечатаніи, представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва, Декабря 3 дня, 1859 года.

Цензоръ А. Драшусовъ.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Безъ сомнѣнія, какъ названіе етого сочиненія, такъ имя его виновника, языкъ, правописаніе и самое мѣсто, выставленныя мною на заглавномъ листѣ, не говоря уже ничего о содержаніи, цѣли и образѣ изложенія, невольно вызываютъ издателя къ объясненію. Вотъ оно:

Не находя въ собственноручной рукописи, служившей мнѣ для изданія, особеннаго заглавія для етого сочиненія, я рѣшился выставить, вмѣсто его, то, которое употреблено сочинителемъ въ началѣ его Предисловія (Предговоря) и въ заголовкѣ самаго сочиненія, «Граматично изказане,» т. е., Граматическое объясненіе (сказаніе), изслѣдованіе. Правда, въ концѣ Предисловія своего, сочинитель называетъ его разъ Граматикой («а про сю *Граматику* чаю,» и пр.), но безъ всякаго отношенія къ самому Рускому языку. Подъ Рускимъ же языкомъ онъ разумѣетъ вовсе не нашъ Рускій (общенародный, письменный, или простонародный, разговорный), но такой, который всѣ Славяне могутъ понимать, «се ест от самих Русянов, и от Словинцев, и от Лехов, и от Чехов,» и т. д., слѣдовательно, Общеславянскій, «просудил есем говорит будто *общим* никоим език омъ, даби от всих било разумлено;» для того, избѣгая чужаго въ словахъ и словосочиненіи,» «в ричех и в составлению бесиди,» употреблялъ склоненія и окончанія, «претвори

и завершаня ричем,» которыя общѣе, или же, по крайности, большинству обычнѣе, «коя сут общенія, илити вножим нашим отминам (нарѣчіямъ, діалектамъ) обична.» Такой языкъ, по его мнѣнію, былъ, или долженъ быть, древнѣе всѣхъ прочихъ, письменный языкъ Славянскихъ народовъ, «придньи и книжньи наш език,» и называется не Славянскимъ, «Словинскимъ,» но Рускимъ, «по правде морал би се зват Руским.» Замѣчательны причины, склоняющія его къ тому. Нѣкогда было шесть Славянскихъ царствъ, — говоритъ онъ, — да и теперь еще шесть же главныхъ народовъ и нарѣчій, «шестеро бо никогда бяше кралество, и даже до днеска шестеро ест людство и шест езичних славниьихъ отмин в нашем народу, рекши: Русяни, Лехи, Чехи, Болгари, Сербляни и Хервати;» но всѣхъ древнѣе, знаменитѣе и глава всѣмъ — народъ и имя Руское: «измеджу всих пак тих народних предилов наистаріе и осталним всим зачалко ест людство и име Руско,» по тому что всѣ они вышли изъ земли Руской, «из Русиновъ произишли.» Одни пустились на Югъ, по ту сторону Дуная, и тамъ основали три Государства: Болгарское, Сербское и Хорватское, а другіе на Западъ, по сю сторону Дуная, и положили начало Польскому и Моравскому или Чешскому королевствамъ: «едни преидоше чрез Дунай, обладали пространіе државн и раздѣлиша се на три Кралества, прозвани бише Болгари, Сербляни и Хервати, а ини пак загони Руского же народа, пошедше от Востока на Западъ, обседоше по сей странѣ Дуная и основаше Лешско и Муравско илити Чешско Кралества.» А что Греческіе писатели упоминаютъ больше о Славянахъ, а не о Рускихъ, то ето по тому, что перешедшіе за Дунай назывались первоначально Славянами, «ино изперва звахy се единим именом Словинци, потому у Грековъ Словинско име учинило се ест паче познано.» Ето привело нашихъ лѣтописцевъ къ мысли, будьто бы нашъ народъ получилъ начало свое отъ етѣхъ Славянъ, будьто

Русы, Ляхи и Чехи пришли оттуда; напротивъ, Руской народъ испоконъ живетъ въ своей родинѣ, на Руси, а всѣ прочія вѣтви вышли изъ нея и появились гостьми въ нынѣшнихъ ихъ земляхъ; стало быть, Руской народъ и имя всѣмъ прочимъ начало и корень: «наши летописци понепщише, будто даби нашему народу зачате било от Словинцев, да биху Русяни, и Лехи, и Чехи отонуда били симо пришли; далихо Руско поколене и име пребивает во изконивичной своей домовине, в Руси, а остални загони вси из Руси же произидоше и появиши се нови гости в странах, в коих сада пребывают; становито ест, еже Руско племе и име ест осталним всим вершина и кореника.» Оттуда, желая означить однимъ общимъ именемъ всѣ наши шесть поколѣній съ ихъ языками, должно употреблять названіе кореннаго народа, и по тому, не Руской языкъ вѣтвь Славянскаго, но на оборотъ, особливо языкъ книжный, какъ корень прочимъ, родился у старѣйшаго поколѣнія, у Рускихъ: «родил се у найстаріего поколеня, у Русяновъ.» Возьмите любую Церковную книгу, и вы найдете въ ней въ десять разъ больше словъ, сходныхъ съ Рускимъ общимъ языкомъ, нежели съ Славянскимъ (т. е., Южныхъ Славянъ): «десет крат веще згаджают се кньиги цирковни з Руским общинимъ, неже со Словинским изговором.» Слыша все ето, невольно припоминаете себѣ новѣйшія изслѣдованія перваго Славянскаго критика-историка и филолога, Шафарика, дошедшаго до одной съ Крижаничемъ мысли и вывода только въ слѣдствіе самыхъ обширныхъ и изумительныхъ своей глубиной и проницательностью изслѣдованій, при пособіи всей современной учености, который доказалъ намъ справедливость показанія безыменнаго Равенца (886) о нашей Руси, изъ коей, по словамъ его, вышли всѣ Славяне: «unde Sclavinorum exorta est prosapia,» а также Баварскаго Географа (869 — 890), утверждающаго, что ето было такое царство, «ut ex eo

cunctae gentes Sclavorum exortae sint et originem, sicut affirmant, ducant.» Съ другой стороны, невольно приходять на память и мнѣнія другихъ современниковъ нашихъ о старѣйшинствѣ и почетѣ Рускаго народа и єго языка между Славянскими нарѣчіями, представляющаго собой цѣлую самобытную половину относительно всѣхъ прочихъ, взятыхъ вмѣстѣ (Палацкій, Надеждинъ и Максимовичь), даже до самаго названія Славяноцерковнаго языка Рускимъ (Зубрицкій). Разумѣется, я не хочу етѣмъ сказать, чтобы упомянутыя мнѣнія отъ того что либо выигрывали въ своей основательности: указываю только на замѣчательную проницательность, объємъ помысловъ, ученость и знаніє языковъ древнихъ и нарѣчій Славянскихъ моего Серба. И когда же и гдѣ? Въ половинѣ XVII-го вѣка, на Руси, и въ Сибири! Какъ мѣтко очертилъ онъ въ нѣсколькихъ словахъ состояніе главныхъ Славянскихъ нарѣчій въ свое время! Булгарскій до того потерянъ, по єго словамъ, что єдва существуєтъ; Польскій на половину принялъ въ себя словъ изъ чужихъ языковъ (Макаронскій языкъ XVII и половины XVIII в.), Чешскій нѣсколько чище (время Австрійскихъ драгонадъ и Єзуитскаго преслѣдованія), Бѣлорускій (тогдашній книжный въ Вел. Княжествѣ Литовскомъ и Малоросіи) хуже самаго Польскаго: перенимая все у Поляковъ, нравы, законы и языкъ, Бѣлорусцы черпали изъ мутнаго колодца, и по тому не въ состояніи подать намъ чистаго питья; а Сербскій и Хорватскій только способны къ объясненію объ однихъ лишь обыходныхъ предметахъ, такъ что одно слово у нихъ Руское, другоє Угорское, третье Нѣмецкоє, четвертоє Турецкоє, пятоє Греческоє, шестоє Итальянскоє, или Албанскоє. И Церковный языкъ испещренъ не только Греческими, но даже Латынскими и Нѣмецкими словами. Участіє послѣдняго въ Церковномъ, какъ извѣстно, въ наше только время доказано. Недовольный ни языкомъ Богослужебнымъ, слиш-

комъ ужь переиначеннымъ въ его время на Греческій образецъ, «како сутъ Греки нашу бесиду на свое копито набили», ни другимъ Славянскимъ, Крижаничь, послѣ долговременнаго размышленія, какъ бы помочь такому горю, рѣшился, при помощи своего необыкновеннаго тогда знанія всѣхъ почти Славянскихъ нарѣчій, написать Граматику Славянскаго языка, пользуясь при составленіи ея, каждымъ изъ нихъ по крайнему своему разумѣнію. Такимъ образомъ, положивши въ лексическомъ отношеніи въ основаніе книжный Рускій языкъ, въ которомъ больше чѣмъ гдѣ либо уцѣлѣло словъ, годныхъ и нашему языку свойственныхъ («привластнихъ»), какъ языкѣ, употребительномъ въ Государственномъ управленіи, законовѣдѣніи и всякихъ дѣлахъ народныхъ (по тому что гдѣ нѣтъ «ни кралевских приказов и народного устроеня или законоставя во властитомъ (родномъ) езику, тамо по нудже казит се език и погибает; а гди ест кралествено дило и народно законоставе во своем езику устроено, тамо език обикает битъ обилній и от дне до дне твори се стройній»), а въ граматическомъ Сербскохорватскій, въ особенности тотъ, которымъ говорили въ то время въ его родномъ краѣ (между рѣками Купой и Уной, въ собственной Хорватіи), и который чище и ближе всего сохранилъ въ себѣ произношеніе и т. п. къ старинному коренному Рускому (по его понятію, т. е., Общеславянскому) языку, онъ, послѣ 20-лѣтнихъ занятій исправленіемъ языка, сложилъ всѣ свои мысли и думы о немъ въ «Граматичномъ изказаню.» Уже выше замѣтилъ я, что такое разумѣетъ онъ подъ Рускимъ языкомъ, и, однако же, не смотря на заблужденіе его въ етомъ случаѣ, на естественную невозможность создать одному лицу языкъ для своего народа, а тѣмъ болѣе для нѣсколькихъ, «даби от всих било разумлено,» хотя не онъ послѣдній мечталъ о томъ, по тому что языкъ становится общимъ для многихъ народовъ

только богатствомъ, цѣнностью произведеній на немъ и стеченіемъ особенныхъ благопріятныхъ обстоятельствъ государственной жизни употребляющихъ его (на пр., Греческій, Латинскій, Французскій), все таки попытка Юрія — необыкновенное явленіе не только въ области Славянской Филологіи, но и вообще Европейской. И точно, кромѣ первыхъ Граматическихъ опытовъ у Чеховъ (Гуса, Клатовскаго, Бенешовскаго, Нудожера, Драховскаго и Розы), Поляковъ (Заборовскаго, Паркоша и Менинскаго), Рускихъ (по Церковному языку: Зизанія и Смотрицкаго), и прочая Европа, большею частію, пробивалась Донатомъ, Альмаромъ и под. имъ; а по тому, встрѣтить такое граматическое твореніе, въ которомъ сочинитель стремится создать изъ многочисленныхъ родственныхъ нарѣчій одинъ общій языкъ, всѣмъ равно доступный, и создать не на обумъ, съ критическими пріемами, сравнительнымъ изученіемъ всѣхъ ихъ, развѣ ето не замѣчательный подвигъ? Хотя онъ не достигъ своей главной цѣли, однако, основную идею провелъ всюду строго и систематически стройно; а проводя ее, сколько сдѣлалъ остроумныхъ, глубоко вѣрныхъ и поразительныхъ замѣчаній вообще о Славянскомъ языкѣ и разныхъ его нарѣчіяхъ! Сколько новыхъ правилъ и особенностей подмѣтилъ и первый высказалъ, такихъ, которыя только въ новѣйшее время лучшіе Европейскіе и наши Славянскіе Филологи, опираясь на всѣ пособія и богатства науки и средствъ, обнародовали намъ? Исчисленіе ихъ и соотношеніе съ послѣдними много потребовало бы времени и далеко бы отвлекло меня: читатели, знакомые съ современнымъ состояніемъ Филологіи и Языковѣдѣнія въ Европѣ и у Славянъ, найдутъ почти на каждой страницѣ подтвержденіе сказанному мною; а для прочихъ замѣчу только, что уже незабвенный К. Ф. Калайдовичь (въ своемъ Іоаннѣ Ексархѣ Болгарскомъ, стр. 121 — 122) удивлялся здравымъ сужденіямъ

и открытіямъ Крижанича. «Читателямъ нашимъ, думаю, любопытно будетъ знать, что сочинитель сей Грамматики, писавшій болѣе, нежели за полтораста лѣтъ предъ симъ, встрѣчается съ такими мнѣніями, которыя почтеннѣйшіе Филологи, Гг. Востоковъ и Болдыревъ, предложили ученому свѣту въ наше время. На стран. 96 онъ говоритъ: *всякое прилагательное имѣетъ два отличія: простое и изрядное. Простыя прилагательныя знаменуютъ просто, каково есть что, на пр., великъ, а, о, а изрядныя показываютъ вещь на изредъ* (т. е., въ нѣкоторой высшей степени качества, если такъ должно понимать слова его: «изредна оказуют вещ на изред, и знаменито бит такову») *и дѣлаются чрезъ сложеніе простыхъ съ слогами ій, ая, ое, на пр., великій, ая, ое.* Также и Г. Востоковъ (прим. 53) согласно съ нимъ называетъ прилагательныя усѣченныя *простыми*, и производитъ отъ нихъ *сложныя*, но только чрезъ прибавленіе личнаго мѣстоименія й, ꙗ и ѥ (онъ, а, о), а не просто слоговъ *ій, ая, ое.** На стр. 123 нашъ Сербъ раздѣляетъ всѣ глаголы на *однократные, многократные и неопредѣленные*, и опредѣляетъ ихъ согласно съ Г. Болдыревымъ. Далѣе замѣчаетъ онъ, что неопредѣленные глаголы суть коренные, и что отъ сихъ происходятъ многократные и однократные; что почти всѣ неопредѣленные глаголы, слагаясь съ предлогами, превращаются въ однократные (съ послѣдними онъ смѣшиваетъ совершенные), на пр., *посижу, полежу*; что нѣкоторые глаголы въ сложеніи съ предлогами имѣютъ два знаменованія: многократное и однократное (слѣдовательно одною формою выражаютъ и настоящее и будущее время), на пр., *завожу, обхожу*. Все сіе говоритъ и Г. Болдыревъ въ своемъ *Разсужденіи о средствахъ*

---

* У сего же Серба мѣстоименіе *онъ* имѣетъ въ род. *го*, въ дат. *му*; Поляки и Булгары и теперь такъ пишутъ, а Сербы и Хорваты перемѣнили *го* на *га*. Ето подтверждаетъ мнѣніе Г. Востока.

исправить ошибки въ глаголѣ (Труд. Общ. Люб. Росс. Словесн. Ч. III.). Но Грамматикъ нашъ поступаетъ еще далѣе, утверждая рѣшительно, что въ Русскомъ языкѣ будущее время однократныхъ глаголовъ совершенно одинаково съ настоящимъ; при семъ онъ предлагаетъ въ примѣръ такія формы, которыя нынѣ употребляются только въ будущемъ времени, на пр., *дамъ, реку, ступлю, востану, приду, учиню* (стр. 129). Сію мысль находимъ мы и у Г. Болдырева.— На стр. 133 Сербъ говоритъ, что для составленія сложныхъ формъ глагола мы имѣемъ четыре помогающихъ: *есмь* (єсемъ), *буду, хочу* (хощу), *имѣю* (имаю), изъ чего видѣть можно, что онъ *различаетъ* глаголъ *есмь* отъ *буду;* и Г. Болдыревъ также различаетъ послѣдніе два глагола.» Ето сужденіє, между прочимъ, показываєтъ намъ, что Калайдовичь внимательно читалъ Граматику нашу, и, пораженный необыкновенными єя достоинствами, желалъ єй изданія. «Приведенныя нами мѣста показываютъ,—заключаєтъ онъ своє сравненіє,— что сей достохвальный трудъ достоинъ изданія.» Исполняю желаніє покойнаго труженика-археолога, до сихъ поръ єще незамѣнимаго никѣмъ у насъ, перваго, указавшаго мнѣ въ своємъ Ексархѣ на ето сокровище. Ставлю себѣ въ непослѣднюю честь и заслугу, что судьба опредѣлила мнѣ пустить въ свѣтъ, чрезъ 182 года, трудъ етого славнаго нашего Граматика, *отца сравнительной Славянской Филологіи,* и перваго на семъ поприщѣ въ цѣлой Європѣ; я уже не говорю ни слова о томъ, что онъ же не только *первый Сербо-Хорватскій Граматистъ*, но, вмѣстѣ съ тѣмъ, и *первый, писавшій на Сербо-Хорватскомъ языкѣ*, который у него, при всей примѣси Церковнаго и Рускаго, гораздо чище, нежели у многихъ послѣдующихъ писателей. При томъ не должно забывать, что ето былъ Сербъ изъ Хорватіи *Католическаго исповѣданія*, даже *священникъ*, промѣнявшій,

въ землѣ Православной, Абецеду на Кирилицу, хоть и первую, какъ увидимъ въ свое время, не совсѣмъ забывалъ.

Неизвѣстно, когда и зачѣмъ прибылъ онъ къ намъ, но, судя по словамъ его, уже въ 1665 г. (октября 7-го дня), времени написанія Предисловія къ своей Граматикѣ, уже до того оконченной перепиской, онъ жилъ у насъ болѣе 20 лѣтъ, трудясь, между прочимъ, безпрестанно надъ задуманной Граматикой: «юже давніе от двадесети лит начал есем думат и трудитсе в езика изправленю, и помищат непрестанно всачину, гдѣ коли могахи что к сему наминеню годно обличит и на ум побрат.» Слѣдовательно, прибытіе его въ Россію можно пологать около 1645 г., когда на югѣ Церковь Православная боролась, въ лицѣ безсмертнаго Митрополита своего, Петра Могилы, съ Уніей и Католиками (1633 — 46), а на Сѣверѣ немилосердно хозяйничали въ, прекрасномъ само по себѣ, исправленіи книгъ Церковныхъ, при добродушномъ и недальновидномъ Патріархѣ, Іосифѣ (1642—52), извѣстные начальники послѣдующаго раскола, протопопы Авакумъ и Иванъ Нероновъ, попы Лазарь и Никита, дьяконъ Федоръ Ивановъ (справщикъ), и начальникъ Типографіи, Князь Львовъ. Вѣроятно, и онъ, въ ето время *волненій переводныхъ*, какъ ученый и знатокъ древнихъ (Греч. и Латин.), новыхъ (Европейскихъ) и Славянскихъ языковъ, не могъ удержаться отъ предложенія услугъ своихъ по дѣлу исправленія, что неминуемо влекло, при тогдашней шатости власти обѣихъ спорящихъ сторонъ, къ непріятностямъ; но я убѣжденъ, что Сербъ вовсе непричастенъ, уже по своему образованію, заблужденіямъ и расколу Авакума съ братіей, хотя и былъ сосланъ вмѣстѣ съ однимъ изъ его товарищей, буйнымъ дьякономъ Федоромъ. Соображая показаніе его самаго въ «Обличеніи Соловецкой Челобитной,» писанной въ 1675 г., что прошло уже 14 лѣтъ, какъ онъ находится въ Сибири, открывается время его ссылки

туда, т. е., 1661 г., спустя 5 л. послѣ ссылки Авакума, и въ годъ возвращенія его съ Байкала въ Москву, съ которымъ онъ и видѣлся, по его же словамъ, въ Тобольскѣ (см. ниже); слѣдственно, ето случилось во время усиленія раскольниковъ въ Москвѣ и разлада Патріарха Никона съ Царемъ. Въ ето то время Юрій, «зрещ на шатост, коя се ест учинила дляради кньижних преводовъ,» и сидя въ холодной и пустынной Сибири, пишетъ свое Изказане, съ цѣлію и свою лепту принести въ етомъ дѣлѣ: «наипаче чаял есем полезно дило сотворит, да бих сих своих мало годних, да вноголитних трудов не утаил.» Онъ думалъ тѣмъ не только приспѣть исправленію и совершенствованію, по своимъ понятіямъ, языка книжнаго, но даже и умиренію тогдашняго народнаго волненія: «Процинял бо есем, ова помищеня или обличеня не лихо ко *исправленю*, ко изтежаню и къ *совершеню* езика, него тож и к *упокоеню народнихъ сьсор* бит поспишна.» Прекрасны и возвышены слѣдующія за тѣмъ мысли его объ исправленіи книгъ своего времени, ограничивавшемся, какъ извѣстно, по большей части, одною *буквою*. Я всегда былъ того мнѣнія, — говоритъ онъ, — что какъ порча языка въ Церковныхъ книгахъ никого не вводитъ въ осужденіе, такъ равно и исправленіе ея никому не доставляетъ спасенія, напротивъ, одно лишь сердце благочестивое и въ добродѣтели неутомимое спасаетъ всякого: «Мое бо присудженe всегда сицево ест било: еже нити сказа езика никого же не осуджает, нити исправлене бесиди никого же спасает, но сердце благочестиво и в добродителех неутомно, по Божіей милости, добивает спасеня. И по сему, хотя бяху Цирковніе кньиги и десет крат худже преведени били в говореню неисправном (не велю вь разуму), таково неисправлене никому же не би спасеніе цисти препачило (стало на пути спасенія). И никако же нист достойно дляради такових пулних (ничтожныхъ)

причий цирковного раздора чинит, нити для граматичних поблудков (заблужденій, ошибокъ) соблажнят се и духовну любов разарят.» При всемъ томъ, хотя изза неисправности въ письмѣ и языкѣ не слѣдуетъ волновать и колебать Церковь: «въ Божей циркве шатост чинит,» однако же, исправленіе языка и духовныхъ бесѣдъ весьма полезное дѣло, какъ способствующее яснѣйшему уразумѣнію смысла: «або посабляет кь леглему изреченю и ко уразумленю всакихъ благоговейних дум и души спасающих совитов.» И по тому «Граматично радине (исправленіе) всакако дознавае се бит потрибно.» «Но, быть можетъ, спросятъ меня, — заключаетъ онъ: — хорошо ли предлагаемое тобою Граматическое изслѣдованіе?, скажу въ отвѣтъ, что одинъ человѣкъ, особенно безъ совѣта съ другими, всего знать не можетъ, какъ ето выпало на долю мнѣ, грѣшному, «се дило дилат без всакого совита,» мнѣ, «*живущему дляради моьих грихов во отлученю* от чловичского общеня и совита.» Но все таки, думаю, объ етой Граматикѣ, что въ ней все, особенно трудное, довольно изслѣдовано и объяснено, а что неудобно было для меня, то послѣдующіе труженики рѣшатъ, равно какъ всѣ мои пропуски и ошибки легко откроютъ, пополнятъ и исправятъ: «А про сію Граматику сице чаю и суджу: еже вь ней всакіе вещіе тяжкости по достанку есут изпречтени, и лед неудобя послидующим по мни трудолюбцем претерт. И гди есемъ я что презрил, или пропустил, или поблудил, лехко будет отсели иним охотником обличит, и прибавит и изправит.» Трудъ свой Юрій кончилъ на бѣло, въ Сибири, 4 года послѣ ссылки въ нее.

Спустя ровно 10 лѣтъ потомъ неутомимый Сербъ, не смотря на всѣ лишенія и душевную горесть отъ бездѣйствія, пуще всего томившую его, въ продолженіе 14-лѣтняго пребыванія

въ Тобольскѣ, какъ самъ выражается въ слѣдующемъ сочиненіи: «Четернадесте бо лѣт юже преживох, и єще до вольи Божіє живу в сей Сибирской вузе, Богу Всемогущему многогрѣшен, а всему міру *безделенъ*, *некорестенъ и непотребен*. ***Никто же бо от мене не изпрашает ни какова же рукодѣля, ни послуги, ни совета, ни помощи, ни работы***, а Божа и Царска милост питаєт ме тако *безделна*, будто нику скотину въ котцу,» взволнованный поведеніємъ Силовецкой обители въ отношеніи къ Руской Церкви, обители, отвергшей определенія Москов. Соборовъ 1666 и 1667 въ особой Челобитной къ Царю, и потомъ явно взбунтовавшейся, подаєтъ и свой голосъ въ етомъ важномъ дѣлѣ, потрясавшемъ тогда всю Великую Русь, пишетъ своє: «*Соловецкой челобитной обличеніє*, на 231 стр. или 116, л. въ 12 статьяхъ. Вотъ єя полноє заглавіє: «Соловѐчска челобѝтна об сꙋјевѐрствꙋ и об раздо́рꙋ: зь обыснѐнјем Јꙋрка Крижа́ница презва̂нјем Сѐрблынина.» А внизу: «Писа́л поп Јꙋрај Крижаниш, презва̂нјем Се́рблынин, во ҂а҃ѱ҃г годꙋ вь Сиби́ри;» а на 2-й стран.: «Писано вь Тоболскꙋ во ҂а҃ѱ҃г годꙋ, Марта вь к҃а,» но зачеркнуто. Сначала слѣдуєтъ челобитная, а за ней уже «Обличеніє,» котороє, какъ показано на стр. 38, приписано имъ Корнилію, Митрополиту Тобольскому. На 42-й стр. читаємъ: «Об раздорꙋ и об јединости церковној припоминок кь велепочтованым отцем иноком Соловецким на јих челобитје кь великомꙋ Госꙋдарю, послано во ҂а҃ѱ҃ѕ годꙋ. Јꙋрко Крижаниш презванјем Серблынин, смирено челом бијет. «Первоє свѣдѣніє объ этомъ сочиненіи Крижанича сообщилъ намъ тотъ жє неутомимый Калайдовичь (въ I. Екзархѣ Болгарскомъ, стр. 122—123), прибавляя, что «Поликарповъ, извѣстный Директоръ Духовной Типографіи, переложилъ оноє въ 1704 году, на Русскій языкъ. Оно въ 4-ку, и писано собственной рукой сочинителя; хранится теперь въ Синодальной библіотекѣ подъ N. 839. Не имѣя случая видѣть етого сочиненія, а также и читать переводъ Поликарпова, я удовольствуюсь сдѣсь приведеніємъ нѣсколькихъ

отрывковъ изъ него, сообщенныхъ мнѣ неутомимымъ, ученымъ и обязательнымъ библіографомъ нашимъ, *В. М. Ундольскимъ*.

Стр. 46.... Примите человитје и молбу от грешника јиже издавна желыхи у вас пребывати: и вашими стими молитвами спасатисе. Об том во јесем зде въ Сибири и человитје подавал, и много молил: давы ме Велики Гдрь повелѣл къ вам превести. И свидоки ми јесут к том Гдроки началники; но не могох добыти чловика: јиже был моје солзы и человитје къ црскому величеству послал или донесел. Слѣдовательно, Крижаничь, первоначально, сосланъ былъ не въ Тобольскъ, а въ другое какое то мѣсто Сибири. Какъ раздирателенъ етотъ вопль его въ ней: «но не могохъ добити чловика, иже был мое солзы и челобите къ Царскому Величеству послал, или донесел!»

Стр. 49. Четернадесте во лѣт юже преживох, и јеще до волји Божјие живу, въ сеј Сибирској вузе. Богу всемогущему многогрешен, а всему миру безделен, некористен, и непотребен. Никтоже во от мене не изпрошајет никаковаже руკоделы, ни послугы, ни совета, ни помощы, ни работы, а Божы и Царска милост питајет ме тако безделна: будто нику скотину въ котцу... Важно, въ высшей степени, ето показаніе его. Не въ немъ ли должно искать причины бездѣйствія, некорысти и непотребы Юрія? Соображая время вѣроятнаго прибытія его въ Россію, и тотъ духъ, который тогда господствовалъ въ ней противу всего, добраго и худаго, Католичества, едва ли не отгадаемъ, «гриховъ, длярадй коихъ онъ попалъ во отлученіе отъ человѣческаго общенія и совѣта», въ Сибирь. Хотя, по происхожденію, и соплеменникъ, однако, будучи все таки иноземцемъ, Латинскимъ еретикомъ, не крещенцемъ, а обливанцемъ, Юрій, разумѣется, при всей чистотѣ своихъ намѣреній, при всемъ желаніи подать и свой ученой голосъ въ общемъ спорѣ, живо волновавшемъ всѣхъ, отъ простолюдина до Царя, можетъ быть, даже безъ всякихъ Католическихъ замысловъ, не сходясь въ мнѣніи своемъ съ тогдашними представителями нашей мудрости, легко навлекъ на себя подозрѣніе, а за нимъ, по шатости време-

ни, и ссылку. То, по крайности, очевидно, судя по єго словамъ, что на него смотрѣли, какъ на «Римскаго єретика,» хотя онъ, какъ самъ выражаєтся, и не былъ «тако тверд Латинник, да *не бых рад и готов* был причаститисе *от светіє Московскіє церкви єреєв;* токмо, дабы ме они хотѣли пріяти.» Стало быть, ему *недовѣряли*, и тѣмъ болѣє недовѣряли, что онъ же имѣлъ неосторожность притомъ кой въ чемъ вразумлять ихъ, на пр., какъ ниже увидимъ, въ излишности перекрещиванія обращающихся изъ Латинства къ Православію, какъ того требовалъ, въ порывѣ увлеченія, самъ Патріархъ Филаретъ (Соборъ 1620 г.), тѣмъ болѣє, что Восточный Патріархъ, Ієремія, въ бытность свою на Руси, «запретилъ той ереси быти.» Находя ето ненужнымъ и по ученію Церкви, и по здравому разуму, и по распоряженію Цареградскаго Патріярха, ученый Сербъ, при всемъ желаніи сдѣлаться Православнымъ, могъ возмутиться отъ такого требованія, хотя нѣсколько извиняємаго тогдашнимъ положеніємъ, но все таки осязательно лишнимъ, слишкомъ строгимъ и даже, по замѣчанію самыхъ иностранцевъ (Колинса), отстранявшимъ Папистовъ и Лютеранъ отъ принятія Руской Вѣры; что прежде гораздо чаще было. Ето тѣмъ чувствительнѣє казалось для него, что онъ былъ къ тому єще самъ «попъ,» а съ другой стороны ето же обстоятельство тѣмъ болѣє вызывало, вѣроятно, подозрительность нашу. Јеще хоћете ко мнѣ речьи: ты јеси простак, а не пастр ни ꙋчитель, и сверх того иноземец: и не крещен, но обливан, и Латински јеретик. Како адда чинишь себе сам нашим ꙋчительем? На то вамь ꙗ отвещꙋю перво. Оськꙋлико се дотичет Римские јереси: ꙗ нисем тако тверд Латинник, да не бых рад и готов был причаститисе от светие Московские церкви јерејев: токмо да бы ме они хотѣли приꙗти. А что онъ не былъ причастенъ современному движенію Рускаго раскола и єго толкамъ, лучшимъ доказательствомъ тому служитъ ето сочиненіє єго, равно какъ и самоє свиданіє

съ возвращавшимся съ Байкала, протопопомъ Авакумомъ, общеніе съ попомъ Лазаремъ, съ дьякономъ Федоромъ и др. Требованіе перваго отъ Юрія прежде исповѣдать свою Вѣру, и потомъ уже принять отъ него благословеніе, и отвѣтъ послѣдняго, показываютъ, во первыхъ, что на него смотрѣли враждебно, какъ на еретика, а во вторыхъ, что и онъ въ такомъ случаѣ (который безпрестанно могъ повторяться) глядѣлъ на лица осторожно, не со всякимъ пускался въ толкы, тѣмъ болѣе съ людьми, которые были сами въ Вѣрѣ «осумнѣны.»

Стр. 129—132. А мы пак и Аввакꙋма видихом: и зь Лазаром вь сем градѣ Тоболскꙋ не мало времѧ живохом, и много крат говорихом, и ꙗдохом и пихом. И Аввакꙋм тими (когда јего из Дакꙋрцев к Москве везахꙋ) пославши по ме, взшел бꙗше ко мнѣ на крилце, и хотеше мнѣ на листвꙋ стꙋпити и взити, рече: не ходи симо: стој тамо: и јзповѣдь каковы јеси веры. Ја рекох: благослови отче, а он отвещал: неблагословлю. Исповѣдь первлы свою верꙋ. А ꙗ отвещал: отче велю честны: ја верꙋю все јеже верꙋет света апостолска соборна церков. И јерејско благословлење пријемлю вь чест, и прошꙋ его вь чест. И об вере јесем готов справитисе пред Архијерејем, а пред тобою пꙋтником (:и јиже јеси сам об вере осꙋмньен) нит мнѣ чесо об вере нашироко говорити, ни справлꙗтисе. Аще ты не благословиши: благословит Бог. И остај зь Богом. Видите ли отци: не бꙗше ли тој ваш апостол из числа оних: јиже велет, далеко бꙋди от мене: не касајмесе: не были тој был со Симоном фарисејцем, и зь Јꙋдою, Марији Магдалины, и Гда осꙋдил: когда она пристꙋпаше, и господньи ногы целоваше.

Подобное нѣчто было у него и съ спутникомъ его въ Сибирь.

Когда пак ж быхи сь Ѳедором поддꙗком вь Сибир везен: Ѳедор ꙋмивашесе и пиꙗше из једного ковша со мною. А когда пак быхом ꙋ Татарина воды зачерпнꙋл: Ѳедор не хотꙗше веще ꙋмиватисе из оного ковша. Нит ли пак и то светост и чистота оних: јиже к Апостолом велꙗхꙋ: за что ꙋчитель ваш зь мытарми и зь грешникми ꙗдајет? Тојже Ѳедор пришедши симо: и не имиющи јеще вꙋса на чꙋбахь, чинꙗше се зде вь церкви ꙋчительем, и бꙗше догаден градским женам, али жены мꙋ отвещаша: поjди ты домој своjеје жены ꙋчить.

Напослѣдокъ, сюда же относится и бесѣда єго съ попомъ *Лазаремъ*. А об Лазарꙋ пак знајет сеј град: јеже мꙋ никогда вꙋлицы быкахꙋ тисны, и люди јего под рꙋкы водиша, когда сам не могаше до дома притти. И никогда ꙋ мене Лазар зь гостми сидещи: настал выше приповидати басни гадкы. Како ди ника баба хотещи помладитисе, на пꙋтꙋ нага раком чепаыше, и прочно. Тако да гости повисиша лица срамꙋющисе от Јерея чꙋти таковы ричи. И онь то постерегши рекел јест ко мнѣ: Јорю ди, како то бывајет, да мы всегда дꙋховно зачинајем: а по мирскꙋ завершајем? И ы по разходꙋ гостеј јего опоменꙋл: отче велю Лазаре разсꙋди: до чего јест достигла Христова церков и каково бидно јест јеје ꙋстројенје, аще го морајем мы изправляти. Мы велю тако неизправни, да и басни срамотны бајем: и вꙋлицы нам хмельним бывают тисны. То ни сꙋт знаки апостолов, ни посланих от Бога ꙋчительев, на изправлянїе церкви. Етѣ многознаменательныя и полновѣсныя слова: «Отче, Лазарю, разсуди, до чего дошла Христова Церковь и каково жалостно єя устройство, єсли уже мы должны его исправлять, мы, говорю, столько сами неисправные?» обличая намъ настоящій взглядъ єго на тогдашнихъ нашихъ Церковныхъ преобразователей, не даютъ ли, повторяю нѣкоторымъ образомъ ключа къ єго отлученію отъ общенія съ людьми? Легко могло статься, что онъ, при своємъ образованіи и раздражительномъ характерѣ, говоривалъ прямо въ лице: «Врачу, врачу!» и пр.

Єсть єще сочиненіє єго «Об светом Крещеню,» котороє хранится въ Синодальной же Библіотекѣ подъ № 826, рукопись на 91 л., въ 4-ку, черневой съ поправками екземпляръ; оно расположено въ видѣ разговора Богдана съ Милошемъ, въ 252 статьяхъ. Одинъ уже выборъ лицъ достаточно указываєтъ на Серба, а тождество руки не оставляєтъ ни какого въ томъ сомнѣнія. На л. 1-мъ: Об светом крещеню. Раздѣл а҃ яко нит второго крещеня. А Апостол к Єврейцем, в главе 5, нит бо, ди, возможно. Л. 6-й. Предѣлъ в҃ совѣтъ об прекрещеню.

Въ началѣ написано тою же самою рукою нѣсколько разъ на поляхъ: «Смотрите, Государи Архіереи.»

Сличите съ етѣмъ сказанное мною выше о перекрещиваніи.

Но етѣмъ не окончивается замѣчательная дѣятельность нашего Серба. Онъ еще оставилъ послѣ себя два огромныхъ листовника, писанныхъ собственною его рукою въ той же Сибири и съ означеніемъ года и дня мѣсяца; въ етѣхъ листовникахъ содержатся чрезвычайно важныя бумаги его, частью сочиненія, а частью матеріялы, на Рускомъ и Сербо-Хорватскомъ языкѣ, изъ коихъ одна имѣетъ для нашей исторіи особенное значеніе; но обо всемъ етомъ въ другое время и въ другомъ мѣстѣ. Теперь окончу мое извѣстіе объ отцѣ Сравнительной Славянской Граматики нѣкоторыми замѣчаніями о внѣшнемъ видѣ его «Граматическаго изказаня. Ето рукопись въ листъ на 420 стр., писана, какъ видно изъ прилогаемаго при семъ снимка, скорописью (отнюдь же не полууставомъ, какъ показано въ І. Ексархѣ Болгар.), и принадлежитъ библіотекѣ Московской Духовной Типографіи № 47. Въ ней нигдѣ не выставлено имя сочинителя, но обстоятельства, упоминаемыя имъ въ Предисловіи, и тамъ и сямъ въ самой Граматикѣ, сходныя съ такими же другихъ его сочиненій съ полнымъ означеніемъ уже его имени, далѣе, тождество почерка и языка, не оставляютъ ни малѣйшаго сомнѣнія о настоящемъ ея сочинителѣ. Первый, сообщившій о ней свѣдѣніе, былъ сочинитель «Новаго опыта историческаго Словаря о Россійскихъ писателяхъ,» помѣщеннаго въ «Другѣ Просвѣщенія» 1815 г. (№ VIII), который, однако же, назвалъ его «*Юріемъ Бѣлинымъ*,» что ошибочно, какъ замѣтилъ то уже и К. Ф. Калайдовичь, вмѣсто «*Юрій Серблянинъ*.» Видно, что покойный Митрополитъ, Евгеній, не видалъ собственной рукописи, но основался въ отзывѣ о ней на спискѣ съ Каталога рукописей и книгъ Москов-

ской Духовной Типографіи, составитель коего, по недосмотру, изъ «Серблянинъ» сдѣлалъ два имени, «Сербъ Бѣлинъ.»

И Граматично изказане, и Обличеніе принадлежали нѣкогда извѣстному Справщику Духовной Типографіи, Священнику Нікифору Семенову, какъ показываетъ собственноручная скрѣпа его на поляхъ первыхъ листовъ: «Книга Справщика Іерея Никифора Сѵмеонова.» Представляемое теперь «Граматично исказане» напечатано мною Церковными письменами для сохраненія всѣхъ особенностей его, столько, какъ видите, оригинальныхъ.

О. Бодянскій.

МОСКВА.
28-го сентября,
1848 года.

ГРАМАТИ́ЧНО ИЗКА̂ЗАНЈЕ.

Ко чтителем предопоминок:

Об писму и об говорѣню нашем, вь сих предочних кньижицах.

Наиперьвлье молю всякого доброхотна чтителья ових кньижиц, да се неподивит сему моjему начину пис-ма и говорѣнjа: зачто оно несходитсе во всем со обичним Руским писмом. Равно бо како вь Гречко језику разнити сут отмини: и Гречески писательи киь Атичанскоjу, киь Дорскоjу, киь обшћеjу отми-ною jесут писали: а једнакоже от вcих без похули чтени били: сице и jа начаjу се, jеже и моjе се говорѣнjе от вcих Руского народа поколѣньи и от-мин будет разумльено: се jест от самих Русjанов, и от Словинцев, и от Лехов, и от Чехов. J дльа-ради сего просудил jесем сице говорит (:будто об-шћим никоьим језико:) даби от вcих било разумль-но. Странштшини бо овди никаковиже нист: ни вь ричех, ни вь составльѣнjу бесиди. А претвори и за-вершанjа ричѣм такова избрах, коjа сут обшћенија,

и́лити вно́жим на́шим отми́нам оби́чна. Сице ја проциньахи го́дно би́т. А вса́кинь па́к да говори́т и пи̂шет, ка́ко ли́пльe би́т сꙋ́дит: и по апо́столовом ізро́кꙋ, вса́кинь во своjем ра́зꙋмꙋ да ꙋдово́льитсе.

Зна́но бꙋ́ди и се́: јеже и ја̂ со о̂бщеним блꙋдо́м јесем поблꙋди́л вь си́х кньи́жицах: гди говоре́щ об при́дньем и кньи̂жном на́шем јези́кꙋ, везди́ јменова́л и написа́л ьи јесем Слови̂нским, а достоја̂ше написа́т Рꙋ́ским: и ли́хо јꙋже посли́ди соверше̂нја и преписанја кньи́г, обличи́л јесем си́цев поблꙋ́док: об ко́јем чини̂тсе оби̂лније изјавльенје вь посли́дꙋјꙋщем предгово́рјꙋ.

Граматичномȣ изказанјȣ, об Рȣском језикȣ

ПРЕДГОВОРІЕ.

Об језикȣ сем, об којем разправȣ овди чинит, зь божїим пособом, наминихом, наипервлье знат јест триби, коьим јменом годитсе јего зват. Оь погришенјем бо јест ȣчиньено да језик наш сеь, коьим ми кньиги пише, и божїие слȣжби отправльајем, зоветсе словинским: гди по правде морал би се зват Рȣским. Шестеро бо никогда бјаше кральество, и даже до днеска шестеро јест льȣдство, и шест језичних славниьихъ отмин, вь нашем народȣ: рекши Рȣсјани, Лехи, Чехи, Болгари, Сервльани, и Хервати: и ови троьи послидньи общим себи јменом зовȣтсе Словинци, и Задȣнаици. Јзмеджу всих пак тих народних предилов, наистарије, и осталним всим зачално јест льȣдство и јме Рȣско: и се једино давниьим Гречким и Римским писательем јест било познано, и чтетсе вь старих кньигах написано. А остална та вса поколенја, како сȣт из Рȣсјанов произишла, тако по нȣдже и јмена ньихова јесȣт младжа от Рȣского јмена: и дривньим писательем нисȣт могла бит видома. Лихо послидȣјȣщих виков писательи јнородни (:својеродних бо ми нимајем:) повидајȣт нам: како бо време цара Мавриција наипервлье Словинци преидоше чрез Дȣнаь, и јавишесе въ државах Римского кральества, вь коьих и до сего дне пребивајȣт. Јно из перва тими звахȣ се јединим јменом Словинци: а послиди никојего пак времена, бивши обладали пространије државии, раздилише се на три кральества: и от којвод своьих прозвани више Болгари, Сервльани, и Хервати. А јни пак загони Рȣскогоже народа пошедши от возтока на запад, обседоше по сеь стране Дȣнаја, вь разнитих државах: и основаше Лешско и Мȣравско, илити Чешско, кральества. Бȣдȣщи пак, јеже Словинци непре-

станно зь Грекми и зь Римльанми војевахў, и ньиховних немало држав завладали бјахў: потомў ў послидньих Греков Словинско јме ўчинилосе јест паче познано, неже обще всего народа Рўско јме: и сија јест причина више-реченомў погрешенјў: да послидньи Греки во своьих кньигах спомина јўт гўшше Словинско јме: и да наши литописци понепщише, бўдто да би нашемў народў зачатје било от Словинцев: и бўдто да бихў Рўсјани, и Лехи, и Чехи, отонўда били симо пришли. Далихо покамиста Рўско једино поколенје и јме јест познано древньим писательем: и оноже пребивајет во изконивичнов својев домовине, вь Рўси: а остални загони вси из Рўси же произидоше, и појавишесе нови гости вь странах, вь коьих сада пребивајўт: становито јест, јеже Рўско племе и јме јест осталним всим вершина и кореника. Ј потомў, когда хощем обшим јменом објат, и разўмит все наше шестеро поколенје, и всих шест језичних отмин: несподобитсе ьих зват новичним Словинским, него паче предавним и кореничним Рўским јменом. Ј сице не Рўска отмина Словинскије отмини плод: него Словинска, и Чешска, и Лешска отмина, јесўт Рўского језика отродки. А најпаче сеь језик: коьим кньиги пишем, и нист, и неможет по праве зват се Словинскиь, него Рўскиь Кньижниь, или Дривньи језик, Перво тим: јеже сија отмина јест осталним петерим или шестерим кореника: и потомў без сўмньенја родила се јест ў најстаријего поколенја, ў Рўсјанов. А второ тим: јеже сеь кньижниь језик вного подобниьи јест днешньеь Рўсков обшинноь, неже којеьнибўд Словинсков отмине: и се се доказўјет во ових кньигах, вь раздилў јг: гди јест пописано, чим се разнит отмина Рўска, от Сербскије, и от Херватскије. Смотра во ми на они тамо изпречтени разници, и вземши кньнибўд лист цирковних кньиг: везди хощем обрест десет крат вноже мист, вь коих кньиги разнетсе от Словинскије ричи, неже згакових мист, вь коьих би се разнили отъ Рўского обшинного говоренја. Ј потомў десет крат веще згаджајўтсе кньиги зь Рўским обшинним, неже со Словинским изговором.

Нимајем пак сцинььат, бўдто да би наш сеь језик вь које дривнье време бил добро изтежан, изправльен, обилен, и ко изреченјў или ко преведенјў всаких инојезичних бесид паче пригоден, неже јест днес. Никогдаже бо вь ньем нист било нијединого кньижного писательа: нити коего великого и ўстројеного и об-

стојалного кральеетва: каково днес по божјев милости јест ово славно Руско господарство. Вса во наша више-речена поколенја, зашедши во своја тамошнья новоселја, со вр‍именом впадоше под овласт иних народов, чуш Нимцев, Вугров, Влахов, и Турков: и изгубише кои третину, кои половину ричев својего, отеческого језика: и всакиь ден веще губет. Гди во вь којем народу нист кньижних писательев: ни кральевских приказов, и народного устројенја или законоставја, во властитом језику: тамо по нуджe казитсе језик и погибајет. А гди јест кральествено дило, и народно законоставје, во својем језику устројено: тамо језик овикајет вит обилнии, и от дне до дне творитсе стројнии.

Јно потому у Болгар нист чесо искат: тако во тамо језик јест изгубльен, да му једва слид остајет. У Лехов половина ричев јест от иних разнитих језиков примишена. Вь Чешских кньигах обритајетсе језиьк чистии от Лешского: далихо и он немало закальен. А Сервльани пак и Хервати тако сут изгубили своју дединску весиду, да оприч домашньего дила, ни ов каковомже ином дилу немогут којеје годнијe повисти сотворит: и како јест ов ньих никто написал, Хервати, ди, и Сервльани всими језикми говорет, а ничесоже неговорет. Перва во у ньих рич јест Руска, втора Вугерска, третја Нимечка, четверта Турска, пета Гречка, или Влашка, или Арванаска. Сице тамо говоренје јест изкажено, по примиси туджих ричев: далихо по всем том смотра на граматична правила, нигдиже нечујутсе завлаки гласа тако правилни, ни ричев хош своьих хош туджих тако чисто изриканје, ни обличје говоренја приднему и извирному Рускому језику тако подобно и властито: како се чујет у Херватов. Али пак то не везди: него лихо вь једином малом куту земльи: около Купи рики, во ујезду Дубовца и Озльа и Ривника острогов. Онамо во во време Турских послидньих прогонов, и при взетју Херватскије столици Бихщa града (:меджу престерми гори, и въ тежко преходна миста:) сохранило се јест херватско и Сервско вольарство. Ј колико јест још досели остало старого зачалного и чистого изриканја, тамо се јест обритало, за мојего дитинства. А се потому, јеже тамо дльаради стерних гор, и дльа неплодних рик, нист никаковаже прејезда ни торговства, и јнородних льудев мало приходит, кои биху изрок казили. Јз супротивна пак овди на Руси,

изрикање тими и граматично правило, јест никулико из својего миста помекньено: али пак ричь годних и нашему језику привластних, вного веще јест у Русјанов, неже у Херватов, или гдинивуди инди: а се дльаради приказних писем, и всаких народних дил, која на Руси домашньим језиком бивајут отправльана. Билорускиь пак језик не меньe от Херватского и от Лешского, него паче и мерже јест изкажен, и наружен, и всакими страншщинами и превратми засмешен. На узор произнесим чтонивуд: вь кньижнцах, коьим јест надписање КАТИХИСИС, чтутсе странскије ричи, Артикул, Окрупул, Луцифер, из Друку: и јних веще сицевих наказ. Таможе Нимеческого бесидного обличја, илити ричем состава изражање, гди пишет: Что за учење есть вь сем поздоровленји? реш бо бјаше: Како во учење (:или паче, каков наук:) јест вь сем поздравльеньи? Таможе наказен и супротивен превод из Латинска (:in statu peccati:) (вь достоинстве греха:) гди бјаше превест: Вь грешном пребивању: илити, Живущ вь непокајању. Сице же и по јних Кијевских кньигах все полно јест таковиx наказ и мерзостеь, коих нист возможно чест, без огньуси и без возрушенја желудца на бльување. Билорусјани бо вь подивльењу держет всакије Лешкије нарави, и закони, и језик, и изражат ьих настојет. Будущ пак да Лешка отмина от примиси разнитих језиков преизлишно јест загньушена: нист чудо, јеже Билорусјани из калного студенца черпајущи, немогут нам подат чиста напоја.

А про превод светих божьих и цирковних кньиг, које нам преведоше Греки, что речем? Нист нам триби на се отвещат; дило само говорит. Несмотрим ми того: јеже сут преводники никоје Гречкије и Нимечкије ричи, а Латинских и довольно число, без нужди вь кньиги вписали: него се обличит понуджно морајем: како сут Греки нашу бесиду на своје копито набили: се јест, вес состав и обличје нашего језика (:по обзору на своь језик:) изо дна извратили и претворили: тако да ни он јест Гречкиь, ни он Рускиь језик. Гледи раздила јд.

Мелетиь Омотритскиь дльаради својего трудольубја, и дльа печалности, коју јест носил про общену ползу, пишущ Граматику, достојен јест памети и вногије хвали: и бил би доспил веши народу пособније, дави се небил соблазнил по обзору на Гречкије преводи: и дави небил захотил нашего

језика на Гречскије и на Латинскије ȣзори претварјат. Всаки во језик јмајет своја властита правила; разнита от јних: и неможетсе по јного језика ȣзорех илити правилех изправльат.

Ови ȣво всије причини ја вногократ размишльајȣщ и просȣджајȣщ, јȣже давније от двадесети лит, начал јесем дȣмат и трȣдитсе вь језика изправльенјȣ: и помищат непрестанно всачинȣ, гдиколи могахи что кь семȣ наминьенјȣ годно обличит и на ȣм поврат.

А вь садашнье пак вриме, зрещ на шатост која се јест ȣчинила дльаради кньижних преводов: наипаче чајал јесем полезно дило сотворит: да вих сих својих мало годних, да вноголитних трȣдов неȣтаьил. Проциньал во јесем, ова помищенја или обличенја, не лихо ко изправльенјȣ, ко изтежанјȣ, и кь совершенјȣ језика: него тож и ко ȣпокојенјȣ народних сьсор вит поспишна. Моје во присȣдженје всегда сицево јест вило: јеже нити сказа језична никогоже неосȣджајет, нити изправльенје весиди никогоже неспасајет: но сердце влагочестиво и вь доводителех неȣтомно, по вожјеь милости, довивајет спасенја. Ј посемȣ, хотја вихȣ цирковније кньиги и десет крат хȣдже преведени вили вь говоренјȣ неизправном (:невельȣ вь разȣмȣ:) таково неизправльенје никомȣже неви спасенније цисти препачило. Ј никакоже нист достојно дльаради такових пȣлних причин цирковного раздора чинит: нити дльаради граматичних повлȣдков соблажньатсе, и дȣховнȣ льȣвов разарјат.

Хотја пак нестројност писма и језика нист тȣлика вещ, да ви дльа ньеје достоино вило вь вожјеь цирвке шатост чинит: једнакоже изправльенје језика, и ȣстројенје дȣховних весид, нист сȣјетно, него паче верло полезно дило; аво посавльајет кь легльемȣ изреченјȣ, и ко ȣразȣмльенјȣ всаких влагоговејних отечских дȣм, и дȣши спасајȣщих совитов. До сих во времен во всаких преводех наших, вь никоьих мистех вного јест ричеь, а мало разȣма. Чȣјетсе шȣм вногих нескладних, превращених и обламаних ричеь: а разȣмит ьих, и дȣшније никаковије ползи из ньих изнет нист возможно. Ј посемȣ Граматично радинје, хотја оно јест злочесто, всакакоже дознавајете вит потривно. Ј како влаженнь Јероним велит: Несподовитсе возгорджат малих вещеь, без коьих велики овстојат немогȣт.

А бȣ́дет пак кто̂ о́т мене возпро́сит, и речѐт: Тѝ об своје́м се́м Граматич-ном изказа̂нјȣ что́ вели̂ш? Је́стли о́но совершено́, и ко изправлѐнјȣ јези́-ка дово̂льно? и ја̂ отвещȣ́јȣ, јеже немо́жет једи̂н чловик всего́ зна́т: наипа́че без изпита̂нја и без сови́та ѝних: јакоже мни́ гри́шному лȣчи́лосе јест се́ ди́ло ди́лат без вса́кого сови́та. Јзпита̂т бо и прови́дат ни об че́мже нѝст ми би̂ло ка́ко, живȣ̂щемȣ дльаради мојих гри̂хов во отлȣче̂нјȣ от чловичского обще̂нја и сови́та: и потомȣ̀ немого́х и немо́гȣ соверши́т Ри-чи́ла, и́лити ричнѝх кньи̂г: вь ко́јих би по алфави́тном ре̂дȣ вса́кие ри̂чи раз-ста̂вльени и изтолковани́ би̂ли. Ј да на ȣзо́р что принесȣ̀, о́вот ја̂ по̂мньȣ ни́којe ри̂чи својего ма́терного Слови̂нского јези́ка, а что знаменȣ́јȣт, незна́јȣ: ка́коти јесȣ̀т, Пачно́г, Шȣрја̂к, Јетѐрва, За̂лба, Сла̂ст, Лисја̂к, Жбри̂л, Проси́нец, Си̂чен, Сви̂бен, Ожȣја̂к, и ѝније. А вь Рȣ́ском јези́кȣ то́ж вно́гих ричêь неразȣми́јȣ: ка́коти, Би̂т, Мечта̀, Свери̂п, Про̂ча себѣ̀, Јед-ноли́чен, По́длинен, и ѝних. А вь Лати̂нском јези́кȣ вногих ричêь незна́јȣ преве́ст та́ко, ка́ко вь три̂би би̂ло: се́ јест, ка́ко је льȣ̂ди во о̂бще-ном и оби́чном говоре̂нјȣ прево́дет, или изрика́јȣт. Јно си́це без до-про́са и сови́та нѝст возмо́жно једи̂номȣ чловикȣ Ричи̂лних кньи̂г соди́лат. А про сијȣ́ Грамати́кȣ си́це чајȣ́ и сȣ̂джȣ: јеже вь ньѐь вса́није вещи́је тажко́сти по доста̀нкȣ јесȣ̀т изпречтени́ и разбистрени́: и ле̂д неȣдо̂бја посли́дȣјȣщим по мни трȣ̂дольȣбцем пре́терт. Ј гди јесем ја̂ что презри́л, или пропȣ́стил, или поблȣди́л: лѐхко бȣ́дет отсели́ ѝним охо́тником обличи́т, и приба́вит, и изпра́вит.

Пи̂сано вь Сиби̂рн: ли́та ѯро̄д, окто́бра вь з̄ де̂н.

ГРАМАТИЧНОГО ЈЗКАЗАНІЈА

РАЗДИЛ А.

Об Словех.

1. Пика јест најменьше знаме вь писму: какот овди: јесꙋт три пики.
   Јз пик постајет Черта: какот овди, 130, јесꙋт три черти.
   Јз черт постајет Слово, јли Чертина: какот овди, А, Б, В, јесут три слова, три чертини.
   Јз слов постајет Склад: какот овди, по, ча, ток, јесут три.
   Јз складов постајет Рич: какот овди, початок, јест једна рич.
   Јз ричеь постајет Бесида: какот овди, Початок мꙋдрости јест бојазен господни, јест једна бесида
2. Кꙋлико јест вь којем језику простих гласов: тꙋлико морајет бит и слов. А вь Словинском језику јест кѣ простих гласов: и слов тꙋлико-же: се јест
   А, Б, В, Г, Д, Є, Ж, З, І, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, Ꙋ, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ь.
3. Чертини се дилет на Гласници, и на Негласници. Гласници јест пет: А, Є, І, О, Ꙋ. Осталнијє чертини се зовут негласницами: зато јеже об себи гласа нимајꙋт, и безгласниц јзречени бит немогут.
4. Склад кои јест складен из двих гласниц, зовется Двојгласница. Двојгласници јесꙋт дви: Ѫ складено јз Є, А: јли јз І, А: и Ѣ, складено јз, І, Є.
5. Негласници се дилет на Шꙋмни, и на Тонки. Шꙋмници јесꙋт: којє дебел, јлити, шꙋмещ глас јмајꙋт, да вих мали отроки јзрещ не мо-гꙋт. Отроки во тонко, јли пентаво говорет сице, Бозе нас сцедрь: гди ви рещ шꙋмно, Боже наш щедрь. Шꙋмниц јест осем: просто писани јесꙋт, четири, Ж, Ч, Ш, Щ: а складени зь јером четириже, ЛЬ, НЬ, ДЬ, ТЬ. Осталнијє јесꙋт тончици.
6. Јор (:Ъ:) нист слово: но мистогласје, јлити знаме опꙋщенјꙋ којє гласници. Нимајет во никакова гласа: и пишется право лише на оних

мистех, гди опушщајем koју гласницу: какот. Съсудит, Къ теби, Сь тобоју, Бъдъ: вь место Сосудит, Ко теби, Со тобоју, Буди.

7. Јошще наши писци ужикајут осемнадесети лишних слов:

ѕ, ѧ, ѯ, ф, ѱ, и, й, ї, оу, ѵ, ѷ, ѵ̈, ѵ̂, ѡ. э, Ґ, э, є. и везаних складов, ꙗ, ѥ, ы, ю, ж. Ј ми об тих всих вь наприд-шестју хощем учинит јзывльенје.

РАЗДИЛ В.

Јзјавльенје об Граматичних ричех.

Вь граматике јесут никоје ричи, које се вь общем говоренју неразумијут: и тим изјавльенје јест сицево.

Об весидних раздилех.

Весида, јлити говоренје чловичско, раздильајетсе на осем раздилов: и ти раздили јесут: Јме, Јменика. Ричина, Медольенје, Предложок, Приричок, Спојенје, и Возкликньенје.

1. Јме јест један раздил весиди, јлити рич, којеју се зовет всака вещ, видна и невидна: какот, вог, чловик, нево, земльа, лип, горд, липота: гордост.

2. Јменика јест рич, која се кладет вь мисто јмена: какот, ја, ти, он.

3. Ричина јест рич, која се претвараjет по тони особам, и по разним временем: какот, ımају, јмајеш, јмает: јмајем, јмајете, јмајут. Јмати. Јмат-хощу.

4. Медольен е јест рич јмену сподобна: разви что знаменујет врими садашнеь: какот, јмајуш, ведуш, водеш; или проминьено: какот, јмал, вел, водил: јман: веден, воджен.

5. Предложок јест рич, која се кладет пред јменом: какот, без, во, воз, дльа, до, јз, за, ко, кроз, мед, на, над, об, от, оприч, по, под, пред, през, прем, против, скроз, со, у, чрез.

6. Приричок јест рич, која кь Јменом и кь Ричинам придивена објасньајет ньихово знаменованје: какот, Ритко говорит, Липо јест справен, Льуто сердит.

7. Спојенје јест рич, која спајајет и разреджајет весиду: какот, А, Або, Ако, Аче, Будет, Да, Ј, Јако, Јеже, Јли, Јно, и остална.

8. Возкликньенје јест рич, која знаменујет разније серца страсти и возрухи: какот, Ах, Ох, Хаь, Хоь, Оле, Ојво.

Примети весидних раздилов.

Примети, или припадки, весидних раздилов јесут ови: Число, Племе, Прегиб, Претвор, Превијанје, Начин, Вриме Осова, и Творенје

1. Число јест троје. Јединично: кт, Чловик, Ја, Јмају.
Вножинно; кт, Льуди, Ми, Јмајем.
Двоьично: кт, Ми два чловика јмава.

2. Племе јест троје. Мужско: кт, Ов врат мој драг.
Женско: кт, Ова сестра моја драга.
Ниједнско: кт, Ово дите моје драго.

3. Прегибов јест седем. Јменник, којим се что јменујет: кт Брат, Краль, Землья.

Зовник, којим что призивајем: кт. Ô брате, Ô кральу, Ô землыо. Крозник јдет за предложком Кроз: Кроз брата, кралья, землью.

Јскерник јдетъ за предложкомъ Јскер: Јскер брата, кралья, землыи.

Придивник за предложкомъ При: При братѣ, кральѣ, землыѣ.

Противник за предложком Против: Против брату, кралью, землыѣ.

Орудник за предложком Со: Со братом, кральем, землыеју.

4. Претворов или Узоров јменних јест осем.

Первиь узор јмен мужских, јдущих на негласници тонки: кт Брат.

Второиь Мужских, јдущих на Шумници: кт Краль.

Третьи Женских и мужских, јдущих на А: кт Риба, Владика.

Четвертиь Женских, јдущих на Негласници: кт Рич.

Петиь Нијединскихъ, јдущихъ на О: кт Лито.

Шестиь Нијединских, јдущих на Е: кт Лице.

Седмиь Придивних, јдущих на Тончици: кт Велик.

Осмиь Придивних, јдущих на Шумници: кт Нишщ.

5. Превијанје ричин јест троје.
Перво ричин јдущих на АМ: кт Јмам.

Второ ричин Јдущих на ЕМ: кт Ведем.

Третје ричин јдущих на ЈМ: кт Водим.

6. Начини ричин јесут четири.
Повидалниь, којим что повидајем: кт, Јмам, Ведем, Водим.

Заповидалниь, којим заповидајем, и просим: кт, Јмаь, Веди, Води.

Придивалниь се придивајет ко Спојенју: кт, Да вих јмал, вел, водил.

Неоко нчаниь, који нимајет окончаније особи, нит числа: кт Јмати, Вести, Водити.

7. Времен ричинних јест шест.
Садашнье: кт Јмам, Ведем, Водим.

Проминьено Кратко: кт Јмах, Ведох, Водих.

Проминьено Долго: кт Јмахи, Ведихи, Воджахи.

Проминьено Совершено: кт Јмал сем, Вел сем, Водил сем.

Пром: Пресовершено: кт, Бјахи Јмал, Бјахи, Вел, влахи Водил.

Пришестно: кт Јматщу, Вестищу, Водитщу. Буду јмал, вел, водил.

8. Особи јесут три. Перва: Ја јмају, Ми јмајем.

Втора: Ти јмајеш, Ви јмајете.

Третја: Он јмајет, Они јмајут.

9. Творенје илити Обличје всаких ричеь разлучајем по двих обзорех. Первиь обзор: Простота, и Складенје.

Другиь обзор: Кореника, и Производенје.

Рѝч проста̀ јест, Лѝп, Пра́в, Ве́ра, Хо́дим.

Рѝч складена́ јест, Прелѝп, Правове́рје, Отхо́дим.

Рѝч коренѝчна јест, Лѝп, Пра́в, Ве́ра, Хо́дим.

Рѝч произведена́ јест, Липота̀, Пра̂ва, Ве́рен, Ходи́ти.

Раздил Г.

Об претварању імен.

Узор пѐрвиь Бра́т. Узор вто̂риь Кра̂ль.

	Јединица.				Вножина.		Двоьица.
Јменнѝк.	Ов	Бра́т.	Ов.	Кра̂л.	Ови Бра́ти,	Кра̂льи.	Два̂ Бра́та, Кра̂лья.
Зовнѝк.	Ô	Бра́те.	Ô	Кра̂лью.	Ô Бра́ти,	Кра̂льи.	
Кроснѝк.	Кроз	Бра́та.	Кроз	Кра̂лья.	Кроз Бра́ти,	Кра̂льи.	
Јзкерник.	От	Бра́та.	От	Кра̂лья.	От Бра́тов,	Кра̂льев.	Двѣју Бра́ту, Кра̂лью.
Придѝвник.	При	Бра́тѣ.	При	Кра̂льѣ.	При Бра́тѣх,	Кра̂льѣх.	
Противник.	Ко	Бра́ту.	Ко	Кра̂лью.	Ко Бра́том,	Кра̂льем.	Двѣма Бра́тма, Кра̂льма: или Братома, Кральѐма.
Орудник.	Со	Бра́том.	Со	Кральем.	Со Бра́тми,	Кра̂льми.	

Узор третьи Рѝва. Узор четвѐртиь Рѝч.

Јединица.				Вножина.			Двоьица.
Ова̀	Рѝва.	Ова̀	Рѝч.	Ови́	Ри́ви,	Рѝчи.	Двѣ Рѝвѣ, Рѝчи.
Ô	Ри́во.	Ô	Рѝч.	Ô	Ри́ви,	Рѝчи.	
Кроз	Ри́ву.	Кроз	Рѝч.	Кроз	Ри́ви,	Рѝчи.	
От	Ри́ви.	От	Рѝчи.	От	Рѝв,	Рича̂ь.	Двѣју Риву, Рѝчју.
При	Ри́вѣ.	При	Рѝчи.	При	Ри́вах,	Рича̂х.	
К	Ри́вѣ.	Ко	Рѝчи.	Ко	Ри́бам,	Рича̂м.	Двѣма Ри́бама, Рѝчма.
Со	Ри́воју.	Со	Ричју̂.	Со	Ри́вами,	Ричмѝ.	

Ѹзор пе́ти Лито.　　　Ѹзор шести Лице.

Ово	Ли́то.	Ово	Ли̂це.	Ова	Ли́та,	Ли̂ца.	Двѣ Литѣ, Ли̂ци.
Ô	Ли́то.	Ô	Ли̂це.	Ô	Ли́та,	Ли̂ца.	
Кроз	Ли́то.	Кроз	Ли̂це.	Кроз	Ли́та,	Ли̂ца.	
От	Ли́та.	От	Ли̂ца.	От	Ли́т,	Ли̂ц.	Двѣју Литу, Ли̂цу.
При	Ли́тѣ.	При	Ли̂ци.	При	Ли́тѣх,	Ли̂цѣх.	
Ко	Ли́ту.	Ко	Ли̂цу.	Ко	Литом,	Ли̂цем.	Двѣма Ли́тма, Ли̂цма:
Со	Ли́том.	Со	Ли̂цем.	Со	Литми,	Ли̂цми.	Или Ли́тома, Лице́ма.

Обличе̂није на претвоу пе̂рви, и вто̂ри.

Јменни̂к Једини́чни претво́ра 1го и 2го.

1. Ко пе̂рвому ѹзо́ру присто́јет јмена Му́жска̂, ко́ја се заверша́јут на негласни́ци Тонкије: ка́кот ра̂в, кро̂в, Бо̂г, гра̂д, мра́з, во̂лк, во̂л, со̂м, си̂н, сто̂лп, гла̂с, та̂т, гри̂х.

2. А ко вто̂рому ѹзо́ру присто́јет, ко́ја се конче̂т на негласни́ци Шу̂мније: се́ јест, на ДЬ, Ж, ЛЬ, НЬ, Ч, Ш, Щ: и на Ц, и Ь: кт҃, до̂ждь, му̂ж, кра̂ль, ко́нь, вич, ко̂ш, птиц: ста́рец, ра́ь, жре̂веь, зми́ь, зно̂ь, ву̂ь.

3. Господа̂р, ца́р, кне̂з, пасти̂р, по кметском и по̂ да̂вном изро́ку, изрика́јутсе сь прива́вју негласни́ци Ь, и ја́ут по вто̂ром ѹзо́ру, си́це: гда̂рь, ца́рь, кня̂зь, пасти̂рь, ô господа̂рју, ца́рју, кня̂зју, пасти̂рју, кроз гда̂рја, ца́рја, кня̂зја, пасти̂рја. со гда̂рјем, ца́рјем, кня̂зјем, пасти̂рјем, от господа̂реь, ца̂реь, кня̂зеь, пасти̂реь. А по чистом и̂зроку претвара́јут се воздиль пе̂рвого ѹзо́ра: кроз господа́ра, ца́ра, кне̂за, пасти̂ра со господа̂ром, ца́ром, кне̂зом, пасти̂ром. От господа̂ров, ца́ров, кнезо̂в, пасти̂ров. Си́цеж, го̂ст, го́ста: а не́ гость, го́стја.

4. Ко пе̂рвому претво́ру присто́јет јмена ја́ду́ща на О, ако ву́дут ѹменьша́лна от му́жски́х, или власти́та му́жска̂: кт҃, Борко̂, Вла́дко, Ву́чко̂, Мила̂нко, Ми́рко, Ра̂јко, Ста̂нко, Ста̂рко, Стојко̂, Ле́шко, Ме́шко: Дани́ло, Мано̂јло, Миха̂јло: си́це, ô Владко, кроз Вла́дка, со Вла̂дком. Јзноми́ Ми́ко, Ми̂хо, Јво: и ако јест јоще које ј́но, си́це до̂лгим вла̂ком повличено̂. Си́цева во ја́ут по тре̂тјем ѹзо́ру, ô Ми̂ко, кроз Ми̂ку, со Мико́ју.

5. На́ро́дна и Поми̂стна јмена (:въ једини́чном, и во двои́чном чи̂слу, во вси́х пре̂гивех:) јма́јут двоја̂ко̂ творе̂није. Јли во ьим се прибавльа́јет прира́стни склад ЈН: си́це вь

народних, Болгарин, Сербин, или Сербльин, Херкатин, Гречин, Влашин, Вȣгрин, Жидовин, Персин, Тȣрчин, Татарин, Харапин, Ормльанин, Арванасин, Нимчин, Хиспанин, Франчин, Агличанин, Дачанин, Свидин, Циганин, Індијанин: и въ помистних: Римльанин, Московльанин, Столичанин, Кијевльанин, Смоленсчанин, Дȣбровчанин, Новградджанин, Белградджанин, Самарјанин, Бенетчанин: и въ ових обших: Христјанин, Больарин, Властелин, Поганин, Граджанин, Народжанин, Земльанин, Мирјанин, Станьанин, Дворанин. Зовник: о Болгарине, Римльанине, Христјанине. Кроз Болгарина: и остало.

6. Іли се изрикајȣт без приращка: сице, Болгар, Censель, Херват, Лех, Чех: Арванас, Аглинец, Влах, Вȣгер, Грек, Дак, Жидов и Жид, Нимец, Ормльан, Перс, Татар, Тȣрок, Харап, Хиспан, Франок, Свид, Циган. Індијан. Римльан, Московльан, Столичан, Кијевльан, Смоленсчан, Дȣбровчан, Новграджан. Христјан, Больар, Властел, Поган, Граджан, Народжан, Земльан, Мирјан. Зовник: о Болгарȣ, Сербльȣ, Хервате, Леше, Чеше, Арванасе, Аглинче, Влаше, Вȣгрȣ, Грече, Даче, Жидове, Жиде, Нимче, Ормльане, Персе, Татарȣ, Тȣрче, Харапе, Хиспане, Франче, Свиде, Цигане, Індијане: о Римльане, Московльане: о Христјане, Больарȣ, Властеле, Погане, Граджане, Народжане, Земльане, Мирјане: кроз Христјана: и остало.

7. Рȣсјанин, и Рȣсин: о Рȣсјанине, Рȣсине. Ови Рȣсјани, и Рȣси: Рȣсјанов, и Рȣсов.

Зовник Јединичнии 1го и 2го.

1. Конечна слова Г, З, К, Х, Ц, преминьајȣтсе овди на шумна: сице, Бог, кнез, својак, вȣјец, Влах, Скомрах, сиромах: о Боже, кнеже, својаче, вȣјче, Влаше, Скомраше, сиромаше. Невог, или невожец, о невоже, и невоге. Синок, о синко. Воз, дроз, мраз, слиз: о возе, дрозе, и ост:

2. Господ, господар, господин: о господе, о господарȣ, о господине: и съ обсичењем, о Господи.

3. Кончина Р пристојит ко первомȣ ȣзорȣ: лише зовник творит на ȣ: кт, дивер, о диверȣ: о Владимирȣ, о Митрȣ, о Хекторȣ, о Алексанрȣ. А кончина Ц пристојит ко второмȣ ȣзорȣ: лише зовник творит на Е: кт, старец, о старче: добродијец, о добродијче.

4. По Рȣскȣ, и по Херватскȣ, јменник может стојат въ мисто зовника: кт, о кнез Богдан бȣди милостив: въ мисто: о кнеже Богдане. Ходи симо братец: за братче. І сице во всих претворех.

5. А въ писнех может и зовник стојат въ мисто јменника: какот овди,

Још наӱче весидити добрињ Марко Кральевищӱ,

А нато му одговори Радосаве Сиверинче.

Просто вјаше рещ: Марко Кральевищ, Радосав Сиверинец.

6. Превратно Лехи от кизнчини К, творет зовник на ӱ: о простаку, о чловекӱ, о ӱченику. Ј Смотрицкињ пишет, о Марку. Реци, о простаче, о чловиче, о ӱчениче, о Марко.

7. Јмена Гречка, која ӱ Греков јдут на ОС, а ӱ нас на АЬ, ЕЬ, ІЬ, ОЬ, и на Р, влудно се творет ӱ нас на Е: кт, Николаь, Архелаь, Алексеь, Јуреь, Дињ, Антонјь, Василјь, Григорјь, Сисоь: зло о Николае, о Алексје, о Георгје, о Александре, о Прохоре. Право пиши: о Николајӱ, о Архелајӱ, о Алексејӱ, о Јӱрјӱ, о Дијӱ, о Антонјӱ, о Василјјӱ, о Григоријӱ: о Сисојӱ, о Александрӱ, о Прохорӱ: оприч јединого Петер, о Петре,

Крозник Јединичнињ 1го и 2го.

1. От јмен знаменујущих Душатије, илити Живущије вещи, крозник идет на А: кт Хвалите господа. Коньа и јездеца овалил јест вь море, Тож вивајет и ов мертвих осовах: кт, Погревоше мертвеца: или, мертва чловика.

А от знаменујущих Недӱшатије вещи, крозник се творит једнак јменнику: кт, кроз град; ов камен: за рӱвеж. Сицеже јдут и која незнаменӱјӱт дӱшатих осов по јединӱ, но по вногӱ: кт народ, совор, сојем, скот, полк: кроз народ: и остално.

2. Влӱдно адда јест речено: Бӱди ми вь Бог защитител: псалом. 30. Порази вськ первенец: пс. 77. Сотвориша телец: пс. 105. Јзтнит ы яко телец: пс. 28. Право рещи: Бӱди ми вь Бога защитителья: Поразил јест всакого первенца: Сотвориша телца: Јзтнит је яко телца. Зложе јест речено: Бог спасет Сијона: пс. 68. Положиша Јеросалима въ овощнов хранилище: пс. 78. Поразшему Египта: пс. 135. Право реци: Бог спасет Сијон. Положиша Јеросалим. Поразившему Египет

Јзкерник Јединичнињ 1го и 2го.

1. Јкерник сеь изходит на А, а не јнако. Sатож обличаь: Паче камене честна, пс. 18. Домӱ Јыковлья, пс. 113. Тому пӱти нит. Прошлого годӱ. Право реци: Паче драга камена. Дома Јаковлья. Тому пӱта нит. Проминьеного года.

Се творенје на ӱ, јест Лешщина. Лехом во јест верло овичен сеь изрок: Того часӱ, того року, зь вокӱ, зь глодӱ. Реци: Того часа, того рока, из вова, от глада.

Јзкер камена, корена, пламена, ремена, гортана, степенья, сежнья: а

не ѵзкер ка́мене, ко́рене, пла́мене, горта̄не, степе́нь, и ѵ̂на.

2. Јменни̂к словет, пре̄гив кореничнь: а оста̂лни пре̄гиви слову̂т произво́дни. Произво́дни пре̄ги́ви, вь нико́вих ѵ́менех јесꙋт, јменнӣку ра̄вни чи́слом скла́дов: кт҃, оре́л, орла̀. А въ нико́вих сꙋт до́лжи от јменнӣка́ једни̂м скла́дом: кт҃, ди́вер, ди́вера. Гди́ пак сꙋт ра̄вни̂, и гди́ до́лжи: не́ вь ѵ̂новь, неже въ Херва̂тсковь језичновь отми́ние, мо́жетсе пода́т пра́вило. Произво́дни во пре̄ги́ви јесꙋ̂т равноскла́дни со јменнӣко́м, гдико́ли (:по Херва̂тсковь отми́не:) вь посли́дньем скла́дꙋ јменнико́вом, стои̂т гласни́ца А, не проте̂гньена висо̂ким вла̂ком: кт҃, Ви́тал, Па́вал, Вꙋ̂бань, ога̀нь, вра̄вац, ота̀ц, оста̀н: Ви́тла, Па̂вла, Вꙋ̂ньа, огньа̀, вра̄вца, отца̀, остна̀. Сице, ова̀н, овна̀: лапа̀т, лапта̀: папа̀р, папра̀: са̀н, сна̀.

3. Ѵзни́мльꙋтсе ѵ́мена скла̀дена: и ова̀ растꙋ́т једни̂м скла́дом: кт҃, обра́з, обра́за: за̄кла́д, за̄кла́да.

Ј ко́ја сꙋт неꙋдо́вно изгово̂рна, дльа ради соше̂стја вно́жих негла̄сни́ц: ка́кот, језда̀ц, језда̀ца: врабча̀ц, врабча̀ца. Претве̂рдо во ви вило изрече̂нје, Језда̀ца́, врабча̀ца̀.

Ј тꙋ̂джа ѵ́мена то́ж расте̂т: кт҃, Јва́н, Степа́н, Ла́дан, Ша́пра́н: Јва́на, Ла́дана. Оприч Пе́тар, Па́вал, Ма́рац, Петра̀, Па̂вла, Ма̂рца.

4. А гди ко́ли пак вь посли́дньем скла́дꙋ Херва̄ти изрика́јꙋт Е, І, О, или Ꙋ: или гди вꙋде́т А повличено́ висо̂ким вла̂ком: та́мо се произво́дни пре̄ги́ви тво́рет сь прираст̂енјем: кт҃, пе́пел, пе́пела, пели́н, пели́на, кꙋ̂кол, кꙋ̂кольа, лавꙋ́д, лавꙋ́да, чꙋва̂р, чꙋва̄ра.

По Рꙋ́скꙋ.				По Херва̂тскꙋ.			
	Е.		Е.		Е.		А.
Пли́вел,	пли́вела.	Па́вел,	Па̂вла.	Пли́вел,	пли́вела.	Па́вал,	Па̂вла.
Пе́пел,	пе́пела.	Ви́тел,	Ви́тла.	Пе́пел,	пепела.	Ви́тал,	Ви́тла.
Ко́рен,	ко́рена.	Сȣ̂чен,	Сȣ̂чна.	Ко́рен,	ко́рена.	Сȣ̂чан,	Сȣ̂чна.
Пламен,	пла́мена.	Грꙋ́ден,	Грꙋ́дна.	Пла́мен,	пла́мена.	Грꙋ́дан,	Грꙋ́дна.
Сивер,	си́вера.	Ви́тер,	ви́тра.	Сивер,	си́вера.	Ви́тар,	ви́тра.
Ви́сер,	висе́ра.	Сви́дер,	сви́дра.	Ви́сер,	висе́ра.	Сви́дар,	сви́дра.
	О.		О.		О.		А.
Ого̀н,	ого̀на.	Ого̀нь,	огньа̀.	Ого̀н,	огона.	Ога́нь,	огньа̀.
Ꙋ̄рок,	ꙋ̄ро́ка.	Ја̄рок,	ја̄рка.	Ꙋ̄рок,	ꙋ̄ро́ка.	Ја̄рак,	ја̄рка.
Со́пот,	со́пота.	Ла́кот,	ла́кта.	Со́пот,	со́пота.	Ла́кат,	ла́кта.
Гро́хот,	гро́хота.	Но́гот,	но́гта.	Гро́хот,	гро́хота.	Но́хат,	но́хта.

Овако из разнитих јменникових кончин (:Пепел, Витал:) можетсе познат, гди јест вит, или невит прирастенју. А гди сут једнаки јменники (:Пепел, Вител:) неможетсе знат, зач једен растет, Пепела: а другиь нерастет, Витла: а не Витела. Јз Херватского адда изрока јест трива правило творит обди, и на јних никоьих мистех: како хошем изказат овди ниже: под крозником вножинним и при превијанју ричии.

5. От Везг, Зид, Лед, Лев, Лов, Пень: нереци по Лешску, Јзкер Взу, Зду, Лду: Лва, Лва, Нньа: него реци: Везга, Зида, Леда, Лова, Лева, Пенья.

Придивник Јединичниь 1го и 2го.

1. От јмен јдущих на Г, К, Х, творитсе придивник по Руску, и по Херватску, на Гѣ, Кѣ, Хѣ: при Богѣ, зракѣ, духѣ. А по јних отминах, на Зѣ, Цѣ, Сѣ: при Возѣ, зрацѣ дусѣ.

2. Ризво говорещ, опущајетсе двојгласница Ѣ: и от тонких кончин придивник се изрикајет на І, или Е: при Врати, и при Врате. А от шумних, на І: при Краљи, при Огньи, при Мужи, при Дитищи. А на Е, не сѫ тол ладно, при Кралье, при Огнье.

3. Русјани часто, а Хервати всегда, творет придивник једнак противнику: то јест, на У: и велет, при Богу, при чловику, при Врату, при Кральу.
Тож се чинит и вѫ јних всих претворех, јмен обстојних, јеже вѫ мисто придивника јединичного вездди липље ужнвајем противника: кт. при литу, при лицу.

4. Потому адда, что смо рекли, ов прегиь вноголично се может изрещ: сице.
При Богѣ: при Боги: при Боге: при Возѣ: при Рози: при Возе: при Богу.
При зракѣ, зраки, зраке: зрацѣ, зраци, зраце: зраку.
При духѣ, духи, духе: дусѣ, дуси, дусе: духу.
При Вратѣ, врати, врате: при врату.
При кральѣ, кральи, кралье: при кральу.
При ногѣ, ноги, ноге: нозѣ, нози, нозе.
При рукѣ, руки, руке: руцѣ, руци, руце.
При сохѣ, сохи, сохе: сосѣ, соси, сосе.
При литѣ, лити, лите: при литу.
При лици: лицу.

Противник Јединичниь 1го и 2го.

Ов прегиь јмајет дви кончини: једну на У: а другу на ОВИ по пером, или на ЕВИ по втором узору:

кт҃ Ра̂вꙋ, ра̂вови: кровꙋ̀, крово́ви: дрꙋ̂гꙋ, дрꙋ̂гови: гра̂дꙋ, гра̂дови: кнѣ̂зꙋ, кнѣ̂зови: мра̂кꙋ, мра̂кови: волꙋ̀, воло́ви: шꙋ̂мꙋ, шꙋ̂мови: си̂нꙋ, си̂нови: сто̂лпꙋ, сто̂лпови: ми̂рꙋ, ми̂рови: гла̂сꙋ, гла̂сови: та̂тꙋ, та̂тови: гри̅хи, грихо́ви. Дождьꙋ́, дождье́ви: мꙋ̂жꙋ, мꙋ̂жеви: зми́јꙋ, зми́јеви: кральꙋ́, кра̅лье́ви: коньꙋ́, конье́ви: вра̂чꙋ, вра̂чеви: Ми́лошꙋ, Ми́лошеви: дити́щꙋ, дити́щеви: ста̂рцꙋ, ста̂рцеви. А҆ли Херва̅ти ни́колиж неꙋживајꙋт тоје́ кончи́ни на ВИ: и зи кме́тскꙋ јꙋ почита́јꙋт.

2. Не́ пра́во адда́ се вели̂т, Цареви, Госпо̂деви. Реци́, Ца́рови, Госпо̂дови: и́лити па́че, Ца́рꙋ, Госпо̅дꙋ. Всякомꙋ пꙋ̅ти, пс: 35. Нея́сити пꙋстинномꙋ, пс. Горта̅ни моемꙋ, пс. 21. Ка́мени, Степе́ни. Попра́ви, и реци́: Вся́комꙋ пꙋ̅тꙋ. Нея́ситꙋ. Горта̅нꙋ́ мојемꙋ. Ка́менꙋ, Степе́ньꙋ: и оста̂лно.

Орꙋ̂дник Јединичнь 1го и 2го.

1. Пе̂рвнь ꙋ̅зо́р твори̂т ОМ: вто̂рнь ЕМ т҃, зь Вра́том, сь Кра̅льем. Кончи́на Р, твори̂т ОМ: а Ц, твори̂т ЕМ: кт҃, зь Господа̅ром, сь Пасти̅ром, сь Чꙋва̅ром, сь Ми́ром. Со старцем, сь вꙋ̂јцем, со за̂јцем. Пꙋ̂т чини̂т Пꙋ̅том, и пꙋ̅тем.

2. Пред Ца́рем Госпо̅дем, пс. 97. Горта̅нем свои̂м, пс: 113. Еле́ом, пс: 22. Реци́, пред Ца́ром, Гдом, Горта̅ном. Еле́јем.

Јменни̂к Вножи̂ннь 1го и 2го.

1. От кончи̂н Г, К, Х, сѐь јменник (:по Рꙋ́скꙋ и по Херва̂тскꙋ:) твори̂тсе на Ги, Ки, Хи: кт҃, Дрꙋ̂ги, Своја̅ки, Сирома́хи: а по Сервскꙋ, и по Ле́шскꙋ, изхо́дит на Зи, Ци, Си, кт҃, Дрꙋ̂зи, Своја̅ци́, Сирома́си

2. А по изби̅ткꙋ, и по припро́стом изро́кꙋ, двојескла́дни јменни̅ки́ преминьа́јꙋтсе на Ове, и на Еве: (:и́лити стерпни́је, на Ови, Еви:) кт҃, Ра̂ви, мра̂ви, дрꙋ̂ги. Ра̂вове, мра̂вове, дрꙋ̂гове, гра̂дове, кнѣ̂зове, во̂лкове, воло́ве, три̂мове, сто̂лпове, двора́ве, бра́тове. Орли, Овни̏: Орло́ве, Овно́ве. Дождье́ве, мꙋ̂жеве, кралье́ве, конье́ве, ши́шеве, пти́щеве. Ј Ра̂вови, мра̂вови, и ост: Си̂нове, пс: 4. Ви̂сове, пс: 94 Зми́јеве, пс: 148. Вра̂чеве, пс: 87. Ли́пльe и пра́вије, Си̂ни, Ви̂си, Зми́ьи, Вра̂чи.

Јно обличи̏, јеже о́во заверше̂није на Ове, или Ови, необрита́јетсе ј̂нако, него тројескла́дно: ли́ше вь Рꙋ́сков и вь Ле́шсков отми́не сли́шитсе и до́лже: кт҃, Тата́рове, Налива̂јкове: за Тата́ри, Налива̂јки.

3. А ј̂није кончи́ни, на ЈЕ, и на Е, јесꙋ́т згола́ ска́зни и ме́рзки: кт҃ Ца́рје, Бра́тје, Кнѣ̂зје, Пасти̂рје, зви̂рје дꙋ̆бра̂вни, пс: 103. Пꙋ̅тје,

Татје: Мӯжје, Стражје, Господје, Голӯбје, Жерјавје, Лабӯдје, Пинезје, Чӯварје, Господарје: Рӯбежје, Ковачје, Палошје. А Јошще горе, Свидителе, пс: 26. Пријателе, Крагӯле, Метӯле: Степене, Камене, Гражане.

Право се велит: Цари, Брати, Кнези, Пастири, Звири, Пӯти, Тати: Мӯжи, Стражи: Господи, Голӯби, Жерјави, Лабӯди, Пинези, Чӯвари, Господари: Рӯбежи, Ковачи, Палоши. Свидительи, Пријательи, Крагӯльи, Метӯльи: Степеньи, Камени, Граджани.

4. Тојже повлӯдок се чинит и въ придивних: пишӯт ЩЕ, въ мисто ЩИ: Синове Ефремли налецајӯще и спијӯще лӯки, пс: 77. Бихом веселяще се, пс: 125. Реци, Сини Ефремови напинајӯщи и спрӯжајӯщи лӯки. Бихом веселещи се: или паче, весели.

5. Христјанин, Больарин, Властелин, Господин, Мирјанин, Поганин: и Помистна, да Народна јмена: кт, Граджанин, Народжанин, Земльанин, Московльанин, Столичанин: Рӯсјанин, Болгарин, Херватин, Сербин, Гречин, Персин, Тӯрчин, Франчин, и остална, во всем множинном числӯ отмищӯт приростник склад ИН: и творетсе сице, Христјани, Больари, Властели, Господи, Мирјани, Погани: Граджани, Народжани, Земльани: Рӯсјани, Болгари, Херватви, Серби, Греки, Перси, Тӯрки, Франки: и остална.

6. Зовник множинниь во всих претворех, јест једнак съ јменнином.

Крозник Множинньи 1го и 2го

1. Сеь прегиб по Херватскӯ изходит на Е: кроз Брате, кроз Кралье. J въ царских кньигах 4, въ главе 18, чтетсе сице: J изведе цар Асирјьскиь Самарјане въ асиријӯ. J сице липо се разлӯчајет крозник от јменника. А Рӯсјани и Лехи творет сеь прегиб на I: и не могут ризлӯчит крозника, от јменника: и много крат ним постајет неӯдобно разӯминје: и по нӯже никогда морајӯт ӯживат јзкерника въ мисто крозника, и говорет сице: Побили сӯт Перси Тӯрков: въ мисто недоӯмного изреченја сицева: Побили сӯт Перси Тӯрки. А по Херватскӯ, без недоӯмја сице се изрикајет: Побили сӯт Перси Тӯрке. Сицеж велет въ писни,

Кажите ми клете Тӯрке:
Да корвавим биле рӯке.

2. Али обличаь: јеже Јзкерник может стојат въ мисто крозника, лиш въ јединичном, и во множинном числӯ, а не во двоьичном: въ јменех вещеь дӯшатих, а не въ бездӯшних: и то лише въ мӯжском племенӯ, а не въ јном. Тож и въ јмениках, и въ придивних јменех: кт: Јего, Го, за Ни: Нас, Вас,

Ньих, Бих, за Ни, Ви, Је. Мових, Твоих, Своьих, за Моје, Твоје, Своје. Ми льубим вас своьих доврих пријательев. Вь мисто: Ми льубим ви своје доврије пријатељи. По Херватску: ми льубим вас своје добре пријатеље.

3. Вь мисто кончини Е, мерзко и блудно се чтет вь никових мистех поставльено ЈА, или А: кт, Возложат на олтар твоь телца, пс: 50. Егда разнствит невесни царја, пс: 67. Свызати царја ьих пути, пс: 129. Уповати на кнѧзы пс: 117. Умудрыа младенца, пс: 18. А вь иних мистех правије стоьит, И: кт, Поразившему цари велија, пс. 135. Јзви цари крипки, пс: 134. Порази ıазики мнози пс: 134. Сохраних пути жестоки, пс: 16. Ј развијет младенци твоја, ов камен, псал: 136.

Все поправи сице: Возложет на олтарь твоь телци: или телце. Когда разлучајет невесни цари: или царе. Свезат цари ьих (или царе ьих:) путми. Надијатсе на кнези: или на кнезе. Јже умудрајет младинци: или младинце. Јже јест поразил цари (или царе:) великије. Ј извил цари крипкије. Поразил јазики (или паче, народи, или народе:) вногије. Сохраних пути (или путе) жестокије.

А просто и право по Херватску, сице: Јже јест поразил царе велике: и извил царе крипке. Поразил народе вноге. Сохраних путе жестоке.

4. Всих претворов імена, овстојна и придивна, ако на концу, или вь конечном складу, імајут ова слова, Г, К, Х, могут је преминит вь З, Ц, С. Али то лише вь оних мистех: гди Херватi на кончине, или вь конечном складу, изрикајут I: какот от імен, Друг, Пророк, Влах: Книга, Рука, Соха: Влаго, Млико, Врухо: Драг, Велик, Тих: Херватi.

Вь придивнику велет: При кньиги, при руки, при сохи: а вь мужских и вь ниједиnских, при другу, при пророку, при Влаху: при влагу, при млику, при вруху, и по кметску, при други, при пророки, при Влахи: при влаги, при млики, при врухи. Премина при Друзе, Пророце, Власе: при Кньизе, Руц, сосе: при Влазе, Млице, Врусе.

Вь іменнику Херватi велет: Ови Други, Пророки, Влахи: Ови Драги, Велики, Тихи, Мужи.

Премина Друзи, Пророци, Власи: Дрази, Велици, Тиси, мужи. Херватi: при Других, Пророких, Влахих. Драгих, драгим, драгими. Великих, Великим, Великими. Тихих, тихим, тихими.

Премина. При Друзех, Пророцех, Власех. Дразих, дразим, дразими. Велицих, велицим, велицими. Тисих, тисим, тисими.

5, А гди Херватi изрикајут Е, (хотш ти вь иних Отминах будет I:) тамо непреминна стојет слова Г, К, Х:

Ка́кот вь се́м крознӣку́ вножӣнном, мѹ́жскӣх јмѐн. Херва̄ти веле̑т: Кроз Дрѹ̑ге, кроз Проро́ке, кроз Вла́хе. Кроз Дра̑ге, Вели́ке, Ти́хе, Мѹ̑же.

Ј вь же̑нских, вь јзкерникѹ́ једини́чном: От Кньиге, от рѹ̄ке, от сохе̑. От Дра̄ге̑, от Вели́ке, от Ти́хе Жене̑.

Ј вь јменнӣкѹ̀, да Крознӣкѹ́ вножӣнном: Ове̑ Кньиге, Рѹ̑ке, Сохе̑. Ове̑ Дра̄ге, Вели́ке, Ти́хе Жене̑. Кроз Кньиге, рѹ̑ке, сохе. Кроз Дра̄ге, Вели́ке, Ти́хе Жене̑.

А по Рѹ́скѹ, на Ги, Ки, Хи: Кроз Дрѹ̑ги, Проро́ки, Вла́хи. Кроз дра̄ги, вели́ки, ти́хи мѹ́жи. От кньиги, рѹ̑ки, сохи̑. О дра̄ги, вели́ки, ти́хи жени̑. Ови дра̄ги, вели́ки, ти́хи жени̑. Кроз кньиги, рѹ̑ки, сохи̑. Кроз дра̄ги, вели́ки, ти́хи жени̑.

6. Херва̄ти во всих јмени́ках: и вь приде̑вних јменех, мѹ́жского пле́мена, ѹживајѹт Јзкерника вь мисто Крознӣка: кт̄, Добри добрих льѹ̑бет. А невӣмо за̄ч вь обсто̄јних јменех тогож нечине̑т: невеле̑т бо, Дрѹ̑ги дрѹ̑го̑в льѹ̑бет: него веле̑т, Дрѹ̑ги дрѹ̑ге льѹ̑бет. А вим вь ободвих мистех једна̄ка јест прӣча: и пра́во се велӣт ободво̀је: Добри дрѹ̑ги добре̑ дрѹ̑ге льѹ̑бет: и Добри̑ дрѹ̑ги добри́х дрѹ̑го̑в льѹ̑бет.

7. А вь же̑нском и вь ниједӣнском пле́менѹ немо́жет Јзкерник сто́јат вь кро̄знӣка мӣсто. Добро́ во слове̑т вь мѹ́жско̑м пле́менѹ: Ја̑ Ђи кормльѹ̑: и Ја̑ јего кормльѹ̑. А вь же̑нском нереци́, Ја̑ јеје̑ кормльѹ̑: но́ лише, Ја̑ јѹ кормльѹ̑. Сицеж добро́: призови́ моьи́х прија́тельев: Призови́ моје̑ прија́телье: и призови́ моје прија́тельи. А вь же̑нском не́ добро́: Призови́ моьи́х сесте̑р: него ли́ше, призови́ моје́ сестри̑: или сестре̑.

Вножӣнник Јзкерник 1го и 2го.

I. Вса́ јмена пе̑рвого и вто̑рого претво́ра, ли́по и пра́вилно се тво̄ре̑т на Ов, и на Ев: кт̄, Раво̑в, го́лѹбов: Лево̑в, же́рјавов: Дрѹ̑го̑в, берло́гов: Градо̑в, Ла́бѹдов: Мра́зов, Кнезо̑в, обра́зов: Волко̑в, свидоко̑в: Воло̑в, постоло̑в: Ја̑рмов, ра́зѹмов: Сино̑в, Христја́нов, граджа́нов, снов, от со̀н: Столпо̑в, пото́пов: Дворов, ди́керов, пасти̑ров, господа̑ров, ца́ров: Терсо̑в, власо̑в, обрѹ́сов: Тато̑в, хе́ртов, сопотов: Грӣхов, сирома́хов. За̑јцев, стри́цев, ста̑рцев: Зми́јев, ра́тајев: Пѹ̑жев, рѹбе́жев: Враче̑в, краја̑чев: Коше̑в, палоше̑в: Пти́щев, дити́щев: Дождье̑в, слидье̑в: Кральев, прија́тельев: Конье̑в, степеньев. Ово, вели̑м, јест најли́пле и најпра́вје изгла́ша̑нје: и си́це говоре̑т Херва̄ти. Али по неврижењѹ весидних ѹмителе̑в: и по вно́гих отми́нах на́шего јези́ка: поста́ло јест овди́ (:и на ј̑них ми́стах:) вного разни̑ц, и незго̑дја, и ска̑з.

2. Смотрицкиь чинит сеь прегиб јменнику јединичному сподобен: кт, от Пророк, от јарем, от воьин, от Римльан, от клеврет, от отец, от ходатаь, јереь, мравиь, зноь, крагуь, льубодеь.

А от никоьих чинит дви кончини: кт, от тих друг, и другов: От дом, и домов: От син, и синов: От грих, и грихов: От жрец, и жерцев: От врач, и врачев: От мытеж, и мытежеь: От сведитель, и сведительеь. От Пастиреь, от господеь.

3. По Херватску (:како смо рекли:) все идет правилно на Ов, и Ев: оприч никоьи мало јмен: се јест, Коњ, Крат, Лакат, Новац, Нохат, Отац, Пас, Пинез. Јскер Коњ; трих Лакат, новац: от нохат: нашиx отац: от пас, от пинез: вного Крат. Јлити, Лакот, ногот, новец, отец, пес. Муж, от мужев, и мужеь, и мужиь. От Льудеь, и льудиь. Не реци, от власиь, грошиь, зубиь, мисециь: него от власов, грошев, зубов, мисецев.

4. А вь јних вногих јменех, оприч правилного творенја на Ов, Ев, (:које јест обично льудем племенитим, и чистије весиди врнгушим:) по другом обличју творитсе сеь прегиб сподобен јменнику јединичному: али тако, да будет високиь завлак на конечном складу јскерника: или јнако, да будет вь завлакех разница: какот вь овиx: Ов конец, Пророк. Постол, Сапог, Овлок, Орел, и вь јних равного завлака јменех: От тих конец, пророк, постол, сапог, овлок, орел. Ј најпаче от јмен, коьимсе придиваjет прирасток ІН: кт Болгар, Влах, Турок: От Болгар, Влах, Турок, (:или паче Турков:) от Татар, Харап, Ормльан, Хиспан, от Грек, от Херват. От Христјан, Римльан, властел, граджан, земльан, мирјан, поган.

Долгиь завлак преходит во високиь. кт, Нимец, Вугер, Крањец: Јз Нимец, из Вугер, из Крањец. Али и от тих народних јмен, не от всих идет таково творенје: право во се велит, От Русјанов, и от Русов: От Сервов, Персов, Лехов, Чехов, Словинцев, Франков: а не, от Русјан, либо Рус, Серб, и остaло.

5. А гди јест Остриь завлак, тамо никакож липо нестоьит то обичено творенје: кт, Цар, врат, вич: витер, сивер, вител: Камен, Ремен, Пепел: Учитель, Светитель, Владатель: Правитела, мученик, обризанец. От тих Царов, витров, каменов, учительев, правительев, обризанцев. А не, от Цар, от витер, от камен, от мученик: и остaлно.

6. При Високом завлаку тож се разумијет: кт Друг, град, стан: Воjак, чувар, златник, крајач: Госпо-

дар, ученик: Трудник, митник: Педень, сужень: Државник, поданник. От другов, градов, станов: От својаков, учеников, трудников, сужньев, државников. А не, от друг, от стан, от својак, от ученик: и остално.

7. При Долгом заваку тож: најпаче вь складених јменех: кт, закон, наук, примет, завлак, приклад, замир. От законов, науков, приметов, завлаков, прикладов, замиров. А не, от закон, от наук, от примет, и остално.

8. Венетки, Верховци, Коленовци, Новаковци, Јванищи, Кузнеци: и ако јест које јно сицево помистно и вножинно јме. Јз венеток, из верховец, коленовец, новаковец, из јванищ, из кузнец. Јлити, из венетков, верховцев, јванищев, кузнецев.

9. По Сербску, вножинни јзкерник во вногих јменех, всих претворов (соприч четвертого:) творитсе на А, зь Долгим завлаком: сице, отових Брата,ових Кральа,ових Коньа,ових рибл,ових оваца,ових коза,ових лјета,ових лица,ових времена: тих кнеза, тих господара, тих мисеца. А никогда и на ОВА, или ЕВА: тих волова, другова: тих врачева, сужньева. Али сицево изрикание јест сказно, и негодно наслидованју.

Придивник вножинни 1го и 2го.

1. Ов прегив идет на ЕХ. Али Русјани липлье го изрикају на ЕХ; и Хервати на ИХ: при Братех, при Кральех: при Братих, при Кральих.

2. От кончин, Г, К, Х: при Другех, свидокех, Влахех: и при Друзех, свидоцех, власех: или при Других, при Друзих: и остално.

3. Вь синох Божьих, пс: 88. Реци Вь синех, или синих.

Противник вножинни 1го и 2го

1. Творитсе једиак сь Орудником једничним: кт, против Братом, против Кральем. Льуди чинит льудем.

2. Непредажди зверем душ, пс: 73 Реци, Не предаь звиром душ.

Орудник вножинни 1го и 2го.

1. Ового прегива кончина јест МИ: со Братми, со Кральми. Али вим вногократ опушщајетсе М: ако из којего предложка, или из јније ричи, будет мош разознат ов прегив, от јменника: кт Зь двими врати, За тими Кральи.

2. А будет да вь којем мисту небудет разознанја: и тамо јест трива изреш М: какот, Лактми мирит: Перстми стиснут, Прија-

тельми извидат. А не Лакти мирит, Персти стиснут, Пријательи извидат.

3. Сицеж и при лехком разознанју, ника јмена неотмишут слова М: кт, Зь добрими льудми пришел: Трими перстми пријал. А не, зь льуди.

4. Хервати везди ражи изрикају М: оприч такових мист, где (сльа сошестја негласниц:) неможетсе произгласит М: кт, Ови, Орли, Отци, Овни; Со овими Орли со Отци, со Овни. Невозможно во јест изреш, Орлми, Отцми, Овнми.

Добро се велит, Зуби своьими, пс: 36: Али липлье, зубми своьими.

5. Како смо више показали ов Језкернику, також и овди, различно се преминьају завлаки: сице,

Једнакиь завлак. Ови воли, Коньи, Леви: Палоши, Топори, Постоли. Со волми, коньми, левми: Палошма, топорми, постолми. Ови Пси, Конци, Новци, Посли, Огньи. Со пси, конци, новци, посли, огньи.

Долгиь завлак. Ови Грихи, двори, кльучи, пути: Со грихми, дворми, кльучми, путми, ножми.

Ови Кольари, вирники, вратники, главари, господи, господари: гортани, златники, крајачи, ковачи, метульи, пастири, чувари. Со кольармі, вирникми, вратникми, главарми, господми, господарми, и остално. Ови Јарки, Јарми, Кланци, Вугри, Нимци. Со јарки, јарми, кланци, вугри, нимци.

Високиь завлак. Гради, Кнези, Враги, Стани. Со градми, кнезми, врагми, станми. А вь јних мистех јест непреминен: кт Марко, Миланко, Станко. Со Марки, Миланки. Педень, сужень сежень: Со педньи, сужньи, сежньи. Державник, митник, травник. Со державниками или со державники: со митникми, со травникми, или_ки.

Остриь завлак везди стоьит непреминен: кт, Брат, перст, херт. Со братми, перстми, хертми. Једновладец, Черноризец, Биломистец, Со једновладци, со черноризци, со биломистци.

Со мучениками, зь голубми, зь лабудми: Со граджанми, народжанми, землььанми: и остално. От ногот, пинез: Со нохтми, пинезми, и пинезми.

6. Нимци и Жидови јесут у Лехов наш језик мерзко сказили: а Билорусјани сут того скаженја вного завзели: и на сем мисту чинет нестерпен поврат, јеже ов прегиб творет на АМИ, а придивник на АХ: сице, Братами, кральями, отцами, концами, крајами, послами. При братах, кральях, отцах, концах: и остално.

Тож чинет и вь јних претворех: кт, Со Речами, Летами, Лицами, Словами, Польами. При Речах,

гловах, полвах. За, Ричми, Литми, Лицми, Словми, Польми. При ричех, словех, польех, или—их.

ОБЛИЧЕНІЕ НА

третій претвор

Іменник Іединичнік 3го.

1. Ко третіему претвору пристоіет імена ідуща на А, и на Е, Женского и мужского племена: какот; Ова Бесида, глава, рука, Госпожа; кнегинка, кральица.
Ова Тете; Зоре, Миле: Доре, Маре, Іеле.
Ов Владика, Воівода, Старост а: Станиша, Радонья, Грубица.
Ов Раде, Стана, Грубе: Позе, Іозке, Іесе, Іефте:

2. Симо пристоіет імена мужска ідуща на О, со Долгим завлаком: кт, Мико, Михо, Іво, Іуро, Бено. От Михи, Мики. Со Михоіу; Микоіу:
Аколи будет ін завлак: пристоіет ко первому претвору; кт, Владко, Борко, Станко. От Владка, Борка, Станка. Дитко, Ладо:

Зовник Іединичник 3го.

1. Іизходит на О: кт, о Маіко, сестро, главо, дружино, сирото. О владико, о воіводо,

2. Омотрицкиь велит: іеже імена ідуща на Жа, Лья, Нья, Ча, Ша, Ща, Ца, и Іа, творет зовник на Е: кт, о Мреже, о Земле; о кнегинье, о туче, о душе, о пище, о царице, о Ладіе, о Ілие. Али то нит во всем іистина.

3. Женска во на ІЦА: ако сут утворена от мужских обстоіних, кт Кралвица, ваница, владичица.
І ако сут уменьшална: кт, Сестрица; главица, овчица,
І ако сут складена: кт, Богородица, Доброчиница: твкова идут на Е, и на А: кт: о Кральице; о сестрице, о Богомолице: илити, о Кральица, о сестрица, о Богомолица.
Сицеж и она, коіа се творет от Придивних: кт, от Див, Свет: Десник, Стар, Шуь, О Дивице; Светице, деснице, старице, шуьице: илити; о дивица, светица, десница: А никоьи овакова и на О изрикауют: О Дивицо, о десницо.
От Госпожа; и Госпа: о Госпоже; о Госпе:

4. Іна пак вса (сопрнч тих возпоменьених:) ідуша на Ца: и на ЖА; ЛЬА, НЬА, ЧА, ША, ЩА, ІА: творет зовник на О: кт, о птицо, кницо, жицо, герлицо, голубицо, ла-

стовицо. С Кожо, сажо, рожо, межо,
О стражо, мрежо, велможо, хижо, вежо, грижо, ложо.
О земльо, вольо, дриводельо, терпкульо, терньльо.
О кнегиньо богиньо, диньо, равиньо, вольариньо, Русиньо, Лехиньо, Чехиньо, Влахиньо, вишньо, свиньо.
О тучо, драчо, качо, сичо.
О душо, чашо, пашо, Грубишо, Станишо.
О сришо, несришо, дашо, плашо, кушо, пишо, пушо.
О шашо, и о шаше, от шаша.
О ладјо, дјадјо, градјо или гражо, змијо, судијо, сердијо, водопијо.
Ј от туджих: о Маријо, Софијо, Наталијо, Јсторијо, Философијо.
О Јлијо, Јеремијо, Захаријо.
Ј липльe на А: о Марија, о Софија; о Јлија, о Јеремија: а от женских особи знаменујуших на Е, о Марије, Софије, Наталије: а не о Јсторије, о Геометрије: но на О.

5. Братја, Дитја, или дитца, Господја, Кнезја, Друзја, вь јменнику и вь зовнику јесут Ниједина ска, и вножинного числа: и зато вь зовнику идут на А, и не јнако: кт, О Дитца, о братја, о господја. А кончина ЈЕ јест мужского племена: от Господ, брат, кнез: кт, о наши господје, о мили братје. слишите. А вь осталних прегибех јесут женского племена. Псалом: 122, Вь руку господьи своьи, Реци, вь руках господьи својеје.

6. Вь јменех чловичеcкије особи знаменујуших, пристојније и почтеније се видит, творит зовник на А, нег на О: кт о Микула, о Војвода: о Дубравка, о Валашка, о Кнегинья.

Крозник Јединичниь 3го.

1. Вране, Ноје, Јозве, Мике, Јуре, Јване, и јна Островлачна, вь производних прегибех пријемльут приpacтенје: сице, ов Ноје, о Ноје, кроз Нојету, Јзкер Нојети, при Нојете, ко Нојете, со Нојетоју. А по Херватску: Јзкер Нојете, при Нојети, ко Нојети.

2. А Раде, Стане, Грубе, Вуче, Пере, Паве: Зоре, Јаге, Миле, Јеле, Маре: и Мико, Михо, Јуро, Јво, Вено: и ако јест које јно Долгим влаком повличено: произглашајутсе сь прирастенјем, и без нього: кт, Кроз Раду, и Радету: кроз Миху, и Михету. Јзкер Ради, и Радети: от Михи, и Михети. Јли, от Радете, от Михете.

Јзкерник Јединичниь 3го.

1. Смотрицкиь овди чиниt разлученје вь знаковницах, илити вь кончених негласницах: и велит, јеже јмена јмајуша Тонкије знаковници,

чинет Јзкерник на И: кт. Рива, Слава, Кньига: Јзкер Риви, Слави, Кньиги.

А јмена јдȣща на Шȣмније знаковници: се јест, на Жа, Льа, Нйа, Ча, Ша, Ща, Ја, творет Јзкерник јединичнь (:и Јменник, да Зовник, вножинније:) мȣжска на І: а женска на Ѫ. А крозник вножинниь мȣжска на Ы, или Ѫ: а женска једино на Ѫ: какот,

Мȣжска: Тоь, Пијаница, Јȣноша, Велможа, Захарија, Предотеча.

Женска: Таја Пијаница, Дȣша, Врежа, Анастасија, Лȣча.

Мȣж: От того Пијаници, Јȣноши, Велможи, Захарјьи, Предотечи.

Жен: От тоја Пијаницѫ, Дȣшѫ Врежѫ, Анастасјѫ, Лȣчѫ.

От тоја Равиньѫ, Гординьѫ, Светиньѫ, Матиньѫ, Ладѫ.

(:обличаь Лешчинȣ: и неговори, ов Пијаница: но ов Пијанец, ова Пијаница: какот, ов старец, ова старица:).

2. Мы пак такова правила нехвалим: зато јеж весидȣ чинит двојвенȣ, и неизрлзȣмнȣ, и слишит мерзкȣ. Аво гди јест триба различно чинит прегибом окончаније: тамо нист разници: рекши меж Јменником јединичним, и меж производними прегибми: коьи по том правилȣ вси једнако изходет на А: кт Једна Дȣша, кроз вногије Дȣша.

3. А сверх того такова неразличного творенја на Ѫ, илити на А, нигдиже нист вь обшем льȣдском говоренјȣ: разви лише ȣ Лехов јест ничто тому сподобно. Рȣсјани во всије тије производније прегиби једнако и липо творет на І: хош сѫ тонкими, хош со шȣмними негласницами: и изрикајȣт добро сице,

От Стражи, кожи, межи. От вольи, земльи, постельи. От Диньи, вишньи, чришньи. От Тȣчи, сичи, кȣчи, От Дȣши, чаши, паши. От Кȣщи, прашти, срищи. От Птици, жици, лисици. От змиьи, ладьи, сȣдиьи. От Мариьи, Меланньи, Евдокиьи. От Јлиьи, Јеремиіи. А Хервати, и вси Задȣнајци тож, вса та јмена изрикајȣт на Є: кт, от страже, от волье, от диньe, от тȣче, от дȣше, от кȣще, от птице, от змије, от Марије, от Јлије.

4. Лише једини Лехи на сем мист, чинет разбор во знаковницах: и при тонких творет јзкерник на І, а при шȣмних на Є: и велет,

Од риви, од глави, од врази. Од страже, од дȣше, од волье, од пивнице, од столице, од земльe, од ладје, и остално: Ј Вилорȣсјани Лехов смотрещ, вь мисто Є, кладȣт Ѫ, или А: от дȣша, от пивница.

5. То завершање јзкерника на А, иво на Ѫ, тако јест мерзко, негодно: да висмо је морали нарочно вь писмȣ замитат, хотја ви оно и вь обшем говоренјȣ вило ȣживано. А сада пак са кȣлико па

че сподобитсе заверш то превратно изрикание: и чинит разлучение производних прегибов, от Jменника: поколи и вь общем jезику везди се чинит то разлучение. Никтож во вь общеь весиде не говорит сице, от светиjа Богородица: Спаси Господи душа наша. Но сице: от светиjе Богородици: и Спаси Господи души наши. J сицеж ов осталних.

6. Затож, гди во псалмех jзкерник стоьит поставльен сице: Спасение десница его, пс: 19. Част чаша их, пс: 10. Краснаjа пустиньа, пс: 64. До Jдумеjа, пс: 59. От сриша, пс: 90. От стража утреньаjа, пс: 129. Си измена десница вишньаго, пс: 76. Поправи сице, Спасение десници jего. Част чаши вих. Красота пустини. До Jдумеьи. От срищи. От стражи jутерньиjе. Са измина десници вишньего. Сице во тамож исто на jних мистех стоьит добро написано: J чаши моjеjа, пс: 15. От плода пшеници, пс: 4, До души моjеjа, п 68.

А гди стоьит крозник вножинниь сице: Вереjа желизниjа сломи, пс: 106. Обращаjаь душа, пс: 18. Жолньиjа умножи, пс, 17. Поправи сице: Вереьи желизни сломи, Обращаjущ души. Жолньи увножи.

Придивник Jединичниь 3го.

1. При Ногѣ, Руцѣ, Сохѣ: или при Нозѣ, Руцѣ, Сосѣ,

2. Опет на овом мисту Лехи, Билорусjани, и Смотрицкиь, чинет непотрибен разбор меж знаковницами: и при тонких изглашаjут IЕ, или Е: кт, при Ривjе, Главѣ, Руце: а при шумних изглашаjут I: как, при стражи, при ладьи, при земльи.

3. Али пак нам нист пригодно таково развирание: но паче вса jмена сего претвора могутсе овди кончит на Ѣ: При Ривѣ, главѣ, кньигѣ, и остално при стражѣ, земльѣ, кнегиньѣ, тучѣ, душѣ, кущѣ, ладjѣ, змиjѣ, Желаниjѣ.

Jлити по Руску вса на Е: кт, При Риве, главе, кньиге. При страже, земльe, кнегиньe, туче, душе, куще, ладjе, змиjе, Желаниjе.

Jлити по Хервацку вса на I: кт, При Риви, глави, кньиги. При стражи, земльи, кнегиньи, тучи, души, кущи, ладьи, змиьи, Желаньи.

4. Противник jединичниь jест придивнику во всем jеднак.

Орудник Jединичниь 3го.

1. По Руску, со знаковницами Тонкими, кончитсе на ОJУ: а со Шумними, на ЕJУ: кт. со Главоjу, со Душеjу.

2. А по Хервацку, по Сербску, и по Лешку, идет на ОМ: кт, со Рибом, Главом, Драгом, Брадом. Со

стражом, землом, дњньом, тучом, душом, кущом, змијом, Меланијом, Јлијом.

3. А на вримена Хервати, вь мисто кончини ОЈУ, или ВЈУ, скрашено изглашају У: кт, Своју руку го вијет: над всу землу кральујет: Колнетсе душу. Се јест, Својеју рукоју: над всеју землеју: Душеју се клене.

Јменник Вножинниь 3го.

1. Јменник, Зовник, и Крозник вножинни, јесут једнаки со Јзкерником јединичним: и творетсе по Руску вси на І: кт, Овије Глави, о глави, кроз глави. Ови слуги, о слуги, кроз слуги.

2. А по Херватску вси на Е: кт, Ове Главе, о главе, кроз главе. Ови слуге, о слуге, кроз слуге.

Јзкерник Вножинниь 3го.

1. Ов се творит от јединичного јменника: отнемши конечну гласницу А: кт, ова Рука, Глава, Куща: Ових Рук, Глав, Кущ.

2. А будет да се припетит сошестје вножих негласниц, и учинитсе претвердо изреченје: јно тада пред послидњеју негласницеју привавльајетсе гласница: по Руску тими Е, или О: а по Херватску А: кт Сестра, Служва, Бритва, Ладја, Устна, Занка, Мирка, Петльа. Ових Сестер, Служев, Ладеь, Устен, Петель: Бритов, Занок, Мирок. Херватски: Сестар, Служав, Ладаь, Устан, Петаль. Бритав, Занак, Мирак. Претвердо во би било изрећ: Сестр, Служв, Ладь, Устн, Бритв, Занк, Мирк.

Оверка: от Оверк, и Оверве, и Оверви: Остерва, Свекерва, тоже.

Об Двоьичних Прегивех 3го.

1. Три перви прегиви ового третјего претвора, вь мужеском племену нисут уживани: никтож во неговорит овако, Два којводе, Два слуге, Два старосте. Него паче говорим по вножинном числу: Два којводи, Два слуги, Два старости. А по Херватску, Два којводе.

2. А что Смотрицкиь удајет овако говорит: Два којвода, Два судија: то јест напрасно издумано, и нигдиж неслишено изреченје.

3. Смотрицкиь влечет наш језик, да би сподобен бил во всем Грецкому и Латинскому. Ј будущ, јеже вь оних језикех јесут ника јмена двојего племена (:мужского и женского:), потому јест он и вь нашем језику ника јмена поставил двојеплеменна: се јест, Којвода, Судија, Вьин: Пијани-

ца: и та́ во двоичном числꙋ вели́т изговара́т си́це: Вь мꙋжско̑м: Два̑ војвода, Два̑ сꙋдија, Два̑ во̑јна, Два пија́ница. А вь же̑нском: Две̑ војводе̑, Две̑ сꙋдињи, Две̑ во̑јне̑, Две̑ пија́нице̑. Али вь то́м је́ст изјавен побꙋдок: аво Војвода, Сꙋдија, Воини, николиж нисꙋт слишена вь же̑нском племенꙋ. А Пија́ница ꙋ Словинцев николиж неслишено вь мꙋжско̑м: но́ лише вь же̑нском.

ОБЛИЧЕ̑НИЈЕ НА

Четве̑ртинь Пре̑твор.

Јменни̑к Јединичнинь 4го.

Ко четве̑ртомꙋ ꙋзорꙋ присто́јет јмена же̑нского племена, ко́ја изхо́дет на негласници: кт҃, Скорв, Ве̑рв, Же̑рд, Пра́теж, Свирал, Ка́зен, Милост, Ри̑ч, Про́кош, Ве̑щ, и јна.

Зовни̑к Јединичнинь 4го.

Никови творет се́ь Зовни̑к на I, вь ови́х дви́х јменех: Крипост, Ра́дост: кт҃, Го́споди крепости моја, псал: 17. Али ми̑ того́ нехва̑лим: и вного ме́ньь на Е: Ра́досте моја̀, псал: 31. Рици, О̑ крипо́ст моја, О̑ ра́дост моја.

Орꙋ̑дник Јединичнинь 4го.

1. От Мисел, Басен, Ка́зен: реци Миселјꙋ, Басенјꙋ, Ка́зенјꙋ: а не́ Мислјꙋ, Баснјꙋ, Казнјꙋ: нитѝ Мислијꙋ, Б снијꙋ.

   Ј си́цеж Бојазен, во́лезен, пријазен, ре̑вер, писен, Про́кош, и ј̑на овим једнака.

   Ј во внож̑ине: Мисельми, Басенми, Ка́зенми: а не́ Мислми, Баснми, Ка́знми. Нитѝ по Ле́шскꙋ, Ми́слјами, Ба́снјами, Ка́знјами.

2. Херва̑ти изглашајꙋт о́в пре̑гив двојако: на Јꙋ, и на ЈОМ: кт҃, Ричјꙋ̑, Милостјꙋ, Льꙋбавꙋ: и Ричјо̑м, Милостјом, Льꙋба́вјом. Ј си́цеж во вси́х сего ꙋзо́ра јменех.

Јзкерник Внож̑иннинь 4го.

1. По Рꙋскꙋ иде́т на ЕѢ: кт҃, Риче̑ь, скорве̑ь, милосте̑ь, радосте̑ь, напа́стеь, ми́слеь, рате̑ь, ноще̑ь.
2. А по Херва̑тскꙋ на IѢ, или на I: кт҃, тих ричи̑ь, скорви̑ь, милости̑ь: или, Свих ричи̑, скорви̑, милости̑, радости̑, напасти̑, мисли̑, рати̑, нощи̑. Псалом 24: От вси́х скорви̑ь.

Придивник, и Противник Внож̑иннинь 4го.

1. По Рꙋскꙋ идꙋт на ЕХ, да на ЕМ: кт҃, Вь Заповиде̑х, вь скорве̑х, вь милосте̑х, на сане̑х.

Ко заповидѣм, ко скорбѣм, кѫ милостѣм, кѫ санѣм.

2. А по Херватскꙋ на ИХ, да на АМ: кт, Вь заповидих, вь скорбих, вь милостих, на саних.
Ка заповидам, ка скербам, кь милостам, кь санам.

3. Покоь скранјам моьим, псалом 131. Лешщина. Реци, Покоь скранѣм моьим.

4. Гꙋсли, Јасли, Дрождьи, занеси ко третјемꙋ ꙋзорꙋ. Нереци, от гꙋслѣь, ко гꙋслѣм, вь гꙋслех, зь гꙋсеами. Него реци: От гꙋсел, ко гꙋслам, вь гꙋслах, зь гꙋслами.

ОБЛИЧЕНЈА НА

Пѣтиь и Шѣстиь Прѣтвор

Јменник Једничниь 5го и 6го.

1. Ко пѣтомꙋ ꙋзорꙋ пристојет јмена нијединска, која се кончѣтсе на О: кт, Нѣбо, Божествѣ, Богатство (:и внога, сицева на СТВО:) дерво, дриво, диво, кладиво, огньиво, Олово, Слово, Сочиво, Чрѣво. Благо, Бердо, Бльꙋдо, Говедо, Надо, Стадо, Чедо, Чꙋдо. Желизо. Млико, Око. Бердо, Бранило (:и јна сицева на Ло ꙋтворена от ричѣи: кт Бисило, Мирило:) Весло, Братило, Гердо, Дило или Дело, Жало, Зело, Зачало, или Зачело, Sло, Јадрило, Јакло, Била, Кадило и Кердело, Клепало, Коло, Кресало, Кресло, Крило, Кормило, Кромисло, Кропило, Масло, Крꙋтило, Мило, Омело, Парило, Пекло, Помело, Прело, Пресло, Прꙋгло, Рало, Рило, Начало, Сало, Седло, Село, Тегло, Терло, Тило, Тнало, Трꙋпло, Цѣло, Чило, Шило. Билмо, Пасмо, Писмо, Повисмо. Бервно, Брашно, Блакно, Бретено, Гꙋвно, Дно, Зерно, Колено, или Колино, Лоно, Лꙋкно, Наковално, Окно, Платно, Полено, Рꙋно, Стегно, Сꙋдно, Сꙋкно, Тлакно. Бедро, Ведро, Видро, Довро, Дꙋро, Јадро, Језеро, Јꙋтро, Ребро, Сребро. Мего, Просо. Блато, Длито, Жито, Злато, Јато, Копито, Корито, Лито, Мисто, Мито, Млито, Решето, Сито, Тенето, Сто, Ꙋхо. Ј вножинна, Тла, Кросна, Јетра, Надра, Врата, Пꙋта, Ꙋста, Ложесна.

2. Ј која се кончѣт на МЕ: а вь јзкерникꙋ пријемльꙋт прирастниь склад НА: кт, Време, времена: Време, Зиаме, Јме, Племе, Раме, Симе, Слиме, Стриме, Тиме. Ова по Чешскꙋ изходет на НО: Ово Јмено, Племено.

3. Ј која се кончѣт на Е: а вь јзкерникꙋ јмајꙋт прирасток ТА: кт, Бравче, бравчета: Дижле, Гꙋсе, Дите, Дрꙋжинче, Ждриве, Живинче, Звире, Јагнье, Блꙋсе, Кнеже, Козле, Коньче, Кꙋре, Момче, Осле, Отроче, Пахолье, Песче, Пипле, Пишще, Прасе, Рове, или Ровче, Свиньче, Теле, Хертче, Хлапе, Цꙋце, Шщене, и Невоже.

4. А къ Ше̂стомꙋ ѹзо́рꙋ присто́јет вса́ оста̂лна ȷ́мена, изхо́дешта на Є: Ко́ја чѹш нима́јꙋт при́растка во ȷ́зкерникꙋ: а таковл јесꙋ̀т,

5. Ѹменьша̂лна нм ЦЄ: кт҃, Дите̂тце, Очцѐ, Жа̂лце, Коле̂нце, Око̂нце, Си́калце, Се́рдешце: и ȷ̂на.

6. Ј Ми́стна на ЩЄ: Дни́шще, Дво́ришще, Огньи́шще, Превива́лишще, Жили́шще, Прибижишще: и ȷ̂на.

7. Ј Собира̂лна на ЈЄ: Би̂лје, Дри̂вје, Зви̂рје, Зе̂лје, Ка́менје, Ово̂щје, Те̂рнје, Ге̂рмје: и ȷ̂на.

8. Ј Дија̂нна на НІЄ, и на ТІЄ: се́ јест, ко́ја знамену́јꙋт дија̂нје: кт҃, кова̂нје, мо́льенје, Хоти̂нје. Би̂тје, Жи̂тје, Де̂ртје.

9. Ј Складе̂на на ІЄ: кт҃, Оби̂лје, Обли̂чје, Возгла̂вје, Погла̂вје, Подо̂бје, Ѹдо̂бје, Неѹдо̂бје, Неподо̂бје, Ѹдо̂лје, Прего̂ретје, Поли̂чје, Разли̂чје, Разпꙋ̂тје, Препꙋ̂тје. Благонара̂вје, Доброчи̂нје, Правове̂рје, Пре́ве̂рје, Полꙋве̂рје. Замоско̂вје, Помо̂рје, Подо̂нје, Подꙋна̂вје, Поса̂вје, Покꙋ̂пје, Запра̂жје, Задꙋна̂вје, Заго̂рје, Верхбоса̂нје, Побри̂жје.

10. Ј вса́ оста̂лна ȷ́дꙋща на Є: кт҃, Весе̂лје, Бꙋ̄же, Бꙋ́санје, Годи́шще; Ди̂мнье, Дꙋ̄пльe, Здра̂вје, Ја̄је, Јацѐ, Келје̂, Копје̂, Ли́це, Ло́же, Мо̂ре, Ојê, Плещѐ, По́лье, Ра́товишще, Се́рдце, Со̂лнце, Ста́је, Ти́сꙋще, Топори́шще, Ј вножи̂нно Пльꙋ̂ще.

11. А кончи́на СТВІЄ јест ска́зна и некори́стна. Неговори́, Ца̂рствје, Вели́чествје, Прише̂ствје: не́го реци́, Ца̂рство, Вели́чество, Прише̂лство. Ј си́це ова́, и вса́ јдꙋща на СТВО, присто́јет ко пе̂томꙋ ѹзо́рꙋ, а не ше̂стомꙋ.

Ј́зкѐрник Једини́чнињ 5го и 6го.

1. Ова ȷ́мена, Дри̂во, Ко́ло, Не́бо, Сло́во, Ти̂ло, Чꙋ́до, по Ро́скꙋ приjемльꙋ̂т прира́стенје СА: кт҃, Дри́веса̀, Колеса̀. Дльаради ови́х, и дльа вси́х оста̂лних јма́јꙋщих прира́стки СА; НА, и ТА. Смотри́цкињ кла̄де́т особи́то претвара̂нје, си́це:

Ово Сло́во, Ј́ма, Дѣта̀.	Словеса̀, Ј́мена, Дѣтата.	Два̂ сл҃са, Ј́мена, Дт҃та.
От Словесе, Ј́мене, Дѣта́те.	Слове̂с, Ј́ме̂н, Дѣта̂т.	Слсꙋ, Ј́менꙋ, Дт҃тꙋ.
При Слови́сѝ, Ј́мени, Дѣта́ти.	Словесе̂х, Ј́менех, Дѣта́тех.	
Ко Слове́сѝ, Ј́мени, Дѣта́ти.	Словесе̂м, Ј́менем, Дѣтатем.	Сл҃сема, Ј́менема, Дт҃ема.
Со Словесѐм, Ј́менем, Дѣта́тем.	Со Словеси, Ј́мени, Дѣта́ти.	Сл҃са́ма, Ј́менама, Дт҃та́ма.

2. А по Херватску прираст͡ок СА ниѕт обичен вь јединичном, и во двоичном чиѕлу, а во вножином изрикају двојаво: сь прирастком, и без њего. А претварајусе ва та имена правилно, по петом узору: сице.

Ово Слово, Ime, Дите	Слова, и Словеса, Имена, Дитета.
От Слова, Имена, Дитета	Слов, и Словес, Имен, Дитет.
При Слове, Имене, Дитете,	Словех, и Словесех, Именех, Дитетех.
Во Слову, Имену, Дитету	Словом, и Словесом, Именом, Дитетом.
Со Словом, Именом, Дитетом	Словми, и Словесми. Именми, Дитетми.

Дви Слови, Имени, Дитети. Двију Слову, Имену, Дитету. Двима Словма, Именма, Дитетма.

3. Сицеж Дрива и Древеса, Кола и Колеса, Неба и Небеса, Тила и Тилеса, Чуда и Чудеса. Али Херват и во вножине нerади уживају того прирастка: оприч овиx двиx имен, Небеса, и Ушеса: и что Краињици велет, со словесом.

4. Потомуж и имен растущих на ТА, неуживају ради во вножине: него вь мисто њих уживају иних: сице, Бравчета, Ждривета, Јагњета, Момчета, Отрочета, Пахољета, Пишћета, Ровета, Телета, Хлапета, Цуцета, Шћенета, Небожета: вь мисто тих велет, Бравци, Ждринци, Јањци, Момки, Отроки, Пахољки, Пишћенци и Птенци, Ровци, Телци, Хлапци, Цуцки, или Шћенци, Небожци.

Гусета, Козлета, Ослета, Пиплета, Прасета: Гусићи, Козлићи, Ослићи, Пиплићи, Прасићи.

Кнежета, Кнезићи, и Кнезовићи, и Кнезја.

Дитета: Дитци, Дитићи, и Дитца: и по Руску Дити, и Дитја.

Живинчета: Живина. Дружинчета: Дружина, и Чељадники. Лише когда се које число отразно изречет: тогда уживају тих имен на ТА: кт. Дви телета: Три телета: Четири телета: Пет телет.

5. Море, по Руску, От Морја, При Мори, Кь Морју, со Морјем. По Херв: От Мора, При Мору, Кь Мору, Со Морем. Рки: Три Морја, Херки: Три Мора.

Придивник Јединичник 5го и 6го.

1. От имен петого узора Придивник јединичник се творит на Е: а вножинник на ЕХ: на слове: на словех, и словесех. На имене: на именех, На селе: на селех. На језере: на језерех.

А по Ру́ску, на Є, или ЄХ: вь сло́ве: вь кловесе̂х. Во ј́мене: во ј́менех. Вь селѐ: вь селе̂х.

А по Херватску, на I, и на IХ: Вь сло́ви: Вь сло́вих. Во ј́мени, Во ј́мених: Вь селѝ: Вь селѝх.

Јлити па́че: Вь сло́ву: Во ј́мену: Вь селу̀. Ако Херва̄ти́ неуживају́т ра́ди придѝвника: но́ вь нього ми́сто протѝвника.

4. А от јме̂н ше̂стого пре̄тво́ра Придѝвники и́дут зго́дно на Ї, и на IХ: кт҃, При Ло́жи, По́льи, Јма̂ньи, Пришестъи, Се́рдци, Мо̂ри. При Ло́жих. По́льих, Јма̂ньих, Отше̂стъих, Се́рдцих. Мо̂рих.

3. Псало́м 4: Вь се́рдцах ва́ших. Ле́шшина. реци́, вь се́рдцих ва́ших Ј си́це стоьи̂т во пса̂лму 34.

4. Се́рби льу̂вет Двојгласни́цу Ѣ: и веле̂т, Тѣло, Ле́то: јлити Тје̂ло, Ље́то. А Ле́хи веле̂т, Тја̂ло, Ља́то. А Ру́сјани (: вь о̂бщем своје́м јези́ку:) и Херва̄ти, льу̂вет Простије гласни́ци: и ри́зво изрика́јут, Ти̂ло, Ли́то: или Те̂ло, Ле́то. Ј за̂тож, гдико́ли вь кньи́гах стоьи̂т на писано Ѣ: та́мо Ру́сјаном и Херва̄то́м јест во̂льно и оби́чно изре́щ, хо́щ про́сто I, хо́щ про́сто Є. Ка́кот вь том лѣтѣ, мо́жетсе изре́щ на́ четверо: Вь том Ле́ти: Вь том Ле́те: Вь том Ли́ти: Вь том Ли́те.

5. Ј се́ь посли̂дньи ӣзро́к јест, от ј̂них пригодни́ьи. Се́ јест, да двојгласни́ца Ѣ безди́ вь среди́нах ричѐь изрече́тсе за I: а на кончи́пах за Є. вь Лѣтѣ: Вь ли́те. Јно си́це вь пе̂том ӯзо́ру ли̂по изрика́јем придѝвник на Є: Вь селѐ, Вь ста́де, Вь окнѐ. А још ли́пльe по Херв̄ку на у: вь селу̀, вь ста́ду, вь окну̀.

6. А̂ли вь ше̂стом ӯзо́ру не твори̂м на Є, но́ ли́ше на I: Вь мо̂ри, Вь по́льи, Вь се́рдци. Да бу́дет ра̄зно́ст от Јменнӣка́, и от Крознӣка, киь се изрика́јет на Є: Вь мо̂ре, Вь по́лье, Вь се́рдце.

Ј́зкерник Вножи̂нниь 5го и 6го.

1. Како вь тре̂тјем ӯзо́ру, та́ко и овди́, зарад соше̂стја вно́жих несгла́сни̂ц, прибавлья́јетсе гласни́ца Є, или О. Ка́кот, вь ми́сто Ве̂сл, Пру̂гл, Се̂дл: вели̂тсе, Ве̂сел, Пру̂гел, Се̂дел. Си́цеж, Па̂сем, Пи̂сем, Бербен, Бра́шен, Вла̂кен, Гу̂бен, Лу́кен, Накова́лен, Пла̂тен, Сте̂ген, Су̂кен, Тла̂кен, Бе̂дер, Ви̂дер, Ја́дер, Ју́тер, Ре̂вер, Кро̂сен, Ложе̂сен, Је̂тер, На̂дер, Ј от Дно. Зло, Сто̂, Тлà: Де̂н, Зо̂л, Со̂т, То̂л, Ву́сань, Ди̂мень, Ду̂пель, Ја̂јец, Копе̂ць, Се́рдец, Солнец. От Ојê, ти́х Оьи̂. От СТВО, и́дет СТОВ. Невели́ от Ца̂рств, Господа̂рств, Кральье́ств: него реци́, От Ца̂рстов, Господа̂рстов, Кра̄лье́стов: и оста̂лна. От ӯменьша̂лних, Очце́, Дри̂вце́, Око̂нце: ти́х О̂чец, Дри̂вец, Око̂нец: и остална по тому́ж.

2. От ЩЄ, идет Щ: Годишщ, Доришщ, Огньищ, Плещ.

3. От НІЄ, ТІЄ, идет І: кт, от ових Іманьи, Владаньи, Чтеньи. Ових Пришестьи, Зачетьи, Житьи.

4. От тих Обличьи, Поместьи, Подклитьи, Прегорстьи, Разпутьи. І от тих Поместев, Подклитев, Приморев, Побрижев, Прегорстев, Разпутев, Обличев. А от НІЄ, кажетсе стерпно бит и НЬ: какот, Імань. Владань, Чтень, Учень, Ізказань, Мишлень, Дијань.

Отрдник Вножинин 5го и 6го.

1. Правилно изходит на МІ: кт, Оо Вердми, Вужми, Полми, Времении, Дитетми, Дијаньми.

2. Али зарад претверда изрока, опушщајетсе М: кт, Оо Брашми, Кралјевстви, Дупльи, Надри, Солнци, Житьи, Несподовьи, Днишщи, Двоишщи, Јајци. Псалом 149: Обвзати пути, Реци, Обвзати путми.

Об Неправилних.

Неправилна јесут: Ден, Мати, Дщи, Братја, Господја, Дитја, Друзја, Кнезја, Мужја, Сватја, Синовја: Око, Ухо: и та се претворајут сице.

Ден, Херватски Дан.

1. Ов Ден: дан.	Ови Дни.	Два Дни.
О Ден, дневе.	О Дни.	
Кроз Ден, дан.	Кр. Дни.	
От Дне, днева.	От Ден, дан.	Двију Дневу.
При Дни, дневи.	При Днех, дних.	
Ку Дни, дневу.	Ко Днем, дневом.	Двима Днема, и днема.
Оо Днем, дневом.	Оо Дневми, Дни.	

Мати.

2. Ова Мати.	Овије Матере, ри.	Дви Матери.
О Мати.	О Матере, ри.	
Кроз Матер.	Кроз Матере, ри.	
От Матере.	От Матер.=рев.	Двију Матерју.
При Матери.	При Матерах.	
Ко Матери.	Ко Матерам.	Двима Матерма.
Оо Матерју.	Оо Матерми.	

Дщи: по Рȣскȣ Дôщ: по Херватскȣ Щи.

3. Ова Дôщ, дщи, щи.	Овије Дóщере, дщéре, щéре: ри.	Дви.
Ô Дôщ, дщи, щи.	Ô Дóщере, дщéре, щéре: ри.	Дóщери,
Кроз Дóщер, дщер, щер.	Кр: Дóщере, дщéре, щéре. ри.	Дщери, Щéри.
От Дóщере, дщерê, щерê.	От Дощерêь, дщерêь, щерêь, щери	Двијȣ Дóщерјȣ,
При Дóщери, дщери, щери.	При Дóщерах, дщерах, щерах.	Дщерјȣ, Щерјȣ.
Ко Дóщери, дщери, щери.	Ко Дóщерам, дщерам, щерам.	Двима Дощерма,
Со Дóщерјȣ, дщерјȣ, щерјȣ.	Со Дóщерми, дщерми, щерми.	Дщерма, Щерма.

4. Óко, и Ȣхо, во вножинном числȣ јесȣт Нијединского, и Жêнского племена: и претварајȣтсе по Пêтом, и по Четвêртом Ȣзорȣ.

		Дви Óчи, Ȣши. Óки,
Ово Óко, Ȣхо.	Ова Óка, Ȣха: Очêса. Ȣшêса. Овије Очи, Ȣши.	Ȣхи,
От Óка, Ȣха.	От Ôк, Ȣх: Очêс, Ȣшêс. Очêь; Ȣшêь.	Двијȣ Очијȣ, Ȣшијȣ.
При Óкѣ, Ȣхѣ.	При Ôкѣх, Ȣхѣх: Очêсѣх, Ȣшêсѣх, Очêх, Ȣшêх.	Óкȣ, Ȣхȣ.
Ко Óкȣ, Ȣхȣ.	Ко Óком, Ȣхом: Очêсом, Ȣшêсом. Очêм, Ȣшêм.	Двима Очима, Ȣши-
Со Оком, Ȣхом.	Со Óкми, Ȣхми: Очêсми, Ȣшêсми: Очми, Ȣшми.	ма: Óкма, Ȣхма.

Братја, Господја.

5. Братја, Господја, Витја или дитца, Друзја, и Кнезја: во двих пêрвих прегибех јесȣт Вножинного числа, и нијединского племена. А вь петих послиднјих прегибех, Јединичного числа, и жêнского племена: какот,

Вножинно число: Нијединско племе.

Ова Братја, Господја, Дрȣзја, Кнезја, Дитца јесȣт добра.
Ô Братја, Господја, Дрȣзја, Кнезја, Дитца, бȣдите добра.

Јединично число: Жêнско племе.

Кроз окȣ Братјȣ, Господјȣ, Кнезјȣ, Дрȣзјȣ, Дитцȣ.
От нашије Братьи, Господьи, Дрȣзьи, Кнезьи, Дитци.
При нашеь Братьи, Го:подьи, Дрȣзьи, Кнезьи, Дитци.
Ко нашеь Братьи, Господьи, Дрȣзьи, Дитци.
Со нашејȣ Братјејȣ, Господјејȣ, Дрȣзјејȣ, Кнезјејȣ, Дитцејȣ.

6. От јмена Дите, Херват и во вножина велêт Дитца, вь мисто Дитета. А Рȣсјани липлье велêт Ови Дити. Ô Дити, Кроз Дити, От Дитêь. При Дитêх. Ко Дитêм. Со Дитми.

Корв, Льȣков, Цêрков,

7. Лехи никовим јменом јдȣщим на ВА, придајȣт ошȣмльêније: и вь мисто Тиква: Лêдви велêт Тиквја, Лêдвје. Ј, како смо повидали, под

Ізкерником третјего претвора (:на листѹ лі, на числѹ, 4:) вь таковихъ творет изкерник на Ѳ: и велет, от землѣ, от ладје, от тиквје: что ви рещ, от земльи, от ладьи, от тикви. Сицеж, вь мисто Бѹква, Бриква, Жегва, Малва, Јетерва, Мерква, Оверва, Ротква, Хорѹгва, Церква: велет, Ова Бѹкјев, Броскјев, Жагјев, Жолв, Јатрев, Мархјев, Брев, Роткјев, Хорѹгјек, Церкјев.

Ізкерник: От Церквје, Хорѹгвје, Роткје: и остално.

8. Того гледещ Билорѹсјани чинет та јмена неправилна. J Смотрицкий велит је претварат, јако МАТИ: сице, Јединица. Таја Матер или Мати. От тоја Матере: и остално. Вножина. Тија Матери. От Матерь. При Матерех. Ко Матерем. Сицеж: таја Дщи, Льѹбов, Кров, Церков, Свекров: или таја Матер, Дщер, Льѹби, Крви, Церкви, Свекри.

9. Али трива јест знат: јеже сказно илити владно јест вь Јменникѹ рещ, ова Матер, Ова Дщер, и Льѹби, Крви, Церкви. Никтож во тако неговорит: лише Краљински Хервати сказно велет, Ова Кри.

10. Право пак се велит Корв (:а из Лешска Кров:) и Льѹбов, или по Херватскѹ льюбав. J ова дви идѹт правилно, по 4 ѕзорѹ:

Ова Корв, Льѹбов, и Льѹбав.
От Корви, Льѹбви, и Льѹбави.
При Корви, Льѹбви, и Льѹбави.
Ко Корви, Льѹбви, и Льѹбави.
Со Корвјѹ, Льѹбовјѹ, и Льѹбавјѹ.

Овије Корви, Льѹбви, и Льѹбави.
От Корвий, Льѹбвий, и Льѹбавий.
При Корвех, Льѹбвех, и Льѹбавах.
Ко Корвем, Льѹбвем, и Льѹбавам.
Со Корвми, Льѹбовми, и Льѹбавми.

11. А јмена на ВА тож вса јесѹт правилна, и идѹт по третјем ѕзорѹ: какот,

Ова Хорѹгва. Ѻ Хорѹгво. Кроз Хорѹгвѹ. От Хорѹгви. При Хорѹгвѣ. Ко Хорѹгвѣ. Со Хорѹгвојѹ. Овије Хорѹгви. От Хорѹгов. При Хорѹгвах, Ко Хорѹгвам, Со Хорѹгвами. Сицеж идѹт, која се творет от Ричий: кт, Битва, Боритва, Бpатва, Бритва, Витва, Гонитва, Женитва, Жетва, Листва, Клетва, Коситва, Молитва, Листва, Локва, Нашва, Паства, Плѹтва, Ситва, Тергатва. J јна на ВА: кт, Брадва, Гѹжва, Залва, Јазва, Јелва (:или Јела:), Котва, Кѹропатва, Мерва, Москва, Мѹрва, Ситерва, Пардва, Пигва, Пѹгва, Розгва, Свекерва, и Свекри, а не Свекров, Смоква: и Церква, по Херватскѹ Цирква (:из Греческије ричи Κυριακή и Нимцем Кирка:) и по Рѹскѹ, Церков Ѻ Церкво, и Ѻ Церков. Кроз Церквѹ, и Кроз Церков. От Церкви. При Церквѣ. Ко Церквѣ. Со Церквојѹ, и Со Церковјѹ. Овије Церкви. От ових Церков (:а не от

Церквѝ.) При Церквах. Ко Церквам. Со Церквами.

Пе̂т, Ше̂ст, Оедем.

12. Ова јмена, Пе̂т, Ше̂ст, Оедем, Осем, Девет, Десет: во трих пе̂рвих прегибех, јесу̂т Овстојна: и Јединичного числа: и Нијединского племена: кт, Все десет мужь јест пришло.

13. А вь послидньих Четирих прегибех, Јединичного числа, јесу̂т Овстојна же: али Женского племена, и Четве̂ртого претвора: кт, От Пети, При Пети, Ко Пети, Со Пету̂. Со всеју̂ десету̂ мужь.

14. А во Вножи̂нном числу нимају̂т Трих пе̂рвих прегибов, а вь оста̂льних прегибех јесу̂т придивна: и вих трих племе̂н: кт, От Петих, При Петих, Ко Петим, Со Петими. Зь десетими мужми, женами, дитетми. Сицеж и ньихова Производна: Једенадесет, Дванадесет, Двадесет, Тридесет.

ОБ ОКУ̂ДНИХ.

1. Једи̂но Јединично число јмају̂т Совира̂льна на ІЕ: кт, Ору̂дје, Ору̂жје, Зви̂рје, Овоу̂щје.

2. Уменьша̂льна јдуща на Д, сь приростком ТА јмају̂т вса числа: али во Вножи̂нном числу кажу̂тсе вит не вь ва̂х пригодна: и вь мисто ньих уживајем ј̂них Уменьша̂льних. Сице, За Бравчета, Ждривета, Јагньета, Небожета, Пищета, Прасета, Телета, Щенета: велим, Бравци, Ждривци, Ја̂ньци, Небожци, Пищенци, и Птенци, и Птищи, Прасци, и Прасищи, Телци, Щенци. А за Гусета, Козлета, Коньчета, Курета, Ослета, Песчета, Пиплета, Хертчета: велим, Гусищи, Козлищи, Коньци, Курищи, Ослищи, Псищи, Пиплищи, Хертищи: А Кнеже Кнежета, рич Лехом овична, у оста̂льних Словинцев (и вь јединичном числу:) видитсе вит нела̂дна: илити дити̂нска, и нечестна. Затож, ако разу̂мијем кнежа сина: велим, Кнезовищ, и Кнежищ. А коли разу̂мијем мала Кнеза: велим, Кнезец; Кнезци.

3. А Дите, и Дитина: и (вь мисто Дитета:) Дитца: и по Руску Дити: велитсе ов малих, и ов најменьших, илити сьсущих. Дитищ, и Дивичица: Дитви от Дитец, и Дитищи. Хлапец, и Хлапци. Велитсе ов јмају̂щих зь десет, и веще лит. Чехом Пахольок, Пахольки: А Руско Рове, Ровета: и Лешско Хлапе, Хлапета; и Пахольета: и Сервско, Момок, Момче: јесу̂т по пригодии ричи.

Младинец: и Дивојка, Руски, Младец и Младица: велитсе ов јмају̂щих 20 лист, и веще. Чедо или Чадо, рич честна: велитсе ов дитех наших всакого возраста: ов младих и старих. Отрок, Отроки (рич утворена, от Отродок, Отродки:) велитсе ов ближньих, и ов далеких

дитех: ов синех, и внукех, и превнукех, и ов дошерах.

Једино множинно число имају.

4. Ова Мужева. Виси (за мирило:), Груди, Зарuки, Језикки, Креститкн, Људи, Мождјани, Овирки, Повирки, Ођдки, Угледи, Упроси, Чаои, Часи (:за часовно оруђје:), Шшапци, за перстн, от шшапа: Шшипци от шшипанја.

5. Ова Женска. Вили, Вилици, Гашти, Грабљи, Гусли, Двири, Дрождјьи, Јкри, Јменини, Клишти, Конопљи, Крестини, Ледви, Мекини, Нарти, Нашви, Новоселини, Ножици, Ножни, Ножници, Оклопи, Окови, Отрови, Перси, Поклипи, Посиви, Похви, Похвини, Рогаљи, Родини, Сани, Свисли, Свитици, Словиньи, Топлици, и топлица: и Лешко. Заручини.

Двири, Перси, Сани, идут по Четвертом узору. Окови, Отрови, по третјем, и по четвертом. Остална вса по третјем: и по Херватску кончетсе на Е: кт, Виле, Гусле, Дрождје.

6. Ова Нијединска. Врата. Дана (:се јест бачевно дно:), Весла, Кросна, Пута, Тенета, и тенето, Тла, Уста. Јасла, Јитра, Надра, Пльућа: и Јасли, Јитри, Пльући.

7. Ов начаток: Омет: Ова Верига, Вереја, Устна, јмају вса числа: супрот Смотрицкому: кињ вим дајет једино множинно. Кньиги, за Латинско Liber: Моћи, за Навузи, Amuletum: Желиза, за пута, Compedes: Сињи, за предхрамје, Vestibulum: Пинези, за Pecunia: јмају лише множинно число. А Кньига, за грамоту, Epistola: Моћ, за силу Vis: Желизо, за руду, Ferrum: Сињ, за освиньенје, Umbra: Пинез, за Numus: јмају вса числа.

8. Нека јмена јмају лише једен, или два, или три прегиби: Кт, Вах, Влиз, Вон, Диљ, и ина.
Вх вах добро. Не вх вах липо.
Вх влизу града: На влизу: Из влиза.
Вон, Вони, јзвони, От изкони.
Вх дил, Воздил, Воздли, Подил, Подли.
Вх забитци, Вх забитку.
Вх зад, На зад, јз зада, От зада, На зади, ду. Вх прид, и ост: Вх јав, Вх јави. Вх тањ, Вх тањи.
На извит, Безх изма, Сх измом.
Сх Кол, Доноли, Отноли. Поколи.
Сх тол, Дотоли, Оттоли, Потоли.
Јзкони, Отизкони. Након, Напокои.
Вх мис, Вх миси сх чим.
Вх низ, На низ, Јз низа, Вх ни-

зѹ, на низѹ.

Пол чесо, Въ пол, Возпол, Напол. На полѹ пѹта,

По полѹ рѹбльа: или паче, На поли пѹта. По поли рѹбльа. По полам: по половина.

Въ прик По прик, На прик, Јз прика, Отиз прика, Во прики.

Возпрот, Оѹпрот, Навозпрот, Отизпроти.

Дльаради, зарад: а не просто, Ради. На разен, По разни, Въ т н, Тиком.

Въ шир, Все широм. До сели, От сели, По сели.

Трѣба јест, Нит трѣби: или паче, Въ трибѣ јест. нит въ трибѣ: и по Хервацкѹ. Въ трѣби јест, Нит въ трѣби, и со опѹщением предлога, Трѣби јест: за Въ трѣби јест.

О ПЛЕМЕНЕХ ЈМЕН.

1. Јмена јдѹща на А јесѹт женского племена: кт, Глава, земльа, Вода.
2. Али мѹжского племена јесѹт ова: Видовина, Владика, Водопија, Војвода, Дриводельа, Дједја, Јарига, Оправда, Предотача, Разстрига, Слѹга, Старосѣа, Старишина, Сѹдија, Тѹджина, Хѹдина, Шаша.
3. Ј јнојезична: Алхимиста, Геометра, Митрополита, Папа, Патріјарха, Појета, Донатиста, Махјавелиста, Калвиниста, и ина. Сице бо се такова изглашајѹт на А, изъ Латинского изговора. А по обзорѹ на Греческиь језик, говорим сице: Патріарх. Митрополит, Пиьит, Геометер, Алхимист, Донатист. А Лехи изнимечка, Папеж.
4. Привави и ова тѹджа: Баша, Гидија, Делија, Јарконда, Јѹмаија, Јѹноша, Јѹнота, Катана, Кихаја, Пашара, Спахија, Харамбаша, Харахмија.
5. Ј ова Кметска, и припроста: Вельможа, Невижа, Јѹжика, Кожимека. Ј ова Лешека Блачѹга, Калика, Мѹжчьина, Не ота, Шѹра.
6. А что Лехи говорет: Ов возница, ов Пијаница: то јест зголя нестерпен блѹд. Таковож јест Сербско, Потѹрица, Свадльивица. Реци: Возник, Пијанец, Потѹрченец, Свадльивец.
7. Онмож и најпаче пристоејт Властита мѹжем Јмена: Кт, Бѹьица, Бѹкоја, Грѹбиша, Гѹньа, Гѹньила, Добриньа, Кмита, Мальѹта, Мирчета, Мната, Могила, Неманьа, Немира, Радонь, Радоньица, Радѹла, Сердија, Славата, Станиша, Страхина. Ј Придивки: Калита, Лопата: и ина сицека. Ј тѹджа: Гришка, Јакша, Јвица, Јѹрица, Кѹзма, Микита, Микѹла, Плавша, Тома, Лѹка.
8. Ј која јдѹт на ЈНА: ако сѹт от мѹжских произведена: и знаменѹјѹт великост тила, или возгордженје: кт, Ов мѹжина, Ов коньина, Ов чловичина.

9. Ника јмајут двоје знаменованије, и двоје племе.

Ова Старшина: вноже државников.
Ова Дружба: совит.
Ова Дружина: чельад.

Ов Старшина: једен државник.
Ов Дружба: друг.
Ов Дружина: друг.

Твоја Сирота, пишут никови, ако јест жена: Твоь Сирота, ако јест муж. Али то јест овлудно. Пиши везди Твоја Сирота: и Уменьшално Сиротица, а не Сироток. От изкони Сирота идет от Сир: како Липота, от Лип. А нине, вь место Сирота (се јест Сирост) велим, Сиротинство. Ова Дитина реци и ов мужском сполу: а не ов Дитина: но ов Дитиш.

Лехи велет, Ов Худина, и Ова Худина: али зло. Право, Ов Худина, Ова Худинка.

Херватји: Ов Тувина, ова Тувинка: ов льудех. А ов пчелах, Ова Тувица, Овије Тувици.

10. Јмена јдуща на Е, и на О, јесу, нијединска: кт, Ово Племе, Дите, Море, Небо, Олово, Дриво.

Јзнимальутсе Властита Мужска: кт, Грубе, Рада, Стане. Владко, Мирко, Станко.

Ј Женска: Зоре, Јаге, Мила.

Кончини на Негласници.

11. Јмена, која се кончет на негласници, јесут мужского племена, кт Ов град, Живот, Мир.

12. Јзнимальутсе, и кь женскому племену пристојет вса јдуща на ОСТ, кт, ова Драгост, Крипост, Милост.

13. Женскаже јесут и ова: Зов, Ков, Оков, Окорв, Хлев, Берв, Верв, Ков, Корв, Льубов, нельубов, Оков, Отров, Плав, Црив, Витов, Ледов, Ладов, Мерков, Розгов, Ротков, Хоругов, Церков: поправи, Витва, Ледва, Мерква: Розгва, Ротква, Хоругва, Церква и паче Цирква. Блед, Груд, Жерд, Заповид, преповид, проповид, Злед, Бид, Обвид, Увид, Кад, Кид, Лошад, Мид, Ненад, Очред, Пед, Плошчад, Рухльад, Снид, Стерлед, Тверд, Чельад, Щуд, Чади, Врж, Крадеж, Лож, Младеж, Правеж, Пратеж, Продаж, Сверж. Галуз, Гмаз, Маз. Бил, подвил, прибил, убил, Бол, Верзел, Дал, Достал, Доврoдител, Жврил, Згибел, погибел, Зибел. Купел, Мел, Мисел, Обител, Овутел, Печал, не печал, Пищал, Рал, Свирал, Свисли, Скел, Скрижал, Скрил, Сол, Умител, Неумител, Цигел, Шчел. Басен, Блазен, неблазен, соблазен, Бојазен, небојазен, Болезен, Бран, Васен, Голен, Дань, Длан, Жмень, Јаблан Казен, неказен, Ксень, Льувезен, нельувезен, Лохан, Печень, Писен, Плисен, Пријазен, непријазен, Разен, Сани, Снь или Син, Скрани,

Орон, Отерн, Отуден, Кишень, Черль. Кап, Клуп, Коп, Отеп. Бир, Двири, Мочвар, Ребер, Немар, Твар, потвар, ствар, нествар. Вас или Вес, Јерес, О, Перси, Рис, нерис. Примис, Смис, несмис, Онас, Тес, за тришчьину. Болест, Борт, Верет, Верт, Вит, Власт, невласт, област, Вист, невист, Звист, не звист, повист, приповист, Гат, Горст, Дест, Ертут, Жест, Завист, Кист, Клит, Корист, Некорист, Кост, Крельут, Лат, Лест, нелест, прелест, прилест, Маст, помаст, Мест, помест, Нат, Нит, Обрест, Ост, Отрест, Памет, непамет, Паперт, Папрут, Паст, напаст, пропаст, Перт, Перут, Перхут, Пест, Печат, Пласт, Плет, Полт, Порасел, Постат, Пообист, Поост, Рат, Рукојат или Руковет, Сат, Сваст, Свист, Сеножет, Серст, Сивовот, Сит, Окатерт, Сласт, несласт, Смерт, Смет, Снаст, Снит, Страст, Теост, или Тоост, Хот, нехот, захот, похот, прихот, Част, Чельует, Чест, нечест, Четверт, Чрит, Шщет, Дич, Жолч, Луч, Мелоч, Пральуч, Рич. Ветош, Вуш, Слуш, Кокош, Пиш, Прокош, разкош, и разкоша. Ориш. Вещ, певещ, Дощ, Мещ, Мощ, немощ, Нощ, Пещ, Пигущ, Пищ.

14. Рус, Резан, Суздал, Твер, Астракан, Казан, Ов, Перм, Сибир, Чуд.

15. От Вѣм, идет Вист, повист, совист, звист, приповист, несовист, незвист. А от Видим, Лехи велет Завист, вно реци Завидиније, Завидженје, или Ов Завид, от ов Вид. А от Вѣм: ова Заповид, изповид, оповид, отповид, преповид, проповид.

16. Греческа јесут. Јерес, Полуверје. Јзвест, Вапно. Тетрад, Четверица. Јар, Весна. Благодат, Милост. Латинска: Кад, Чам или Бодонь. Луч, лучина, Трищина, Посвит: а Луча, Прамен, Прак. Ветош, Старина.

Нимечка: Жупел, Сира. Конва, Конов, Словенка. Понва, Понов, сковрада. Мадеж, Пигущ, или Змаза.

17. У Смотрицкого ника јмена стојет неправо поставльена.

Та Двер, та Гусль: реци: Двири, Гусли, лише во вножине.

Та Слань, та Чашщь: реци: Слана, Чашща, по третјем узору.

Та Плѣнь, та Удоль: реци: Тоь Плин, то Удолје.

Та Стевль, то стевелје. Та Зель, то зелје. Реци, то Отабло или Стебло: то Отабалје и Стевелје. То Зело, Зелје.

То Удесо: реци тоь Уд, или Вуд.

Тије Плещи: реци, та Плеща.

Паче меда и Сота, пс: 18, реци, Паче Меда, и Сати.

18. Аз, Буки. Глагол, и остална Словна јмена, јесут Нијединска, но овзору на рич Слово. Какот, Ово Аз, ово Глагол, јест липо писано:

вꙋ̀д да висмо ре́кли, О́во слово Гла-гол јест ли́по написајо. А ни́коьи ова́ изрика́јꙋт и вь мꙋ́жском пле́менꙋ: О́в Аз, ов, Глаго̀л. Али Ли́пльe јест изрика́т, придива́јꙋщ Сло́во: сице, Сло́во Аз. От Сло́ва Аз, Ко сло́вꙋ Аз. А најпа́че вь оних; коьих ни̂т зна̂т ка́ко прегиват: кт, Бꙋ́ки, Живи́те, Ми́слите, Рци, Ша̂, Ща̂, и вь и̂них.

19. А ова́ насли́дꙋјꙋща јесꙋ кметскта: Да̂нь, реци Да̂ща, Бир. Де́во, Ре́бер. Жи́зн, Живо́т или житје. Ло́шад, конь. Па́жит, Па́ша или паства̀. Отхла̂н, Бе́здна. Прода́ж, Прода́ја. Тве̂рдь, Тверди́на или тве̂рджа, Че́рвень, Че́рльен. Че̂рнь, О́бщина, или льꙋ̀дство, или хла́пство, Со́хль, Ота̂дь. Ча̂дь. Ха̂б Хлја̂б.

Ов Двојепле́менних.

20. Ова́ насли́дꙋјꙋща јма́јꙋт двоје́ знаменова́нје, и дво́је пле́ме.

О́в Је́сен: јесено́во дри́во,
Ова́ Је́сен, че́тверт го́да.
О́в Пе́рст, ча̂ст рꙋ́ки.
Ова́ Пе̂рст, земльа́ раздробльена̀.
О́в Пе̂ст, толка̂ч.
Ова́ Пе̂ст, го́рст.
О́в Пло̂т, гра̂дја.
Ова́ Пло̂т, зло́: пра́во По́лт, ме̂со.
О́в Пꙋ̂т, ци́ста, стеза̀.
Ова́ Пꙋ̂т, Херватски́, за По́лт.
О́в Пла̂т, пла̂тно.
Ова́ Пла̂т: да̂ща, ви̂р.
О́в Обид, полꙋде̂нно ьиде̂нје.
Ова́ О́бьид, превно́го ьиде̂нје.
О́в Ци̂п, розгва́ вклажена́.
Ова́ Ци̂п, Це̂п, Че̂п: Ла́нец.
По Херватскꙋ зло́, О́в Гре̂з.
По Рꙋ́скꙋ пра́во. Ова́ Гре̂з.
По Хер: зло́, О́в Би́ль за ондива́ло.
По Рꙋ: пра́: Ова Би́ль, сказа Пшенични.
По Хер: зло́, Ова́ На́рав.
По Рꙋс: пра́: О́в Нара̂в.
По Рꙋ: зло́, Ова Саже̂нь.
По Хер: пра́: О́в Се̂жень.
По Рꙋ: Ова Пја̂д.
По Хер: прави́је, О́в Пе̂день.
Ле́хом, О́в Сва̂рб, казна̀,
Херва̂том: Ова́ Ско̂рб, печа̂л.

Ле́хом из Ниме́чка, Ова Ми́ш. О́к Пе̂щ. Пра́во, Ов Ми́ш, Ова Пе̂щ.
О́в Кро́в, покри̂тје. Ова Кро̂в, и прави́је Ко̂рв.
О́в Чи̂н, О́в За̂чин. По Хер: зло́, Ова За̂чин: заред.
Ова Ми́сел. О́в За̂ми́сел, нам: Пре̂м: Про́мисел, Ꙋми́сел.
Ова́ Ко̂п. О́в Подко́п, око́п, пре́коп.
Ова Ми́д. По Хер: зло́, О́ко Ми́до.
Ова́ Ка́зен, На̂ка́зен, Ска́зен; и На̂ка́за, Прока́за, Ока́за: отсели Казни̂.
О́в На̂каз, При̂каз, Ꙋказ, Дока́з, Ра̂зказ: от Ка̂жем.
Ова Би̂р. О́в Јзвор, На́вор, Пово́р, Собо́р.
О́в За̂пис, Јзпис, Пре̂пис, Ра̂зпис: Ов Отпи́сок. Спи́сок.

А не Ова Запис, Разпис, Отписка.

Ов Вертеж, Грабеж, Кладеж, Клатеж, Метеж, Рꙋвеж, Скꙋбеж, Чертеж. Ова Маладеж, Пратеж.

По Хер: ова Верла. По Леш: правије, ово Верло.

Ово Војство, и Војско: а не Војнство: нит Ова Војска: како Херва-ти сказно говорет, из Влашска.

По Хер: право, Ов Торбꙋх. Зло по Леш: Брꙋх, и по Рꙋ: Брꙋхо.

Рꙋсјани из Гречска велет, Једна Тисјаща. Лехи, из Нимечска, Једен Тисонт.

Хервати право једно Тисꙋще, какот, Једно Сто, Једно Тисꙋщно число.

Вь мисто, та скверна, велим Та Поган, Та Нечист: тоје погани, тоје нечисти. А разꙋмијꙋщ мꙋжскꙋ особꙋ: велим, Ть Поган: Ть нечист

Лехи велет, Ова Разкош. А Хервати, Ова Разкоша: ова Прокша, прокши: и ова Прокош, Прокши.

Лехи зло. Ова Јемела. Хервати право, Ово Омело.

По Хер: из Латинска: Ов Пакал, пакла. По Леш: правије. Ово Пекло.

Ов Псалтир, право. Ова Псалтир, блꙋдно.

Ова Порꙋка, за порꙋчење, Ов Порꙋк, по Херватскꙋ, за особꙋ која се рꙋчит: али привије по Рꙋскꙋ, Порꙋчник, или Порꙋченик.

Претваранје Придивних имен.

Седмиь Претвор.

	Јединица		Вножина.		Двоьица.	
	Просто	Јзредно	Просто	Јзредно	Просто	Јзредно.
Ов	Велик.	Великиь.	Велики.	Велики	Два велика.	Великаја.
Ова	Велика.	Великаја.	Великије, ки.	Великије.	Дви велики.	Велики.
Ово	Велико.	Великоје.	Велика.	Великаја	Дви велики.	Велики.

Что јест Просто. Придивно, и что Јзредно: гледи ниже.

	Просто. Јединица.	Јзредно	Просто. Вножина.	Јзредно.	Просто. Двоьица.	Јзредно.
О –	Велик	Великиь.	Велики	Велики.	Д. Велика.	Д. Великаја.
О –	Велика	Великија.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велики.	Д. Велики.
О –	Велико	Великоје.	Велика	Великаја.	Д. Велики.	Д. Велики.
Кроз	Великого	Великого.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велика.	Д. Великаја.
Кроз	Великꙋ	Великꙋјꙋ.	Великије, ки.	Великије.	Д. Велики.	Д. Велики.
Кроз	Велико	Великоје.	Велика	Великаја.	Д. Велики.	Д. Велики.

От	Великого	Великого.				
	Великије, и,	Великије.	Великих	Великих.	Д. Великꙋ	Д. Великијꙋ.
	Великого	Великого.				
При	Великом	Великом.				
	Великов	Великов.	Великих	Великих.	Д. Великꙋ	Д. Великијꙋ.
	Великом	Великом.				
Ко	Великомꙋ	Великомꙋ.				
	Великов	Великов.	Великим	Великим.	Д. Великима	Д. Великима.
	Великомꙋ	Великомꙋ.				
Со	Великим	Великим.				
	Великојꙋ.	Великојꙋ.	Великими	Великими.	Д. Великима	Д. Великима.
	Великим	Великим.				

Осми Претвор

Ов	Синь	Синьиь.	Синьи	Синьи.		
Ова	Синьа	Синьаја.	Синьије. ньи:	Синьје.		
Ово	Синье	Синьеје.	Синьа	Синьаја.		
О	Синь	Синьиь.	Синьи	Синьи.	Д. Синьа	Д. Синьаја.
	Синьа	Синьаја.	Синьије, ньи:	Синьије.	Д. Синьи	Д. Синьи.
	Синье	Синьеје.	Синьа	Синьаја.	Д. Синьи	Д. Синьи.
Кроз	Синьего	Синьего.	Синьије, ньи:	Синьије.		
	Синьꙋ	Синьꙋјꙋ.	Синьије, ньи:	Синьије.		
	Синье	Синьеје.	Синьа	Синьаја.		
От	Синьего	Синьего.				
	Синьије, ньи,	Синьије.	Синьих	Синьих.		
	Сјньего	Синьего.				
При	Синьем	Синьем.			Д. Синьꙋ.	Д. Синьијꙋ.
	Синьев	Синьев.	Синьих	Синьих.		
	Синьем	Синьем.				
Ко	Синьемꙋ	Синьемꙋ.				
	Синьев	Синьев.	Синьим	Синьим.		
	Синьемꙋ	Синьемꙋ.				
Со	Синьим	Синьим.			Д. Синьима.	Д. Синьима.
	Синьејꙋ	Синьејꙋ.	Синьими	Синьими.		
	Синьим	Синьим.				

Обличѣнје на Прѣтвор

Сѣдминь и Ѻсминь.

Јменнѝк Јединичнинь 7го и 8го.

1. Ко седмомȣ ȣзорȣ поистојет вса придѝвна, која изходет на Тонкије негласници: кт, Грȣб, Благ, Крив. Гѐрд, Бѐрз, Јак, Бѐрл, Голем, Лѝн, Лѝп, Сир, Кос, Крȣт, Лих. Оприч Вес, Вса, Все.

   Ј која идȣт на І, или Ѣ, сь тонкими знаковницами: кт, Рȣски, Небески, Земельски: Силнинь, Небеснинь, Земельнинь.

2. А кь осмомȣ ȣзорȣ пристојет јмена јдȣща на Шȣмници, и на Ц, и на Ѣ: кт. Свиж, свижа, свиже: Риджь, Тȣдж, или Тȣь, Бȣь, Шȣь, Мовь, Твовь, Свовь, Двовь, Тровь, Наш, Ваш, Ниц, Врȣщ, Горещ, Кипещ, Ѐрдещ, Спещ, Бдещ, Нищ, Тощ, Вищ.

   Ј која идȣт на І, или на Ѣ, со шȣмними знаковницами: кт, Ближинь, Бержинь, Дражинь: Больинь, Легльинь, Липльинь: Внȣтерньи, Јзкерньи, Ближньи: Большинь, Горшинь, Меньшинь: Вещинь, Гȣщинь, Пȣщинь: Вищинь, Нищинь, Тощинь. Вишньи, Јзподньи, Домашньи, или Домащи. Божьи, Третьи, Дивьи.

Зовнѝк Јединичнинь 7го и 8го.

1. Во всих Придѝвних јменех зовнѝк јест једнак со јменнѝком. Блȣдно адда никови из Грецка Мȣжско племе творет на Е: кт, Что се хвалиши Силне, псал: 51. Человѣче равнодȣшне, псал: 54

   Ј Нијединско плем тож: кт, Ȣме, безначалне, Сообразне Божьи Слове Реци прако:

   Что се хвалиши Силнинь Человѣче равнодȣшнинь. Ȣме безначалнинь. Сообразноје Божје Слово.

Крознѝк Јединичнинь 7го и 8го.

1. Ов Крознѝк вь Мȣжском (да Јзкерник вь мȣжском, и вь Нијединском:) племенȣ: творетсе по Рȣскȣ на ОГО во всих јменех: а ȣ Лехов всегда на ЕГО: а ȣ преводников везди на АГО: а ȣ Херватов, при Знаковницах Тонких на ОГА, а при Шȣмних на ЕГА: какот,

   По Рȣскȣ: Великого, Малого: Большого, Меньшого.
   По Лешкȣ: Великјего, Малего: Большего, Меньшего.

По Преводничеснѹ: Великаго, Малаго: Большаго, Меньшаго.

По Херватскѹ: Великога, Малога: Большега, Меньшега.

2. Затоже обличаѭ: јеже при Шѹмних негласницах ніест дипо нит право писат АГО, нит ОГО: (Большаго, нлити Большого) : но право се пишет ЕГО: какот, Мојего, Твојего, Нашего, Вашего, Большего, Старшего, Тѹджего, Дивјего, Тешщего. А не, Мојаго, Нашаго, Старшаго, и остално.

3. А при тонких негласницах может стојат АГО: кт, Великаго, Добраго. Али ми паче хвалим ОГО: Великого, Доброго. Зато јеж склад ОГ јест обичен Рѹсјаном, Херватом, Сербом, и Чехом: а склад АГ нигдиже вь льѹдех неслишитсе: и некимо, вь којеь стране, и когда вь предавних викех би бил ѹживан.

4. Прегиби идѹщи на кончинѹ ГО, и на МѸ, могѹтсе скратити: по извеожениѹ складов, АГ, ОГ, ЕГ, ОМ, ЕМ: кт, Коньа добра, и јездеца силна, провергел јест вь море. Добрѹ мѹжѹ. Верни пријательѹ. Нищѹ чловикѹ.

Чиьи, Ньегов, Ньеьин, Ньихов, приjемльѹт то скращениje; а Моь, Наш, и осталниje Jменики неприjемльѹт. Невелим во Нашѹ дрѹгѹ: но нашемѹ дрѹгѹ. Jзредна, jмена ритко приjемльѹт скращенj.

5. Jмена обстоjна вещеь недѹшатих, вь первом и во втором претворѹ, чинет Кровник једнак jменникѹ. А Придивна, когда бѹдѹт сь таковими вь кѹпи поставльена: творет и она кровник једнак со jменником. Кт, зь Дѹшатими: Хвалите господа небесного, Видил сем драгого приjательа. А зь Недѹшатими: Господи дай нам видит свит небесни: Видил сем једен драг камен.

Jзкерник Jединичнь 7го и 8го.

1. Ового прегиба Женско племе jмаjет дивнѹ необстоjалност вь окончениѹ: и вного-различно се изрикаjет: кт,

По Рѹскѹ: на ЕЕ, от Всее, Сее.
на ИЕ, от Великие, Малие.
на ОЕ, от Великое, Большое.
на ОЬ, от Великоь, Большоь.

Ѹ Смотрицкого на ЕЯ: от Всея, Овоея.
на ИЯ: от Благия, Нищия, Сиповния, Божия.
на IЯ: от Россійскія.
на ЫЯ: от Свтыя, Вселенныя.
на ОЯ: от Тоя.
на ѢИ: от Вселеннѣй.

на ИИ: от Благи, Павлови, Барнавини, Рωссійски.
на ѢІ: от Свѧты, Єдины.
на Ѫ: от Нищѫ, Синовнѫ, Павлѫ, Барнавлѫ.

По Летскꙋ на ЄѢ: от Теь, Светеь, Лекшев.

По Херватскꙋ на Є: от Велике, Боньше, Меньше.

2. Јз тих петнадесети кончин, три јесꙋт годни кь писмꙋ: ЄІЄ, ИІЄ, И. Јменики во право идꙋт на ЄІЄ: кт. Мојеје, Твојее, Нашеје, и Нашије: Сеје, Теје, Всеје), Овеје, и Овије, Оније: Којеје и Које: Всакоје и Всакије. По Херватскꙋ стегньено: от Моје, Твоје, Наше, Се, Те, Все,Ове, Оне, Ке, Всаке. А Придивна всака идꙋт на ЄЈЄ, и на ИЈЄ: проста, и Јзредна: кт, От Великеје, Великије: Синьеје, Синьије. От Великеје, Великије: Синьеје, Синьије. Ана И могꙋтсе завершат Придивна Проста (:се јест Неизредна:) ако стојет зь Обстојними вь ред: кт От Велики жени: От темни нощи. Али липлье и разꙋмније се видит Єје, да Иje: от Добреје или Добрије жени: От темнеје или Темније нощи.

3. Јно сице право бꙋдет рещ: Јз Господньи вольи: илити Јз господньеје вольи: илити Јз господньије вольи, землья јест сотворена. А неизразꙋмно и неладно (:воздиль Смотрицкого:) сице: Јз господньа волья землья сотворена. От наша кꙋща: до ваша землья. Реци радши: От нашије кꙋщи; До вашије земльи.

4. Такова изриканја на А, либо на Ѫ, нист чꙋт нигдиже вь льꙋдском говоренјꙋ. Гледи, что јест речено под Јзкерником третјего притвора.

От Предньи, Задньи: и от јних (:гди се Ѣ сложно изрикајет:) женско племе ꙋтварь сице: От Предньије, от Задньије. А гди се Ѣ изрикајет отразно: какот, Божьи, Чловичьи, Рибьи: реци тож От Божьије, Чловичьије, Рибьије. Ј дльа легльего изреченја, от Божије, Чловичије, Рибије.

Придивник Јединичнь 7го и 8го

1. Женско племе овего прегиба, творет Херватти везди на ОѢ: (:при Великоь, при Синьоь:), а Лехи везди на ЄѢ: кт, при Малье, при Нашеь. А Рꙋсјани правије зь разбором, при Тончицах изрикајꙋт ОѢ: а при Шꙋмницах ЄѢ: кт при Великоь, при Синьеь, Нашеь.

2. Вь Рꙋском, вь Херватском, и по простꙋ во всем Словиньском језикꙋ, неизходит сеь прегиб јнако, неж на ОИ, ОѢ, ОИ: либо на ЄИ,

ѲЬ, ѲМ: кт, при Малом, Малоь, Малом: Нашем, Нашеь, Нашем. Лише ꙋ Лехсв превратно се кончит на ИМ, ѲЬ, ИМ: кт, при Малим, Малеь, Малим: Добрим, Добреь, Добрим. Іли на ІѲМ, ІѲЬ, ІѲМ: кт, при Великјем, Великјеь, Виликјем, Польскјем, Польскјеь, Польскјем.

3. Отсели избирајет он накaзнинь превратъ, кињ се неможет без огньси

На мѣстѣ свѧтѣм, пс. 23.

На мѣстѣ злачнѣ, пс: 22.

Вь земли пꙋстѣ, пс: 62.

Вь пꙋстинѣ безводнѣ, пс: 106.

Вь елеи маститтѣ, пс: 91.

Вь гласѣ трꙋбнѣ, пс: 46.

Вь домѣ Давидовѣ: пс: 121.

Во псалтири десѧтострꙋннѣм.

Право сице: На мѣстѣ светом. Вь црквѣ великоь. На мѣстѣ злачном. Во светом (или, во светꙋ:) живеши. Вь земльѣ пꙋстоь. Вь пꙋстинѣ Іꙋдејскоь. Вь пꙋстинѣ безводноь. Во ꙋдолјꙋ плачевном. Вь јелеьи маститом. Вь законѣ господньем. Вь гласѣ трꙋбном. Вь домꙋ божјем. Вь домꙋ Давидовом. Вь пꙋтѣ непорочном. Во псалтирѣ десетострꙋнном.

4. Тонкоје слово К непремиььајетсе во јно слово, неже вь Ч, или вь Ц: кт, Чловик, Чловиче, чловици. І затож нестерпна сказа јест рещ: При Ізраилстѣм, При Царстѣм: вь место, при Ізрављилском, при Царском слишат: јеже ꙋ Смотрицкого чтем написано сице.

Ѡ том Россјистѣм, или Россјистѣ.
Ѡ той Россјистѣй, или Россјистѣ.
Ѡ том Россјистѣм, или Россјистѣ.

Что ви право рещ: Ов том Рꙋском, Ов тоь Рꙋскоь, Ов том Рꙋском. Іното ова кончина, на ѢМ, ѢЬ, Ѣ, всакако јест блꙋдна, мерзка, и негодна: и на И тож: какот

Вь Церкви велицѣ, пс: 21.

Во свѧтѣм живеши, пс: 21.

Вь пꙋстини Іꙋдейстѣй, пс: 62.

Во ꙋдолѣ плачевнѣ, псал: 83.

Вь законѣ господни, псал: 1.

Вь домꙋ божји: псалом 51

Вь пꙋти непорочнꙋ: пс: 100.

Противник Једииичнињ 7го и 8го.

1. Ідет на ОМꙋ, ОЬ: или на ѲМꙋ: кт, Ко Великомꙋ, Великоь: ко Синьемꙋ, Синьеь.

2. Іли по Окращенјꙋ: Ко Великꙋ: Ко Синьꙋ.

Ордник Јединичнињ 7го и 8го.

1. Ідет на ИМ, ОЈꙋ, (или ѲЈꙋ:) ИМ: какот,

Со Великим, Великојꙋ, Великим. Со Синьим, Синьејꙋ, Синьим.

А не на ѢМ. І затож сказно севелит: Сь тѣм: Зь Добрѣм: Со всѣм: Со всакѣм: и остална.

Пра́во рещи́: Съ ті́м. Зъ добри́м, Со всѝм: Со всаким.

2. Съ Бо́гом Авраа́млем, псал: 46. Пред Гд҃ем сотво̂ршем, пс: 94. Дꙋ̂хом вѣ̂рном, пс: 47. Дꙋ̂хом влади́чном пс: 50. Пра́во рещи́. Зъ Бо́гом Авра̂млим. Пред гд҃ом сотво̂ршим. Дꙋ̂хом вѣ̂рним. Дꙋ̂хом влади́чским.

3. Добро́, Зло́, Бла̂го, Ли́хо, Дꙋ̂рно, Хꙋ̂до: когда сꙋт Овсто̂јна, і́дꙋт по пе̂том Пре̂творꙋ, на ОМ, ка́кот Ли́то, со Ли́том: сице̃, Со вса́ким Добро̀м: Пред вели́ким Зло̀м, или Ли́хом: Јди́ зъ добро̀м: Јди́ со зло̀м: Зъ вели́ким бла̂гом. А когда сꙋт приди̂вна, и́дꙋт по седмом пре̂творꙋ: на ИМ: кт҃, зъ добри̂м здра̂вјем, Зъ бла̂гим вре́меном: Со злим по го̂дјем.

4. По петомже пре̂тво́рꙋ идꙋт и ј̂на приди̂вна Ниједи̂нского пле́мена: когда пресѣ̂пет въ Овсто̂јних обли̂чје: хотја́ се не по вси́х пре̂гибех претвааајꙋт: ка́кот, Про́сто, Вели́ко, Ма́ло, Ле́хкор, Ти́хо, Са̂мо, Једи̂но, Бо́лно, По́лно, Да̂вно, и ј̂на. Ка́кот, Јз́ проста: Јз да̂вна: Јз́ лехка: Јз́ тиха. По́ простꙋ, по лехкꙋ̀, По ти́хꙋ, По ма́лꙋ, по Вели́кꙋ, По једи̂нꙋ. На једи̂нꙋ, На́ самꙋ. До по́лна, До бо́лна, До ли́ха: и оста̂лна ти́м сподо́вна. А не́, До ли́хогот Јз простого̀, Јз давного̀, По ти́хомꙋ, По ма́ломꙋ: и оста̂лно. Ли́ше која не пријемльꙋт скраще̂нја, от они́х изри̂каљ по́лно, и́лити по Се̂дмом и Осмом пре̂тво́рꙋ: По ста́ромꙋ, По својемꙋ̀, По на́шемꙋ, По ва́шемꙋ, По но̂вомꙋ.

Во свѧтѣ̂м твоем, псал: 73. Рещи́: Во светом твојем̀: или О̂всто̂јно. Во свѣ̂тꙋ твојѐм.

5. Оприч Добро́, Зло́, Бла̂го, Ли́хо, Хꙋ̂до, Дꙋ̂рно: ј̂на приди̂вна неизрикајꙋтсе во Орꙋ̂днинкꙋ, на ОМ: но́ то́кмо на ИМ. А најпа́че. Кꙋли́ко, Тꙋли́ко, Никꙋлико, Овꙋли́ко, Онꙋли́ко, и Бла́го когда стоби̂т за Мно́го. Кт҃, Кꙋли́ким ве́ще, Тꙋ̂ли́ким ме́нье. А Вели́ко, Мно́го, Ма́ло, и́дꙋт на ИМ, и на ОМ: кт҃, Вели́ким ве́ще, Ма́лим ме́нье. Пред Ма́лом, и пред Вели́ком: Хотја́ съ ма́лом; хотја́ съ вели́ком. Не́ со мно́гом: Многим ли́пльє.

Јменни̂к Множи̂нниь 7го и 8го.

1. Мꙋжско̂ пле́ме ового ми́ста изхо́дит не от̃ми̂нно на И. Ј за̂тож не́ без блꙋ̂да нико́ьи Медольѣ̂нја изрика́јꙋт на ЩЕ: ка́кот, Си́нове Ефре́мли налеца́јꙋще и спѣ́јꙋще Лꙋ̂ки, пс: 77. Ви́хом веселѧ́щесѧ, пс: 125. Пра́во рещи́: Си́ни Ефре́мльи, (или па́че, Ефре́мови:) напина́јꙋщи и спрꙋ̂жа́јꙋщи лꙋ̂ки: Ви́хом весе́лещи се: или па́че, Ве́сели. А во псаламꙋ 105, пра́во стоби̂т: Бла̂жени храни̂щи сꙋ̂д, и творѧ̂щи правдꙋ. По Слови̂нскꙋ власти́то: Бла̂жени, иже хра̂нѧт сꙋ̂д, и творѧ̂т пра́вдꙋ.

2. Не можемсе пак доста начудит. за что преводники вь мужском сего миста окончану, пишут двоје И: сице Великии, Светии, Нищии: гди вед ни вь каковојже Словинского језика. Отмине ми неможем узрит слида нит подобја, тому удвојеному слову и. Вь Руском отмине слишитсе сицево удвојенје: да лихо невимо, не от преводииков ли ест взето се говоренје, паче неже от народного обичаја.

3. Женско племе сего јменника јест еднако со Женским Језкерником једичним: и идет на Ије, Ије, јна И. Лише обличаь: јеже овди липлье стоьит кончина И, неж вь Језкернику. Овди во липо велим: Три свети жени придоше ко господньему гробу. А вь Језкернику липлье: От једнеје светеје жени: или от једније светије жени, јест Христос драгоју мастју помазан: нежели, От једни свети жени.

4. А особито, гди јме придивно послидујет за ричиноју Јесут, или за Бјахом, или за Будем: тамо јест потривно изрещ Јменник на И; а не на ИІЕ, нит на ЕІЕ: кт, три Марији јесут свети: или, бјаху свети. Веије сотворенније доши будут суджени. Не, Светије, нит Суджеиније.

5. А вь никовьих мистех видитсе вит понужно изрещ на Е: какот овди, Наше матере, Сизонье дошере. Тврдо во се видит рещ: Наши матере: како велим, Наши сестри. Можем рещ и сице: Нашије матере, Сизоньије дошере.

6. Обличаь: јеже Хервати льубет ризов и краток изрок: и везди, гди јест пригодно, скращајут ричи. А особито во Језкернику Женском, два склада ІЕ стегајут вь један склад: и завлачет високим влаком: и вь мисто Мојее, Твојее, Својее, велет Моје, Твоје, Своје. А вь јменнику вножинном, вез продолженја, и вез високого влака велет, Моје, Твоје, Своје дошере. По томуж и вь јних јменех везди, гди јест удатно, во језкернику високим влаком продолжајут Е: кт, от Добре, от Лехке, от Топле. А вь јменнику не продолжајут: но велет, Добре, Лехке, Топле изве.

І ово се кажет вит причина: зач вь јменнику вножинном липлье стоьит кончина И, неж во језкернику једничном. Аво Е продолжено, не тако ладно се преминьајет во И.

А гди у Херватов во језкернику ниэт продолженого Е, ниво високого завлака (сје јест, во јмајущих Остер влак:) тамо и језкерник ладно се творит на И: кт, Херватн би рекли, От горе мале: аво мал, јмајет Остер влак. І потому до псалму 41, добро, От гори мали.

7. Во всих претворех, слова ова, Г, К, Х, вь кончинних складех, стојеща пред гласницеју И, или пред-

Ћ, преминьаютсе вь З, Ц, С. Потомуж и овди, во Jменнику: и вь зовнику: вь Мужском племену, велим Драги, Велики, Плахи: и Дрази, Велици, Пласи. А вь Женском племену Jменника и зовника: и вь мужском да вь Женском Крозника: велим, Драги, Велики, Плахи: и Драгиjе, Великиjе, Плахиjе: а не Дрази, Велици, Пласи: нит Дразиjе, Велициjе, Пласjе.

За что пак Мужско и Женско племе на сем мисту, хотjаж обоjе једнако jдет на И: не обоjе преминьаjет знаковниц: тому jест причина, јеже ти прегиби из перва нисут се веси једнако кончили на И, но различно: какоти и сада у Херватов различно се кончет: сице.

Муж: Ови Велики, и Велици.	О Велики, и Велици.	Кроз Велике.
Жен: Ове Велике.	О Велике.	Кроз Велике.
Ниje: Ова Велика.	О Велика.	Кроз Велика.

Крозник Вножинни 7го и 8го.

1. Ако jест рич об чловичеких мужских особах: и лучит се изрещ придивно Jме једино, без обстоjного: jно Херватии уживаjут Jзкерника, вь мисто Крозника: какот, Ми смо ьих видили здравих, и цилих.

Аколи пак тудже будет трива и обстоjно Jме отразно изрещ: jно Херватии боjетсе изрещ по Jзкернику: и изглашаjут сам Крозник властито: сице, Ми смо оне льуде видили здраве и циле. А Русjани и Лехи, и без обстоjного Jмена, и со обстоjним, изрикаjут Jзкерник вь мисто Крозника: сице,

Ми смо ьих видили здравих, и цилих.

Ми смо видили оних льудеь здравих, и цилих.

А по Крознику: Ми смо видили ониjе льуди здрави, и цили. гледи Крозника Вножинного, Претвора первого.

2. А со Отрицалними ричинами и по нуже всегда стоjит Jзкерник вь Крозника мисту: кт Ми нисмо видили оних льудеь. А не, Нисмо видили ониjе льуди.

3. Псалом 123., Убо живи непожерли би нас. Реци: Убо живих не пожерли би нас. А право по разуму: Може бит живих пожерли бих у нас.

Jзкерник Вножинни 7го и 8го.

1. От кончин Г, К, Х, во Jзкернику, и во осталних послидующих прегибех, можетсе учинит преминьенје на З, Ц, С: кт, Дразих, Велицих, Тисих: Дразим, Велицим, Тисим: и остално. Али липлье jест

изрикат без премини: Драгих, Великих, Тихих: и остално.

2. Кончину сего Језкерника, и осталних вножинних и двоичних прегивов, Серби изглашају со двојгласницеју Ѣ: и сь преминоју слов: сице,

От Дразѣх, Велицѣх, Тисѣх, Лепѣх.
Ко Дразѣм, Велицѣм, Тисѣм, Лепѣм.
Со Дразѣми, Велицѣми, Тисѣми, Лепѣми.
Двеју Дразѣју, Велицѣју, Тисѣју, Лепѣју.
Двема Дразѣма, Велицѣма, Тисѣма, Лепѣма,

3. А Русјани и Хервати волет ризво изговарат чисту гласницу И: без преминьенја слов: сице,

От Драгих, Великих, Тихих, Липих.
Ко Драгим, Великим, Тихим, Липим.
Со драгими, Великими, Тихими, Липими.
Двију Драгију, Великију, Тихију, Липију.
Двима Драгима, Великима, Тихима, Липима.

4. Језкерник нейдет јнако, неже на ИХ.
От вод мног, пс: 17, реци, От вод мнозих: или паче, Вногих.
Синов Корјов, пс: 43, реци, Корјевих.
От уст лвов, от рог единорожь, пс: 21, реци, от уст Левених, от рогов једнорожних.
Вь сердци враг Царев, пс: 44, реци, Врагов Царових.
От устен неправеден, пс: 119, реци, От устен неправедних.
От человек неправеден, 139, реци, От льудь неправедних.
Дело рук человеческ, пс: 113, реци, Дело рук чловечских.
От днеь льут, пс: 93. реци, от ден льутих.
Ни от изход, ни от запад. ни о пуст гор, пс: 74, реци, Ни от изхода, ни от запада, ни от пустих гор.]

Придивник Вножинниь 7го и 8го.

1. Јдет на ИХ, и не јнако. Во устнах лестивах, псалом 16, реци, Во устнах лестивих. Вь водах многах, псал; 106, реци, Во водах мнозих: или паче Вногих.

Противник Вножинниь 7го и 8го.

Јдет на ИМ, и не јнако. Синовом Лотовом, пс: 82, реци, Сином, Лотовим. Птенцем врановом, пс, 146, реци, Птенцем Врановим.

РАЗДИЛ Д.

Об Імену.

Или ов разнитом раздильенју и обличју јмен.

Обстојно.

Обстојно јме јест: које само об себи, без јного јмена вь бесиде стојат может: кт, Бог, Небо, Чловик, Земльа.

Придивно.

Придивно јме јест: које не может без Обстојного стојат вь бесиде: и претварајетсе на три племена: кт, Велик, велика, велико: Силен, сил_на, сило: Славен, славна, славно.

Об Обстојних.

1. Властита и Обшена.

1. Властито јме јест ко јединоь којеь вешчи приблашчено: кт, Мѹж: Радован, Кѹновица, Волга, Москва. Обшчено јест, које се велит обо вножих вешчех: кт, мѹж, Радован и Милош, и јни. Гора: Кѹновица, и рила, и снижник: и јније. Рика, Волга, и Дон, и јние. Град: Москва, и Новград, и јни.

2. Народна.

2. Народна словѹт, која знаменѹјѹт, народ. Различно се завершајѹт: кт, Рѹсин, и Рѹсјании; Словинец. Сербин, и Сербель. Херват, Чех, Лех. А не, Рѹсак, нит Росин, нит Рось: нит Словјанин, Славенец, нит Сербенин. Прибавльајет вим се склад ИН. Латинец, не Латин. А женска народна: Рѹсинька, Лехинька, Чехинька, Сербинька, Херватица, Болгарка, Словинка. Влахинька, Тѹркинька, Татарка, Харапка, Жидовка: и остална, Вѹгрица, Нимица

3. Домовинна.

3. Знаменѹјѹт домовинѹ: а изходет на НИН, и на ВЦ: кт, Земльанин, Граджанин, Народжанин, Помистјанин, Поднепранин, Запражанин. Московльанин, Римльанин, Новграджанин. Московец, Новградец, Цариградец, Јеросалимец, Босанец, Загорец, Заморец, Задѹнајец. Поморец, Подолец, Подѹнајец, Посавец. Пригорец, Приморец. Прекопец, Кримец.

4.Особна разнита.

4. Знаменѹјѹт Чловическије особи: а творетсе, на АЧ.

1. От ричин. Ковач, Крајач, Слѹхач: и на ТЕЛЬ,

Створитель, Спаситель, Владатель: и на ВЦ.

Водец, Ловец, Певец, Гѹдец, Свирец, Чтец, Кѹпец, Продавец Богомолец, Јединовладец, Мистодержец, Доброчинец, Злодијец, Льѹдоморец, Лицимирец. Богородица, Доброчинка, Злодиьица.

2. От Медольѣнја, на ЛЄЦ, и на ВЄЦ: Ткалец, Јзбижалец, Стојалец, Бивалец, Жилец, Кормилец. Дилавец, Скакавец, Казавец, Јзкушавец, Слишавец. Ткалица, Жилица, Кормилица.

На ЛНИК: Зачалник, Началник, Целовалник, Сидилник.

На НЄЦ: Знанец, Посланец, Прогнанец, Ризанец.

На НИК: Мученик, Ученик, Освещенник (не Освещенник:) Убијеник, Плиньеник, Подданник, и Подданец; Преданец, и Предавец: Предложеник.

3. От Јмен Обстојних: на АР: Бравар, Овчар, Птичар, Рибар, Псар, Звонар, Чолнар, Бродар, Кльучар, Корчмар, Лончар: Митар, и Митник: Месар, и Месник. Господар: Господарица (не Господиньа:), Кльучарица. Корчмарица. Польанец, от Польана.

4. Ј от Придивних на ЄЦ: Светец, Старец, Младец, и Младинец, Јединец, Торговец, Самец, Дивец. Дивица, Светица Старица, Младица, Самица, Јединица, Торговка. Царовци, Кральевци, Бановци, Кнезовци.

На НИК: Державник, Верстник, Племенник, Товорник, Поручник, Намистник, Уредник, Заповидник, Приказник, Покојник, Покорник, Пустинник, Должник, Особујник, Промиселник, и стегньено Промисник: а не Ремесник. Промисел: а не Ремесло. Дашник. Сианик.

5. Ј въ Недушатих вещех кладетсе, ЦЦ НЦА, и НИК: кт, Пивница, Темница, Свитлица, Студеница и Студенец, Главатица, Миденица, Стекленица, Златица, Златиница, Желтица, Модрица, Горньица, Јзподньица, Солница, Кральевица.

Златник, Димник, Корник, Травник, Миденик, Сребрник.

6. Јз предложков и из имен, на ЄЦ: Загорец, Поморец, Подонец, Пригорец, Приморец: и јна.

7. На АК разнита: Новак, Дивак от Диво: Дивјак от Дивьи. Лудјак, Худак, Лежак, Тежак, Жерак. Вујак. Бильак, Весельак, Девельак, Гольак, голец. Линьак, Черньак, Глупец, глупак, Тупец, тупак, Слипец, слипак, Нимец, Нимак. Добрак, Дурак. Босак, Косак. Простак, Глухак, Горчак, Горшчьак, Ланьшчьак. Польак. Голувиньак. Звирньак, Овчак: за Овчьи, Звирьи голувиньи хлив, или котец.

8. Синовска на ИЩ: Царовищ, Кральевищ и Кральищ, Кнезовищ и Кнежищ, Бановищ, Војводищ, Господищ не Господичищ: Богдановищ.

9. Дощеринска по Руску на ОВНА, или ЄВНА: Царовна, Кральевна, Кнезовна: Богдановна.

А по Херватску, и по Руску на ЧНА: Царична, Кральична, Господична, Војводична, Јльична, Сердьвична, Микулична, Микитична.

Женинска, от мужеских общених на ИЦА: Царица, Кральица, Баница, Ковачица. И на ИНЬА: Кнегинья, Больаринья, Војводинья, Старостинья.

А от Властитих идут Владалана: кт Богдан, Богданов: Раде, Радин: Лука, Лукин. І от сих Женинска: Богдановица, Станковица: Радиница, Лукиница, Фоминица, Микулиница, Микитиница. І от општених: кт, Дјаковица.

10. Придивки (се јест призовишша:) идут многи на ИЩ, и на СКИЬ: и от тих женинска на КА: кт, Божанишка, Владковишка: Маглајска, Солинска.

5. Настојанна.

Јдут на СТВО: а знаменујут Битје, стан, промисел, и всако настојанје, вљ којем се кто бавит: кт, Царство, Јединовладство, Кральество, Владательство, Кнежство, Банство, Господство, Господарство. Равство. Хлапство, Подданство, Кметство, Подложенство, Предложенство, Тежачство, Торговство. Отачство, Материнство, Братство. Пријательство, Свидочство.

Ова кончина СТВО, идет от једиких Овстојних: а не от Придивних: нит от Медольенја: нит от ричин. Затоже, от јмен, и от медолвенја, Блажен, Лукав, Послушен, Проклет: криво се творит, Блаженство, Лукавство, Послушенство; Проклецтво. Право реци. Блаженост, Лукавост, Проклетје, или Клетва. От Буј, Многу, Глуп, Лаком, Скуп, Тајен, Тежок. и иних: Некели Бујство, Множество, Глупство, Лакомство, Скупство, Тајнство или тајна, тажество: Но право реци, Бујест, Множина, Глупост, Лакомост, Скупост, тајност, тажкост.

От ричин тож: нереци, Бегство, Рождество, Естество, Существо, Чувство: но право, Биг, или Бижанје, Битје, Биток, Чутје.

Лише от Богат, Убог, Велик, Свет: велитсе Богатство, Убожство: Великост, Светост: и во јном разуминју, Величество, Светство.

І от Овстојних, која јдут от Пондивних, или от Медольеньи: какот, Јединец, Зканец, Посланец, Прогнанец, Подданец, Предложеник, Подложеник, Мученик, Ученик, Младинец: велитсе, Јединство, Знанство, Посланство, Прогнанство, Подданство, Предложенство, Подложенство, Мученство, Ученичство, Младинство. От Окајан, идет Окајанац, и Окајанник; Окајанство, о паче окајанје.

Во творенју јмен на СТВО слова Тонка преминьајутсе на Шумна: и по Руску прибавльајетсе Е, и велитсе ЕСТВО: кт, Бог, Божество: Кнез, Кнежество. Муж, Мужество: Човик, Човичество: Отец,

Отечество: Ковач, Ковачество: Сиромах, Сиромашество: Скомрах, Скомрашество.

Али по Херватску, и правје, изрикајуттсе без слова Е: сице, Божство, Кнежство, Чловичство, Отечство, Ковачство, Сиромаштво, Скомрашство, Драчство. От Син, Вор, идет Синовство, Воровство: а от Краль, Кральевство, и Кральество. А Лехи сказно изрикајут чрез Тонкије негласници: сице, Бозтво, Кнезтво, Мутство, Чловечство, Отецтво, Ковацтво, Сиромаство.

Придивна на СКИЋ: потомуж се творет: по Руску, Дражеских, Кнежеских, Мужеских, Чловическиь, Греческиь, Отеческиь, Нимеческиь, Чешескиь, Лешескиь, Влашескиь, Турческиь. По Лешску: Враскиь, Кнескиь, Мускиь, Чловицкиь, Грецкиь, Отецкиь, Нимецкиь, Ческиь, Лескиь, Власкиь, Турецкиь. А правије: Вражскиь, Кнежскиь, Мужскиь, Чловичскиь, Гречскиь, Отечскиь, Нимечскиь, Чешскиь, Лешскиь, Влашскиь, Туречскиь, и Турскиь.

6. Дијанна.

6. Знаменујут дијанје, или вещ и дело, које се дијет: а творетсе от Ричин, на

НЈЕ: кт Дијанје, Слуханје: Неврижење, Пренесење, Преселење: Хотинје, Мнинје, Таинје.

ТЈЕ: Битје, Чутје, Јздертје, Овжертје, Умертје, Взетје, Пришестје, Пролитје, Подпертје, Запертје, Житје.

ТВА: Битва, Боритва, Братва, Женитва, Жетва, Биства, Клетва, Коситва, Молитва, Ситва.

ВА: Грозва, Жалова, Прозва, Свадба, Служва, Судва, Тужва.

ОК: Положок, Останок, Описок. Придивок.

ТОК: Добиток, Убиток, Јзбиток, Збиток, Житок, Ужиток, Нажиток, Доспиток, Початок, Свиток, Напиток:

А: Мина, Цина, Плаща, Сича, Драка, Свада, Спона, Заслона, Постаза, Забака, Привада, Навада.

АЬ: Корачаь, Држав, Заложаь, Овичаь, Роджав, Уроджаь, Опрежаь, Ступаь.

ЕЖ: Вертеж, Грабеж, Метеж, Прабеж, Подтеж, Рубеж, Сербеж, Скубеж, Лупеж.

ЕНЬ: Сежень, Ставень, Степень, Ражень, Сужень.

Ј на всакије негласници: кт, Раб, Корв, Стог, Ход, Вез, Бой, Рок, Јзрок, Урок, Бол, Ум, Закон, Покоп, Умоо, Затор, Раздор, Развор, Плес, Претес, Свит, совит, Громот, Вах, Здах, Бич, Вопель: Возток, Запад, Примет, Примир.

Sло пак се творет Дијанна на ЛО, и на КЛ: кт, Зачало, Начало, Порекло. Реи, Почеток, Зачетје,

Начетїе. Придивок, Јавка, Випи-ска, Забавка, Посилка, Осилка, очна Ставка, Стојка, Оценка: Реци Објављенје, Јзпис, Забава, Посланје, Осланје; Очна постава, Стојанје, Оцинћенје.

7. Каковостна.

7. Знаменујут каково јест что: а творетсе от Придивних: на ОСТ, ТА, ВА, НА, ДА: кт, Драгост; Благост, Кротост: Доброта, Нищета, Сујета: Худоба, Злоба: Висина, Ширина, Глубина: Правда. Јних сицевих гледи ниже.

8. Собирална.

8. Вт јединичном обличју знаменујут множину, а идут на ЈЕ: кт, Звијерје, Дривје, Зеље, Листје, Каменје, Коренїе, Грмје, Трнје, Терстје или тростје, Рожје, Китје, Латје, Натје, Плетје, Ојдје, Посудје, Орудје, Оружје.

9. Мистна.

9. Знаменујут мисто, а идут на ЩЕ, и на НЬА: какот, Огњишще, Дворишще, Днишще, Жилишще, Превивалишще. Поварнья, Товарнья, Чуварнья, Коньушнья: Милнья, Училнья, Метелнья.

Јмена Градска по Руску, и по Лешску, изрикајутсе просто вт Придивних сличју, вт мужском племену: на ОВ, ЕВ, ЛЬ, ЕСК: кт; Песков, Краков, Кијев, Путивель, Јарославель, Смоленеск, Можајеск, Бранеск. А Хервати би рекли на ЕЦ: Песковец, Краковец, Кијевец, Дубовец. Јли вт Нијединском племену: Песково, Краково, Кијево, Путивлье, Јарославлье, Смоленско, Можајско; Бранско, Придивникт: Вь Кијеву, вь Можајску: и вь Кијевом, вь Можајском. Вт сицевих власитих јменех всакоје страни обичаь јест лип и прав.

10. Орудна.

10. Знаменијут орудје оружје и рухльад: а идут на ЛО: кт, Творило, Шило, Рало, Сикалце, Клепало, Гладило, Тнало, Кропило, Кадило, Бранило, Одило или Одивало, Подвијало.

11. Подбилина.

11. Знаменујут подбилину, јлити из чего что, а идут на ЈНА: кт,

Звирина, Говедина, Здина, Дубовина, Брезовина, Јеловина.

Јаечко, Серденко, Солнешко, и остална.

12. Сподобна.

12. Знаменујут сподобу, или прилику: а идут на ІКА: какот, Солика, Кореника, Медуника, Сребрика, Ревника, Метлика, Лисника, Чеслика.

13. Уменьшална.

13. Мужска идут на ВЦ, ІЦ, ОК: кт, Вратец, Коньиц, Синок. Женска идут на ЦА, ВА: кт, Дивичица, Сестрица: Мајка, Дошка. Нијединска идут на ЦВ: кт, Дривце, Словце, Колце, Седелце, Тилце, Очце, Ушце. А не очко, ушко. Ниједино во-уменьшално јме нејдет право на КО: него вса на ЦВ: кт, Бервенце, Писемце, Зерние, Коленце, Луконце, Оконце, Платенце, Поленце, Коритце, Решетце, Ситце, Вратца, Устеца; Брименце, Знаменце, и знаменьице. Дитетце, Звиретце, Јагньетце, Прасетце, Куретце: Топорищице, Ратовищице: Зельице, Платьице, Јманьице, Јјачеце, Копејце, Ложце, Сердешце. Солнешце: Херватом, Сердашце, Сунашце, А не Седелко, Лукошко,

14. Складена из Предложков и Јмен.

14. Кончина ЈВ: из Предложков и Јмен: какот, Бездушје, Безредје, Безделје. Возглавје, Вознесје. Загорје, Заморіе, Залисје, Заричје, Засинје. Изделје, Изредіе, Надворје. Надгробје Недомирје, Незгодје, Непогодје, Несподобје, Неверје. Обличје, Оверщје. Отродје, Поглавје, Побрижје, Поденје, Погодје, Подобје, Поморје. Подножје, Подгорје, Подклитје, Премирје, Прегорстје. Преверје, Преддвирје, Предхрамје. Размирје. Увечје, Удолје, Устранје.

Јна на ВЦ, ОК, НИК, КА, ЦА: кт, Заморец, Озимец. Напрсток, Приглавок, Оглавник, Поглавник, Намистникъ. Завертка. Нарамница,

15. Складена из Јмен, Ричин.

15. Јз јмена, и из ричин, или из двиху јмен на ЈВ: Богочестје, Доброчинје, Благоверје, Полуверје, Кривоверје, Правоверје. Лицимирје, Зем-

льомѝрје, Ѕвиздочѐтје, Корволѝтје, Благонрàвїе, Хȣдоде́лје, Благословљенје.

Въ Гре́чском и въ Нимѐчском језѝкех, је́ст без чѝсла вно́го сѝцевих ј̂мен, коьих на́ш, и Латѝнскиь језѝк и ј̂ни нѝкоьи језѝки, нѝкакож немо́гȣт једно́јȣ ричјȣ̂ ла́дно пре́вест: оприч нѝкоьих ма́ло: к҃т, Teologia, Богосло̂вје: Orthodoxia, Правове̂рје а не́ Правослàвїе: Prosopolipsia, Лицимѝрје. Ј из Нимѐчска, Рȣкоде̂лје: или па́че Рȣчно̂ де́ло, Работнѝь Про́мисел, а не́ Ремесло̀, нит Ремесͭво̂: Промѝселник, или Проминсни̂к, а не́ Ремесни̂к. Мȣжска̂ на ВЦ: Једиnовла́дец, Мистоде́ржец, Богомо́лец, Доброчѝнец, Добродѝјец, Злодѝјец, Хȣдоде́лец, Злочѝнец, Балваномо́лец, Корволѝјец, Водопѝјец, Черноризец, Лицимѝрец, Биломѝстец. Верослàв, Јарослàв, Радослàв, Мирослàв, Ј про́сто без кончѝни ВЦ: Богда́н, Злодѝь, Звировόь, Мȣхомо́р, Лицимѝр, Листопа́д, Братоло́м. Льȣтовòь, Окоровòь, Радивòь, Хервòь, за Херловòь; Бла́гдан, Косогòр.

Јз Ричѝни, и из Ј́мена: Льȣбимѝр, Казимѝр, Владимѝр, Владисла́в, Мȣтимир.

Ј Придѝвна на ВН: Благове́рен, Правове́рен, Благонара́вен, Злонара́вен, Лицимѝрен, Богомо́лен, Братоло́мен, Маловерстен. Ј про́сто без кончѝни ВН: Вертогла́в, Головра́д, Черноо́к, Кривоно́с, Кривоȣ́ст, Кривоно́г, Керньеȣ́х, Косоо́к: Злоче́ст.

16. Кончѝна на ТВА.

16. Сѝтва, Же́тва, Косѝтва, Бра́тва, Терга́тва, Ловѝтва, Молѝтва, Бѝтка, Борѝтва, Брѝтва, Женѝтва, Кле̂тва, Плȣ̂тва, Пеквà, Локвà.

17. Кончѝна на ЈНА.

17. Знаменȣ́јет Дри̂ко, ѝлити Ли̂с, и ва́кȣ подбилѝнȣ: к҃т, Бре́зина, Дȣвѝна, Је́лина: и Бре́зовина, Дȣбо́вина, Је́ловина, Ѕидѝна, Повалѝна.

Ме̂со: Бравѝна, Гове́дина, Звирѝна, За̂јчина, Кȣ́ретина, Мертвечѝна или Мерцѝна, Сланѝна, Свѝжина, Ветшина.

Ко́жȣ: Козло́вина, Овчѝна, Козѝна, Јеленѝна, Теле́тина.

Мѝсто: Вершѝна, Сридѝна: Кончѝна, Кра́ьина, Внȣтрина.

Јма̂нје: Отчѝна, Дѝдина, Ба̂вшщина.

Ди̂л: Половѝна, и Половѝца, Третѝна, Че́твертѝна и Че́тверт, Петѝна, Осмѝна, Десетѝна.

Бла́гдан: Годовѝни, Крестѝни, Јменѝни, Новоселѝни.

Велѝкост, и возгорже̂нје: Мȣжѝна, Чловѝчина, Коньѝна, Женѝна, Главѝна. А зло Мȣшчѝна, Же̂ншчина.

Кȣлѝкост, или мѝрȣ: Должина, Ширина, Глȣбина, Висина, Низина: и Долгота́, Широко̀ст, Високо̀ст, а не́ Висотà.

Приверстанје: Большина, Меньшина, Вершина, Старшина:

От Простих придивних: Новивна, Старина, Давнина, Всачина, Врушина, Кипушина, не Кипучина: Равнина, Планина, Живина, Сушина, Сировина, Зеленина, Варенина, Крашенина, Тончина, Легчина, Славина, Светина, Горшшина, Кметшшина, Мишанина.

От овстојних: Дружина, Солина, Милостина, Благостина, Литина, Долина, Знаковина, Родина, Олатина, Рогатина, Батина.

Знаменујут землу, или Државу: Царшшина, Банщина, Кральевшшина, Странщшина, Домовина, Влашшина, Нимшшина. Словиньи, или Словинщина; Греччина. Оваже јмена знаменујут и Народньи закон: и језика властитост.

Во складенју, сице: Рудокопина, Звирольидина, Корторовина, Зимолезина, Жабокречина.

18. Отрицална.

18. Невера, Немир, Непокоь, Нечест (а не Безчестје:), Неслава, Немош, Непријазен, Нерис, Неволья, Несрища, Нехајанје, Неврижење. Незвист, Несовист. Незловје, Несподовие, Неред, Нередје, Нечастје.

А нереци Несчастје, Безчестје, Безчестен, Беззловје, Безсовистје, и јна сим сподовна.

Об придивних.

J. Проста, и Јзредна.

J. Всако об близу Придивно јме, јмајет двоје овличје. Проста придивна знаменујут по просту, каково јест что: кт, Велик, велика, велико: Мал, мала, мало: Свет, света, свето.

А Јзредна оказујут вещ на изред, и знаменито бит такову: а творетсе от Простих: привавивши склади ІЬ, АІА, ОІЄ, или ЄІЄ: и надивши Високиь завлакь, ако го нист на простом: сице, Великиь, великаја, великоје: Малиь, малаја, Малоје: Светиь, светаја, светоје,

По Руску се велит ОЬ въ мисто ІЬ: Великоь, Малоь, Светоь: Большоь: Меньшоь, меньшаја, меньшоје. Тоь, таја, тоје, или та, то.

А Хервати изрикајут без Ь, ІА, ІЄ: и јединим лише завлаком разлучајут Јзредна от простих: кт,

Велики Велика Велико Велику	за	Великиь Великаја Великоје Великују
Велики Велике Велика Таь,	за та,	Великиьи Великије Великаја то.

А гди на Простих будет Високий завлак: тамо нист разници медж простим и јзредним: кт. Большиx, Большим, Большими.

Јзредна нетворетсе от всих Јменик: него лише от Сей, Той, Кий. По Руску, Сија, Сије: Таја, Тоје: Каја, Које. По Херватску; Сей или Сай, Са, Се: Тай, Та, То: Ки, Ка, Ко.

Нетворетсе ни от Владалних: кт от Господень, Братов, Кральев: и от јних, об којих гледи тудже вь слид.

Нит от јдущих на І, со Шумними знаковницами: кт, Третьи, Ближньи, Днешньи, Домашньи, Јутрошньи, Литошньи, Внутерньи. Пиши Третја, третје: Ближньа, ближнье. А не, Третјаја, третјеје: Ближньаја, ближньеје. А от Бой: реци, Буьи, буја, бује: Суьи, сија, сије: Шуьи, шуја, шује. Дивьи, дивја, дивје. А не Бујаја, бујеје.

От Версталних тож: кт, Больши, больша, больше: Меньши, меньша, меньше: Липльи, липльа, липлье. А не Большиј, большаја, большеје. Хотјаж никоьи и сице говорет: али не право. Верстална бо јмена и сама всегда јесут Јзредна; и нисть им надобна прибава ІА, ІЕ.

Други, друга, друго: и Другий, другаја, другоје.

2. Поденна, Верстална, Верховна.

2. Поденно јме (се јест, које на поденју, илити на дну стоит) просто, и без приверстанја знаменујет что коли: кт, Велик, Мал, Свет. Верстално јме приверставаjет вещи: и знаменујет једну вещ (со обзором на другу) веще или менье бит каков: кт, Вещи, Меньши, Светиьи. Верховно, или Преверстално јме јест, које једну вещ от всих вещу, или меньшу бит знаменујет: кт, Највещи, Најменьши, Најсветиьи.

Верстално јме се творит от Поденного Женского: преминивши А, на ІЬШИ: или по Лешску на ЕЈШИ: ејши: кт, Силен, сильна: Силниьши, Силнејши, -ејши: Топел, топла: топлиьши, Топлејши, -ејши. А чистиьим изреченјем, по Херватску идет на ІЬИ: или по Руску на ЕЬИ: Силниьи, Топлиьи, Светиьи: Силнеьи, Топлеьи, Светеьи.

А Прирички и у Лехов нејдут на Ше: но на ЕЬ: а право на ИЈЕ, и на ЕЈЕ: кт, Силније, Топлије, Светије: Силнеје, Топлеје, Светеје. Ј от Кореничних рачлично, кт, Ближе, Болье, Веще, и остална.

Коренична бо Придивна (се јест, која нисут от јних ричей изведена:) краще се творет: сице,

Верстална от Кореничних:

Б. Груб: Грубши, и Грубльи: Грублье. Синцеж, Льув, Слаб, Глубок, Глубши, и Глубльи.

В. Здрав: Здравньи: Здравније. Синцеж, Кривньи, Лукавньи, Јаловньи, Новньи, Правньи, Ризвньи, Сивньи, Сировньи, Черствньи, Дешев, Дешевльи. Плитов, Плитвньи, Вижльивньи.

Г. Благ. Блажши и Блажи: Блаже. Синцеж, Ноног, Долг, Драг, Наг, Нажи, и нажньи. Убог, Убожши, и Убожньи: Небог.

Д. Блид: Блидши, и Блиджи: Блидже. Синцеж, Герд или Горд, Луд, Млад, Рад, Руд, Сид, Тверд, Худ.

Ридок: Риджи, и Рижи: Жидок. Сладок, сладши, слажи.

Ж. Дуж: Дужши, Дужньи: Дужније. Свиж, Ридж, Тудж, Гож.

З. Берз: Бержши, Бержи: Берже. Близок, Вузок. Дерзок, Мерзок, Низок, Тежок. Ближши, Ближи: Ближе: и остал.

Ь. Бугь: Бугньи: Бугније. Дивньи, Субньи, Тубньи.

К. Бридок; Бридчньи: Бридчије. Гибок, Горек, Дик, Једнок. Кроток, Мелок, Плаcк, Ризон Терпок, Шибок. Јнаков, Јначньи

Велик: Векши, и Вечи: Вече. Висок: Вишши, и Виши: Више. Далек: Дальши, и Дальи, Дальe. Близок, Ближши, Ближи: -же Жарок: Жарчньи, -чије. Жолкок: Жолкчньи и Жолкльи: Жолкчије, и Жолклье. Жесток, Жесточньи, и Жешчи: Жесточије, и Жешче. Јак: Јакши и Јачи: Јаче. Керхок: Керхчньи, и Керхльи. Крипок; Крипчньи и Крипльи. Легок, Легчньи, и Легльи. Мекок, Мекчньи, и Мекльи, Тонок: Тончньи, Тоньи. Керхльe, Крипчије, Криплье: Легчије, Легльe: Мекчије, Меклье: Тончије, Тонье, Широк: Ширши, и Шири: Шире. Краток: Крачи: Краче.

Л. Бил: Билши, и Билньи. Билије. Весел, Мил, Кисел.

Верл: Верлньи: Верлије. Бутел, Гол, Медел, Нагел, Охол, Охола Охоло, Овел, овла, овло, Окрогел, Рахел. Топел, Цил, Шупел, Херл.

Зол: Горши, и Гори: Горе от Горок.

Мал: Меньши, и Меньи: Менье.

М. Голем: Големньи: Големије. Видом, Знаком, Лаком, Ним, Питом, Сам, Свидом, Хром.

Н. Лин: Линије. Синцеж, Косен, Паан, Поган, Позден, Полон, Празен, Разен, Ран, Рисен, Синь, Слан, Увечен. Вльуден, Дивен. Гньусен: Гньусньи, и Гньусније. Синцеж, Болен, Вриден, Вльуден, Давен, Дробен, Дувен, Жален, Зелен, Јавен, Косен, Красен, Лагоден, Ладен, Лезен, Манен, Обшен, Позден, Позднньи, -није, не позджи, позадже. Пулен, Ревен, Румен, Сплен, Млачен, Скромен, Скуден, Тајен, Тисен, Труден, Увечен, Черльен, Черн.

П. Лип: Липши, и Липльи: Липлье. Глуп, Круп, Слип, Туп, Оверип, Оверипньи:

Р. Бистер: Љут, Љутши, Љући: Љуће Бистрињши, и Бистрињи: Бистрије. Бодер, Мокер, Мудер, Остер, Пестер, Хор. Хитер, Шщедер. Довер: Лучши, и Лучи: Луче. Больши, и Больи: Болье: Опор; Опорши, Опорньи: Опорије. Отар: Отарши, и Отарньи: Отарије. Јар, Сир, Скор, Шщир.

С. Кос: Косньи: Косије. Кус, Лис, Рус, Бос.

Т. Богат: Богатши и Богатньи: Богатје. Сицеж, Властит, Кньаст, Махнит, Разнит, Прост, Свет, Сит. Честит. Част; Чашщи, Частньи. Чист; Чишщи, Чистньи.
Густ: Гушщи: Гушще, Жолт, Пуст, Толст.
Јст: Јстньи: Јстије. Крут, Крутши, Крушщи: Крушще.
Љут, Љутши, Љући: Љуће:

Х. Глух: Глуши, Глухньи: Глуша, Глухије. Сицеж, Лих, Плах, Сух, Тих. Ветох, Ветши, Ветшньи.

Щ. Нищщ: Нищщньи: Нищщије. Ощщ, Тощщ, Вищщ, Вращщ.

Ш. Лош: Лошньи.

Каковостна обстојна, от Кореничних.

Б. Грубост. и грубина: Љубов, и љубост, Слабост.

В. Дешевина, дешевост: Здравје, Јаловост, Каковост; Кривост, Кривина, Кривица, Кривда: Лукавост: Новина, новота, новица. Первина, от Первињ. Первинство, от Первинец. Правост, правда, правица. Ризвост. Сивина. Сировина, Сировост. Черствина, Черствост. Плитвост, Плитвина. Вижљивост. Удовство, от Удовец.

Г. Благост, благостина. Вножина. Должина, долгота. Дражина, Драгост. Нагост, нагота. Срогост. Тугост. Убогост, и Убожство, Невожство: от Убожец, Невожец.

Д. Блидост. Гердост, Гордост, Лудост. Младост. Радост. Рудост. Рудина. Сидост. Сидина. Твердост. Худова.

Ж. Дужест. Риджина. Свижест. Свижина. Туджина, Гожест.

З. Берзост. Близина, близост. Дерзост, дерзкост.

Ђ. Бујест. Дивјачина. Сујета. Туђина

К. Бридкост, Великост, Величство. Високост, висина. Бузкост, вузина. Велчина. Гибкост. Гладкост. Глубина, глубокост. Горкост, горчина, горест. Далекост, дальина, даль, дињ. Дич, дичина. Жаркост, Жестокост. Жидкост, жижа. Жолч, жолкост. Јакост. Једнакост. Керхкост, Краткост. Крипост. Кроткост и Кротост. Куликост. Лехкота, Легота, Легчина, Лехкост. Мехкота, мекота. Мелкост: (мелоч), Мелчина. Мерзост, мерзкост. Низкост, низина. Плаксост.
Жолкост, Тежкост, и тегота, тежава: а не Жолкоща, нит Жулкоща, нит Тежкоща. Ридност. Сладкост, Сласт. Тегота, тежкост.

Тежава: Pondus, Grauitas. Терпкост. Тончина. Шивкост. Широкост, ширина.

Л. Билост, вилина. Болест. Верлост. Веселје, веселост. Вутлост. Голота. Жалост. Жалова, Злост, Злова. Злед. Киселост, киселина. Малост. Медлост. Милост. милостина. Наглост, Облост. Округлост. Охолост. Рахлост. Топлота, Цилост. Шуплост. Херлост, Челост.

М. Видомост. Големост. Знакомост. Лакомост, Нимота. Питомост. Самота, Самина. Свидомост. Хромота.

Н. Бидност. Вльудност. Вридност. Гньусота. Давност. Дивност. Дробност, дробнина. Дурност, дурост. Зеленина, зеленост. Јакност. Једност, Јединост, и Јединство от Јединец. Косност. Красота. Лагодност. Ладност. Лезност. Линост. Маненост. Медленост. Општеност. Планина, планина, планост, Поганост, и Поганство от поганец. Позднос. Полност. Празднос. Пулност. Разност, разница, Ревност. Риснота. Руменина, руменост. Синьест, синьина. Скромност. Скудност, скудост. Сланост, Сланина, Сланина. Тајност. Тиснота, тисност. Трудност. Увечје. Черльенина, черльеност. Чернина, Черност.

П. Глупост. Крупост. Липота. Слипота. Тупост. Сверипост,

Р. Бистрост. Бодрост. Горест. Доброта. Јарост. Модрина, -ост. Мокрота, Мудрост. Острота. Пестрота, Сирота, или Сиротинство. Скорост. Спорост. Старост. Хитрост. Штедрота. Штирост. Хорова.

С. Босота. Косота, Кусост. Лисост, Лисина. Русост, русина.

Т. Богатост: и Богатство от Богатец. Гушта, густина. Жолтост, жолтина. Јстина. Кньастота. Крутост, Льутост. Махнитост. Простота, Пустина, пушта. Светост светина. Ситост. Толстина, толшта. Хластота, Частина, чашта. Чистота.

Х. Ветшина, Глухота, Лихота. Плахост. Сухота, сушина. Тихост, тишина. Ништета. Општина, Врушина., Тоштина, а не Тоштета, нит Тоштета. От Пиш, Пихота. Лош. Лошест.

3. Владална.

3. Владална знаменују вешт коју от кого бит владану, или одержану: а творетсе от јмен первого и второго претвора, на ОВ от Тонких и а на ЕВ от Шумних знаковниц, какот, Братов, Кнезов Господаров, Мужев, Змијев, Кральев, Сужньев, Ковачев, Милошев, Бирищев, Стојановищев.

От Ц, по Руску идет ЦОВ: по Херватску ЧЕВ: кт, Отцов, Стрицов, Вујцов, Братцов: или паче Отцев, Стрицев, Вујцев, Братцев, Правије: Отчев, Стричев, Вујчев, Братчев.

Л Лехом сказно и неразлучно все идет на ОВ: Мужов, Кральов, Ковачов, и остална.

Лехи же не право овиих Владалних імен ўживајўт, вь мисто Пристојалних (об ковиих хощем овдиж вь ред повидать:) и велет: Столови изва, Покојовиь слўга: вь мисто, Столна изва, Покојниь слўга, илити Покојник, Рўсјани тож не право велет: Часовое дело, Годовое жалованје, Дворовоь човик, Кормовоь човик: чтоби рещ, Часовно дело: Годовно жалованје: Дворскиь човик: Кормовниь човик.

От третјего и Четвертого претворов, Владална идўт на ИН: кт, Женин, Госпожин: Владикин, Старостин, Војводин. Микин, Радин, Радоньин, Микўлин. Материн, Вощерин.

Овди нејединна Тончица непреминијаетсе вь Шўмницў, разви лише Ц вь Ч: кт, Царица, Царичин, Баница, Баничин: Сестрица, Сестричин: Старица, Старичин. А по Рўскў: Царицин, Баницин, Сестрицин, Старицин.

От Нијединских идўт Владална на Шўмније негласници: сице, Говедж, Дитещ, Ждривещ, Јагньещ, Пиплещ, Робещ, Телещ, Дрўжинчещ, Живинчещ, Шщенещ.

А по Кметскў и от Мўжеских и от Женских імен творетсе Владална на Шўмници завершена: какот,

ДЖ: Војводж, Дјадж. Ж: Кнеж,

Ль: Братовель, Синовель, Микўль, Даниль, Аврамель, Јаковель,

НЬ: Господень, Синовень, Богдань, Івань, Сијонь, Аронь, Завўлонь.

Ч: Чович, Отч, Стрич, Вўјеч, Стареч, Дивич, Владич, Новач, Покојнич, Дўховнич, Писча вўмага.

Ш. Патријарш, Влаш, Женищ, Сиромаш, Скомраш.

Щ: Митрополищ, Старощ, Микищ.

Поправи: и липлье изреци: сице: Војводин, Дјадьин. Кнезов, Братов, Синов, Микўлин, Даниьилов; Аврахамов, Богданов, Іванов, Сијонов, или Сіјонскиь, Аронов, Отчев, Стричев, Вўјчев, Старчев, Дивичин, Владикин, Новаков, Покојников, Дўховников, Пишчев, Патријархов, Влахов, Женихов, Сиромаховь, Скомрахов, Митрополитов, Старостин, Никитин.

Лише от Бог, Господ, Човик, Драг: липо се велит, Божьи, Господень, Човиков, и Чович, и Човичьи, Враж и Вражьи: Јаковов и Јаковель.

4. Пристојална.

4. Пристојална знаменўјўт, једнў вещ ко дрўгоь пристојат: а творетсе на ЬИ, НЬИ, СКИЬ, НИЬ. Разница јест сиева: јеже Владална знаменўјўт вещ от једнеје особи вит одержанў: а пристојална ко вножим особам, или кь вещем како ни бўд пристојат: кт, Кральев конь: једного Кралья конь. Кральевскиь столниь град: град ко вножим по редў кральем простојещ. Човиков живот: једного човика живот Човичскиь живот: вножих човиков живот.

ЊИ: Божїи. Дивичїи, и Дивическїи: Чловичїи, и Чловическїи. Песїи, Рибїи, Птичїи, Козїи, Воловїи, и Воловскїи, Говедїи и Говедскїи. Кравїи. Гусиньи, Голубиньи. Жерјавиньи.

На ЊИ се творет Пристојална от Прирички, илити от разних ричиц. Какот ова пристојеща къ мисту: Овдишньи, Ондишньи, Здишньи Јндишньи, Вездишньи: и Овдешньи, Ондешньи, и остална, Когдашньи. Гдишньи. Тотишньи, от тоти: Тотешньи, от тоте. Тутошньи, от туто. Тамошньи. Домашньи, и Домащи. Всдньи, Повсдньи. Ближньи, Јзкерньи, Дальньи, Горньи, Јзгорньи, Згорньи. Дольньи, Јздольи, Здольи. Вишньи, Нижньи. Оверхньи, Овишньи, Јзверхньи, Јзкишньи. Јзподньи, Оподньи. Внутерньи. Јзвонньи, и јзвонскїи. Приньи, Предньи. Прежньи, Оридньи, Посридньи. Задньи, Послидньи.

Ј ова пристојеща ко времену. Садашньи, или Здашньи, а не Нинешньи: Овдашньи, Ондашньи, Тадашньи и Тогдашньи. Јндашньи. Всегдашньи. Нигдашньи. Данашньи или Днешньи. Нощасньи, или Нощесньи. Јутрошньи, от јутрос. Јутришньи, или Зајутерньи, что будет јутри. Јутерньи, что бивајет јутромъ, или за рана. Вечерашньи: сего вечера. Литошньи, Јесенашньи. Зимушньи, Ономеднешньи, Давичньи, Синощньи, Лонишньи и Лоньскїи, или Ланьскїи, Ланишньи.

А от никових ричиц идет ЊИ: кт, Давен, Давньи, и Давнїи. Давнього и Давного. Околнїи, и околньи. Окромнїи и Окромишньи, а не Кромишньи. Причнїи и Причньи, от Прик. Опричньи, от Оприч. Прочнїи, от Проч: а не Прочаја. Давичнїи и Давичньи. Новичнїи: Потомнїи, Јзконнїи и Јзконньи.

Кончина СКЊИ идет от всакакових јмен и кончин: какот, Б, В, Г Д, Ж: Равскїи, Московскїи, Вражскїи, Градскїи, Мужскїи. З, Ћ, К, Л, Љ: Кнежскїи, Рајскїи, Гречскїи, Селскїи, Пријательскїи. М, Н, Њ, П, Р: Римскїи, Оловинскїи, Оретеньскїи, Хлапскїи, Господарскїи. О, Т, Х, Ц, Ч, Ш, Щ: Руcкїи, Братскїи, Влашскїи, Отечскїи, Нимечскїи, Ковачскїи, Шишскїи, Бирищскїи. Гонечскїи, Ловечскїи, Певечскїи.

Знат јест трива: јеже от ових кончин, от СКИЋ, и от ЊИ николиже неотсикајетсе слово И. Никтож во сице неговорит, Ближен, Здешень, Дальень, Приден, Заден: нит сице, Руск, Гречск, Турск, Равск, Селск, Хлапск. Зарад того никакоже неможет се терпит такова сказа: что се чтет у Смотрицкого, или у преводников, Мужеск, Женск, Всјак пут, за всакиї пут, и јна сицева. А что мерже и дивнїје, въ производних прегивех обритајетсе сијаж сказа: псалом 113, Дело рук человеческ: за чловических.

Јощще обличаь, јеже въ складу СКИЋ, николиже се непремињајет К, въ Ц: и никтож неговорит сице, Руци,

Херватсци, Равсци. Лише у јединих Лехов говоритсе Польсци, Бшистци, и јна сицева сказна.

Ј затоже, страншщина, илити Лешщина, и нестерпна сказа се обритајет, гди чтем слово Т поставльено вь место К: Царје земстии, псал: 2. Синове человечестии, псл: 4. Гради Јудестии, пс: 68. Право реци: Цари земскі или из полна, земельски. Сини Чловички. Гради Јудејски, или паче Јудини.

Кончина НИЬ: Лишниь, Кореннинь, Рубежниь, Оброчниь, Годовинь, Градовниь. Главниь, Зорниь, Душниь, Кореничниь, Водниь, Ричниь, Милостниь, Радостниь, Сердечниь, Солнечниь, Житниь, Польниь. От Медольенја на Л, идет ЛНИЬ: Осталниь, Обстојалниь (и Обстојален), Докончалниь, Целовалниь, Уменьшалниь, Уживалниь, Благалниь, Заповидалниь, Јзповидалниь, Писалниь, Потверджалниь, Мирилниь, Кормилниь, Просилниь, Грозилниь. От јмен ричиниих на НЈЕ, ТЈЕ, идет ЛНИЬ, ЕННИЬ: Окајанје, Окајанниь: Спасенје, Почтенје, Спасенниь, Почтенниь: Биденје, Биденниь. ТЕЈНИЬ, и ТЕЈСКИЬ: Житје, Битје, Питје: Житејниь, Битејниь, Питејниь: Житејскиь, Битејскиь.

От ричин никоьи творет ТЬИ, кт, Јахатьи конь, Возитьи конь: Шиватја игла. Ј липлье на ТНИЬ: кт, Дилатниь ден: се јест Дилатник, не празник. Јахатниь конь, Довитниь пес.

5. Каковостна придивна.

5. Каковостна знаменујут, каково јест что. Јкоја сут Коренична, кончетсе на всака слова: кт, Грув, Крив, Драг, Худ, Свиж, Брз, Бурь, Јак, Бил, Ним, Лин, Синь, Лип, Стар, Кос, Свет, Лих, Пиш, Нищ. А која сут Производна, идут на

ЕН, кт, Гнивен, Гришен, Плоден, Роден, Гласен. Пищен, Незбожен. Силен. Славен, Кужен, Виден, Јстинен, Праведен, Лакотен. Смирен, -ирна. Здушен. Сподобен, Надобен, Удобен Смерен. Скорбен, Бранен, Милостен, Мастен, Крипостен, Мощен. Дивен, Чуден, Блатен, Обилен. Обстојен, Обжорен, Опасен, Годен.

ДЕН: Мировен, Духовен, Гласовен, Часовен, Годовен.

ВИТ: Становит, Плодовит, Гласовит, Јаровит, Гермовит.

ИТ: Племенит, Јменит, Знаменит, Нарочит, Сердит, Очит, Каменит, Поаменит, Честит, Частит, Властит, Мастит, Разнит.

АТ: Брадат, Власат, Глават, Духат, Душат, Зубат, Косат, Космат, Листат, Носат, Остат, Рогат, Розгват, Тернат. Виноват, Горват. Пернат. Вузловат, Причеват.

АТ Батаст, Тракаст, Боднакаст, Торбушаст. Вихаст, Кебаст, Витаст. Коласт, Зернаст.

АВ, и ЕН, от Третјего претвора, кт, Герба, Гербав: Грижав, Губав: Гиздав, Враскав, Ласкав, Мерхав. Дирав, и дироват. Зимничав, и зимничен.

Огньичавъ, и огничен, Корвав. Невольа, Невольен. Задовольен. Довольен. Шщетен. Биден, Нужен: и остална.

ИВ, и ВН, от Четвертого претвора: кт, Милостив, Благостив, Радостив: и Милостен, Радостен, Жалостен, Болен, Болестен, Крипостен.

Баснив (fabulosus): Блазнив (fraudulentus): Бледив (friuolus): Бојазнив, Болезнив, Бранив, Васнив, Вушив, Лестив, Лювезнив, Местив, Мислив, Паметив, и паметен, Писнив, въ пиcнех умителен: Пишив, Плиснив, Поместив, Похотив, Пријазнив, Прокшив, и прокшен, Риснив, Ричив, Скорбив, и скорбен. Сластив. Сметив, и сметен. Хотив. Честен, кому јни воздајут чест. Честив, кињ јним воздајет чест. Чритив, блатен.

От ричии идет ЉИВ: кт, Браньлив, Бригльив, Дерльив, Дримльив Жерльив, Јарльив, Карльив, Кламльив, Лекньив, Настојльив, Работльив, Терпльив, Скитльив, Смотерльив, Трепетльив, Страшльив, Ужасльив, Говорльив, Крадльив, Ложльив, Свадльив, Свадльивец, не Свадльивица. Дарльив, Срамльив, Устидльив: а не Дарожльив, Срамежльив, Марльив, Премарльив, или Прескорбльив, Curiosus: Скорбльив или Скорбив, Diligens.

ТЕН: Удатен, Довитен, Недовитен. Симоже пристојет и кончини ТЊИ и ТНИЊ: Јахатњи и возитњи коњ: Јахатниј, и Возитниј: или паче: Јездниј, и Возниј коњ: Разитје, и Бранитје: или Разитно и Бранитно оружје: или паче, Бојно и Обранно оружје,

Ј Кончини АНИЊ, ЉЕН: кт, Писалниј, Владалниј: Обстојален,

СМИЛЕН. АННИЊ: ЕНЕИ, ЕННИЊ: Окајанен, Окајанниј: Опасенен, Опасенниј: Радованен, -анниј.

Ј ТЕЈНИЊ: Житејниј,

Ј СКИЊ: Всаческиј.

ОВ: Каков, таков, никаков, всакаков.

6. Подвилинна придивна.

6. Подвилинна словут, која знаменујут всаких вещеј Лис, или подвилину, из чесо јест что здилано, сотворено, и состављено: кт, ова

На ЕН, безприрастка: Желизен, желизна, желизно. Среберен, среберна, -но. Злата, златна, и злат, злата, Каменен, Кожен, Житен, Пшеничен. Ј со прирастенјем: Миден, мидена, -ено. Оловен, -ена -ено. Дривен, Глинен, Бернен, Перстен, Платнен, Сукнен, Волнен Просен, Ржен, Костен; Воден. Обличаљ, и разлучаљ ова, от Пристојалних: и невели, Миденниј ковач, Сукненниј торговец, но реци: Миднниј ковач, Сукненниј торговец.

На ОВ, и ЕВ: Боезов, Бвестов, Буков, Гравров, Дрнов, Дубов, Јаворов, Јабланов, Јелов, Јесесенов, Клинов, Орихов, Тополов, Свибов, Соснов, Тернов, Храстов, Хрушков. Бриньев, Вишньев, Јелшев

7. Возможе̂нна.

7. Знаменꙋјꙋт возмо̂жније: илити возможнꙋ, или невозможнꙋ би̂т којꙋ ве́щ. А творе̂тсе от Ричи̂и: и вноже крат от складени́х, и от отрица̂лних: неже от прости́х: кт҃ Ви́ден, Чꙋјен и Чꙋтен, Возмо́жен, Ощꙋтен, Одо́лен, Згле́ден, Сче́тен, Обсе́жен, Обра́тен, Ꙋмо́рен.

Невозмо́жен. Неви́ден, Нечꙋјен, Нечꙋтен, Неощꙋтен, Неодо́лен, Незгле́ден, Несче́тен, Необсе́жен, Необра́тен, Неꙋмо́рен, Неоци́нен. Незми́рен, Несме̂рно. Непрехо́ден, Непреброден, Неизразꙋмен, Неизви́ден, Недости́жен, Непости́жен.

Сва ј́мена се разне̂т от Медолье̂ньи: Ꙋлише̂нјем прира́стка: или За̂вла́ком разни̂тим: или ти̂м обоби̂м: кт҃, Склаꙗ́ден, скла́дна. Медолье̂нје, Складе̂н, складена̀, Неꙋмо́рен, неꙋмо́рна. Медол: Неꙋморе̂н, ена̀. Наꙋчен, наꙋчна. Наꙋче̂н, наꙋчена̀.

Обли̂чаь об За̂вла́кех. Предло́жки За̂, Из, На̂, Пре̂, При̂, Ра̂з, Сꙋ, Ꙋ̂: когда бꙋдꙋт складени́ вь ј́менех, јма́јꙋт за̂влак до̂льнь: кт҃, За̂клад, И̂звор, На̂ка́да, Пре̂лом, При̂стꙋп, Ра̂збор, Ꙋ̂мор: оприч Ра́зꙋм.

Ј приди̂вна от ти́х произведена́ по помꙋж: кт҃, За̂кла́дньи, И̂зво́рен, На̂ваден, Пре̂стꙋпнь, При̂го́ден, Ра̂зворен, Ꙋ̂мо̀рна по́стелья.

А когда ти́ предло́жки стоје̂т зь ричи́нами, и зь медолье̂ньми: тогда на предложкех ни́ст за̂вла́ков: кт҃, Раздили̂м, Раздильѐн.

Сицеж и во Возможе̂нних: кт҃, Раздилен, разди̂лна. Непрехо́ден, непрехо́дна.

8. Ꙋменьша̂лна.

8. Ј́дꙋт на АХЕН: кт҃, Ма́льахен, Драга̂хан, Лега̂хен, Грꙋба̂хен, Тона̂хен, Билья̂хен, Ми́льахен, Ти́хахен. Ма́льахно, Ти́хахно, Лега̂хно.

По Рꙋскꙋ на ЕНОК, или ОНОК, кт҃, Ма́ленок, Сладе́нок, Тopléнок, Скоре̂нко, Хꙋде̂нко.

Лего́нок, Драго́нок, Високо́нок. Лего̂нко, Ти́хонко.

Јли на ОХЕН: Драго̂хен, Тоно̂хен.

А по Ле́шскꙋ, на ꙊХЕН: Сладꙋ̂хннь, Мекꙋ̂хннь.

9. Преоби̂лна, Оби̂лна, и Ми̂рна.

9. Јме́на, ко́ја се творе̂т из предло́жка ПРЕ, сь приди̂вними Прости́ми: знаменꙋјꙋт Преоби̂лност: и́лити ве́щ, којꙋ ли̂шно и преоби̂лно би̂т како́ву: кт҃, Превели́к, Према́л, Преви́со́к, Преглꙋбо́к, Предебел, Прето́нок.

А Оби̂лними мо́жем зва́т она́, ко́ја се творе̂т јз того́ж ПРЕ, да из јзре̂дних Јме̂н: а знаменꙋјꙋт изреднꙋ и оби̂лнꙋ каковост, а незнаменꙋјꙋт

Лишности: кт, Пречистаја, Пресветаја. Пресилнић, Преславнић, Поесвитлић, Пречеститић, Преизвушњи, Преизреднић, Преименитић, Преплеменитић. Презалић, Прехудић, Премерзкић, Прельутић,

А Мирними можем зват она, која се складајут из предложка, ПРИ и ОУ а знаменујут Мирност: се јест, вещ коју мирно, а не вного, бит какову: кт, Припрост, Присердит, Прикисел, Пригорок. Оуврап, Оузелен.

---

10. Отрицална.

10. Отрицална, и Заникална се зовут, коими что таким, заникајем, или отрикајем: а творетсе из ричиц НЕ, и БЕЗ, кт,

Сь придивними. Невног, Невиноват, Недавен, Нешщир, Нешщедер. Немировен, Несоишен, Нечастен, или Нечаститт. Смирен, Несмирен, Несмирно,-ност.

Со ричинами. Неизговорен, Несчетен, Недоступен.

Сь Медольеньми: Необикел, Необикньен, Необучен, Незнан, Необоружен, Неучен.

Со Обстојними. Безврад, Безглав, Безкостен, Безнос, Безрук, Безух. Безденен, Безбожен, Бездушен, Безженен, Беззаконен, Безименен, нејменитић мисец. Безпечален (Безпечалие, Безпечје, Беззаконје), Безконечен, и паче Неконечен. Безквасен, и паче Неквасен. Безкорвен. Безкрајен, Безльуден, Нельуден. Безмолвен, Безмирен, Безнаравен, Безоружен, Безотвитен, и паче неотвитен. Безпаметен, Непаметен, Безполтен, Безсуменен, неоснуньен. Безтилен, Безумен, Неумен.

РАЗДНА Е.

Об јмениках.

1. Јменика јест част весиди: која вь весиде стоьит вь мисто јмена. А јменики никоје јесут Кореничии, никоје производни.
2. Кореничније јесут: Јаз или Ја, Ти, Он, Себе, Коьи или Киь, Кто, Сеь, Тоь, Ок, Он, Сам.
3. Производније јесут: Моь, Твоь, Своь, Ньегов, Ньеьии, Ньихов, Наш, Ваш, Чиьи, Котерић, Нашкић, Вашкић, Својскић.
4. Складеније, от тих: Никоьи, Никић, Никто, Ничто, Ничьи. Всакић, Всачто, Всачньи.
Коьиколи, Киьколи, Ктоколи, Чтоколи, Котериколи, Чиьиколи.
Коьигод, Киьгод, Ктогод, Чтогод, Котеригод, Чиьигод.
Коьинивуд, Киьнивуд, Ктонивуд, Чтонивуд, Котеринивуд, Чиьинивуд.
Коьиждо, или Киьждо, и Кождо: кметшщина.
Ливудкоьи, Ливудкић, Ливудкто, Ливудчто, Ливудчиьи.
А сказно јест; Чигов, и Чеь.

П р е … а н ј е.

J а з.

Jм:	Jаз, Jа.	Ми.	Ми два.
Кроз	Мене, Ме: Мена, Ма.	Нас: Ни.	Нас двих.
От	От Мене, Ме: Мена, Ма.	Нас.	Нају.
При	Мени: Мнѣ.	Нас.	Нају.
Ко	Мени, Ми. Мнѣ.	Нам.	Нама.
Со	Менојꙋ: Мнојꙋ.	Нами.	Нама.

Т и

Ти. О Ти.	Ви.	Ви два.
Тебе, Те: Теба, Та.	Вас. Ви.	Вас двих.
Тебе, Те: Теба, Та	Вас.	Вају.
Теби: Тебѣ.	Вас	Вају.
Теби, Ти: Тебѣ	Вам	Вама.
Тобојꙋ· Тобојꙋ.	Вами	Вама

Кроз, и От Себе, Се: Себа, С…бѣ. Ко Себи,
Си: Себѣ, Си. Со Собојꙋ. … вси́х числех.

О н …

Jм:	Он, она, оно, ȏно.	Они, Оне, Она.	Она два.	Ниже, Jаже, Jеже	Ниже, Jеже, Jаже.	
Кр.	Нього, Jего, Го: За_нь, Ни. Нью, Нью, Jꙋ. Нье, Нье, Jе.	Них, них, Нье, Jе. Нье, Jе. Нье, Jе. Нье, Нье, Jа, Jь.	Jа Они дви. Ни. Они дви. Ни	Негоже, Jегоже. За_нье, Ниже Ньꙋже, Jꙋже. Ньеже, Jеже.	Нихже; Нихже. Ньеже, Jеже. Ньеже, Jеже. Ньеже, Jаже.	Онаже, Jаже. два. Ониже Ниже дви.
От	Нього, Jего, Го. Нејје, Jеје, Нье, Jе. Нього, Jего, Го.	Них, Них.	Нијꙋ.	Негоже, Jегоже. Нејеже, Jејеже. Нигоже, Jегоже.	Нихже, Нихже.	Нијꙋже
При	Ньем. Нье. Ньем.	Них.	Нијꙋ.	Ньемже, Ньеже, Ньемже,	Нихже.	Нијꙋже.
Ко	Ньемꙋ, Jемꙋ, Мꙋ. Ньеь, Jеь. Ньемꙋ, Jемꙋ, Мꙋ.	Ним, Ним.	Нима. Нима.	Ньемꙋже Jемꙋже. Нејже, Jејже. Ньемꙋже, Jемꙋже.	Нимже, Нимже	Нимаже, Нимаже,
Со	Ним: Нејꙋ. Ним.	Ними, Ними.	Нима, Н…	Нимже, Нимже. Нејꙋже, Jејꙋже.	Нимиже, Нимиже.	

О н ꙋ к а з … в.

Jм:	Он Она Оно	Они. Оније, Они. Она.	Она два. Они дви. Они дви.	Ов Ова Ово	Ови. Овије, Ови. Ова.	Ова Ови Ови
Кроз	Оного, он. Онꙋ Оно.	Оније, Они. Оних. Оније, Они. Она.	Она два. Они дви. Они дви.	Овога, Ов. Ови Ово	Овије, Ови. Ових. Овије, Ови. Ова.	Ова Ови Ови
От	Оного. Онеје, Оније, Оне. Оного.	Оних.	Онијꙋ	Овога Овеје, Овије, Ове. Овога	Ових.	Овијꙋ.
При	Оном. Оноь. Оном.	Оних.	Онијꙋ.	Овом Овоь Овом.	Ових.	Овијꙋ

Ко	Ономꙋ́. Онóвь. Ономꙋ́.	Онúм.	Онúма.	Овомꙋ́. Овóвь. Овомꙋ́.	Овúм.	Овúма
Со	Онûм. Онûм. Онûјꙋ.	Онúми.		Овûм Овóјꙋ. Овûм.	Овúми	

		Кӥь			Нúкь.	
Јмен.	Кóьи, Кӥь. Кóја, Кóја. Кâ. Кóје, Кô.	Кóьи, Кӥ. Кóје, Кúје, Кê Кóја, Кáја, Кâ.	Кóја, Кá	ковьи, Нúкь. којa, аја, úка. које, Нúко.	Нúкоьи, Нúки. Нúкоје, кије, úке. Никоја, аја úка.	Нúкоја, аја, úка Нúкоьи, Нúки. Нúкоьи, Нúки.
Кроз	Кóјего, Кôго. Кóјꙋе, Кꙋ́јꙋ, Кꙋ̂. Које, Кô.	Кóје, Кúје, Кê. Кóьих, Кӥх. Кьје, Кúје, Кê. Кóја, Кáја, Кâ.	Кóьи, Кӥ Кóьи, Кӥ	којего, кого. којꙋ, ꙋјꙋ, úкꙋ. које, Нúко.	Никоје, кије, úке. Нúкоьих, никих. Нúкоје, кије, úке. Нúкоја, аја, úка.	
От	Кóјего, Кôго. Кóјеје, Кóје, Кê Кóего, Кóго.	Кóьих, Кӥх.	Кóьијꙋ, К	којего, Нúкого. које, Нúкије. којего, Нúкого.	Нúкоьих, Нúких.	Нúкоьијꙋ, Нúкијꙋ.
При	Кóјем, Кôм. Кóјеь, Кóь, Кóјем, Кôм.	Кóьих, Кӥх.		којем, Нúком. којеь, Нúкоь. којем, Нûком.	Нúкоьих, Нúких	
Ко	Кóјемꙋ, Кôмꙋ. Кóјеь, Кôь. Којемꙋ, Кôмꙋ.	Кóьим, Кӥм.	Кóьима, К	којемꙋ, Нúкомꙋ. којеь, Нúкоь. којемꙋ, Нúкомꙋ.	Нúкоьим, Нúким.	Нúкоьима, Нúкима.
Со	Кóьим, Кӥм. Кóјејꙋ, Кôјꙋ. Кóьим, Кӥм.	Кóьими, Кӥми.		коьим, Нúкӥм. којејꙋ, Нúкојꙋ. коьим, Нúким.	Нúкоьими, Нúкими.	
	Оние úдꙋт	Всáкиь или	Всáко	Кӥькóли	Кӥьгóд	Кóьиждо.

	Ктô			Что.		
Јм:	Ктô, по Рꙋс· Гдô, по Хер: Ткô, по Серб:	Нúкто. Нúгдо. Нúтко.	Нúктоже. Нúгдоже Нúткоже	тó. . тó,	Нúчто. Нúча, Нúч. Нúшто.	Нúчтоже. Нúчаже. Нúштоже.
Кроз	Когó.	Нúкого	Нúкогоже	тó, Чá, Штó.	Нúчто, Нúча.	Нúчтоже
От	Когó.	Нúкого.	Нúкогоже.	кó	Нúчесо.	Нúчесоже. Нúчтаже.
При	Кóм.	Нúком.	Нúкомже.	м.	Нúчем.	Нúчемже.
Ко	Комꙋ́.	Нúкомꙋ.	Нúкомꙋже.	мꙋ́.	Нúчемꙋ.	Нúчемꙋже
Сь	Кӥм	Нúким.	Нúкимже.	м.	Нúчим.	Нúчимже

		Оѐь.	
	О́еь, О́аь, О́нь.	О́н.	О́нја
Јм.	Онја̀, О́а.	О́нје, О́е.	О́н
	Онјѐ, О́е.	О́нја, О́а.	О́н
	Оего́, Оѐь, Оа̀ь.	О́нје, О́е.	О́нја
Кроз	Онју̀, О́у.	О́нје, О́е.	О́н
	Онјѐ, О́е	О́нта, О́а.	О́н.
	Оего̀.		
От	Оејѐ, Оê.	О́нх.	
	Оего̀.		О́нју
	О́ем.		
При	О́еь.	О́нх.	
	О́ем.		
	Оему́.		
Ко	О́еь.	О́нм.	
	Оему́.		О́нма.
	Оâм.		
Со	Оејȗ.	О́нмн.	
	Оâм.		
		Чньâ.	
	Чньâ.	Чньâ.	Чнја̂
Јм.	Чнја̂.	Чнје̂је, Чнје̂.	Чньâ
	Чнје̂.	Чнја̂.	Чньâ
	Чнје̂го, Чньâ.	Чнје́је, Чнје̂.	Чнја̂
Кроз	Чнјȗ.	Чнје́је, Чнје̂.	Чньâ.
	Чнје̂	Чнја̂.	Чньâ
	Чнје̂го.		
От	Чнје̂је, Чнје̂,	Чньâх.	
	Чнје̂го.		Чньâју
	Чнје̂м.		
При	Чнје̂ь.	Чньâх	
	Чнјм.		
	Чнје̂му		
Ко	Чнје̂ь.	Чньâм.	
	Чнје̂му.		Чньâма
	Чньâм		
Со	Чнје́ју.	Чньâмн.	
	Чньâм		
	Он́це нд́ет	Н и́ ч н ь н	В с а́ ч н

	То̀ь		
То̀ь, Та̀ь.	Тн́.	Та́ја, Та́.	
Та́ја, Та́.	Тн́је, Тн́, Те́	Тн́ двâ.	
То́је, то́.	Та́ја, Та́.	Тн́ двâ.	
Того̀, То́ь, Ть.	Тн́је, Те́.	Та́ја, Та́.	
Ту́ју, ту́.	Тн́је, Те́.	Тн́.	
То̀је, То́.	Та́ја, Та́.	Тн́.	
Того̀.			
Тојé, Тејѐ, Те́	Тн́х.		
Того̀.			
То́м.		Тн́ју.	
То́ь	Тн́х.		
То́м.			
Тому́.			
То̀ь.	Тн́м		
Тому́		Тн́ма.	
Тн̂м.			
Тојȗ.	Тн́мн.		
Тн̀м.			
	Ве́с		
Ве́с.	Всн́.	О́ба два̂	
Вса́, Вреја́.	Всн́је, Всн́, Все́.	О́бн двâ.	
Ве́.	Вса́, Всја́.	О́бн двâ.	
Всего́ Ве́с.	Всн́је, Все́.	О́ба два̂	
Всу́, Всју́.	Всн́је, Все́.	О́бн двâ.	
Все́	Вса́, Всја́.	О́бн́ двâ.	
Всего́.			
Всејé, Все̂.	Всн́х.		
Всего́.		Обнју двн́ју.	Ободвн́ју.
Все́м.			
Все́ь.	Всн́х.		
Все́м			
Всему́.			
Все́ь.	Всн́м.		
Всему́.		Овн́ма двн́ма.	Ободвн́ма.
Всн̂м.			
Всејȗ.	Всн́мн		
Всн̂м.			

М ô ь.

Јм:	Мôь.	Моьѝ.	Моја̀.
	Моја̀.	Мојѐ, Моьѝ.	Моьѝ.
	Мојѐ.	Моја̀,	Моьѝ.
Кроз	Мојегò, Мôь	Мојѐ.	Моја̀.
	Мојȣ̀.	Мојѐ.	Моьи
	Мојѐ.	Моја̀.	Моьѝ.
От	Мојегò.	Моьѝх.	Моьи́јȣ.
	Мојѐје, Мојê.		
	Мојегò		
При	Мојѐм.	Моьи́х.	
	Мојеь̀.		
	Мојем̀.		
Ко	Мојемȣ̀.	Моьѝм.	Моьи́ма.
	Мојеь̀.		
	Мојемȣ̀.		
Со	Моьîм.	Моьи́ми.	
	Мојéјȣ, Мојȣ̂.		
	Моьîм.		
	О́нце и́дȣт	Т в ô ь.	С в ô ь.
		Н ь е г о́ в	
Јм:	Ньего́в.	Ньего́ви.	Ньего́ва.
	Ньего́ва.	Ньего́вије, о́ви.	ви.
	Ньего́во.	Ньего́ва.	ви.
Кроз	Ньего́вого, го́в.	Ньего́вије, о́вих.	Ньего́ва.
	Ньего́вȣ.	Ньего́вије, о́ви.	ви.
	Ньего́во.	Ньего́ва.	ви.
От	Ньего́вого.	Ньего́вих.	Ньего́вијȣ.
	Ньего́вије, о́ви.		
	Ньего́вого.		
При	Ньего́вом.	Ньего́вих.	Ньего́вијȣ.
	Ньего́вов.		
	Ньего́вом.		
Ко	Ньего́вомȣ.	Ньего́вим.	Ньего́вима.
	Ньего́вов.		
	Ньего́вомȣ.		

Н â ш.

На́ш	На́ши.	На́ша.
На́ша.	На́шије, На́ше, ши.	На́ши.
На́ше	На́ша.	На́ши.
На́шего, На́ш	На́шије, На́ше.	На́ша.
На́шȣ.	На́шије, На́ше	На́ши.
На́ше	На́ша.	На́ши.
На́шего.	На́ших.	На́шијȣ.
На́шије, На́ше.		
На́шего.		
На́шем.	На́ших.	
На́шев		
На́шем.		
На́шемȣ.	На́шим.	На́шима.
На́шев.		
На́шемȣ.		
На́шим.	На́шими.	
На́шејȣ.		
На́шим.		
О́нце и́дет	В á ш	
Ньего́вим.	Ньего́вими.	Ньего́вима.
Ньего́војȣ.		
Ньего́вим.		
О́нце и́дȣт		
Н ь е ь и́ н.	Ньеьи́на.	Ньеьи́но.
Н ь и́ х о в.	Ньи́хова.	Ньи́хово.
С á м.	Са̂ма.	Са̂мо.
К а к о́ в.		
Т а к о́ в.		
О́ н ц е в.		
О в а к о́ в.		
О н а к о́ в.		
Н и́ к а к о в.		
С в á к а к о в.		

Ꙋ Смотрицкого, Женского племена Јзкерник стоит сице. От, Вѧ. Онѧ. Овѧ. Коѧ. Сѧ. Тоѧ.

Чиѧ. Всеѧ. Моѧ. Нашѧ. Самѧ.

А Јменник Множинни. Они. Ови. Киѧ. Сиѧ. Тиѧ. Чиѧ. Всѧ. Моѧ. Нашѧ. Сами.

А Кроз ник всих племен. Кроз, ѧ, ѧ, ѧ. Они Они, Она. Ови, Ови, Ова. Киѧ, Киѧ, Коѧ, и сказно Киѧ. Сиѧ, Сиѧ, Сиѧ. Тиѧ, Тиѧ, ти, Таѧ, та. Чиѧ, Чиѧ, Чиѧ. Всѧ, Всѧ, Всѧ. Моѧ, Моѧ, Моѧ. Нашѧ, Нашѧ, Наша. Сами, Сами, Сама.

РАЗДИЛ Ѕ.

Об ричинах.

1. Особније.

1. Особна ричина јест, која јмајет три особи: кт, Јмају, јмајеш, јмајет: Јмајем, јмајете, јмајут.

2. Неособније.

2. Неособна ричина јесть: која лише третју особу, јединичного числа јмајет: и та јест двојака.

Неособна Дијанного знаменованија: кт, Болит, Сербит, Гормит, Жал јест, Мило јест.

Неособна Терпилного знаменованија: кт, Течетсѧ, Сидитсе, Спитсе, Пијетсе.

3. Особних раздиљеније.

3. Особних ричин јесут четири версти, се јест Дијанна, Терпилна, Нијединска, и Заповратна.

Дијанна ричина јест, која вь једном вещи дијаније, а вь другом терпиније знаменујет: кт, Кујем, Тепем, Носим.

Терпилна ричина постајет из Дијанније, сь прибављенијем ричици Се: и знаменујет терпиније: кт, Кујемсе, Тепемсе, Носимсе.

Нијединска јест: која и терпинија незнаменујет: и ричици Се непријемљет: какот, Стојим, Сидим, Лежим, Смијем. Овикнем.

Заповратна јест: која се зь ричицеју Се изрикајет: а знаменованије јмајет Дијанному, или Нијединскому сподобно: кт, Бојимсе, Кајемсе, Чудимсе, Деремсе, Бијемсе. Зоветсе заповратна: або се дијаније повращајет на особу, која дијет.

4. Починалније.

Починалније ричини знаменују, терпјније вит печето, и кь совершенију јдуще: кт, Билијем, Чернијем, Медлијем. Обилел, Очернел, Омедлел.

5. Об Једнократних, Вножекратних, и Обстојних.

1. Всака об близу ричина раздиљајетсе на Једнократну, Вножекратну, и Обстојну.

Једнократна ричина знаменујет, дијанје все вь једен крат вит содијано, и совершено: какот, Седем, Лежем, Станем. Заседем, Полежем, Возстанем.

2. Вножекратна ричина знаменујет, дијанје вноже крат викат повтарано, и будто обично: какот, Сидам, Лигам, Стајем. Засидам, Полигам, Возстајем.

3. Обстојна ричина просто знаменујет дијанје: вез обзора на једен крат, илити на вноже крат: какот, Сидим, Лежим, Стојим.

6. Обличенје.

1. Всака обстојна ричина, ако се складет сь Предложком: постајет Једнократна: какот, Посидим, Полежим, Престојим. Сицеж от Верем, Живем, Говорим, и от јних Обстојних, Јзберем, Нbackживем, Проговорим, јесут Једнократније.

2. Јзнетје. Непостајут Једнократними: но обдержајут обстојно знаменованје, сије ричини:

Завидим, Ненавидим, Надијемсе, Насладујем, Настојим, Пристојим, Начајемсе, Разумијем, Оуважим. А осталније Складенје ричини от Видим, Дијем, Стојим, јесут Једнократни

3. От ричин Водим, Возим, Гоним, Носим, Ходим, Лазим: складенније ричини јмајут двоје знаменованје. Вножекратно, и Једнократно: кт, Заводим, Привозим, Прогоним, Заносим, Обходим, Прилазим.

4. От вногих обстојних ричини, творетсе простије једнократније ричини на НУМ: кт, от Вертим, Кричим, Стојим: идет Вернем, Крикнем, Станем.

А никоје јесут Коренични: кт, Ринем, Денем, Кинем, Сванем, Гернем.

А никоје из тихже јмајут обстојно знаменованје. какот, Венем, Гаснем, Гинем, Женем.

5. От Једнократних Простих складенније ричини остајут Једнократни: и от Вножекратних Вножекратни: какот,

Будем, Седем, Станем.	Завудем, Заседем, Постанем.
Бивам, Сидам, Стајем.	Завивам, Засидам, Постајем.

6. Никових ричйн Вножекратних Простих (илити нескладениӽ:) ужиеваjем двоjако: вь Обстоjном, и во Вножекратном знаменованjу, кт. Прашам, Кушам, Жедам, Дихам, Отрильам, Рубам, и остална.

7. От Обстоjних ричйн творетсе Једнократниjе, и Вножекратниjе: и могутсе на то подат правила. Али да бисмо обминули возмущеня, не кладем овди правил: но паче разставили jесмо разпис всим Обстоjним ричинам: и при всакоь припи-сали ньеjе Вножекратну и Једнократну.

7. Об Претваранjу ричйн.

1. По Руску всиjе ричини изходет на у: какот, jмаjу, Веду, Воджу, и осталниjе. А по Херватску, и по Сербску троjе jест ричинам окончанjе: на АМ, на ЕМ, и на ИМ: какот, Jмам, Ведем, Водим.

J по тоь рьзнице троjеже jест Превиjанjе, илити Претваранjе вь ричинах. Гледи об том вь Раздилу Е: Таможе и об Начинех, и об Врименех, и об Особах ричинних.

Узори троjему превиjанjу.

Повидалниь начин.

I. Садашнье Вриме.

Узор 1. АМ Узор 2. ЕМ Узор 3. ИМ

По Херв:	По Руску.	По Херв:	По Руску	По Херв:	По Руску.
Jмам.	Jмаjу	Ведем.	Веду.	Водим.	Воджу.
Jмаш.	Jмаjеш, ши	Ведеш.	Ведеш еши.	Водиш.	Водиш, ши.
Jма.	Jмаjет.	Веде.	Ведет.	Води.	Водит.
Jмамо.	Jмаjем.	Ведемо,	Ведем.	Водимо.	Водим.
Jмате	Jмаjете.	Ведете.	Ведете.	Водите.	Водите.
Jма-у	Jмаjут.	Веду.	Ведут.	Воде.	Водет, дят
Jмава, jмата, ата.		Ведева, ета, ета.		Водива, ита, ита.	
Jмави, jмати, ати.		Ведеви, ети, ети.		Водиви, ити, ити.	

2. Проми̂нцено Кра̂тко време.

Імáх, Імá ти̂, Імá он. Херватски.	Ведóх, Веде́ ти̂. Веде̂ он. Херватски.	Водих, Води ти̂, Води̂ он Херватски
Імáсмо, Імáсте, Імáше.	Ведóсмо, Ведóсте, Ведóше.	Водисмо, Водисте, Водише.
Імáхмо, —— Імáхꙋ. Рꙋ́ски.	Ведóхмо, —— Ведóхꙋ. Рꙋ́ски.	Водихмо, —— Водихꙋ Рꙋ́ски.
Імáхом, Імáсте, Імáша.	Ведóхом, Ведóсте, Ведóша	Водихом, Водисте, Водиша.
Імáсва áста, áста.	Ведóсва, óста, óста.	Водисва, иста, иста.
Імáсви, áсти, áсти.	Ведóсви, óсти, óсти.	Водисви, исти, исти.

Сего времена Тре̂тја Особá везди ◌̀ јест једнака со вто̂ројꙋ. Блꙋ̂дно адда никови пишꙋт: Іа̂т, Взја̂т, Отја̂т, Прија̂т: Запја̂т, Заклја̂т, Зача̂т: въ ми-сто Іа̂, Взја̂, Отња̂, рија̂: Запја̂, Заклја̂, Зача̂. Ілити пáче: Іе̂, Взé, Отне̂, Прије̂: Запе̂, Закле̂, Заче̂. От, је̂х, Вѕе̂х, и остално.

Проми̂нньено До̂лго време:

Іма̂хи, ти Іма̂ше, Іма̂ше.	Веди̂хи, ти̂ Ведише, Веди̂ше.	Водџа̂хи, а̂ше ти̂, а̂ше.
Іма̂хом, а̂хомо: а̂хоте, а̂хꙋ.	Веди̂хом, и̂хомо, и̂хоте, и̂хꙋ.	Воджа̂хом, а̂хомо: а̂хоте, а̂хꙋ.
Іма̂хова, а̂хота, а̂хота.	Веди̂хова, ота, ота.	Воджа̂хова, ота, ота.
Іма̂хови, а̂хоти, а̂хоти.	Веди̂хови, оти, оти.	Воджахови, оти, оти.

Проми̂ньено Соверше̂но време.

Мꙋ̂ж:	Імáл сем, імáл си, імáл је.	Вел сем, вéл си, вéл је.	Водила сем, си, је.
Жен:	Імила сем, Імáла си, імáла је.	Вéла сем, вéла си, вéла је.	Водила сем, си, је.
Нијед:	Імáло сем, імáло си, імáло је.	Вéло сем, вéло си, вело је.	Водило сем, си, је.
Мꙋ̂ж:	Імáли смо, імáли сте, імáли.	Вéли смо, сте, сꙋ.	Водили смо, сте, сꙋ.
Же̂н:	Імáли смо, імáли сте, імáли сꙋ.	Вéли смо, сте, сꙋ.	Водили смо, сте, сꙋ.
Нијед:	Імáла смо, імáли сте, імáла сꙋ.	Вéла смо, сте, сꙋ.	Водила смо, сте, сꙋ.
	Імáла сва, ста, ста	Вéла сва, ста, ста.	Водила сва, ста, ста.
	Імáли сви, сти, сти.	Вéли сви, сти, сти.	Водили сви, сти, сти.

Проми̂ньено Пресоверше̂но вриме.

Једнокра́тним ричи́нам власти́то.

Бја̂хи, ше, ше, Да̂л, да̂ла, ло.	Бја̂хи, ше, ше, Ре́кел, ре́кла, о.	Бја̂хи Отȣ̄пил,
Бја̂хом, хоте, хȣ Да̂ли, ли, ла.	Бја̂хом, те, хȣ, Ре́кли, ли, ла.	Бја̂хом Отȣ̄пи́ли.
Бја́хова, та, та, Да̂ла.	Бја̂хова Ре́кла.	Бја̂хова Отȣ̄пила,
Бја̂хови, ти, ти, Да̂ли.	Бја̂хови Ре́кли.	Бја́ховн Отȣ̄пи́ли.

Вь Једнокра́тних ричи́нах ни̂т Проми̂ньеного До̂лгого вриме́на: но́ вь ньего ми́сто слȣ̂жит Пресоверше̂но.

Ја́лити си́це.

Би́л сем Да̂л.	Би́л сем Ре́кел.	Би́л сем Отȣ̄пил.
Би́ли смо Да̂ли.	Би́ли смо Ре́кли.	Би́ли смо Отȣ̄пи́ли
Би́ла сва Да̂ла.	Би́ла сва Ре́кла.	Би́ла сва Отȣ̄пи́ла.
Би́ли сви Да̂ли: и ост:	и оста̂лно,	и оста̂лно.

Присоверше̂но вриме нима́јет ми́ста вь Овсто̂јних, и во Множекра́тних ончи́нах.

Прише̂стно Пе̂рво.

Јма́тшȣ Ја̂ шȣ јма́т.	Ве́стшȣ. Ја̂ шȣ вест.	Води́тшȣ. Ја̂ шȣ води́т.
Јма́тшеш Ти̂ шеш јма́т.	Ве́стшеш. Ти̂ шеш ве́ст.	Води́тшеш. Ти̂ шеш во:
Јма́тше О́н ше јма́т.	Ве́стше. О́н ше ве́ст.	Води́тше. О́н ше вод:
Јма́тшемо Ми̂ шемо јма́т.	Ве́стшемо. Ми̂ шемо ве́ст.	Води́тшемо. Ми̂ шемо во:
Јма́тшете Ви̂ шете јма́т.	Ве́стшете. Ви̂ шете ве́ст.	Води́тшете. Ви̂ шете во:
Јма́тте. Они́ ше јма́т.	Ве́стнте. Они́ ше ве́ст.	Води́тте. Они́ те вод:
Јма́тшева, ста, ета.	Ве́стшева, ета, ета.	Води́тшека, ета, ета.
Јма́тшеви, ти, ти.	Ве́стшеви, ти, ти.	Води́тшеви, ти́, ти.
Ја́лити Ми̂ два̂ шева јма́т.	Ви̂ два̂ шета ве́ст.	Она два̂ шета води́т.
Ми̂ дви̂ шеви јма́т.	Ви̂ дви̂ шети ве́ст.	Они дви̂ шети води́т.

Ово изреченје Пришестного бримена, јест обично Херватом, и Сербом: и ужибајетсе во всакаго обличја ричинах: вь Овстојних, во Вможекратних, и во Једнократних. Јзговарајетсе пак и цилими ричми: сице,

Јмат хошу, Јмат хошеш, Јмат хошет; Јмат хошем, Јмат хошете, Јмат хотет, или хотат.

Ј сице: Ја хошу јмат, Ти хошеш јмат, Он хошет јмат.

Ми хошем јмат, Ви хошете јмат, Они хотет, или хотат јмат.

Пришестно Друго.

Буду,	будеш,	будет:	Јмал,	Вел,	Водил,	водила,	водило.
Будем,	будете,	буду:	Јмали,	Вели,	Водили,	водили,	водила.
Будева,	будета,	будета:	Јмала,	Вела,	Водила.		
Будеви,	будети,	будети:	Јмали,	Вели,	Водили.		

Ово изреченје Пришестного јест обично Русјаном и Задунајцем. Али нимајет миста вь Једнократних ричинах: неговорим во сице, Буду дал, Будеш рекел, Будет ступил. Него по Херватску велим: Хошу дат, Хошеш реш, Хошет ступит, Јлити, Датшу, Решишеш, Ступитше.

А по Руску: вь Једнократних ричинах Пришестно вриме јест једнако со Садашњим: и изговарјајетсе сице,

Ја дам, Ја реку, ја ступлю. Ти даси, Ти речеш, Ти ступиш.

Он даст, Он речет, Он ступит. Ми дадем, и остално.

Ј вь складених: Ја возстану, Ти придеш, Он учинит.

А по Задунајску: Ја шудат, Ти шеш реш. Он ше ступит.

Јли Ја хошу дат, Ти хошеш реш, Он хошет ступит,

Ја хошу возстат: Ти хошеш прит: Он хошет учинит.

Неговори сице: Ја буду јмат: Будеш вест: Будет водит.

Будем јмат, и остално: Ово во јест сказа, взета из Нимечкого језика. Но реци, Ја буду јмал: Будеш вел: Будет водил: Будем јмали, Будете вели, Буду водили.

А складајетсе се творенје со Опојеньми, Ако, Аше, Когда, Хош, Једа, Да,

Заповидаланиь начин.

Јмаь ти: Јмаь он, Или Наь јмајет. Јмајмо; Јмајте ви: Јмајте они: или Наь јмајут.	Веди ти, Ведимо: Веди он: или Ведим: или Наь ведет, Ведите ви. ведите они: или Наь ведут.	Води ти: Ведимо: Води он: или Водим: или Водите ви: Наь кодит, Водите они. или Наь Водет.
Јмајва, ајта, ајта. Јмајви, ајти, ајти.	Ведива, ита, ита. Ведиви, ити, ити.	Водива, ита, ита. Водиви, ити, ити.

Русјани велет: Јмајмо, Ведим, Водим. Хервати велет, Јмајмо, Ведимо, Водимо,

Придиваланиь начин.

Садашнье вриме.

Јмала вих, јмал ви, јмал ви. Јмали висмо, висте, виху.	Вел вих, вел ви, вел ви. Вели висмо, висте, виху.	Водил вих, ви, ви. Водили висмо, висте, виху.
Јмала висва, та, та. Јмали висви, ти, ти.	Вела висва, виста, виста. Вели висви, ти, ти.	Водила висва, та, та Водили висви, ти, ти.

Русјани везди велет ВИ: кт, Ја ви јмал, Ти ви јмал, Он ви јмал: Ми ви јмали, Ви ви јмали, Они ви јмали.

А Хервати вь первих особах непреминно велет ВИХ, и ВИСМО: а вь осталиних изрикају двојако: Ви висте јмали: или Ви ви јмали. Они виху јмали, или Они ви јмали.

Проминьено вриме.

Вил вих јмал: Вил ви јмал. Вили висмо, те, ху, јмали,	Вил вих вел, вил ви вел. Вили висмо, висте, виху вели.	Вил вих водил. Вили висмо водили.
Вила висва јмала. Вили висви јмали.	Вила висва, ста, вела. Виги висви вели.	Вила висва водила, Вили висви водили.

Пришестно вриме.

Ово вриме неизрикаjетсе вез коjего Опоjенjа: се jест, небудет вез сих ричиц: Ако, Аче, Аще, Да, Jеда, Jеже, Когда, и jиних сицевих. А твоpитсе, вь Овстоjних, и во Многократних, из Буду, будеш, будет. кт,
Вь Овстоjних: Когда Буду jмал, вел, водил.
Когда Будем jмали, вели, водили: и остално.
Во Многократних: Когда Буду засидал, полигал, возстаjал.
Когда Будем засидали, полигали, возстаjали.
А вь Jеднократних jест jеднако со Садашньим Повидалним: кт,
Когда Дам, реку, ступльу: возстану, приду.
Когда Дадем, речем, ступим: и остално.

Неокончаниь начин.

Садашнье.	Jмати, Вести, водити. Jмат, вест, водит.
Проминьено.	Jмавши вит; ведши вит; водивши вит.
Пришестно.	Jмат-jмат: Jмат вест: Jмат водит.
Принужение.	Jмат jест: Вест jест: Водит jест: Кому. Jлити,
	Jмат jе: Вест jе: Водит jе: Вит jест чему.

Медольенjе.

Садашнье.	Jмаjущ, jмаjуща, ще.	Ведущ, уща, ще	Водещ, или Воджщ, ща, ще.
Пром: перво.	Jмал, jмала, jмало.	Вел, вела, вело.	Водил, ила, ило.
Пром: второ.	Jмавши, jмавша, ше.	Ведши, ша, ше.	Водивши, ша, ше.
Пр: Терпилно.	Jман, jмана, jмано.	Веден, ведена, но.	Водтен, воджена, но.
Пришестно	Jмаjущ jмат	Jмаjущ вест.	Jмаjуш водит.

Jединократние очини нимаjут Садашньего вримена Медольенjа. Невелим во: Возстанущ, Придущ, Учинещ, Лише от Буду, и от Реку, творитсе Будущ, ща, ще: и Рекущ, уща, ще. J сиjа преступаjут вь Овстоjних знаменованjе. Велим во, Рекущ, вь мисто Велещ: и Будущ липлье, неже Jесущ, jлити Сущ.

Медольѣнја Неокончāна.

Медольѣнја прôста претварајȣтсе, кáкоти и јмена: по всих чи̂слех, и пре̄гибех. А медольѣније Неокончâно непретварајетсе: него вь једноь кончине складајетсе зь јменми, ко всих чи̂слех али не во всих пре̄гибех: но вь Једиипом јменникȣ. кт̄, Јмаја јâ: Јмаја тû: Јмаја вû: Јмија они̂.

Јмајȣщ јâ: Јмајȣщ мû. Јмајȣщи јâ. тû, он: Јмајȣщи мû, вû, они̂.

Садáшнье. Јмаје: или Јмаја: или Јмајȣщ: или Јмајȣщи.

Веде̂: Ведж̂: Ведȣ̂щ: Ведȣ̂щи.

Воде: Вождь: Водещ: Водещи: Вождщ: Вождщи.

Једьократније ричини нимајȣт сего Времена.

Проми̂ньено. Јмâв, и јмâвши: Вед, и ведши: Води̂в, и води̂вши.

Би̂в, јли Би̂вши, Јмал, вел, водил.

Настâвши, јли Ȣче̂нши: Настâв, јли ȣче̂н, Јмат, Вест, Водит.

Про: Терпи̂лно. Би̂в, јли Би̂вши Јмâн, Веден, Воджен.

Пришѣстно. Јмаје, Јмаја, Јмајȣщ, Јмајȣщи јмат. Јмаје вест. Јмаја водит

Об Помагâлних ричицах.

Гречскиь језик јмајет вного пре̄творов вь ричинах: и всака времена и осо- би изрикајȣтсе једнојȣ ричјȣ̂: гди мû изрикајем двими или трими ричица- ми. Алити Гречскије ри̂чи јесȣт долги: а нашије ричици кра̄тки: и потом обо̄је исходит на једно. кт̄, Филинсомела, Бȣдем льȣ̂бльени.

А ко творе̂нјȣ такових складених времен, рâвет нам сије четири ричини: Јесѐм, Бȣдȣ, Хощȣ, Јмајȣ.

Јесѐм,	Сем.	Бих.		Бјâхи	Бȣдȣ.	Хощȣ̀. Ощȣ̀. Щȣ̀
Јеси̂,	Си.	Тû	Би.	Бјâшети̂	Бȣдеш. ши.	Хощеш. ши. Ощеш. Ще̂ш. щеш.
Јѐст,	Је̂. Је.	Би,	Бист	Бјâше.	Бȣдет.	Хощет. Още. Ще̂. щѐ.
Јесмо̀,	Смо.	Бисмо,	Бихмо.	Бјâхом. омо.	Бȣдем.	Хощем, мо. Ощемо. Щемо̀.
Јестѐ,	Сте.	Бихом.		Бјâхоте	Бȣдете.	Хощете. Ощете. Ще̂те. Щетѐ.
Јесȣ̂,	Сȣ̂.	Бисте,	Вû Би.	Бјâхȣ.	Бȣдȣт.	Хотет, ат. Оте. Те̂. тѐ.
Јесȣ̂т,	Сȣ̂т.	Бихȣ,	Би.			

Јесм сказно: право Јесем. Херватски Јесам, Сам: и хоћу, еш, хоће: хоћемо, ете, хоте Будем, еш, е: Будемо, ете, уду. А скраћено Бум, Буш, Бу, Бумо, Буте: јест Кметско изречење.

Јесва.	Ова.	Бисва.	Бјахова.	Будева.	Хоћева. Оћева. Ћева. Ћева
Јеста.	Ота.	Биста.	Бјахота.	Будета.	Хоћета. Оћета. Ћета, ти.
Јесви.	Ови.	Бисви.	Бјахови.	Будеви.	Хоћеви. Оћеви. Ћеви. ви
Јести.	Оти.	Бисти.	Бјахоти.	Будети.	Хоћети. Оћети. Ћети. ти.

Помагалније во Отрицању.

Нисем, Ниси, Нист, или Ни. Нисмо, Нисте, Нису, или Нисут, Нисва, Ниста, Нисви, Нисти.

Руски: Нехоћу, Нехоћеш, еши, Нехоћет. Нехоћем, ћете, Нехотјат.

Херватски, Нећу, Нећеш, Неће. Нећемо, Нећете, Неће. Нећева, Нећета: Нећеви, Нећети. Невих, Невјахи, Небуду; и ост:

Терпилних ричин Узор.

Повидалник нач.

Садашње. Граджусе, градиш се, градит се. Градисе, и остално.

Или, Граджен, граджена, ено. Бивају, ајеш, ајет: Бивајем: и ост:

Кратко Про: Градих се, гради се, гради се. Градихом се и остално.

Или Граджен, ена, ено Бих, би, би. Гражени бихом бисте. биху.

Долго Про: Граджахи се, Граджахом се. Или Граджен бјахи.

А вь Једнократних. Бјахи се Оградил. Или Ограджен Бјахи.

Совершено. Граджен сем: граджен си. граджени смо, сте, сут.

Или Бил сем граджен: Бил си граджен. Били смо граджени.

Или, Градил сем се. Градили смо се: сте се: и ост.

Пришестно. Градитћу се, Градитћеш се: и ост.

Или Битћу граджен, Битћеш граджен: и остално.

Или Граджен буду, будеш, ет. Граджени будем: и ост.

Сей изрок, вь Терпилних ричинах јмајет везди мисто: тако вь Једнократних, како и инди. Какот, Буду дан, Буду речен, Буду Ограджен. А вь Дијанних једнократних

нимајет миста: како смо више повидали,

Јли , Когда буду граджен. и остално.

Заповидалниь нач.

Гради се: Нав се градит. Градим се, Градите се, Нав се градет, ут.

Јли Буди граджен: Нав будет граджен. Будите граджени.

Придивалниь начин.

Оадашнье. Градил вих се; Градил ви се: Градил ви се: и остално

Проминь: Бил вих се градил: Били висмо се градили: и оста:

Јли Бил вих граджен: Били висмо граджени: и оста.

Пришестно. Когда се буду градил: Когда се будем градили: и ост.

Јли Когда буду граджен: Когда будем граджени: и ос:

Ав Једнократних. Когда се сограджу, диш, дит: и остално.

Неокончаниь начин:

Оадашнье. Градитсе.

Пром: Граджен вит: Јли Градил се вит.

Пришестно. Градит се јмат: Јмат се градит.

Принужење. Градит се јест. Бит јест граджену.

Медольенја.

Оадашнье. Градеш се, Граджш се, Будуш граджен.

Проминь: Граджен, граджена, граджено. Градивши се, ша се.

Пришест: Градит се јмајуш. Јмајушсе градит.

Неокончано. Мьдольење

Оадашнье. Граде се. Градж се, Градеш се. Градешн се. Граджш се. Граджши се.

Промин: Градив се. Градивши се. Бивши Граджен. Бив граджен: Настав, авши, Градит се, Јли Граджен вит

Пришест: Јмаје, јмаја, јмајући, јмајући градитсе, јли граджен бит.

ОБ ПРЕТВАРАНЈУ РИЧИЙ.

Овличенје на троје претваранје.

ПРЕТВАРАНЈЕ 1.

На АМ.

1. Первињ узор се завершајет овими кончинами: АМ, или АЈУ, АХ, АХИ, АЊ, АТИ, АЛ, АВШИ, АН: какот, Гивам, Гивају, Гивах, Гивахи, Гивај, Гивати, Гививат, Гивал, Гивавши, Гиван.

2. Ко семуже первому претваранју пристојет всакије ричини, које јдут на ЕМ, со Шумними знаковинцами: се јест, на Жем, Јем, Љем, Њем, Чем, Шем, Щем: оприч никових, које сут написаны овди ниже, под вторим Претвором: какот, Держем, Бијем, Мељем, Жњем, Течем и јних. А сего миста ричини јесут, Кажем, Сијем, Сипљем, Кличем, Пишем, Мешем, и јније.

Ј сије вь Повидалном Садашњем времену: и вь Заповидалном начину; јдут по Второму узору: кт, Кажем (јли Кажу:) Кажеш, Кажет. Кажемо, Кажем, Кажете, Кажут. Кажи, Кажимо, Кажим, Кажите. А вь осталих кончинах јдут по первом узору: кт, Казах. Казахи. Казати, Казат. Казал. Казавши. Казан.

3. Вь том преминњанју склада АМ, на ЕМ, преминњајутсе знаковинци Тонкије вь Шумније: А знаковинца се зовет она негласница, која стојит пред послидњеју гласницеју во всакој ричи: кт,

Б, М, П: во БЉ, МЉ, ПЉ, Гивам, гивај: Гивљем, гивљи. Дримам, дримај: Дримљем, дримљи. Сипам, сипај. Сипљем, сипљи.

Г, З: вь Ж. Стругам, стругај: Стружем, стружи. Казам, казај: Кажем, кажи.

Д: вь ДЖ, или вь Ж. Зидам, зидај: Зиджем, зиджи.

К, Ц: вь Ч. Плакам, плакај: Плачем, плачи. Клицам, клицај. Кличем, кличи. Ј вь Щ: Јскам, јскај: Јщем, Јщи.

Л: вь ЛЬ. Стелам, стелај: Стелљем, стелји.

Н: вь НЬ. Начинам, начинај: Начињем, начињи.

С, Х: вь Ш. Кусам, кусај: Кушем, куши. Пухам, пухај: Пушем, пуши.

Т. вь Щ. Претам, претај: Прещем, прещи.

4. Знаковинци В, Ь, Р, вь овом первом узору јесут непреминни. Какот, Зовем, зови: за Зовам, зовај. Бајем, бај: за Бајам, бајај. Берем, бери за Берам, бе-

рâвь: А вь Трêтјем узору, и на ĵних мистех, преминьајетсе В, во ВЛЬ: а Р, вь РЬ: какот, Ловим, Јзлâвльам. Говорîм, Јзговâрјам.

ВЕМ, Жвем, Жву, Жви. Жвах, âхи, ати, ат, ал, âвши, âн.

Зовем, Зову, Зови. Звах, Звâхи, ати, ат, âл, âвши, âн.

Рвем, Рву, Рви. Рвах, Рвâхи, ати, ат, ал, âвши, âн. Рове, рови, ровах.

ЈЕМ. Бајем, Бају: Бâвь. Бајах, Бајахи, Бајати, Бајат, Бајал, Бајавши, Бајан. Сице, Вајем, Кајемсе, Лајем, Сијем, Стајем, Тајем, Хвијем, и Тијем или тејем, (:за ложем) а Тијем (:за Толстијем:) ко второму узору. Вијем (:за Дмем), Вију, Вîвь: Вијах, Вијахи, Вијат, Вијал. Вијем (:за Мотâм:) Вију, Вîвь: Вих, Вијâхи, Вити, Вит, Вил, Вијен или вîт: пристоит ко второму узору.

Гријем, Зријем, Лијем: јдут по пêрвом, и по вторôм узору. Гледи ниже, под вторîм.

Дијем, Дију: Дîвь. Дијах, âхи, и оет. Сице Додијем, (:за Досâджам:) и Надијмсе, Содијем. Смијемсе Â Надијем. (:за Наденем:) гледи под вторîм.

Блејем, Блеју: Блêвь, Блејах, âхи, ати, ат, ал. Сице, Мајем, Трајем, Хајем, Чајем.

Дајем, Дају: Дâвав. Давах, и Дајах: Давâхи, и Дајâхи, Давати, ват: Давал, Давâвши, Дâван: (:А не Дајал, нит Дајâн:) а јме ричîнно, Дâванје, и Дајâнје.

РЕМ. Берем, Беру: Бери. Брах, Брахи, ати, ат, âл, âвши, âн, âнје. Сице Врем (:за Ложем:) Ври: Врах. Дерем се, Дери се, Драх се, (:за Бијем се:) Драхи се. отсели удор, или удар: Ударим. Орем, Ори, Орах. Перем, Пери, Прах, Прâхи. А врем (:за Кипîм:) и Дерем (:за Лупим:) гледи под вторîм узором.

5. Непремîнноже стојêт Д, К, Н, С, вь ових ричинах:

Ждем, Жду: Жди. Ждах, Ждâхи, ати, ат, ал, âн, âнје.

Ткем, Тку: Тки. Тках, âхи, ати, ат, ал, âвши, âн, âнје.

Женем, Жену, Жени. Гнах, гнâхи, ати, ат, ал, âвши, âн, гнâнје. Сьсем, Сьсу: Сьси. Сьсах, âхи, ати, ат, ал, âвши, âн, сьсâнје. Јли паче Сесем, Сесу. А Херватски, Сасем, Сасâнје,

6. Вь никових ричинах кончина АМ, АЈУ, ест непремîнна: кт, Рубам, Гиьивам, Ригам, Рîдам, Дерзâм, Сијâм, Чекам, Кâлам, Пельâм, Јмам, Помîнам, Трупам, Мôрам, Кисам, Пîтам, Јêцам: и вь јних, коих гледи вь разпису.

А ĵнди се уживајет јединô ЕМ, кт, Зовльем, Рвем, Зîджем, Кâжем, Бајем, Стельем: Плачем, Сипльем, Лачем, Пи-

шем, Мѣшем, и ȋна. А нѐ Зовам, Рвам, Казам, и ост:

А ȋнди се велит АМ, и ѢМ: кт, Гибам, и Гиблем: Дримам, и Дримлем: Драпам, и Драплем: Отрȣгам, и Отрȣжем: Ловзам, и Ловжем: Страдам, и Стражем: Пȣкам, и Пичем: Клицам, и Кличем: Кȣсам, и Кȣшем. Пȣхам, и Пȣшем: Претам, и Прѣщем. Тикам, и Тичем, и Тицам.

Гди пак, и вь којевь ричине что јест годно: то все хощеш најт označeno вь Разписȣ ричинном всакȣ ричинȣ под нјеје Знаковницејȣ: под Бам, Вам, Гам, и осталними.

Ложем, еш: Ложȣ, и Логȣ (:за Логам:) Логах, Логахи, Ложи Логати, Логал, Логање. Хервацки, Лажем, Лажȣт: Лагал, и ост: Олажем, Олагал. Ωлжем, Ωлжȣт: Ωлгал. Нереци Ωлгеш, Ωлгет, Ωлгем: но, Ωлжеш, Ωлжет, Ωлжем, Ωлжете, Ωлжȣт.

7. Вь никових ричинах, вь мисто ВАМ, ВАЬ, изрикајетсе, ȣЈЕМ, ȣЬ, ȣВАТИ. Какот, Ωȣјем, Ωȣјȣ: Ωȣь. Ωȣвах, ахи, ати, ат, ал, ан, Ωȣвање. Онице Бльȣјем, Кльȣјем, Пльȣјем. А Ωȣјем, Ωȣјȣ, (:за Ωиплевм:) сȣти: гледи под втором ȣзором.

А вь ȋних Новкончалник јдет на ОВАТИ. какот, Кȣјем, Онȣјем, Трȣјем: Кȣь, Онȣь, Трȣь: Ковати, Оновати. Тровати. Онице јдȣт, Банȣјем, Господȣјем, Пеȣјем: и ȋна вса сь Тонкими знаковницами. Банȣь: Бановах, овахи, овати, овал.

А от Шȣмних Знаковниц творит се ѢВАТИ. Кт, Војȣјем, Војȣь. Војевах, евахи, евати, евал, зкојеван, војевање. Онице Кральȣјем, Ношȣјем, Обшȣјем, Рȣчȣјем, Овешȣјем, Завешȣјем, и ȋна.

8. А ȋније ричини, вь мисто АМ, АЬ, кончајȣтсе на ИМ, И: по третјем ȣзорȣ. Какот, Држим, или Держȣ: держиш, держит, Держимо или держим, держите, держет, или держат. Держи: Держимо, или держим: держите.

А вь осталном јдȣт по первом ȣзорȣ; Какот, Держах, ахи, ати, ат, ал, авши, ан, ање.

9. Такови пак јесȣт всије ричини, које јдȣт на ИМ, зь високим завлаком: и со Шȣмними зноковницами: и аче сȣт Кореничи, а нѐ Произведени, от Имен. Оније чȣш ричини:

Бижим, Бижȣ: Бриджьим, Движим, Держим, Дрожим, Звижджьим, Лежим, Мижим, Прежим, Режим, Ржим, Тежим.

Бечим, Бречим, Бȣчим, Гȣчим, Дерчим, Звечим, Зȣчим, Јавчим, Јечим, Кичим. Клечим, Кричим, Мечрим, Молчим, Мȣчим. (:Мчим, или паче Мечим:), Ничим, Пивчим, Пȣчим, Ричим,

Рчим, Оверчим, Оквичим, Окучим, Омерчим, Омичим, Отерчим, (:Тачим неуживано, реци Точим по третјем:), Тичим, Хверчим, Херчим, Хучим, Цверчим, Цвичим,

Дишим, Першим, Оершим и Пашим неуживано.

Блишћим, Бушћим, Вишћим. Вришћим, Лашћим се, Першћим, Пишћим, Пльушћим, Прашћим, Тишћим, Трашћим, Трешћим, Тришћим.

Хвишћим, Хлишћим, Хрешћим, Хрушћим,

Оиможе пристојет: Жмим (:за Мижим: Жми: Жмах, Жмахи, ати, ат, ал, анје: и Опим, Опи: Опах, ахи, ати, ат, ал, анје: Тним, тниш, тнит. Тнах, ахи, Тни, ати, ат, ал, авши, ан, анје, Тнало. Русјаном и Лехом Тну, тнеш, ет. Тех, техи, Тни, тети, ет. Тел, Тевши, Тет, Тетје. Јзтинам, нају. Ј скудна ричина, Дим, Дјахи, Дјал: и не веће. Мним (:по Руску:) или Мнью, мниш: Мних, мньахи, мни, мнети, мнел, мненје: по третјем. По Херватску: Мньим, или мльим: Мньиш: Мньах, Мнвахи, Мньи, Мньати, Мньат, Мньал, Мньан. Мньанје, по першом узору: Вь мисто Олишим, велит се (:со острим влаком.) Олишим: ијдет по третјем, Олиших, ишахи, иш, ишити, шит, ишил, Олишен. Олишенје: и по первом, Олишах, Олишахи, Олиши, Олишати, шат, Олишал, Олишан, Олишанје.

10. Оиможе кь первому узору пристојет, Бојим се, Бујим, и Отојим: Бој се, Бу, Отој. Бојах се, Бојахи се, Бојати се, ат се, Бојал се, Бојанје.

11. А остаљније ричини на ЈИМ, јдут по третјем узору: Какот, Бројим, Гојим, Дојим, Којим, Кројим. Отројим, Тајим.

12. Јзнимльутже се, и по третјем узору јдут и всије ричини на ЖИМ, ЧИМ, ШИМ, ЋИМ, које нису корениччни, но от јмен произведени. Какот, Оовражим, Вножим, Дождьжит, Должим (:Дожим:) Дрождьим, Рождьим се, Јежим се, Мeждьим, Омужим, Орожимсе, Ложим. Учим, Легчим, Мекчим, Овидочим, Тежчим. Грићим, Омишим, Оушим, Пушим. Вошћим, Тошћим. Гнојим, Двојим, Знојим: и ост. Ова во јдут от Јмен, Враг, Вног, Долг, Долг, Дрождьи. Розгва, Јеж, Мезга, Муж, Орог, Ук, Легок, Мекок, Овидок, Тежок, Грих, Омих, Оух, Пух, Воск, Тошћ. Гној, Двој, Зној, и остално. Право се велит: Жельим, Жельих, Жельил, Жельити, Жельен, Жельенје и Желенје. Одолим, Здолим, или Одолејем, Здолејем: Одолити, Одолил, Одольен, Одольенје, и Одоленје. Подобит се, и Оподобит се. А сказно по Лешску: Желају, Желал,

Желâнје. Здолају, Здолал. Подо-
вает.

Херватѝ велêт: Жудим, жудити: Жêдам, жедати: и Жêдујам, жедјати. Памèтим, паметити, Венчâм, венчати. Кончâм, кончати, Окончâ. Јлити липлье, Кончим, Кончи: Кончах, âхи, ат, ал, âн, Кончâнје. Какот Держим, Держâнје. Кричим, Кричâнје. А Лехи велêт: Жадам, жадати. Паметам, паметати по пêрвом. А Венчим, Венчити. Кончим, кончити: все по трêтјем.

Двојако јдет: Гледим, гледити: и Гледам, гледати.

От Тошщ или Тешщ, јдет Тошщим се, и Тешщим се, (за скорбим се) по трêтјем, Тешщитисе, Тешщил се, Тешщенје. J по пêрвомј: Тешщат се, Тешщалсе. Тешщанје (а не Тщанје:), какот Держим, Тишщим.

Претварâнје 2.

НА ЕМ.

Овь сем прêтвору неможет се дат общено правило: но разставит хощем вејје ричини сего миста рêдом, по знаковницах.

J. ВЕМ, ВУ. Гревем, Греву: Гревох, Гревихи и Гребâхи, Греви, Гревсти, Гревст, Гребел, гревла, ло: Гревши, и Грев: Гревен, ена, ено: Гревêнје. Оице, Долвем, или Дувем: Зевет, Озевем, Окревем, Окувем, Шивем.

2. ЬЕМ, ЬУ. Живем, Живу: Живох, Живихи, или Живâхи, Живи, Жити, Жит, Жил, Жила, Жило: Живши, Житје и Живêнје. Оице, Пливем, Пливен, ена, ено: и Плит, плита, то: Привêнје, и Плитје. Пловем, ох, ихи, âхи, Плови, Плути, и Плут: Плити, и Плит: Плул, Плил: Плувши, и Пливши: Плутје, Плитје, и Пловêнје. Ословем, ох, вехи, âхи, Ослови, Ослути, Ослут, Ослувши, Ослул: Ослутје, и Ословêнје.

3. ГЕМ, ГУ. Жгем, Жгу. Гледи ЖЕМ, ГУ.

4. ДЕМ, ДУ. Бодем: Боду: Бодох, дихи, âхи, Боди, Бости, Бост, Бол, бола, боло, Боджи, Боден, Бодêнје. Оице, Бледем, Бльудем, Бредем, Ведем, Гудем, Кладем, Крадем, Предем. А завлаков обличал: Блести, Бльусти, Брести, Густи: Вести, Класти. Красти, Прести, Блел, Бльул, Брел, Гул: Вел, Клал, крал, Прел.

Будем, Буду. Бих, Бјахи, Буди, Бити, Бит, Бил, Бивши, Битје. Забитје, и забивêнје, от забудем.

Видем, Виду. Вим: Видох, и Видах: Видихи, и Видâхи: Види, Видж, и Вић: Видати, Видат: Видал, видала, ло: Видавши: Видан: Виданје: и Виден, Виденје.

Гредем, Гредȣ: Гредихи: Гредȣщ: Греде или Гредѫ: и не веще.

Дадем, Дадȣ: дадеш, дадет: дадемо, или дадем, дадете, дадȣт. Јли, Дам: даш, или даси, даст, дамо, дасте, дадȣт. Дадох, и дах. Дади, и даь (: а не Даждь:) Дати, дат: Дал, Давши, Дан, Данје.

Јдем, Јдȣ: Јдох, Јдихи, ави, Јди; Јтти, Јт, Јшел, јшла, јшло: шел, шла, шло: Шедши: Шестје. Сојдем, Сојдох, Сојти: не Снидем, Снидох Снити.

Бидем, Бидȣ Бим. Бидох, бих. Бидихи, бидахи. Биди, биь, биж: бидим, бидите. или биьте, или бижте. Бил, бидла, бидло: или била, било. Бидши. Биден. Биденје. Бид, а не Јад. Бидем, бидȣ, бидеш, бидет: бидемо, или бедем, бидете, бидȣт. Бим, биш, или биси, бист: бимо, бисте. бидȣт: (а не бидѫт.).

Знадем, Знадȣ: знадеш, дет. знадемо, знадем, знадете, знадȣт. Јли, Знам, знајȣ: знајеш, знаси, знајет, знаст: знамо, знајем, знасте, зна дȣт, знајȣт. Знадох, и знах. Знадихи, и знахи. Знади, знадимо, или знадим, знадите. Знаь, Знајмо, Знајте. А остално по первом ȣзорȣ: знати, знал, знавши, Знан, Знанје.

Падем, Падȣ: Падох, Пади, Пасти, Паст, Пал, Падши, Паденје.

Седем, Седȣ: Седох, Седи, Сести, Сест, Сел, седла, седло, или села, село: Седши, Седенје.

5. ЖЕМ, ГȢ: Брижем, Бригȣ: брижеш, брижет: брижем, или брижемо, брижете, бригȣт. (:Рȣски. Бригеш. бригет, бригем, бригета:) Бригох, бриже, бригохом, госте, гоше. Бризихи, и Бригахи, Бризи, Рȣски Бриги. Брищи, Брищ. Бригел, бригла, бригло. Бригши. Брижен. Брижење. Бризитель.

Рȣски: Сьим, или Сјем: Сьил, Сьиден: Сјел, Сједен. Сьидајȣ, Сједајȣ.

Херватски: Зьим, Зьидох, зьи, зьист, зьил, зьиден: зьидам. Јзьим, Јзьидам, Јзидам.

По кметскȣ, и по Лешскȣ: Сним, Снисти, Снидам, Снид, Сниданје. Рȣ: Сјел. Хер: Зьил, Сьил, Јзьил. Лешски, Зјадл.

Сице, Вержем, Вергȣ: Вергох, Верзи, верги: Верщи: верщ. Вергел, гла, ло. Вергши. Вержен, Верженје.

Лежем, Легох, Леги: Лещи, Лещ Легел, Легши, Леженје.

Можем, Могȣ: Могох, Мозихи и Могахи: Мози и Моги: Мощи, Мощ: Могел, гла, ло: Могши. Моженје.

Сице Прежем Сежем, Стрежем, Стрижем.

Жгем, Жгȣ: жгеш, жгет, жгемо или жгем, жгете, жгȣт. Жгох, жже, жже (:или паче, жеже:) жгохом, жгосмо, жгосте, жгоше. Жгахи, и Жезихи. Жги, жгимо, или жгим, жгите. Жещи, Жещ. Жегел, жегла,

жегло: или жгла, жгло. Жегши. Жжен, Жженје, или паче, Жежен, Жеженје.

Хербатом двојако: по втором, и по первом узору: Жгах, Жгахи, Жгати, Жгат, Жгал, Жгавши. Жган, Жганје,

6\. ЗЕМ, ЗУ. Везем, Везу: Везох, Везахи, захи, Вези, Везти, Везел, езла, ло: Везши: Везен, Везенје.

Оице, Верзем, Верзти, Верзел. Гризем. Лизем, Лизох, Лизихи и Лизахи. Отверзи, не Отверст.

7\. ЈЕМ, ЈУ. Бијем, Бију: Бих, Бијахи, Бињ, Бити, Бил, Бивши, Бијен, и Бит, Бијенје и Битје.

Бријем, Брију, их, ијахи, и ост: Бривен, и Брит.

Вијем, Вју. Вил. Вијен, и Вит. Вијенје, и Витје.

Вопијем,ију, их, ијахи, пињ, ити, ит, пил, ивши, Вопенје.

Гнњијем, ју: Гнњил: Гнњитје и Гнњијенје.

Гријем, ију: Гривен и Грит: Гривенје, и Гритје, Грих, и Гријах. Гријахи. Грити, грит: и Гријати, гријат, Грил, не Гријал.

Зријем, ију. Зрих, зријах, Зријахи. Зрињ, и зријањ. зрити, и зријасти. Зрил, и зријал. Зријанје.

Клијемсе, ијусе: Клихса. клијахисе, Клињсе: Клитисе: Клилсе. Оклившисе, Оклитје, Окливенје.

Кријем, ију: Кривен, Крит. Кривенје, и Критје.

Лијем. ију: Лих, Лијахи, Лињ, Лити, Лит. Лил, Ливши, Лит. Литје. Ј Лијах, Лијати, ат, ал, ан, анје.

Мијем, ију. Мих, Мијахи. Мињ, Мити, Мит, Мил, Мивши, Мит, Мивен, Митје, Мивенје.

Пијем, ију: Пих, Пијахи, Пињ, Пити, Пит, Пил, Пивши, Пит, Питје.

Појем, оју: Пех, Пехи и Појахи, Појь, Пети, Пет, Пел, Певши, Пет, Петје: Појен, Појенје, и Пенје. Песен, и Писен.

Пријем, ију: Прих, Пријахи, Прињ, Прити, Прит, Прил, Привши, Принје, Пријенје.

Ријем, ију: Рих, Ријахи, Рињ, Рити, Рит, Рил, Рит, Ритје.

Доспијем, ију, пих, пињ, пити, пит, пил, пивши. Доспивен, Доспит. Доспивенје, Доспиток, итје.

Рујем, ују: (:за Сипљу:) Сух, сухи, Сунь, утн, сут, сул, просувши, просутје, И Сујем, (:Пехам:) глед: вь пер: уз:

Тијем, ију, (:за Толстијем:) Тих, Тијахи, Тињ, Тити, Тит, Тил, Тивши, Тије.

Тлијем, ију: Тлим, Тљу: Тлих: Тљахи, Тлињ, и паче Тли: Тлити, Тлит: Тлил, Јзтливши, Тлинје, Тљенје,

Трујем, ују. Трух и Тровах, Тровахи, Трунь: Тровати, и Трути: Тровал и Трул: Трованје, и Трутје.

Умијем, Умѣју: Умих, Умијахи, Умиј, Умити, ит, Умил, Умивши, Умиње, или Умење.

Унијем, Унѣју: потомуж.

Успијем, Успѣју: потомуж. Успивење, Успење, Доспиток.

Јзујем, Јзују: Јзух, Јзуј, Јзути, Јзут, Јзул. Јзувши, Јзувен, и Јзут, Јзувење, Јзутје. Обујем, потомуж, Обутел, Обуток.

Чујем, Чују: Чух, Чујахи, Чуј, Чути, Чут, Чул, Чувши, Чут, Чутје, и Чујен, Чујење.

Шијем, Шију: Ших, Шијахи, Шиј, Шити, Шит, Шил, Шивши, Шит, Шитје, Шивен, Шивење.

8. КЕМ, КУ. Гледи ЧЕМ, КУ.

9. ЉЕМ, ЉУ. Мељем, мељу: Млих, Мељахи, Мељи Млити, Млит, Млил, Млившн, Мељен, и Млит: Мељење, Млитје.

10. МЕМ, МУ. Дмем, Дму. Дух, Дмахи, Дми, Дути, Дут, Дул, Дувши, Дут, Дутје.

Жмем, Жму: Жех, Жехи или Жмахи, Жми, Жети, Жел, Жемши, Жет, Жетје.

Херв. ЈАМЕМ, Јаму, Јех, Јехи, Јами, Јети, Јет, Јел, Јамши, Јет, Јетје.

Руски. Јму: Јах, Јахи, Јми, Јати, Јат, Јал, Јемши, Јат, Јатје.

Хер: Јемаљем: Руски, Јмају Поправи, Ћимају.

Јмена. Јам. Јама. Јамец или Јемец.

Окладеније ричини.

Возмем, Возму. Взех, Возми, Взети, Взет, Взел, Вземши и Взамши, Взет, Взетје, Взеток. Херв. Узех, Узми, Узел, Узет, и ост: Взимаљем, Взимаљу, Взимају. Взимах, Взимахи, Взимај, Взимати, ат, Взимал, авши, ан, ање.

Возпримем, Возпријемаљем, Возпријетје. Гледи Примем. По Руску, Взјах, Взјати, Взјат, Взјал, Взјат, Взјатје, Взјаток.

Вонмем, Вонму, Внех, Вонми, Внет, ет, ел, емши. Внемаљем, Внимају. Внимах, ахи, ај, ати, ат, ал, ање.

Зајмем, Зајму. Зајех, Зајми, Зајети, ет, Зајел, Зајемши, Зајет, Зајетје (Не Занех, Занети, Занел.).

Зајемаљем, Заимаљем, Заимају. Зајемах, ахи, ај, ати, ат, ал, авши, ан, ање. Незајемљи, Незаимај, а не Незамај.

Завозмем: гледи Возмем. Завзимаљем.

Запримем. За пријемаљем: гледи Примем.

Знамем, Знимаљем, Знет: гледи Онамем.

Јзнамем, Јзонму: Јзнех, Јзнами или Јзонми Јзнети, ет, Јзнел, Јзнемши, Јзнет, Јзнетје, Не Јзму,

Јзја̂т, Јзја̂тје, Јзнемлѣѐм, Јзнимльемъ, Јзнима́јȣ: Јзнима́х, а̂хи, и ост.

На̂јьем, Најмȣ̀: Наје̂х, На̂јми. Наје̂ти, е̂т, На́јел, Наје̂мши, Наје̂т, Наје̂тје, На̂јем, На̂јемник. Не́ На́нјал, и ост.

Најемльѐм, Навн́мльем, Навима́јȣ. Навозмем се чесо̀. На́взел се чесо̀. Наззе̂тје.

Обја́мем, Обо̂јмем, Обојмȣ̀: Објмȣ̀: Обје̂х, Објами́, обојми́, обими́, Обје̂ти, е̂т, О́бјел, Обје̂мши, О́бјет, Обје̂тје,

Обви́мльем, Обима́јȣ: Обвима́х, а̂хи, и ост.

Отна́мем, Ото̂јмем, О́тмем, Отимȣ̀, Отмȣ̀: Отне̂х, и Оте̂х, Отнами́, Отонми́, Отојми́, Отми́. Отне̂ти, е̂т, Оте̂ти, е̂т. О́тнел, О́тел. Отне̂т, Отне̂тје.

Отниемльѐм, Отни́мльем, Отнима́јȣ, Отнемах, нима́х, тима́х, а̂хи, и ост.

Подја́мем, Подо̂јмем, Поднамем, Подојмȣ̀: Подје̂х, не̂т. Подјами́, нами́; Подојми́, онми́: Подје̂ти, не̂ти, и ост.

Подјемльѐм, Подви́мльем: Поднемльѐм, и̂мльем.

Подима́јȣ, Поднимајȣ: и оста̂лно.

По̂јмем, Појмȣ̀: Поје̂х, По̂јми, Поје̂ти, е̂т, По́јел, Поје̂мши, Поје̂т, Поје̂тје, Појемльѐм, Повимльем, Повима́јȣ. А не́ Пома́јȣ,

Пре̂јмем, Прејмȣ̀. Преје̂х, Прејми́, Преје̂ти, Пре́јел. (А не́ Прења̂ти, пре́нјал.) Прејемльѐм, Превимльем, Превима́јȣ. Прево́змем. Превзи́млем.

При̂мем, Примȣ̀: Прије̂х, При̂ми́, Прије̂ти, е̂т, По́ијел, Прије̂мши, Прије̂м, Прије̂тје. Пријемльѐм, Пови́млем; Привима́јȣ, Привима̂в. (А не́ Прине̂ти, При́нел, Принимајȣ, а̂в:). Приво́змем, Привзи́мльем.

Разна́мем, Разо̂јмем, Разојмȣ: Разне̂х, Разнами́, Разонми́, Разне̂ти, е̂т, Ра́знел, е̂мши не̂т, не̂тје.

Разнемльѐм, ни́мльем, Разнима́јȣ: и остално.

Разво́звем, Разовзи́мльем.

Сна́мем, Со̂нмем, Со̂јмем: Сонмȣ̀: Сојмȣ̀: Сне̂х, Снами́, Сонми́, Сојми́, Сне̂ти, е̂т, Сне̂л, Сне̂мши, Сне̂т, Сне̂тје. Соје̂м, Сојма̀: (не́ Снѐм, Сонма̀:) Снемльѐм, Снѝмлем. Сојемльѐм, Сојимльем, Снемльȣ̀, Снима́јȣ, Сојемльȣ̀, Совима́јȣ, и остално.

Ȣјмем, ȣјмȣ̀: Ȣје̂х или Ȣзе̂х; Ȣјми́: Ȣје̂ти или Ȣзе̂ти: ȣ́јел или ȣ́зел. Ȣје̂тје, Ȣзе̂тје, Ȣјемлье̂м, Ȣвимльем, Ȣвима́јȣ. (А не́ Ȣне̂ти, Ȣнима́јȣ).

11. НȢМ, НȢ. Де́нем, Де́нȣ. Ди̂х, Дени́, Ди̂ти, и̂т, Ди̂л, Ди̂вши, Де́ньен, и Дивѐн. Заде́ньенје. Надиве̂нје. Жа́ньем, Жньѐм, Жньȣ̀. Же́х, Же́хи, Жньи́, Же́ти, е́т, Же́л, Же́нши, Же̂т, Же́тва.

Ко̄лнем, Колну̀, Клену̀м. Кле̂х, Кле̂хи: Ко̄лни: Кле̂ти, е̂т, Кле̂л, Кле̂вши, Кле̂т, Кле̄тва.

Ма́нем, мнѐм, Мну: Ме̂х, Ме́хи, Мани́ Мни: Ме́ти, Ма́т, Ма́л, Ме̂нши,. Ме́т, Метје.

Пнѐм, Пну. Пе̂х, Пе̂хи: Пни́, Пе́ти, Пе̂л, Пе̂т, Пе̂нши, Пе̂т, Пе́тје.

Учнем, учну. Уче̂х, Учни́, Уче̂ти, е̂т, у̂чел, Уче̂нши, у̂чет, Поче̄ток, Заче̄ло, Заче̄ток, Руски, Поча̄ток, Зача̄ток, Зача̄ло.

Ота́нем, Ота́ну, Отих, Ота́ни, Ота́ти, а́т, Ота́л, Ота̂вши, Ота́њење, Возста́њење, Поста̄нок Оста́нок, Доста́нок, Ле́хом Ота́ток, Доста́ток, Оста́ток. А Ота́ње, или Отоја̂нје, от Отојим.

Ве́нем, Ве́ну. Ве́нух, Вена̂хи, Ве́ни, вануть, ут, Ве́нул, (Увенул, и Увел:) Ве́нувши, Ве́њење.

Једнокра́тно. Га́нем, ну. Га́нух, ни́, нути, ут, ул, Га́њен, ње.

Обсто̂јно. Гнѐм, ну. Гнух, (: Гиба̂хи от Ги́бам.), Гни́, Гнуто, ут. Гнул, у̂вши, Гнут, Гнутје, Гње̂нје.

Ги́внем, Ги́вну, Ги́нем, Гину. Поги́внух, и́нух, Поги́вох. Погиба̂хи. Ги́вни, Ги́ни. Ги́внути, и́нути, ут. Ги́нул, Ги́вел, вла, ло. Поги́нувши, и́вши. Ги́њење.

Женѐм, Женѐ. Гна́х, а̂хи, Гледи́ въ первом узо́ру.

То́нем, ну. Тону́х, Тона̂хи или Утапа̂хи, Тсни́, Тону́ти, ут, ул, у̂вши, То́њенје.

Зи́нем, ну. Зи́нух, ни, нути, нут, нул, нувши, Зи́њенје.

Сицеж јмут всије оста̂ллније ричи́ни, које, пред складом НЕМ јма́јут гласницу, какот јесут,

Бльунем, Бри́нем, Бунем, Ви́нем, Гње́нем, Гро́нем, Ду́нем, или Ду́хнем, Ка́нем, Ки́нем, Кле́нем, Кльу́нем, Кло́нем, Кре̂нем, Ли́нем, Лу́нем, Млнемсе, Споме̂нем, Ми́нем, Пла̂нем, Плинем, Пльо́нем, Упре́нем, Ри́нем, Сва́нем, Си̂нем, Сли̂нем, Оти́нем, Су́нем, Поче̂нем, Почи́нем, Зашинем, Шшу́нем.

А от јних нико́вих, ричи̂н, ко́је пред скла́дом НЕМ јмајут Негласницу, двоја̄ко́ се творе̂т ни́ка времена:

Внем. Ги́внем и Ги́нем, ну. Поги́внух, и Поги́вох. (Погиба̂хи, от Поги́бам:) Поги́вни, и Поги́ни. По ги́внути, ут, и Поги́нути, ут. Поги́нул, и Поги́вел, и́вла, и́вло. Поги́нувши, и поги́вши.

Зе̂внем, Озе̄внем, Озе̄вем, ну, ву. Озе̄внух, Озе̄вох. (:Озева̂хи:) Озе̄вни, Озе̄ви, Озе̄внут, Озе̂вст. Озе̄внул, Озе̂вел. Озевнувши, е̂вши. Сице Ушивнем, вѐм.

Г. Ви́гнем, гну. Зви́гнух, Звиго́х, (:Звига̂хи:) Зви́гни. Зви́гнут. Звигнул, и Зви́гел, Зви́гнувши, и́гши. Зви́гнење. Сице, Во́лгнем. Зволгнух, гох; гнул, о́лгел. Воздвигнем, ну. Заде́ргнем, ну. Улгнѐм, ну, Отле́гнем, ну. Мизгнѐм, ну: промизгнуло, и́згло: не

Промзгло. Запрегнем, нꙋ. Оѣгнем, нꙋ. Достигнем, нꙋ. Ꙋстригнем, нꙋ. Потегнем, нꙋ. Ꙋтергнем, нꙋ.

Б. Бриднем, нꙋ, Обриднꙋх, дох. (Обридахи), Обриднꙋл и Обридел, идла, идло: и остално. Ѻице, Згаднем. Кладнем; Кладнꙋх, покладох. Кладнꙋл, Поклал, за покладел.

З. Везнем, нꙋ. Ꙋвезнꙋх, зох, ахи. Ꙋвезнꙋл, езел, езла, ло.

Ѻице Грезнем: Ꙋгрезнꙋх, зох, ахи,. Грезнꙋл, Грезел. Ꙋгрезнꙋвши, езши.

Мерзнем, Низнем, Ꙋнизнꙋх, ꙋнизох. А не ꙋнзох.

Ползнем. Рзнем; Зарзнꙋх, зох: (Ризахи, от Ризам), Зарзнꙋл.

Шщезнем: Ошщезнꙋх, зох: езнꙋл, езел. Шщезньенје.

К. Обикнем, нꙋ: Обикнꙋх, икох: Обикнꙋл, икел. Обикньенје.

Обикахи, от, обикам. Ѻице Звикнем, нав: Прив: Отвикнем.

Ꙋспнем, или ꙋснем. Ꙋспнꙋ, Ꙋснꙋ. Ꙋснꙋх, Ꙋспох. Ꙋсни. Ꙋснꙋти. Ꙋснꙋт, Ꙋснꙋл. Ꙋснꙋвши, Ꙋсопши. Ꙋсньенје, и ꙋспенје и ост. Ꙋсипам, пајꙋ, Заснꙋ. Засипајꙋ.

Клекнем, нꙋ. Поклекнꙋх, кох: Поклекнꙋл, екел.

Ѻице Кликнем, нꙋ. Крикнем, нꙋ. Возкликнꙋл, кох.

Возкрикнꙋх, кох. Лекнем се, нꙋ се. Возлекнꙋх се, кох се.

Мекнем, Мекнꙋ, не Мкнꙋ. Ꙋмекнꙋх, Ꙋмекох: и Ꙋмкнꙋх, Ꙋмкох.

Мркнем, нꙋ. Ꙋмолкнем, нꙋ. Мокнем, нꙋ: Премокнꙋх, кох.

Никнем, нꙋ. Пикнем, нꙋ. Пꙋкнем, нꙋ. Рекнем зло, право Речꙋ. Осекнем, нꙋ. Ѻикнем, нꙋ. Посикнꙋх, кох: Посикел, а не Посикнꙋл, Ꙋсиченје или Отсиченје глави: а не Ꙋсикновенје. Ѻмикнем, нꙋ: Посмикнꙋх се, кох се.

Текнем, или Токнем се, нꙋ се: а не Ткнем. Дотокнꙋх се, Дотькох се. Воткох, Дотокнꙋл се. Церкнем, нꙋ. Теркнем, нꙋ.

П. Липнем, нꙋ: Прилипнꙋх, пох, пе: ипнꙋл, ипел. Тонем, нꙋ: Ꙋтонꙋх, опох, Ꙋтопе. Ꙋтонꙋл, опел.

Крипнем, нꙋ. Окрипнꙋх, пох: Окрипнꙋл, ипел.

Ѻ. Гаснем, нꙋ: Ꙋгаснꙋх, сох: снꙋл, Ꙋгасел, Ꙋжаснем се.

Т. Метнем зло: реци Вержем.

Х. Тихнем, нꙋ: Ꙋтихнꙋх, ихох: Ꙋтихнꙋх, ихел.

Возкреснем, нꙋ: Возкреснꙋх, сох: Возкреснꙋл, Возкресел. Возкреснꙋвши, есши.

Возкресньенје, и Возкресенје: и Возкрешенје, от Возкресим: ешꙋ.

А оприч тих изпречтених ричин, јније нимајꙋт двојего творенја: но јаꙋт всије како Зинем: хоштн јмајꙋт негласницꙋ, пред складом НꙊМ. Какот, Бјиснем, Бросием, Вернем, Дах-

нем, и ј̂није. Блиснух, а не Блисох.

12. ПЕМ, ПУ. Сопѐм, пу̀. Сопо́х. Сопи̂хи, Сопа̂хи, Сопи́, Сопстѝ. Со́пст, Со́пел, Со́пши, Сопѐн, Сопѐнје. Сице, Тепѐм, Хлопѐм Хропѐм.

13. РЕМ, РУ. Врѐм, Вру̀.Ври́х и Вро́х: Вра̂хи, Ври́, Ври́ти, Ври́т,Ври́л, Ври̂вши, Врѐнје. А Умрѐм, Вра́ти, Вра̂л: гледи́ въ пѐрком узо́ру. Дерѐм, дерү: Дрѐм, дру̀.

А СНИ́Т СЕ, Пирси́нт се, по трѐтјем узо́ру. Присни́ се. Сньа̂ше се. Сни́ло се, Присни́ло се. Присни̂вши се. Сньѐније, Присньѐнје. Снива́јет се. Приснива́јет се.

Об ричи́нах, Спим, Спнѐм, и Снит се

Спи̂м, Спљу̀. Спа́х. Спа̂хи. Спи́. Спа́ти, Спа́т. Спа̂л, спала, а̂ло. Спа̂вши. Спа̂нје. Спѐщ, Спа̂щ.	Спа̂вам, Спава́ју. Спава́х Спава̂хи. Спа̂вај. Спава́ти, ва́т. Спава́л, а́ла, а́ло. Спава̂вши. Спава̂нје. Спава́јущ.	Поспи̂м, Поспљу̀. Поспа́х. ——— ——— Поспи́. Поспа́ти, а́т. По́спал. Поспа̂вши. Поспа́нје. ——— ———
	Си́цеж; Заспа̂вам. Наспа̂вам се. Обоспа̂вам. Проспа̂вам се.	Заспи̂м. Наспи̂м се. Обоспи̂м. Проспи̂м се.
Спнѐм: Неужи̂вано.	Си̂пам, а́ју. Уси̂пам, а́ју. Сипа́х, Усипа́х. Сипа̂хи, Усипа̂хи. Сипа́л сем, Усипа́л сем. Си̂пај, Уси̂пај. Сипа́т, Усипа́т. Сипа̂вши, Усипа̂вши. Сипа̂нје, Усипа̂нје. Сипа́јущ, Усипа́јущ.	Успнѐм: или па́че Уснем, у́сну. Усну́х, Успо́х. Усну́л сем: (а не́ Усо́пел: Усни́ … о́пал.) Усну́т. Усну̂вши: Усо́пши. Усньѐнје. Успѐнје.
	Си́цеж: Заси̂пам. Поси̂пам. Проси̂пам се.	За́снем. По́снем.

Онйт се.	Онивајет се.	Прісникајет.	Прісніт се.
Оні се. Неужив:	Онива се.	Прісніва се.	Прісніс се.
Оньаше се.	Ониваше се.	Прис:	
Онило се јест	Онивало се	Прис:	Прісніло се јест.
Онйт се.	Онивало се.	Прис:	Присніт се:
Онйвши се	Онивавши се.	Прис:	Приснйвши се.
Оньенје.	Онивање.	Присниванје.	Присньенје.
Онеш се. Онаш се.	Онивајуш се.	Прис:	

А Кметскиь изрок јест: Отсним се, Отснем се: Отснйвим се, Отсипам се. І још мерже. Оцкним се. Оцкнем се, Оцкнйвам се. Реци Пробудим се, Пробуджам се.

Опим, јдет по првом: Опнем, по втором: Онит се, по третјем узору. Реци: Оньенје, Присньенје, Сонно виденје: а не из Латинска, Сонје, нит Санья.

Одрох, одрих. Драхи. Дери, дри. Дрити, дрит. Дерл, Одервши. Дерт, и Дрен. Дертје, Дреница. (За Дерем се, за Бијем се, гледи вь первом узору:).

Сице Жерем, Жрем: Мрем, Прем, Отрем: Тарем: Тарем, Трем: Цврем. Пожерт, Отперт, Простерт. Затерт и Затрен, Оцверт. Жертје, и Жренје. Умертје, или Умор. Тертје и Тренје. Цвертје.

14\. СЕМ, СУ. Несем, су. Несох, сихи, сахи, Неси, Нести, Нест, Несел, Несши, Несен, Несенје. Сиц Пасем, Тресем.

15\. ТЕМ, ТУ. Гньетем, ту. Гньетох, тихи, тахи, Гньети, Гньести, Гньест, Гньел, Гньетши, Гньетен, Гньетенје.

Сице, Метем, Мести, Мел: Метла, Помело и Метем, Мету, Мести, Мел, Ометенје, или Метеж. Плетем, плел. Растем, Расел, расла, ло.

Оретем, или Оритем; Овретем: Орел, Орил, Оретенје, Оритенје, Ориша или Ореша. Цветем, Цвел, Цветенје. Чтем, Чту, Чтох, Чтихи, Чтахи, Чти, Чести, Чест, Чел, чела, чело. (По Руску, Чел, чла, чло.), Четши, Чтен, Чтенје. А оприч того, Хервати велет и сице: Чтем, Чтах, Чтахи, Чти, Чтати, Чтат, Чтал, Чтавши, Чтен, Чтенје: и Чтан, анје: Как от, Берем, Бери, Брал.

16\. ЧЕМ, КУ. Влечем, Влеку. Влекох, Влече Влекохом.

Влецихи, Влекахи. Влеци, Влеки, по Руску. Влеши, Влеш. Влекел, кла, кло. Влекши. Влечен, Влеченје. Сице, Волчем, Толчем, Лечем, Печем, пеши, пекел.

Речем, реши, рекел, Сичем, сиши, сикел. Течем, теши, текел. или Волку. Толку, Леку, Пеку, Реку, Сику,

Текꙋ̀, течѐш, течѐт: течѐм, течетѐ, текꙋ̀т.

71. От знаковни́ци Р, Медольѣ̂нје и́дет на РЛ, РЛА, РЛО: Кт҃, ꙋ́мерл, ꙋ́мерла, ꙋ́мерло.

А́ от Б, Г, З, П, С, ј́дет на ДЛ, ЛА, ЛО: кт҃, Гре́бел, гре́бла, Гре́бло: До̂лбел, Ве̂ргел: а не́ по Ле́шскꙋ тве́рдо и неизро́чно, Гре́бл, До̂лбл, Ве̂ргл, Пове̂рзл, Ꙋгре́зл, То̂лкл, Ре́кл, Те́пл, Тре́сл.

А́ ови́ Знаковни́ци, В, Д, Ђ, М, Н, Т, изми́щꙋт се во́н из Медольѣ̂нја: кт҃, Жи̂вем, Жи́л, Па̂дем, Па́л. Ми̂јем, Ми́л: Појѐм, Пѐл. Жмѐм, Жѐл. Дѐнем, Ди́л: Ста́нем, Ста́л: Оприч Сꙋ̀нем, Сꙋ̀нꙋл, и ј̂них на НꙊЛ.

Ра̂стем, Ра́сел. Плетѐм, Пле́л. Чтѐм, Чѐл.

А́ не́ по Ле́шскꙋ: Па́дл, Ја́дл, Мѐтл, Пле́тл: и оста́лно.

Пле́ла, Ме́ла, Чѐла: а не́ Плѐтла, Ме́тла, Чѐтла, нити Чла́.

Претваранје 3.

На ИМ.

1. Тре̂ти Ꙋзор се верши́т ови́ми кон- чи́нами: ИМ, ИХ, АХИ, И, ИТИ, ИТ, ИЛ, ИВШИ, ЕН, ЕНЈЕ: кт҃, Чини̂м, Чинꙋ̀, Чини́х, Чинѣ̂хи. Чини́, Чини́ти, Чини́т, Чини́л, Чини̂вши, Чинѐн, Чинѣ̂нје.

2. Во всако́в пѐрвов осо́бе ј́дꙋщев на Ꙋ: и в промѝнѣном До̂лгом вре́менꙋ: и в Медольѣ̂нјꙋ Терпѝлном: Знаковни́ци то̂нкије преминѣ́ јꙋт се в шꙋ̂мнии, си́це,

Б. Ба̂бим: Бабльꙋ̀, Ба̂бльахи, Ба̂бльен, Ба̂бльенје.

В. Пра̂вим, Пра̂вльꙋ, Пра̂вльахи, Пра̂вльен, Пра̂вльенје.

З. Во́зим: Вожꙋ̀, Вожа̂хи, Во́жен, Во́женје.

Л. Бели́м, Бельꙋ̀, Бѐльахи, Бельѐн, Бельѐнје.

М. Ло́мим Ломльꙋ̀, Ломльа̂хи, Ломльѐн, Ломльѐнје.

Н. Хра̂ним: Хранꙋ̀, Храньа̂хи, Храньѐн, Хра̂ньенје.

П. Топи́м: Топльꙋ̀, Топльа̂хи, Топльѐн, Топльѐнје.

С. Коси́м. Кошꙋ̀, Коша̂хи, Кошѐн, Кошѐнје.

Т. Верти̂м, Верщꙋ̀, Верща̂хи, Верщѐн, Верщѐнје.

Д. Гради̂м, Граджꙋ̀, Граджа̂хи, Граджѐн, Граджѐнје.

Кри̂во паки преврáтно нѝкови пи- шꙋт: Граджꙋ̀, Граждахи, Граждѐн, Гражданин, Наро́ждании.

Пра̂во пи̂ши: Граджа́нин, Наро́джанин, Пра́коже је́ст и си́це пи́сат: Гражꙋ̀, Гража̂хи, Гражѐн. Гража́нин, Наро́жанин. Ви́джꙋ, Ви́джахи, Ви́джен, и Ви́жꙋ, Ви́жахи, Ви́жен. Ли́ше от Во́зим, рещи Во́жен, а от Во́дим, Во́джен.

Р, По Рȣском изрокȣ, нигди привзимльет кь себи Ь; какот, от Говорим, Морим; велитсе, Говорјȣ, Морјȣ; Говорјахи, Морјахи: Заговорјајȣ, Ꙋмарјајȣ.

А нигди непривзимльет ничесоже: кт, Говорен, Говоренје, Ꙋморен, Ꙋморенје, Призирајȣ, Разбистрајȣ.

А по Херватскȣ везди се изрикајет без Ь: кт, Говорȣ, Морȣ: Горорахи, Морахи: Заповарајȣ, Ꙋмарајȣ.

3. Починалније ричини се творет на ѢЈꙊ, ѢХ, ѢЈАХИ, ѢЬ, ѢТИ, ѢТ, ѢЛ, ѢНЈЕ. Медлѣјȣ, Омедлѣх, Медлѣјахи, Медлѣь, Медлѣти, ѣт, ѣл, ѣнје.

Сице Радѣјȣ, Скȣдѣјȣ, Гордѣјȣ, Гȣстѣјȣ, Чернѣјȣ, и остална, коьих гледи вь Разписȣ.

Јлити, Медлејем, Медлејȣ: Медлех, Медлејахи, Медлеь, Медлети, ет, Медлел, Медленје.

Јлити Медлијем, ијȣ: Медлих, Медлијахи, Медлиь, Медлити, ит, Медлил, Медлинје.

4. Терпилного Медольенја ови ричини нимајȣт. А Медольенска јмена от ньих јдȣт на ѢНЈЕ, ИНЈЕ, и ЕНЈЕ: сь тонкими Знаковницами. Кт, Омедлѣнје, Омедлинје, Омедленје. Очелинје, Огȣстинте.

Херватн мало знадȣт ов тих Починалних ричинах вь Садашньем временȣ. Невелет во Медлијȣ, Билијȣ: нит Медлијем, Билијем. Лише вь јних временех велет: Омедлих, Медльахи, Омедлити, Омедлил, Очернил, Обилил. Али сице постајет недоȣминје: аво Починалније ричини сходет се во једно со Дијанними, Очеоним, Очерньȣ: Зарад того изрикајȣт сице: Забильамсе, Зачерньамсе. Јли сице: Бил, Черн, Медел постајем, тајах, ајахи: или Медел бивам, бивах, ахи.

5. По починалних ȣзорȣ јдȣт и ови ричини:

Бдим, Бдѣјȣ. Болит. Велим, Вельȣ. Вертим, Верщȣ. Видим, Виджȣ. Владим, Владѣјȣ. Вопим, Вопијȣ. Гледим, Гледжȣ. Горим, Горјȣ, Говим, Говѣјȣ, Жельим, Желѣјȣ, Жельȣ. Зрим, Зрјȣ. Кипим, Кипльȣ. Летим, Лещȣ. Мним. Мньȣ. Сербит. Сидим, Сиджȣ. Ꙋскорим, Ꙋскорјȣ. Смердим, Смерджȣ. Смим, Смѣјȣ, Смльȣ. Терпим. Терпльȣ. Тлим, Тлѣјȣ. Ꙋмим, Ꙋмѣјȣ. Ꙋним, Ꙋнијȣ, Хощȣ, а не хотим, нит хотѣјȣ. Шȣмим, Шȣмльȣ.

Виджȣ, Видѣх, Виджахи, Види, а не Видж, нит Вижды. Видѣти. Видѣл. Видѣнје. Владѣјȣ. Владѣх. Владѣјахи. Владѣь, Владѣти, Владѣл, Владѣнје.

А Дилим, и Ходим, по общем ȣзорȣ: Дилих, Дильахи, Дилил, Дильенје. Ходих, Ходжахи, Ходил, Ходженје. Не Дѣлѣти, Хотѣти.

А Херватн и јна вса творет по Общемже правилȣ: кт, Бдил, Бдити, Болило. Болити. Велил, Вели-

ти. Вертил, Вертити. Владил, Владити Вопил. Вопити. Гледил, Гледити. Горил, Горити. Жельил, Жельити. Кипил, Кипити. Летил, Летити. Мнил, Мнити, и Мньал, Мньати. Сербил, Сербити. Сидил, Сидити. Ускорили: Ускорити. Смердил, Смердити. Смил, Смити. Терпил Терпити. Тлил, Тлити. Умил, Умити, Унил Унити. Хотил, Хотити. Шумил, Шумити.

От Видим, Здолжнејем: из Лешска, зло Видаа, Здолжнјал. Рећи, Видил, Здолжнел, или Здолжнил.

Об Заповидалном начину.

1. От кончин ЕМ, да ИМ, первого претварјнја, творитсе Заповидалник на И, ИМ, или ИМО, ИТЕ: Как, Кажем:), Кажи, Кажим, (:или Кажимо: Кажите. Держим: Держи, Держим (: Держимо:), Держите. А влак бивајет Остер: хош вь Повидалнику будет јнаков: кт,

Повидалник: Кажем, Кажете: Державим, Держите. Заповидалник: Кажим, Кажите: Держим, Держите.

2. А от ЈЕМ, и ЊИМ, идет Њ: во всих претворех: кт, Бајем: Бањ, Бајмо, Бајте. Блејем: Блењ, Блејмо, Блејте. Сијем: Сињ, Сињмо, Сињте. Појем: Пођ, Појмо, Појте. Кујем: Куњ, Кујмо, Кујте. Чујем: Чуњ, Чујмо, Чујте.

Стојим: Стој, Стојмо, Стојте. Бројим: Број, Бројмо, Бројте.

Зло у Смотрицкого стоит, Читаим, за Читајмо.

Псал: 61. Излиийте. Рећи, Излијте.

3. Во втором узору, и вь третјем, творитсе тож И, ИМ, ИМО, ИТЕ: кт, Идем: Иди, Идим, (:Идимо:) Идите. Ходим: Ходи, Ходим, (:Ходимо:) Ходите.

От ЖЕМ, ЧЕМ, идет ЗИ, ЦИ: Вержем: Верзи, Верзим, Верзите. Течем: Теци, Тецим, Теците.

А по Руску, ГИ, КИ: Верги, Врги: Теки, Сики.

Псалом 2. Отвержем јго. Рећи, Отверзим јарем.

Псал: 2. Примете, зло. Рећи, Примите. А псал: 65, добро, Придите, Видите: не Придети, Видети. Велим во: Прими, ти, Приди, ти: а не Приме, Приде, ти

Псал: 94. Возкликнем, Возплачемсе. Рећи, Возликним, Возплачимсе.

4. От Живем: Живи, Живите, А не по Лешску, Жињ, Жињ, Жињте. От Видем, Ђидем, или Вим, Ђим: право, Види, Видим, имо, Видите: Ђиди, Ђидим, имо, Ђидите: и Вињ, Вињмо, Вињте: Ђињ, Ђињмо, ђињте. А не Вежь, Вежмо, Вежте. Јеж, јежмо, Јежте. А никови велет, Видањ, Видајмо, Видајте

Знадем: Знади, Знадим, имо, Знадити: и Знаь. Знајмо, Знајте.

Бўдем: Бўди, Бўдим, имо, Бўдите: и Бўд, Бўдмо, Бўдте. Појдем: Појди, дим, димо, дите: и Поь, или Појд: Појдмо, Појте. Ходи, Ходим, имо, Ходите: и Ход симо. Ходмо, Ходте. Види, Видим, Видите: и Вид, Видмо, Видте. А не Виждь, Виждте.

Об Медольенју.

1. Медольенје Садашньего времена, ко всих претворех, творитсе от третије вножинније особи: преминивши Т, вь Щ: какот, Імајўт, Ведўт, Водет, или Водѫт: Імајўщ, Ведўщ, Водещ, или Водѫщ.

Оице от Горет, Кипет, или Горѫт, Кипѫт: реци, Горещ, Кипещ, или Горѫщ, Кипѫщ, а не Горўщ, Кипўщ. А от Врўт, право Врўщ.

2. Проминьеного времена Медольенје јдет на Л: кт, Імал, Вел, Водил. Лише Серби изрикајўт на О: Імао, Вео, Водио, Бoo, Чўо. Также и вь јменех, вь мистоОреле, Пепел, Вал, Дол, велет, Орао, Пепео, Вао, Доо.

А что никови Хервати велет, Імав, Вев, Водив, Ходив, Говорив: то јест Кметекиь изрок

3. Терпилно Медольенје, от первого претвора, јдет на АН: и Медольенска јмена на АНЈЕ. Затож от Імајў, неговори Імен, Іменје: него Іман, Іманје. А от Јемльем; Јеман, Јеманје. А по Рўскў право Ьиман, Ьиманје. а не право Іман, Іманје.

4. От второго претвора јдет ЕН, сь тонкојў знаковницејў: кт, Гравем, Гравен: Пливем, Пливен: Ведем, Веден, Везем, Везен, Везенје. Забўдем, Забивен. ивенје.

А ника. јдўт на Т: кт, Взет, Проклет, Затерт.

Лише от кончин ГЎ, КЎ, НЎ: јлити от ЖЕМ, ЧЕМ, НЕМ, јдўт шўмније знаковници. Кт, Вергў, Вержен, Заверженје. Толкў, Толчен, Толченје, Вернем, Поверньен, Поверньенје. Повизнем, Повижньен, Повижньенје. Воздвигнем, Воздвигньен, Воздвигньенје.

5. Псал: 26. Возкликновенје. Пс: 117. Дохновенје. Пс: 35. Ізриновен. Пс: 55. Поползновенје. Реци, Возкликньенје, или паче Возклицанје, от Возклицајў: какоже и стоит ко Пс. 32.

Дўхньенје, или паче Вдохньенје: от Дохнем, или Дахнем. Ізриньен. Поползньенје.

Ўсикновенје. Реци, Ўсикньенје, или паче Отсиченје глави.

6. Криво же се творит и НЎТ, от НЕМ. Реци, Поверньен, Повижньен, Нагньен, Воздвигньен, Задергньен, Задерньен, Накреньен, Покиньен, Примекньен, Олехньен, Споменьен, Ізри-

ньен, Протѣгньен, Дотокньен. А не́, Подѐрнꙋт, Пови́знꙋт, На́гнꙋт. Воздвигнꙋт, Заде́рнꙋт, Накрѐнꙋт, Покинꙋт, Приме́кнꙋт, Спе́хнꙋт, Спомѐнꙋт, Ізри́нꙋт, Протѣгнꙋт, Дотокнꙋт.

7. От трѣтјего прѣтво́ра Медольѐнје јдет на ЕН, со шꙋ̂мнојꙋ знаковни́цејꙋ: кт҃, Гра́вим, Во́зим, Ловим, Чиним: Гра́вльен, Во́жен. Ловльѐн Чиньѐн: и ост.

8. Сло́во Р непријемльѐт ошꙋмлавѐнја: кт҃, Говори́м: Говорѐн: Говорѐнје. Затож влꙋ̂дно се ка̂жет, приньѐм ошꙋмльат јно слово Т: кт҃, Ꙋхищрѐнје, Обощрѐн, Ꙋпещрѐн, Заповищрен, Развищрѐн. Реци: Ꙋхитрѐнје, Обострѐн, Ꙋпестрѐн, Заповитрен. Развистрѐн, ѐнје.

9. А јна сло́ва, особи́то Л, Н, В, нела́дно стојѐт без ошꙋмльѐнја. Псал: 6. Мо́лѐнје. Пс: 13: Плѣнѐнје. Пс: 30 Погꙋблѐн. Пс: 37 Јсцѣлѐнје. Пс: 18: Благоволѐнје. Јзмѣнѐн. Благословѐн. Благословѐнје.

Реци: Мо́льенје, Плѣньѐнје, Погꙋбльѐн, Јзцѣльѐнје, Благово́льенје. Јзмѣньѐнје, Благословльѐнје.

10. Въ почина̂лних, и въ јних нико́вих ричи́нах, Медольѐнска јмена јдꙋт на ѢНЈЕ, ИНЈЕ, и ЕНЈЕ: съ тонкими знаковни́цами, Кт҃, Обилѐнје, Очерне́нје. Ј тих гледи више под трѣтјим, прѣтвором: на чи̂слех, 3, 4, 5.

Часто се слишет въ весиди, ова јмена: Един̂је, Болин̂је, Повели́нје, Завертин̂је, Видинје, Влади́нје, Вопи́нје, Гледин̂је, Говинје, Горин̂је, Одолин̂је, Желин̂је, Зрин̂је, Кипин̂је, Летин̂је, Мнинје, Радин̂је, Сербинје, Сидин̂је, Ꙋскорин̂је, Смердин̂је, Смин̂је, Терпин̂је, Тлин̂је, Ꙋмин̂је, Ꙋнин̂је, Хотин̂је, Шꙋмин̂је.

А Медольѐнја нечꙋва́јем сице изрика́т, на ИН, или ѢН: Повелѣн, Завоштѣн, Завладѣн, ѣна, ѣно: и оста̂лно: него пра́вилно, Повельѐн, Зверщѐн, Завладжѐн. Лише по Псалмꙋ 67, стоит, Видѣна виша, али правије ви рещ, Виджена виша, или Видьена виша.

А Хорвати и јмена изрика́јꙋт сице: Един̂је, Мнин̂је, Смин̂је: или Едѐнје, Мнѐнје, Смѐнје, Гледѐнје, Летѐнје, Кипѐнје, Сербѐнје, Смердѐнје, Шꙋмѐнје, Вапѐнје, Разꙋмѐнје, и Разꙋмльѐнје, Хлепѐнје. А оста̂лна по пра́вилꙋ: Повельѐнје, Заверщѐнје, Видженје или Видьенје, Горѐнје, Одольѐнје, Жельѐнје, Зрѐнје, Сидженје и Сидьѐнје, Ꙋскорѐнје, Терпльѐнје.

11. Въ пѐрвом, и въ трѣтјем, ѡзорꙋ, от медольѐнја, јдꙋщего на Л, творитсе медольѐнје на ШИ: преминѝвши Л во ВШИ: сице, Јма́л, Јма̂вши. Води́л, Водѝвши. А во вто̂ром ѡзорꙋ се твори́т различно: како смо више изказа́ли, во вто̂ром прѣтворꙋ, при всаковы ричи́не по особнꙋ: кт҃, Ведши, Седши, Начѐнши, Вземши.

12. Јзрикаетсе пак и со обсиченјем: сице, Јмав, Настав, Оказав: Водив, Оправив, Поставив: Вед, Сед, Пад, Верг, Лег, Начен, Взем, Пријем, Пришед, и ост.

Али таков, изрок Хервати почитајут во Кметшчину: и липлье јест изрећ цило: јмавши, Наставши, Оказавши: Водивши, Оправивши, Поставивши: Ведши, Седши, Падши, Вергши, Легши, Начenши, Вземши, Пријемши, Пришедши, и ост.

А особито Једноскладна Обсичена медольенја, от Обстојних ричин, видетсе бит неудатна: Кт, Брав, Став, Прав, Драв се: Вед, Жив, Грев, Скреб, Бод, Клад, Бриг, Жег, и остаина. Реци правије, Бравши, Ставши. Живши. Јли паче вь никоьих со складенјем; Побравши, Поставши, Оправши, Приведши, Погребши, Оскребши, Уводши, Покладши, Обригши, Сожегши.

13. Ј вь Садашньем времену јест Обсиченје: Стоје, Сиде, Леже, Гледе, Веде, Живе. Јлити, Стоја, Седа, Лежа, Гледа, Греда, Веда, Жива. Али и ово јест мерзок изоок: и липлье се велит: Стојећ, Сидећ, Лежећ, Гледећ, Гредућ, Ведућ, Живућ.

Об превратном творенју

Медольенја и Ричин.

1. Оказно и мерзко Греки, наши преводники, кончину Щ претварјајут на ЈАЬ, и на ИЬ, какот, псал: 6. Поминајаь тебе Пс: 135. Дајаь пищу. и Взыскајаь, Возносјаь, Нехотјаь, Лукавнујаь, и јна сицева наказна, и нигдиже: вь льудех неуслишена: гди би право рећ, Поминајућ, Дајућ, Взискујућ, Возносећ, Нехотећ (:илимућ:) и Лукавнујућ, когда би Лукавнујем било рич Словинска. Сицево и во псалму 130 ладно стоьит: Огонь палащ.), а не палаь.

А во псал: 2. Живиь на небесех. псал: 14. Клениь сѧ. Право, Живущь на небесех. Кленущисѧ.

Велетже СИЬ, и СУЩ: обоје зло, от обсичније ричици Сут: что би от цилије рици (:Јесут:) право рећ, ЈЕСУЩ, јесуща, ще. Да лихо и то нит вь льудех обично, и право јест, БУДУЩ, ща, ще: и знаменујет везди вь льудех Садашнье време: а не Пришестного, како је кладет Смотрицкиь. Затож криво се велит, Жизн будущаго века, Знаменујет во Садашньи вик. Реци, Живот пришестного, или гредущего века.

2. А кончину ШИ разнито преминьајут (хотећ различније своје ЛОРИСТИ везди једноју и различноју ричју превест:) и ствајут нови да наказни ричи: коьих вь нашем језику ни отиьудже нит било слишит.

Пишут Отринувиь, псал 59. Отвориви, Псал, 133. Реци, Отнуривши, Сотворивши. Јли опущa-

јȣт вéс склáд ИВ. Плѣ̂нши, псал. 136. Сотвóршемȣ, псал 135. Раздѣлашемȣ, тáмож. Порáзжемȣ Егúпта, тамóж, а нúже прáво, Поразúвшемȣ цâри, и Ȣтвердившемȣ зéмльȣ. Сúцеж рецú, Плѣнúвши, Сотворúкшемȣ, Раздѣлúвшемȣ, Поразúвшемȣ, Егúпет.

На ЕЬ: Насаждéь, псáл. 93. Рецú, Насадúвши.

3. Ȣ Грéков Терпúлно медольѣ̂нје, Садáшньего врúмена творúтсе от пéрвије осовú вножúнного чúсла: сúце, *Φιλοῦμεν* мû льȣ̂бим: придûвши ος, постáјет *Φιλούμενος*, Óн кóјего льȣбет.

А бýдȣщ јеже ȣ Грéков јест прелûшно вного́ Ȣживâнје медольѣ̂нја: зâто сȣт преводúники издȣ́мали ȣ нáс таковóж терпúлно (:Садáшньего врúмена:) Медольѣ̂нје: и от тојéж пêрвије вножûнније осовú, Мû Льȣ̂бим, творêт новȣ и нúгдиж вь льȣдêх неслúшанȣ рûч, ЛЬȢБИМ, Льȣвúма, Льȣвúмо: Творúм, úма, úмо: и произвóдно јме Льȣвúмец, Льȣвûмца. Сúце от трêтјего ѿзóра творêт на ИМ: а от пêрвого на АЈЕМ (:кт Опасáјем, Опасáјема, Опасáјемо: Дѣлајем, ма, мо:), а во втôром ѿзóрȣ, незнáјем кáко: једáли на ЕМ, кáкот Ведèм, Ведемà, Ведемò: јáнти на ОМ, Ведòм, Ведомà, Ведомò.

4. Такóва медольѣ̂нја нûт вûло, и нé бȣдет во Словûнском језúкȣ. Лúше овû двû рûчи, Вúдом, вь Рȣсков. ôвщенов; и Знакòм, вь Лéшсков отмúне, јесȣт овúчни: и томȣ́ Медольѣ̂нјȣ нúкако сгодóвни: али непристóјет ко семȣ числȣ. Незнаменȣ́јȣт во врúмена Садáшньего, бит јного: и потомȣ нúсȣт Медольѣ̂нја, нó простá Предûвна јмена. Ј во псâлмȣ 30, нестовûт, Вúдомим, нит Знакóмим: нó Знајéмим мовúм: от рúчини Знајем. А знакòм јдет от јмена Знâк. Прáво се велûт, Овúдом, и Овидòк: а јмêн Вúдом, и Знакòм, незнáјет чûст Словûнскиь језúк. Велûм во, Знáнец, Знâнца, и Ризáнец, Окûтанец, Прогнáнец, Послáнец: Окајáнец, Отчајáнец: а нé Зајемèц, нит Знакóмец, нит Ризáјемец, Окитáјемец: и остâлно.

Ј по томȣ мû такóва обезјâнекого подражâнја немóжем хвалúт: и сцињáјем, јеже би се нáм годúло чинúт, кáко Латûнски преводúники чинêт. Онú во тó Грéчско терпûлно медольѣ̂нје изрикáјȣт ĵними своьúми ричмû овúчними: а нóвих и неовúчних творûл ричéм низмишльáјȣт. Ȣ Грéков, и вь нáшем прéводȣ стовûт: Творѧ́щаго сȣ̂д обидимим: овдú јест двōјé Медольѣ̂нје. кóје обōјé јест остáвил свêтиь Јерóним (:Кáкот Латûнсков весúде на сем мúстȣ не пригóдно:) и превéл јест сúце, Qui facit judicium injuriam patientibus. Јже творûт сȣ̂д терпѧ̂щим обúдȣ. Ј во псал: 9: Хвалúм ести Бôг; и вь 30. Страх знаьмим, моим: Јероним

сице: Laudabilis Deus Хвален јест Бог: (:не медољење, Хваљен, Хваљсна но ј́ме, Хвален, Хвална:) Est timor notis meis. Ј страх знанцем моьим.

Об Смотрицкого Претворех.

Смотрицкиь на узор подајет немало сказних ричиь: које нисут нигдиж вь људех слишани били. А никовьих и вь Греческих преводех нит увидит. А никоје јесут сказно утворени по обзору на Лешску отмину. Какот чуш јесут ови ричи,

Читаах.		Творјаах.	
Читаати.		Творјаати.	
		Творјаал.	
Читаал.		Творјааь.	
Читаавиь.		Творјаавиь.	
Читали,		Творјаан.	

Сицево творење, и гласници А удкојење, нигдиж нит слишано, ни чтено.

Чтем.	За Чтим.	Творју.	
Чтете.	За Чтите.	Твориши,	За Твориши.
Читаим.	За Читајмо.	Творит, и ос:	За Творит.
Аще { Бим Чел.	Да { Бих Чел.	Творјају.	За Тварјају.
Би еси Ччел.	Би Чел.	Творјал	За Тварјал.
Би Чел.	Би Чел.	Творјаь	
Би чаи есми.	Бихом Чели.	Твореь.	
Би чаи сте	Бисте Чели.	Творшиь.	
Би Чли.	Биху, Би, Чели	Творивиь.	
Аще { Бих Чел.		Творјавиь.	
Бил еси Чел.	Да вити Чел.	Творјаавиь.	
Бјаше Чел.	Да ви Чел.	Творерша, ше.	
Бихом Чли.		Творјаја.	
Бисте Чли.		Творјав.	За Сотварјаја,
Бјаху или	Да Биху Чели.	Сотворјащ.	За Сотврјав.
Биша Чли.	Ди Би Чели.	Творил а, о.	
Чти.	За Чтущ.	Творјаем.	
Чтиь.	За Чтущи.	Творјан.	
Четш.	За Четши.		Сотварјан.

Чте́ь.	За Че́тшиь.		
Чита́вш	За Чита̂вши		
Чита́вiь.	За Чита̂вши.		
Чита́јаь.	За Чита́јȣщи.		
Прочтȣ̂щ.			
Прочтȣ̂щиь.			
Чтȣ́ще	За Чтȣ̂щи.		
Чтȣ́щꙗ.	За Чтȣ̂щије.		
Чтȣ́ща.	За Чтȣ̂ща.		
Что́м, а, о			
Чита́ем, ма, о.			
Чита́телен.			

Овди́ пак хо́щем на кра̄ткȣ поставит ȣзор всим ричем вь кȣпи: Дија̂нним, Терпи́лним, и Ниједи̂нским : и во всих трих обли̂чȣ̂их: сі јест, вь обли̂чјȣ Обсто̂јних, и Множекра́тних, и Једнокра́тних. Ј вь ньи́хже хо́щем поста́вит Смотри́цкого Ȣзо́рније ричи́ни, ЧТȢ, и ТВОРЈȢ.

	Обсто̂јније.		Множекра̂тније.		Једнокра̂тније.	
			ПОВИДАЛНИЬ на̄чин.			
Сада́шнье.	Чтѐм,	Чтȣ̀.	Почи̂там,	Почита́јȣ.	Прочтѐм,	Прочтȣ̀.
	Твори̂м,	Творјȣ̀.	Сотва̂рјам,	Сотвар.	Ȣтворја́м,	Ȣтворјȣ̀.
	Стоьи̂м,	Стојȣ̀.	Ста́јем,	Ста́јȣ.	Ста́нем,	Ста́нȣ
	Сиди̂м,	Сиджȣ̀.	Си̂дам,	Сида́јȣ.	Се́дем,	Се́дȣ.
	Лежи̂м,	Лежȣ̀.	Ли̂гам,	Лига́јȣ.	Ле́жем,	Ле́гȣ.
Кра̂тко.	Что́х.		Почита́х.		Прочто́х.	
	Твори́х.		Сотва̂рја́х.		Ȣтвори́х.	
	Стоја́х ,	Ста̂х.	Ста́јах.	Возста́јах.	Ста́х,	Ста́нȣх.
	Сиди́х.		Си̂да́х.	Заси̂дах.	Се́дох.	Посиди́х.
	Ле́жах.		Ли̂га́х.	Полига́х.	Ле́гох.	Поле́гох.
До̂лго.	Пром. До̂лго.		Пром: До̂лго.		Пресоверше̂но.	
Пресовер:	Чти̂хи,	Ча̂хи.	Почита̂хи.		Бја̂хи Проче́л,	Прочта́л.
	Творја̂хи.		Сотварја̂хи.		Бја̂хи Ȣтвори́л.	

Стоја̂хи, Ста̂хи.	Ста́јахи.	Бја̂хи Ста́л, а́нȣл.
Сиджа̂хи.	Сида̂хи.	Бја̂хи Се́л.
Лежа̂хи.	Лига̂хи.	Бјй̂хи Ле́гел.

Вноже́кра́тни јесȣт.	Једнокра́тни јесȣ̀т.
Возта́јем, а́јȣ.	Воста́нем. Постоби̂м.
Засй̂дам, а́јȣ.	Засе́дем. Посиди̂м.
Полй̂гам, а́јȣ.	Поле́жем Полежи̂м.
Вь оста̂лних времене́х ја́дȣт по ѹ҃зо́рȣ своених Про̂стих: ка́кот Ста́јем, Станем, Стоьм.	

Че́л сем, си, је. Чта́л сем. Твори́л сем. Стоја́л се́м, Ста̂л сем. Сиди́л сем. Лежа́л сем.	Почи҃та́л сем. Сотва҃рја́л сем. Ста́јал сем. Си҃да́л сем. Лига́л сем.	Прочѐл сем, Прочта̀л сем. Ȣтвори́л сем. Ста́л сем, Ста́нȣл сем. Се́л сем Ле́гел се́м.	Соверше̂но.
Пресоверше̂нного вре́: Нима́јȣт Овстојније.	нит Вножекра́тније.	Би̂л сем Проче́л. Би̂л сем Ȣтвори́л. Би̂л сем Ста́л, Ста́нȣл. Би̂л сем Се́л. Би̂л сем Ле́гел	Пресоверше̂но.
Че́стищȣ, Че́стщȣ. Твори́тщȣ. Стоја́тщȣ, Ста́тщȣ. Сиди́тщȣ. Лежа́тшȣ.	Почи҃та́тщȣ. Сотва҃рја́тщȣ. Ста́јатщȣ. Си҃да́тщȣ. Лига́тшȣ:	Проче́стищȣ, е́стщȣ. Ȣтвори́тщȣ. Ста́тщȣ. Се́стищȣ, Се́стщȣ. Ле́щищȣ, Ле́щщȣ.	При́ше̂стно.
Бȣ́дȣ Че́л, Чта́л. Бȣ́дȣ Твори́л. Бȣ́дȣ Стојал, Ста̂л. Бȣ́дȣ Сиди́л. Бȣ́дȣ Лежа́л.	Бȣ́дȣ Почита́л. Бȣ́дȣ Сотва҃рјал. Бȣ́дȣ Ста́јал. Бȣ́дȣ Си҃да́л. Бȣ́дȣ Лигал	Прочтȣ́. Ȣтвојȣ́. Ста́нȣ. Се́дȣ. Ле́гȣ.	При́ше̂стно.
Чти́.	ЗАПОВ: нач: Почита́в.	Прочти́.	

	Твори. Стôь. Сиди. Лежи.	Сотварјâь Стâь. Сидаь. Лигаь.	Ȣтвори. Стáни, Сéди. Лéзи.
		ПРИДИВАЛ : н:	
Садáшнье.	Чéлбих, Чтáл бих. Творил бих. Стојал бих, Стâл бих. Сидил бих. Лежáл бих.	Почитáл бих. Сотварјáл бих. Стáјал бих. Сидáл бих. Лигáл бих.	Прочéл бих. Прочтáл бих. Ȣтворил бих. Стáл бих, Стáнȣл бих. Сéл бих. Лéгел бих.
Проминьено.	Бил бих чéл, чтáл.	Бил бих Почитáл.	Бил бих Прочéл: Прочтáл: и ост.
		НЕОКОНЧ: нач:	
	Чéсти, Чéст. Творити, Творит, Стојáти, áт. Стâти, âт. Сидити, Сидит. Лежáти, Лежáт.	Почитáти, áт. Сотварјати, áт. Стáјати, ајат. Сидáти, áт. Лигáти, áт.	Прочéсти, éст. Ȣтворити, ит. Стáти, Стáт. Сéсти, Сéст. Лéщи, Лéщ.
Проминье но.	Чéтши, или Чтâвши бит.	Почитâвши бит.	Прочéтши, Прочтâвши бит.
Пришêстно.	Імáт чéст.	Імáт Почитáт.	Імáт Прочéст.
		МЕДОЛЬЕНІЕ	
Садáшнье.	Чтȣщ, ȣща, ȣще. Творêщ, Творâщ. Стојêщ, Стојâщ. Сидêщ, Сидâщ. Лежêщ, Лежâщ.	Почитáјȣщ, а, е. Сотварјáјȣщ. Стáјȣщ. Сидáјȣщ. Лигáјȣщ.	Једнократније нимáјȣт сего времена.
Пром. 1.	Чéл, Чтáл. Творил. Стојáл, Стâл. Сидил, Лежáл.	Почитáл. Сотварјал. Стáјал. Сидáл. Лигáл.	Прочéл, Прочтáл. Ȣтворил. Стáл. Сéл. Лéгел.

Че́тши, Чта̂вши, а, е: Твори̂вши, а, е, Стоја̂вши, Ста̂вши. Сиди̂вши. Лежа̂вши.	Почита̂вши. Сотварја̂вши Ста́јавши, Сида̂вши. Лига̂вши.	Проче́тши, Прочта̂вши. Ѹтвори̂вши. Ста̂вши. Се́дши. Ле́гши.	Пром: 2.
Чтѐн, ена̀, ено̀. Творѐн, ена̀, ено̀.	Почи̂тан. Сотва̂рјан.	Прочтѐн. Ѹтворѐн.	Пром. Терпи́лно.
Јма́јѹщ Че́ст.	Јма́јѹщ Почита́т.	Јма́јѹщ Проче́ст.	Пришѐстно.
	МЕДОЛЬЕНИЈА неоконча̄на.		
Чте̑, Чта̂. Творе̑, Творѫ̂. Сто̂је, Стоја̂. Сиде, Сидѫ̂. Ле̂же, Лежа̂.	Почита́је, та́ја. Сотворја́је, арја́ја. Ста̂је, Ста́ја. Сида́је, Сида́ја. Лига́је, Лига́ја.	Једнокра́тније нимајѹт сего вре́мена.	Сада́шнье.
Чтѹщ, Чтѹщи. Творе̂щ, е̂щи: ѫ̂щ, ѫ̂щи. Стоје̂щ, е̂щи: ја̂щ, ја̂щи Сиде̂щ, е̂щи: ѫ̂щ, ѫ̂щи. Леже̂щ, е̂щи: а̂щ, а̂щи.	Почита́јѹщ, щи. Сотварја́јѹщ, щи. Ста́јѹщ, щи. Сида́јѹщ, щи. Лига́јѹщ, щи.		Сада́шнье.
Че́тши, Чта̂вши. Твори̂в, и̂вши. Стоја̂в, Ста̂в, а̂вши. Сиди̂в, и̂вши, Лежа̂в, а̂вши.	Почита̂в, а̂вши. Сотварја̂в, а̂вши Ста́јав, авши. Си̂дав, авши. Ли̂гав, авши.	Проче́т, е́тши, та̂вши. Ѹтвори̂в, и̂вши. Ста̂в, Ста̂вши. Се́д, Се́дши. Ле́г, Ле́гши.	
Би̂вши Чел, Чта́л.	Би̂вши Почита́л.	Би̂вши Проче́л, Прочта́л	
Би̂вши Чтѐн.	Би̂вши Почи̂тан.	Би̂вши Прочтѐн.	
Јма́јѹщ, а́је́, а́ја, а́јѹщи Че́ст.	Јма́јѹщ Почи̂тат	Јма́јѹщ Про́че́ст.	

ОБ ТВОРЕНЇЮ

Мно́жекра́тних ричин.

От Пе́рвого Пре́твора.

1. Обстоя́нїе ричи́ни, пе́рвого пре́твора преминьа́ютсе на УЮЕМ: и придаје́т ьим се предло́жок: и поста́ют Мно́жекра́тними. Ка́кот, Мла́дам, Облад у́јем. Зи́джем, Овзиду́јем. Ка́жем, Указу́јем. Си́пльем, Разсипу́јем. Пи́шем, Пописуј́ем.

2. А от Вем, Јем, Рем, ї́нако. Жве́м, Прежи́вам. Зове́м, Зази́вам. Рве́м, Пори́вам. Рове́м, Разра́вам. Вијем, Возви́вам. Гријем, Загри́вам Тијем, Оти́вам. Бере́м, Собира́м. Пере́м, Опи́рам. Оре́м, Преа́рам.

3. От АМ, сь висо́ким вла́ком. Верта́м, Приверта́вам. Конча́м, Оконча́вам. Венча́м, Венча́вам. Зна́м, Позна́вам: и остално.

4. Кме́тско и ме́озко изрече́нїе јест на ЗАМ, и на ЦАМ. Кт҃, Воздвизам, Остри́зам, Посе́зам, Проте́зам, Припи́цам, Подти́цам, Накле́цам, Пу́цам, Ѥ́цам. Реци́ ма́шще: Воздви́гам, Остри́гам, Посе́гам, Проте́жем, Припи́кам, Подти́кам, Накле́кам, Пу́кам, Ѥ́кам. Али ве́д го́дно се вели́т, Возкли́цам, Нале́цам, Нари́цам, Те́зано зла́то. и ї́на ни́ка сицева, ко́ја се изни́мльут от сего пра́вила: а ї́на от ви́ше поста́вльених пра́вил: коьи́х гледи́ ниже вь Разпису.

От Тре́тјего пре́твора.

1. Кончи́на ИМ преминьа́јетсе на АМ: и знаковни́ца, ако јест тонка́, прехо́дит вь шу́мну: и надива́јетсе Висо́кьи вла́к, пред посли́дньим скла́дом. Кт҃, Вали́м, Ва́льам: Вели́чим, Вели́чам: Ѥ́здим, Ѥ́зджам: Пу́сти́м, Пу́шщам: Рази́м, Ра́жам: Сади́м, Са́джам: Ста́вим, Ста́вльам: Ти́шим, Ути́шам.

2. А во вно́жих јест три́би прибавит предло́жок. Кт҃, Чини́м, Начи́ньам: Бу́дим, Заба́вльам: Ре́дим, Разре́джам: Твори́м, Творју́; Сотва́рјам, Сотварја́ју: а не́ про́сто Творјају.

3. А гди пред посли́дньим скла́дом бу́дет гласни́ца О, преминьа́јетсе во А. Кт҃, Говори́м, Гова́рјам: Во́дим, Ва́джам. Во́зим, Ва́жам: Го́ним, Зга́ньам: Про́сим, Возпра́шам: Дои́м, Прида́јам. Мо́лим, Ума́льам: Вножи́м, Повна́жам.

4. Али вь ни́ковьих, О оста́јет не преми́нно: кт҃, Должи́мсе., Задо́лжамсе: Го́рдим, Возго́рджам.

А ї́нди Тонка́ знаковни́ца оста́јет непреми́нна: кт҃, Лети́м, Ли́там: Жаси́м, Ужа́сам: Сту́пим, Посту́пам.

А вь ни́ковьих и Шу́мна знаковни́ца преминьа́јетсе вь Тонку: кт҃,

Корачим, Корацам: Ложим, Полагам: Кольим, Калам: Бушим, Бухам. Ружим, Ругамсе. А најпаче от ричин јдущих на ЖИМ, ЧИМ, ШИМ, ЩИМ, сь високим влаком, первого Претвора: кт, Бижим, Бигам: Держим, Деркам: Кершим, Керхам: Тишщим, Отискам.

Алити от сего миста, и от всего, что јест досели речено, било би что изнимат: и вного би забави било. Машше смотри ниже вь Разпису всакоје ричини по разну, сь ньеје вножекратних.

5. Кметскиь и сказен изрок јест реч: Говаривал, хаживал, спрашивал. Право реци: Говарјал, Хажал, Спрашал.

Об второго претвора ричинах ніт чесо обличат: всих смотри вь Разпису.

РАЗДИЛ З.

Об предложкех.

1. Крозник стоит сь овими.

Воз, Кроз, (:Скроз, Скроз, Возкроз.) Про, Чрез, Чез.

2. Јзкерник стоит сь овими.

Без, Близу, Возверх, Оверх; Воздиль Воздлье: Возкрал. Далеко, Дльа, Дльаради, До, Зарад, Јз, Јзвише, Јзвони, Извон, Јзза, Јзкер, Јзкони, Јзмед, Јзнад, Јзпод, Јзпред, Јзпоник, Код, Кроми, Мимо, вь мисто, Након, Насриди, Оверх, Од, Окол, Окроми, Округ, Опослиди, Опосриди, Оприч, Освин, От, Подиль, Подлье, Поприди, Полаг, Послиди, Посли, Посриди, През, вь Прик, Разви, Оверх, Овише. А Греччина јест реч: Бога ради, или Ради бога. Право: Зарад Бога. Дльаради Бога. Дльа Бога. За Бога. Про Бога.

Кметски: Близ, Далече, Овине, Окрест.

Ј придивна Верстална кладутсе вь мисто предложков: кт, Ближе, Више, Далье, Ниже, Опослије, Опосле, Паче, Первлье, и Перво, Попреже, Поприджe, Поприје: Послије, После: Преже, Приджe, Приже, Прије: и всака јна Верстална.

3. Придивник стоит сь овоју.

ПРИ. При всаком чловикѣ. При всаких льудех.

4. Противник стоит сь овими.

Ко, Премо, Прем, Против, Напротив: Возпрот, Супрот. А по Руску стојет зь Јскерником всије (:оприч КО:): какот, Против прежньего закона. За, Супрот предньему закону.

5. Крозник, и Придивник сь овими.

Во, Вь, На, Об, О, По, Какот, Вь

град, На̀ град, Об̀ град. Во̀ граде̂, На̀ граде̂, О̀б граде̂, По̀ граде̂ Лехи непреми̂нно ужива̀јут Приди̂вника, сь присто̀јешеми кь њему̂ предло̀жки.

А Ру̀сјани вь јединичном числу̀ кладу̂т хо̀ш Приди̂вник, хо̀ш Проти̂вник. Ка̀кот, При бра̀те̂, При кра̀лье̂: јли При бра̀ту, При кральу. Во двире̂, Вь животе̂, на ми̂сте̂, Об хлиbе̂. По ма̀ле̂: јлити, Во двору, Вь животу, на ми̂сту, Об хлиbу, По ма̀лу. А во вниживе ли̂ше једи̂но, ПО, кладу̂т и сь проти̂виником: кт̃, По вода̀м, и по вода̀х. При вода̀х. а нѐ При вода̀м.

А Хервати вь Јединице изьгола неужива̀јут Приди̂вника, него вь њего ми̂сто Проти̂вника. А во вножи̂не ужива̀јут једи̂ного Приди̂вника: невеле̂т По вода̀м, Но̀ градом: него̀ По вода̀х, По граде̂х.

6. Крозни̂к, и Ору̂дник стоје̂т пред ови̂ми.

Над, Под, Пред, Мед, или Медьу, или Меджьу, или Меју: нѐ Между. Ру̀ски: Меж, Межу, Промеж, Промежу. Про̂ст и корени̂чнь предло̀жок јест Мед: кт̃, Мед льудми̂, Мед на̀ми, Мед њи̂ми. Сице говоре̂т Хервати. А от јмена Меджа, вели̂м Меджу: какот Бли̂зу, от Бли̂з. А по полну ви ре̂ш: Вь Меджу, Вь близу. J за̂то по Ру̀ску нѐ криво стоьи̂т со Ј̀скерником: Промеж Льуде̂ь, или Меджу, Льуде̂ь: или Вь Меджу Льуде̂ь: ка̀коти велим, Бли̂зу гра̂да. и Вь близу града, и Вь бли̂з гра̂да: и Вь ми̂сто се̂бе.

J сь крозни̂ком без предло̀жка: Ми̂сто се̂бе, и Бли̂з гра̂да, и Меджу Льуде̂ь: Овди̂ Ми̂сто, Бли̂з, и Меджу јесу̂т Крозни̂ки: и стоје̂т вь предло̀жков ми̂сто.

7. Крозни̂к, Ј̀зкерник и Ору̂дник стоје̂т со ови̂ми,

ЗА, и СО.

ЗА сь Крозником знамену̂јет Ци̂ну: кт̃, Ку̂пил сем село̀ за вно̂го пине̂з, Вину: Поги̂нуше за своју худову. Причину: Учи̂ни то̀ за̀ душу, за̀ Бога, за Льубов. Ми̂сто: Се̂ди за сто̀л: Скри̂л се јест за̀ стину. О̀бласт: Взе̂ше гра̂д за господа̂ра: По̀шла јест за̀ мужа, не за̀ муж.

Со Ј̀скерником, Вре̂ме: За на̀шије па̀мети: За кору̂на војводи. За тих де̂л. За того̀. Јзза тих де̂л. Јзза того̀.

Со Ору̂дником, Ми̂сто: Сиди̂т за столо̀м: Стоьи̂т за стино̀ју. О̀бласт: Гра̂д стоьи̂т за госпо̀да̂ром: Жена̀ жи̂вет за̀ мужем. Причину: За ти̂м се то дије̂т.

СО, сь Крозни̂ком знамену̂јет Чи̂сло̀, и Ку̀ликост, и Миру: кт̃, Со̀ сто чловиков: Сь четири ста̂:

Зь једно тисуще. Сшина јест созидана со сежень: Будет врашна сь нас: Јзгорило дорк зь воз.

Со Јзкерником стоьит за ИЗ, и за ОТ: кт, Со всих стран: Сь невес. Зь гори.

Со Орудником знаменујет Содружење, или Совкуплење: кт, Со мноју; Сь тобоју: Зь Богом.

8. Предложок У.

Предложок У, знаменујет ПРИ: и стоьит со Јскерником: кт, У тебе јест јзвир живота.

А Хервати и вь мисто ВО, или ВЬ, изрикају У, и велит, Јди у град: Чекаь ме у граду. За, Јди во град: Жди ме во грьде, или вь граду

9. Јзкерник, вь мисто Крозника.

Вси предложки, коьи се составльају сь Крозником, могут стојат и со Јзкерником вножинним: вь оних мистех, гди јзкерник вножинниь стоьит вь мисто Крозника. Кт, Повстали сут Перси на Турков. За, Повстали сут Перси на Турки. Херватски, Повстали сут Перси на Турке.

10. Предложки Неотлучни.

Ови предложки, Воз, Пре, Раз, Су, јесут неотлучни: або немогут об себи стојат: него лише вь складенју јмају мисто. Какот, Возток, Прелом, Разгон, Сумрак Хервата, и, ПРО, јест, неотлучен: неуживају во јего оприч складенја: Какот, Пророк, Проводим. А Русјани и Чехи, подвије кладут Про и отлучно: Кт, Јмају хлива про своь овход; Мольу те про Бога.

Предложок ВИ, јест овичен Русјаном, Лехом, и Чехом: а неовичен Херватом, Сервом, и Болгаром. Нестоьит гоже вь писму: него вь ньего мисто везди пишем ИЗ. кт, Вивод, Виводим, Виступок, Виступим: пиши, Јзвод, Јзводим, Јзступок, Јзступим.

Предложок НИЗ, нист Словинска, него от преводников удумана, и негодна рич. Низвержем, Низложим, Низведем: право реци, Свержем, Сложим, Сведем, Сошестје: не Низшестје.

СУПО. Вь мисто Греческије ричи Антистатис, мерзко јест удумана и стујана рич Супостат.

Право реци: Супротивник, или Суважник. можетсе терпит и Супротстојатель.

11. Ов Складаних предложкех.

Ови предложки се складају зь ричинами, и сь јменми.

Во, Воз, До, За, Јз, На, Над, Ов, От, По, Под, Пре, Пред. При, Про, Раз, Со, У. Какот, Вошльем, Вочтен, Ввијем, Вгазим, Вјездим:

Возстанем, Возмем, Взидем, Взиш-шем:

Доведем. Заповим. Jзберем. Начиним. Надстовим. Обретем. Останем. Отверзем. Повержем. Подпишем. Превернем. Предварим, Примистим. Проженем. Развалим, Разодмем, Совершим, Свершим. Сможем, Зможем. Снесем, Знесем. Сотворим, Створим. Учиним. Обличаь различно творенје:

Во, Вь. Воведем. Всадим.

Воз, Вз, Возбудим, Взискујем.

Над, Надо, Наддам, Надојдем, Надочтем.

Об, Обо, О. Обстрем. Обојдем, Окрипнем, Обојмем.

От, Ото. Русјаном везди От: Отставим, Отдам, Отошльем. Лехом везди Од, Оде: Одставим, Оддам, Одешльем. Херватом, Од, и От: Отнамем, Отмем: Оддам, Одашльем.

Под, Подо: Подвалим. Поддам, Подојдем, Пододмем.

Раз, Разо: Разберем, Разошльем.

Со, Сь. По Руску Со гушће, него Сь: Сотворам, Соберем, Совершим: Смислим, Снесем, Срубим.

По Херватску гушће Сь, него Со: Створим, Зберем. Свершим, Смислим: Составим, Сочтем, Сојдем, Сојмем.

А вь jменех, Вјезд, Вочтенје, Воведенје. Вознесенје, Взетје, Довод, Заповид, Jзбор, Ничин. Надстојанје, Надочтенје, Облак, Останок. Отвод. Помет, Подвал, Преврат. Предстојатель, Примет, Хер: Примит, Прогон. Развальенје, Совершенје, Сверха. Учинок.

12. Об Двојем предложку.

Вь никових мистех стојет и по два предложка вь купи. Какот.

Возпо-менем.	Jзоб-ретем.	Опро-вернем.	Привоз-мем.	Соб-купим.
Возпри-мем.	Jзпо-вим.	Пов-станем.	Приоб-ретем.	Спо-минам.
Допо-вим.	Jзпре-вијем.	Поза-будем.	Припо-видам.	Спро-водим.
Зав-дам.	Jзпро-дам.	Попри-сежем.	Прооиз-јавим.	Удо-вольим.
Завоз-мем.	Нав-дамсе.	Превоз-мем.	Пропо-видам.	Упо-чтујем.
Задо-будем.	Надо-полним.	Преоб-ратим.	Разпо-редим.	
Заоб-икнем.	Над до-сипльем.	Прео-солим.	Разпро-дам.	
Задо-вольим.	Обна-јдем.	Препо-вим.		
Зао-денем.	Опо-видам.	Препо-ручим.		
Jзна-јдем.				

Ови́ предложки ли́ше зъ јменми, и зъ медолье̂ньми се складају̂т: а не́ зъ ричи́нами: Без, Верху, Хо: Више, Меджу, Мимо, Ниже, Оберх. Окол, Околу, Перво, Преже, Против, Супрот. Кт, Бездушен, Вишерече̂нин, Меджури̂чје, Мимоше́стен, Первоˆроднин, Прежеби́вши, Околустоје́щи, Супротбо́рец, Супротстоја́тель.

РАЗДИЛ Й.

Об Спојену и об

Возкли́книенју.

1. Спојења јмају́т вногостру́ко разуме́нје. Знамену́ју́т бо Собра̂нје, јли Содруже́нје, Разлуче́нје, Потверджене̂нје: и оста̂лно, ка́кот,

Собира̂лна јесу́т. Ј, Јно̀, Да̀.

Разлуча̂лна. Ј́ли, Ј́лити, -ли, (:не́ Ли́бо, нит либо:), А, Али, Алити. Тѝ, Тимѝ.

Потверджа̂лна. Па́че, Па́чеже, Да па́че.

Отрица̂лна. Нѝ, Нитѝ, Ни́т.

Супроти̂вна. Хо́щ, Хо́щоти, Хота̂, Хота̂ж, Хота̂же. Херв: Хоте̂, Хоте̂ж, Хоте̂же, Ако̀ въ пре́м, Ачѐ въ пре́м, Буди да би, Будсн би.

Отви̂тна Супроти̂вним. Алѝ једна̄ко́ш, Алѝ би́м, Али бе́д. Једна̄ко́же. Ни́чтоже не́ ме́нье, Ни́чимже не ме́нье.

Причи̂нна. Або̀, Бо: и Ле́хом пра́во, Акови́м. Потому̀, Потому̀ж, Русјаном: За̂то, За̂тож, Зарад того Херв. Про̂то, Про̂тож, Ле: и Че́хом. По̂ка ми́ста Ру: По̂ке доби, Поколи́, Поклѐ, Буду́щ јеже, Херв: Поне́же Билорусјаном; и Ле́хом сказно. Поньева́ж.

Заверза̂лна. Ј́но, Ј́ното Ј́ноже, Ру: Адда́, из Атода́, Херв: нuј но.

Уговоˆрна. Ако̀, Ачѐ, Аколи́, Ачелѝ, Ащѐ, Буде́т да, Буде́т ли да, А бу́дет да. Ј јна јесу́т знаменова̂ја, и ри̂чи Спојенније.

2. Зло́ се вели́т Колѝ Ру: от Аколѝ. Ачѐ, пра́вије: неже Ащѐ (:сло́во бо, К, не премиња́јетсе въ Щ, но́ въ Ч:), а зло́ ники Херв: Чѐ, и Ле́хи Чи́, Чили, (:Czy, Czyl:) за Ачѐ, Ачели. Зло́ же Аще и: из Гре́чкого εἰ καί: пра́во Хо́щти, Хо́щ, хота̂, Хота̂ж.

3. Ови́ ричи́ци, *μὲν*, и *δὲ*, везди́ приводе́т ра́зум супроти́вен: Ка́кот. *Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*) Ду̂х тимѝ јест гото́в, али пло̂т јест не́мощна). А на́ша ричи́ца ЖЕ везди́ приво́дит ра́зум једна̂к: и знамену́јет једну ве̂щ бит ту́јуже, или такову́же, какова јест она ве̂щ, об којеи смо пе́рвлье споми́нок учини́ли. Кт, Пе́тер јест

апо́стол, и Па́вел апо́столже. Вѣ́рꙋје- те вь Бо́га: вѣ́рꙋјтеже и во́мꙗ.). Овди́, и везди́, гдиколи стоьи́т Же вь нескаженоь Словѝнскоь бесѝде: не мо́жетсе превѐст на Дѹ: но́ на ј̂иније Гре́ческије рѝчи. А на́ши прево́дники смотрѐт на подо̂вје гла̂са вь ричи́- цах Дѹ, и Жѹ: а несмотрѐт на разно́ст ра́зꙋма: и него́же прево́дет Дѹ, на Жѹ: кт҃, Гла̂с ꙋ̂во Ја́ковль, ꙋ̂ки же Ѣса́вльи, пра́во реци́, Гла̂с тимѝ јест Ја́ковелв: а ру̂ки сꙋ̂т Ѣса́в- льи; или, Али ру̂ки сꙋ̂т, и́лити, Ру̂ки пак сꙋ̂т Ѣса́вльи. А ов јед- ном чловикꙋ пра́во би се о́екло: Гла̂с јест Ја́ковель, рꙋ́киже Ја́ковльи. Се́ јест, Ј ру̂ки сꙋ̂т Ја́ковльи же.

Зло́ же стоьи́т и ꙋ̂во, за μὲν: пра- во Тимѝ сь ни̂зким вла̂ком (:а зь о̂стрим вла̂ком Тѝми, јест Імени́- ка, от То̂ь, та̂, то̀:): Глас тимѝ (μὲν, quidem), јест Јак: и ост: Зло́- же ꙋ̂во (за ἄρα, οὖν, ergo.), реци́, Ј̂ното, Адда́. Зло́ же Ј̂во, по Гре́ч: καὶ, γὰρ, реци́: Аво̀.

4. Гре́ки пита́јꙋщ веле̂т Πῶς: а без пита̂нја ὦς: и вь ј̂иних ми́стех јма́- јꙋт тако́во разлꙋ̂чење, јеже гди ни̂т пита́нја откла́да́јꙋт сло́во П. За̂то же прево́дники и ꙋ нас јесꙋ̂т ꙋдꙋ̂мали тако́вож разлꙋ̂ча́није: и пи- та́јꙋщ пи̂шꙋт, Како, Каков, О́ткꙋд, Ка́мо, Когда́, Отколи́, Гдѣ̂, Коли́ко: а без пита̂нја пи̂шꙋт, Ја́ко, Ја- ко́в, Јели́ко, Ја́може, Јдѣ̂же, Отнь́ꙋдꙋ́же. Јегдаже, Отнелиже. Али́ти ꙋ Рꙋсјанов, Хервѧ̂тов, и Сѐр- бов, ни̂т тако́ва ра̂збо́ра: но́ сь пи- та̂нјем, и без пита̂нја, везди́ ве- ли̂м, Ка́ко, Како́в, Ка́мо; Кꙋли́ко, О́ткꙋд, Гди́ или Кади́.

А Лѐхи то́ж, везди́ једна̄ко́ веле̂т Ја́ко, Јако́в. Лише смо̄три́: јеже вь пита̂нјꙋ јест вла̂к о́стер, Ка́ко: а вь отвитꙋ́ ли́пље стоьи́т вла̂к ни̂з- кинь, Како̀: или складе̂није, Ка́коти, Какотѝ, Ка́кот, Ко̀т, Кот да би: Каконо̀ (:и зло́ ꙋ Сервов, Кано̀.), Бꙋ́д, Бꙋ́д да би, Бꙋ́дто, Бꙋ́дто да би. Рꙋ́ски, и Ле́шски: Ја́коже. Херватски: Ка́коти, от Се́рвски: Ка́коно, Ка́но.

5. Обли̂чаь, ка́ко Ле́хи отми̂нно, и обсичено́ изрика́јꙋт ни́ка Спо́је̂нја, веле̂т бо, Aby, żeby, iżby, За, Даби, Јеже би, Јеж би.

Aż do, За Да̂же, Да̂ж до. А Хер- ва̂ти за Даже, веле̂т Да̂р до, и Тја̂ до, Какот и вь ј̂иних ни́ких ми́стех кладꙋ̂т Р за Ж: и веле̂т Јѐр за Јеж: Јꙋ̂р за Јꙋже, или Ꙋже́: Мо́рем за Мо́жем: Ренѐм за Же- нѐм, Ј ни̂т веще такових отми̂н: оприч Кме́тскије ри̂чь, За̂торе, за За̂тоже: и Се́рбскије, Рна̂ти, Отар- на́ти, за Гна́ти, Отогна́ти.

Ле́хи Ale, Alie: За Али̂, Али́ти,

Acz: За Аче. Aczkolwiek: за Ако вь пре́м.

By le: За Ли́ да би, Ли́хо да би, Ли́ше да би.

Wszakże: За Вса́какож, Вса́чески: Вим, Вѣ́д.

Dla tego: За Дльаради того́, Зарад того́, Дльа того̀.

I o wszem: За J поготоку, J верло: Jako: За Како.

Jedno: За Ли, Лихо, Једино, Токмо, Такмо, Лише.

Iz, ze: За Јеж, Јеже. Iza, Izali: За Једа, Једали.

Im, Nim: За Чим, Inaczey: За Јнако, Јначе: а ники Херватн зло Другачје: за Другако, аче.

Juz: За Уже. Lepak: За Алипак, Lecz: За Алити, Алит. Napotym: За На вь пред: или вь наприлок. Niz: За Неже, Нежели, Неж: Херватом Него, Неголи, Нег, Негли.

Niemal: За Малоне, Малне.

Podobno. Херв: Можевит, Берж: Русјаном, Овое, Болш.

Poniewaz: Билорусјаном, Понеже: За Поколи, Пока миста. Te: За Тож. Chyba: За Рази.

6. Кончије, Рекши, Чуш, Окодов, Нетоли, и јних гледи вь Ричилу.

Воскликньенја

јесут ова:

А, Аја, Аь, Аjме, Ас, Ах, Аха, Ахи.

Ба, Благо теби, Благоси, Благож, Горе, Гореси, Гореж. Даворн, Даворими. Е, Еь, Ех.

Ј, Јав мени, Јао мени, Јах мени, Јахи мени. Јо мени, Јохи. Леле мени, Нути, Нут Чуда. О, Ова, Ојбо, Ојме, Оь, Оле, Ох, Ох, Охти мени. Пи, Пи. У, Ух.

Ха, Хаь, Хаь, Хаха, Хеь, Хоь, Хаь, давори.

Тими ричицами изјављајем Задивљенје, Радост, Жалост, Гньив, Страх, и ако јест које јно серца возрушенје, или страст.

Раздил Ѳ.

Об Приричкех.

Времении приричкн.

1. Отколи? Откада? Откогда? Херк: Откље? От ких дов. Ру: От ких пор, От ких мист?

Отнелиже, или Отколи. Отсели, Отколи: Ру: Отселе, Оттоле. Херв: Одасље, Одатље: илити, Отоеље, Ототље, Отонље, Отовље, Отникље.

От сада, От тада, От овда, От онда. От тогда. От давна, Јз давна, От вика, Јзкони вика, От изкони вика, или виков, Јз предавна. От ономедне. От давичка, От толичка, Хер: От черака, От предчерака: Отовчера. Јзстари, Зло старини. Јзперва, От сих, тих, оних дов, пор, мист, От сеје, тоје, оније дови, пори.

2. Када? Когда? Коли? Сада, или Зда (са Ние јест Греческа рич:).

Тада́, Тогда́. Овда́. Онда́. Дрꙋ́гда, Јн̂да, Јн̂огда. Ни́гда, Ни́когда, Ни́коли. Нигдаже не́: Никогдаже не́: Николиже не́. Ја́лити, Нинигдаже, Ниникогдаже, Нининиколиже. Всегда́, Малогда́, Малокада́. Ј́когда, Ј́када.

Кадако́ли, Кадаго́д, Каданивꙋ́д. Кодаливꙋд, Херв: Когдако́ли, Когдаго́д, Когданивꙋ́д, Когдаливꙋ́д.

Дойви, Дри́вич (:не́ Доѐвлье:) Да̂ви, Да̂вич: Но̂ви, Но̂вич: Ономе́дне (:за, Они́ми дни:): То́лич (:из, Толича:) Дне́с, Вчера́, Вче̂р, Пред вчеро́м, Посли заȷꙋ́тоа, или заȷꙋ́терȷа (:Хер: Дана́с, Чеоа́, Ꙋче̂о, Пред Че́раком, По Јꙋ́трикꙋ:), Јꙋ́три, Заȷꙋ́тра, Јꙋ́трос, Сего ȷꙋ́тра. Ноща́с, Нощѐс, Сеȷе́ но́щи. Вечера́с, Сего ве́чера. Сино́щ, Сиȷꙋ но́щ. Ли́тос, Ово ли́то, Сего ли́та. (:Јесена́с, Зи̂мꙋс, Веснꙋ̀с:), Сеȷе ȷе́сени, зи̂ми́, весни́. Овꙋ̀ ȷе́сен, зи̂мꙋ̀, весну̀.

Я̂вȷе, зло́: реци́, Тꙋ̂дже, Тꙋ́ж, вь ди́ль (:Херв: Вадлье́, Водлье́:) Тот ча́с, Тот кра́т, тот хи̂п. Сáь крат, Ов кра́т, Он кра́т, Ов хи̂п, Он хи̂п. Ов ȷедно́м, Пре̂це. Вь хи̂п, вь ско̂к, вь ре̂д. Вь хи̂пже, вь ско̂кже, вь ре̂дже.

Ꙋжѐ, Јꙋ́р, Јꙋ́ж, Јꙋ́же.

Пе́рво, Пе́рвлье, Наȷпе́рвлье (:не́ Пе́рвиȷе:) Пре́же, Преже сего́, того́: (Херв. при́джеи, прилье сего, того), Посе́м, Пото́м. Зати̂м, Медти̂м, Предти̂м. А Вꙋ́герщина ȷест: Пред си̂м сего, Пред ти̂м того, Медти̂м того, По се́м сего, Пото́м того. Опосли̂ди, Опосли̂нье, О́после, Посли́ȷе, Наȷпосли́ȷе.

За того́, Јзза того́, За́ дне, За свита, За доби̂, За пори̂, Вь до́бꙋ, Вь по́рꙋ. За́ ȷꙋтра, За ра́на, За воимена, За време̂н, За ти̂х де̂л, За ти̂х време̂н. Вь зи̂мрази, Вь не́вриме, Вь неди́льꙋ, Вь сꙋ́ботꙋ, Вь пра̂зник, Вь дилатнь де̂н, Вь про̂стнь де̂н.

3. Доколи́? Доклье̂? До ки̂х до̂в, по̂р, ми́ст? До ко́ȷе доби̂? Досела́, Доголи́; Досльѐ, Дотльѐ, Довльѐ, Доильѐ, До́никлье. До си̂х, ти̂х, они̂х, до̂б, по̂р, ми́ст, До ма́ла, До до́лга, До конца́, До́ вика. Доклье коли,-го́д,-нивꙋ́д.

Ми̂стни при̂ри́чки.

4. Кади́? Гди́? Сади́, Зди́, Овди́, Онди́: Зде́, Овде́, Онде́: (:Кме́тски, Зде́с, Зде́ска, Овде́ка, Онде́ка, Та́мока, Тꙋ̂тока, и ост:): Тоти̂, Тотѐ, Тотꙋ̀, Тꙋ̀, Та́мо. Нигди, Нигдиж не́, Нинигди же. Ј̂нди, Дрꙋ́гди, Везди, Малогди́, На вно́гих ми́стех. Вь близꙋ̀, Близко, Далеко́. Вь нꙋ̂три, Вони́: На среди́, Херв: На сриди́. По среди̂, По сриди̂. Го́ри, До́ли. Вь верхꙋ̀, Вь низꙋ̀. На́ деснꙋ̀, на́ ливꙋ̀. До́ма. На воȷнѐ.

5. Ка́мо? Симо, Тамо, Ова́мо, Она́мо, Дрꙋ́гамо, Ј̂намо, Ни́камо. Ни́каможне́, Нини́каможе. Вса́камо, Камоколи,-го́д,-нивꙋ́д. Вь ве́рх, или Го́ри̂, Вь Ни̂з, или До́ли. Домо́в (:Хер:

Домôм:), Мѝмо, Вь дѝль, Вь шѝр, Вь нȣтер. Вôн: Вь прѝк, Вь дѐсно, Вь лѝво, Вь шȣје. На́ десно, на́ ливо.

6. О́ткȣд? Откльѐ? О́тсȣд, О́ттȣд, О́товȣд, О́тонȣд, От дрȣгȣд, От јнȣд, Отовсȣд, Ни о́ткȣдже не́, Ни от нѝкȣдже. От никȣд (:Рȣ: Отньȣдже: за О́ткȣд:)

Отсели́, Оттоли́, Отосльѐ, Ототльѐ, Отовльѐ, Отоньѐ, От кра́ја, От конца́, От верха́, Сь ве́рха́, Отодна́, Јзодна́, Отизгôр, Отиздôл (:Хер: Одзгôр, Одздôл:) Сь нѝза. Јз́ близа, Јз далека́, Јз́ низка, Јз висока́, Јз глȣбѝни, Јз висѝни, Јз́ дальи. Јз нȣтра. Отѝзвони.

7. Кȣд? Овȣд, Онȣд: Сȣд, Тȣд: Никȣд, Нинѝкȣже, Нѝкȣдже не́: Всȣд, Повсȣдȣ, Повсȣд, Всакȣд, Малокȣд, Дрȣгȣд.

Како́востни прѝрѝчки.

8. Ка́ко: Сѝко, Сѝце, Та́ко, Ова́ко, Она́ко, Нѝкако, Нѝкакож не́, Нинѝкакоже, Вса́како, Вса́чески, Јнако, јначе, Дрȣгако, дрȣгаче.

Ка́коже, Ка́кож, Ка́коти, Ка́кот.

Каккоколи, -го́д, -нивȣд. Вноголично, Вногострȣко.

9. Кончѝна О. Ја́ко, Вѐрло, Крȣто, Крѝпко, Сѝлно, Бла́го, Бо́лно, Мо́щно, Го́лемо, Жестоко́, Льȣто, Зло́, Зало, (:а не́ Зело́:), Несмѐрно, Гара́здо, Тȣго. По́ простȣ, Очѐм, Оздом. Ј сѝце от јних придѝвних, коьих гледи вь Ричѝлȣ.

Невели́ Далечѐ, Јз далеча́, нѝт из Лешска, Добрѣ, Пра́вѣ, Наглѣ, Конѐчнѣ, него рецѝ Далеко́, Јздалека́: Добро́, Пра́во, Нагло, Конѐчно, Једноли́чно, Неотмѝнно, Становѝто, Ј́стинно. Двôјно, Сȣмньиво. Ја́вно, Ја́сно, Очѝто. Та́јно, Ота́јно, Скрôвно. Скóро, Бѐрзо, Ко́сно. Ра́но, По́здно.

Знаменѝто, Јзȣщно, Јзре́дно, Отре́дно, Наро́чито. Бога́то, Бȣјно, Обѝлно, Јзвѝтно, Лѝшно, Прелѝшно, Дарльиво, Дѐшево. Ȣбо́го, Невôльно, Бѝдно, Скȣпо, Нѝщетно.

Лѝпо, Го́дно, Ла́дно, Стројно, Пристôјно, Опра́вно. Зло́ Ле́хи, Пе́кно: Рȣсјани, Хороше́: Сѐрби, Хвавово. Гȣдо, Мѐрзко, Него́дно, Нела́дно, Дȣрно, (:Хер: Одȣрно:) Нестрôјно, Непра́вно, Непристо́јно.

Ле́хко, Ȣдо́вно. Те́жко, Трȣдно, Неȣдо́вно, Мȣчно, Ра́зȣмно, Развôрно, Па́метно, Ȣмѝтелно, Мȣдро. Глȣпо, Прѝпросто, Неразвôрно.

Льȣто, Крȣто, Твѐрдо, О́стро, Сѝрово, Крѝпено, Жестоко́, Немѝло, Чѐрство, Ла́годно, Ме́хко, Повôльно, Мѝлостиво, Сла́бо, Разпȣтно. Разнѝто, Отмѝнно, Разли́чно, Вноголи́чно, Вногострȣко. О́собно, Особѝто, Осебȣјно.

10. Кончѝна Ѳ. От Подѐнних, Го́ж, Свѝж, Вȣь: јдȣт, Го́же, Свѝже, Бȣје, Сȣје, Ло́ше, То́щше.

А от Верстаних всаких, все на В: кт, Болье, Горе, Веще, Менье: Окорије, Раније. Веле, Велми, и Велико.

11. Кончина ОКИ. Умијешали Руски, Гречки, Словински? Дворански, Кметски. Братски го льубит. Вражски се погаджајут. Господски се справльајет. Пријательски се ко мне показујет. Всачески го ишщет прогнат и затерт.

12. Кончина У. Јз предложка По, да из јмен Придивних Нијединского племена, преходеших вь нарав Обстојних: какот, Мало, Вного, Лехко.

По малу, По вногу, По лехку. По просту, По тиху. По густу, По ритку. По суху. По Руску, По Херватску. По старинну, По новотну. По господску, По дворанску, По кметску. По груву и по дровну. По разну. А ника се изрикајут и по својем придивном претварању: По тому, и Потом. По всему, и по всем. По нашему, По својему, По старому, По новому.

13. Јз Предложком ВО, ВОЗ, ЗА, ЈЗ, НА, ОБ, СО, Кт, Вь прем. Вь куп, Вь купи. Вь зајем. Вь диль. Вь прик, Во преки Ру: Вь конец, Вь вах, Не вь вах. Вь обще. Вь низ. Вь шир. Вь верх. Вь должину. Вь долго. Вь јав. Вь јави. Вь тајн. Вь ден. Вь нош. Во дне. Вь ноши. Вь зору. Вь тек. Вь скок. Вь прид. Вь зад. Вь напридок. Вь послидок. Вв преже. Воз воду. Воз витер. Возплох. Возпрот. Взплох. Взпрот. За јутра. За рана, За свитла. Задне. За свита, За того. За тим.

Јз перва. Јз кони. Јз нова. Јз цила, Јз супротивна. Јз тиха. Јз вешего.

На власт. На выприд. На време. На вкроз. На двоје. На десетеро. На десно. На десну. На зад. На злост. На срамоту. На једину. На јзред. На јзподу. На ливо. На ливу. На миста. На опак. На памет. На прелом. На прид. На послид. На поелиду. На послије. На после. На вред. На розно.

Об ден. Об нош. Об једном.

По всему. Потому. Потомуж: Потом. По силе. По части. По нуже.

Со зла. Зь добра. Зь гола. Зь нагла. Зь верха. Сь нарока. Совсим. Со временом. Со злостју. Зь гньивом. Со страхом. Зь дерзостју. Зь верзостју. Зь милостју. Зь наглостју. Сь хитростју, Сь простотоју, Со шширостју.

14. Јз прегиба Орудного: Кт, Силоју, Скоком, Влаком, Кораком, Пихотоју, Верхом. Јатом, Купом, Верделом. Зимоју, Весноју, Литом, Јесенју. Днем, Ношју, Јутром, Вечером. Широм.

15. Придаь и ова: Вного, Чуда Хер: Сила, Ле: Доста, Полно, Задовольно. Мерву, Невного, Мервицу, Мальахно. Пак, и Јпак. Опет, Јо-

пе́ч. Пре́це. Да́же до Ма́шце. (:Ра́дше Ле:) Ра́же. Ра́дже, Ра́дье. Пи́шице, Ни́чице, Стермогла́вице. Ины́х гледи́ въ ричи́лу.

РАЗДИЛ І.

Об чиселних јменех.

Числе́на јмена јесу́т разни́та: Корени́чна, Редо́вна, Вноговеостна, Приче́тна, Јзнима́лна, и Собира́лна

1. Корени́чна.

1. Корени́чна Јесу́т: Једе́н, једна́, једно́. Два́, дви́, дви́: или две́, Три́, Чети́ри, Пе́т, Ше́ст, Се́дем, О́сем, Де́вет, Де́сет, Једенна́десте, Двана́десте, Трина́десте, Четерна́десте, Петна́десте, и ост: Два́десет, и Двајсет, Три́десет, Четердесе́т, Петдесе́т, Шездесе́т, Седемдесе́т.

Једин Сто́: Дви́ сти́, Дви́ сти, Дви́ ста́. Три́ ста́, Три́ ста. Чети́ри ста́. Пе́т со́т, Хер: Пе́т са́т. Једно Ти́суще, Дви́ ти́суши, Дви́ ти́суща. Три́, чети́ри ти́суща. Пе́т, де́сет, сто́, ти́сущ. Дви́ ста́ ти́сущ. Де́вет со́т ти́сущ. Ти́суще ти́сущ. Гречку ри́ч, Мурјада, право поеводем, Десет ти́сущ: а не́ ТМА́. Тма́ во незнамену́јет ни́каковаж чи́сла: но́ лише когда разуми́јем безконечну вножину, које́ нит чи́сла, вели́м, Тма́ јест, или Мегла́ јест чесо́. Псал: 90. Тма́ об десну́ју јего) реци́, Де́сет ти́сущ. Две́ју тму́ мученик ов: реци́, Двадесети ти́сущ мучеников.

Једе́н, једна́, знамену́јет число (:Unus:), а Једи́н, једи́на, једи́но, знамену́јет једи́нство, или Самоту́. (Unicus, Solus:), Singuli).

2. Вноговерстна.

1. Вногове́рстна знамену́јут число́ на различни версти́ раздильено́. Ка́кот, Једи́н, Једи́нь: Двоь, Тро́ь: Четве́р, ра́, ро́. Пете́р, Шесте́р, Седме́р, Осме́р, Девете́р, Десете́р: Једенна́десетер: Два́десетер, Два́јсетер, Четердесетер, Педдесете́р, и оста́лна.
2. Симож присто́јет и ова при́ди́вна: Куликогу́б, Куликове́рст, Куликосту́к?

Про́ст, Једна́к, Двоја́к, Троја́к. Сугу́б, Двојгу́б, Тројгу́б, Четверогу́б, Петогу́б: (:или паче Четве́р, Пете́р:), Стогу́б, Тисущегу́б.

Двојве́рст, Тројве́рст, Четвероверст.

Једностру́к, Двојстру́к, Тројстру́к, Четверостру́к. Петостру́к, Шестостру́к, Стостру́к, Тисущестру́к. Једноличен, Двоjличен Тројли́чен. (:за Разноли́чен:), Вноголи́чен, Вногове́рст, Вногостру́к, Вногогу́б.

3. Јмена јма́јуща једи́но вножи́нио, число́ изрика́јем сице: Једна́ вра́та,

Двоја врата, Троја врата. Једни са-
ни, двоьи сани, троьи сани.

4. А со іменми, Братја. Дружина,
Чельад, Скот, и со інними, која
вножину знаменујут, говорим сице:
Двоје братьи, Троје дружини, Че-
тверо Чельади, Петеро скота.

3. Редовна.

1. Редовна знаменујут ред: кт҃, Пер-
вин, Вторин, Третьи, Четвертин,
Петин, Шестин, Седмин, Осмин,
Деветин. Десетин. Једеннадестин, Два-
надестин. Двадесетин, Тридесетин,
Педдесетин. Сотнин, и Стотин,
Тисущнин, и Тисущенин. Двојсотнин,
Трисотнин, Четирисотнин, Петсот-
нин, Двојтисущнин, Тритисущнин,
Стотисущнин, или Стократ тисущ-
нин, Тисуще крат тисущнин. Пет-
сотнин, Шестсотнин: и Петисотнин,
Шестосотнин. Петтисущнин, Седем-
тисущнин: и Петотисущнин, Седмо-
тисущнин. Сице Осем-Девет-Десет:
или Осмо-Девето- Десето.

1. Годово число изрикаь сице: От Со-
творенја мира: Седем тисущнин сот-
нин седемдесетин третьи год.

От нарожденја Спасительева; Ти-
сущнин Шестсотнин Шестдесетнин пе-
тин год.

Вь преминьеном, вь сотном седем-
десетом первом году.

Вь садашньем, или вь текущем (са
не, вь нинешньем:) вь сотном се-
демдесетом третјем году.

На пришестнин, или На гредущин,
на сотнин седемдесетин четвертин год.
Котерин, ера, еро? Се јест, Кин вь
чиселном реду? (:Quotus:).

4. Причетна.

1. Знаменујут једну вещ ко іним
вножим бит причтену. Самокулик?
Самовтор, Самотрет, Самочетверт,
Самопет, Самошест, Самодесет, Са-
мостот и Самосотен, Самотису-
щен. Іли, Сам вторин, Сам тре-
тьи, Сам четвертин.

2. Полтора видра, Полтори версти:
сице Русјани, и Лехи. А Херват
велет: Полторо, или Полдруго ви-
дро: Полтора, или Полдруга верста:
Полдругин, Полторин златник.

5. Јзнималнa.

Знаменујут једну част от іних бит
јзнету, или јздильену: кт҃, Поло-
вина, и Половица, Третина, Чет-
вертина, или Четверт, Петина, Ше-
стина, Осмина, Десетина, Стотина.
Десетаја или Сотнаја Част, Ти-
сущнаја част.

6. Собира̂лна.

Знамену̂ют число собрано: кт, Јединица, Двоица, Тројица, Четверица, Петерица, Седмерица, Десетерица. Јлити, Седмица, Осмица, Десетица, Двајсетица, Сотина, и Сотња: а не Оторица. Тисуще: и не јнако. Вножина: а не Вножество.

7. Приричљи от Чисе̂лних.

1. Једно̂жди, Једи̂ножди: Дво̂жди, Два̂жди: Три̂жди, Чети̂рижди, Пети̂жди, Десети̂жди. Једенна̂дестижди, Двана̂дестижди, Двајсетижди.

   Јлити: Једно̂ч, Јенкрат, Једенкрат: Два̂крат, Два̂ крата: Три крат, Три̂, крати Четирикра̂т, Петкрат, Ше̂сткрат, Седемкрат, Десеткра̂т. Једенна̂десте кра̂т, Два̂десет кра̂т. Сто̂ крат, Сто̂ кра̂т. Тисуще кра̂т.
2. Перви̂жди, Втори̂жди, Трети̂жди, Четверти̂жди.

   Јли паче: Пе̂рвињ крат. Второ̂њ крат, Тре̂тњи крат.

   Јлити: Вњ пе̂рво, Во вто̂ро, Вњ тре̂тје.

Хрватом: Перви̂ч, Друго̂ч, Четверти̂ч, Пети̂ч, Шести̂ч.

8. Произво̂дна от Чисе̂лних

Перва̂к, Первене̂ц; Втора̂к, Вто̂рник: Третја̂к, Четверта̂к, Пета̂к, Шеста̂к, Седма̂к, Осма̂к, Весета̂к.

Третја̂к: се јест Отрок тре̂тињ вњ народжѐнју: или Ждрибе̂ц на третјем году. Двоја̂к, Троја̂к, Де̂сета̂к: пинез јмају̂щ цину десети меньших пине̂з. Вто̂рник: се јест вторињ де̂н. Четверто̂к, или паче Четве̂ртник (а не Четвѐрг:) Четве̂ртињ де̂н.

Пе̂ток, или Пе̂тник: пе̂тињ де̂н. А негоже Пе̂тница: же̂нско јме придивно, зњ му̂жским Де̂н: а то дља обзора на Гречско Јме̂ра, Параскови̂ја.

9. Претвара̂нје Чисе̂лних.

1. Једе̂н, једна̀, једно̀: јдет како Велик.

Јм: Зо. Кр. Два̂, Две̂,	Две̂.	Три.	Четири.	Пе̂т.		Ше̂ст.	
От. Двеју:	Двих.	Трих.	Четирих.	Пети.	Петих.	Шести.	Шестих.
При Двеју:	Двих.	Трих.	Четирих.	Пети.	Петих.	Шести.	Шестих.
Во. Две̂ма.	Двим.	Трим.	Четирим.	Пети.	Петим.	Шести.	Шестим.
Со. Две̂ма.	Двими.	Трими.	Четирими.	Петју.	Петими.	Шестју	Шестими.

Се́дем, Седми̑, Седмјꙋ̑. Седемјꙋ̑: Седми́х, и́м, и́ми.

О́сем, Осми̑, Осмјꙋ̑, Осемјꙋ̑: Осми́х, и́м, и́ми.

Де́сет, десети̑. Десетјꙋ̑: Десети́х, и́м, и́ми.

Једенна́десет, Једенна́десети, -а́десетјꙋ: -а́десетих, им, ими.

Или Јенна́десете, Једенна́дести, Једенна́десетјꙋ: -адести́х, естим, ми.

Двана́десет, а́десети, -а́десетјꙋ: -а́десетих, тим, тими.

Дві на́десете, а́дести, а́дестјꙋ: а́дестих, а́дестим, естими.

Два̄де́сет, е́сети, е́сетјꙋ: е́сетих, есетим, е́сетими.

Смотри́цкиь ꙋказꙋјет сице: Чети́рма, Пјата̀, Шестма̀, Осмма̀, Девјатма̀, Десјатма̀. Трема́ сти̑. Али зло: або једи́но. Двоби́чного чи́сла пре́гиби јдꙋт на МА.

Јм: Зо: Кро Једно̀ Сто̂, Ти́сꙋще.	Три̑ Ста̂, Ти́сꙋща.	Дви̑ Сти̑, Ти́сꙋщи.
От Једного̀ Ста̂, Ти́сꙋща.	Три́х Сот, Ти́сꙋщ.	Двијꙋ Стꙋ̑, Ти́сꙋщꙋ.
При Једно̀м Сти̑, Ти́сꙋщи.	Три́х Сти̑, хе̂х, Ти́сꙋщи, хех.	Двијꙋ Стꙋ̑, Ти́сꙋщꙋ.
Ко Једномꙋ̀, Стꙋ̑, Ти́сꙋщꙋ	Три́м Сто̂м, Тисꙋщем.	Дви́ма Сма̂, Ти́сꙋщма.
Со Једни̑м Сто̂м, Ти́сꙋщем	Три́ми Сти̑, Ти́сꙋщми	Дви́ма Стма̂, Ти́сꙋщма

		Смо́три́цкиь сице:
Пе̑т Со̂т, Ти́сꙋщ.		Пѧ̑т Со̂т. Пѧ̑т Ти́сјащ.
От Петѝ Со̂т, Ти́сꙋщ.	Пети́х Со̂т	Пѧтѝ Со̂т. Пѧтѝ Ти́сјащ.
При Петѝ Со̂т, Ти́сꙋщ.	Пети́х Сти̑х.	Пѧтѝ Сте̂х. Пѧтѝ Ти́сјащах.
Ко Пети̏ Со̂т, Ти́сꙋщ.	Пети́м Сто̂м.	Пѧтѝ Сто̂м, Пѧтем Сто̂м. Пѧтѝ и Пѧте́м Тисјащам
Со Петјꙋ̑ Со̂т, Ти́сꙋщ.	Пети́ми Сти̑.	Пѧтма̀ Сти̑. Пѧтма̀ Ти́сјащами.

2. Ни́коби претвара́јꙋт Чи́се́лна скла́дена вь сриди́нах, а не на конч́инах: какоти, Једногона́десет, Једнꙋмꙋна́десет.

Двана́десет, Двѣјꙋна́десет, Двѣма́надесет.

Трина́десет, Трихна́десет, Трима́надесет.

Петнадесет, Петина́десет: Петјꙋна́десет.

Два̄де́сет, Двꙋ̄десет, Двема́десет.

Три̑де́сет, Три́хдесет, Трима́десет.

Пе̑тде́сет, Пети́десет, Петјꙋ̑де́сет: и оста̂лно.

Али па̂к сицево претвара̂нје јест вь пре́м Кме́тко: и по нꙋ́же при нье́м се се́дет нела́дно говоре̂нје. Ка́коти, Ко двиманадесет ꙋченико́ма своьима.

Двоби́чним чи́сло́м се говори̑т, ов вно́гих льꙋде̂х.

Ма́шще реци́ сице; Ко двана́дестим ꙋченико́м своьим.

3. Једе́н Једна̀, но̀ (:Unus:) знамену̀јет число: а Једи̂н, једи̂на, једи̂но, знамену̀јет Самоту̀ и Отлучѐније: (:Unicus, Solus:)

Али вь Гречском језику̀ вногије ричи јмају̀т сугу̀бо, тројгу̀бо, и сметено̀ знаменова̀није: какоти и Мо́нос стоји̂т за Једе́н, и за Једи́н. Ј потому̀ ми̂ (:смотре̂ш Грекову или преводников:) непра́во говори̂м, Једи́ного чловика: вь мисто Једного чловика.

10. Ов Двоьи́чном числу̀.

1. Двоьи́чно число ни́каковијеже кори́сти, ни̂т липоти̂ језику̀ неприбавльајет: него ли́ше чини̂т сметѐније, и вного́ неу̀до̂бје. Гречски писа́тельи ма́ло го у̀жива́ју̀т, оприч ну̀жи (: наипа́че вь пи́сенних склада̂ньих :) и во́лет ре̂ш, Ру̀ка́ми и Нога́ми: (:χερσὶ καὶ ποσὶ:), него Ру̀ка́ма, и Но́гама, (:χεροῖν καὶ ποδοῖν:). Ј Хервачски племени̂ти льу̀ди то́ Двоьи́чно говоре̂није почита́ју̀т за Кметско̀, и за припро́сто. Ј дльа ти̂х причи̂н (:оприч никоьих ми̂ст, гди по ну̀же мора́јет стојат Двоьи́чно число:) ли́пльe је̂ст везди́ говори̂т Вножи̂нним числом. Ка́кот,

Псал: 7. Вь ру̀ку̀ моеју̀. Ли́пльe, Вь ру̀ка́х моьи̂х.

Пс: 23. Не повинеп ру̀ка́ма. Ли́пльe. Не повинен ру̀ками.

Пс: 21. От сосцу̀ ма́тере моеѧ. Ли́пльe, От сосце̂в ма́тере мојеје.

Пс: 54. Кто̂ даст ми кри̂лан, јако го́луби. Лип: Кто̂ ми да̂ст крила, како го́лубу:

Пс: 20. Хоте̂нија у̂стну его̀. Ли́пльe, Хоте̂нија у̂стен јего̀.

А вь ј̂них ми̂стех ли̂по стоьи̂т. Ка́кот,

Пс: 16. Словеса у̂стен твоьи̂х.
Псал: 30. Вь ру̀ка́х вра́жьи̂х.

Псал: 37. Подвижа́тися нога́мь моьим.

Псал: 43. Воздихом ру̂ки.

Псал: 137. Дела ру̂к твоьи̂х.

2. У̂зор: гди̂, и ка́ко се може́т ли̂по премини̂т число́ Двоьи́чно, во Вножи̂нно. Ј гди̂ Двоьи́чно по ну̂же стоьи̂т непреми̂нно.

Јменни̂к. Д: Ова два̂ му̂жа је́ста при́шла, и реко́ста.) Ли́по стоьи̂т.

Д: Ови дви̂ жени̂ јести при́шли, и реко́сти. Ли́по стоьи̂т.

Д: Ови дви̂ ли́ти јести прошли, и промину̂сти. Ли́по стоьи̂т.

Вно: Ови два̂ му̂жи је́су̀т при́шли, и рекоше. Ли́пльe.

Вно: Ови̂ дви̂ жени̂ је́су̀т при́шли, и рекоше. Ли́пльe.

Вно: Ова дви̂ ли́та је́су̀т прошла, и промину̂ше. Ли́пльe.

Зовни̂к. О̂ви̂ два̂ му̂жа, си́мо ходи́та. Си́мо ходи́те. Ли́пльe.

О моьи дви нози, ко господу ходите. Мерзко, и тверло.

О моьи дви ноги, ко господу ходите. Липо.

О моьи дви очи, на господа гледити. Мерзко.

О моьи дви очи, на гда гледите. Липо.

Крозник. Видил сем два мужа. Не пременно. Два мужи: Тверло, без наслидуюуших јних ричь.

Човик јмајет дви руци. Јмајет дви руки.) Липлье.

Јзрекел јест дви слови. Јзрекел дви слова) Липлье.

Јзкерник. От двеју мужу, жену, очију. От двих мужеь, жен, очеь. Липлье.

Придивник. При двеју мужу, жену, дитету.

При двих мужех, женах, дитетех. Липлье.

Противник. Ко двема мужма, женама, дитетма.

Ко двим мужем, женим, дитетом. Липлье.

Орудник. Со двема мужма, женама, дитетми. Липлье.

3. Смотрицкиь въ ниједнеком племениѣ кладет Два: и ниједнска јмена кончит на А: кт, Два Сердца, Два Отрочата

Али право јест трива реш: Две, или Дви Сердци, Дви Отрочети. Невелим во, Два ока, Два уха, Два колена, Два лица, Два ведра, Два ста: него на И: Две, или Дви очи, Дви уши, Дви колени, Дви лици, Дви ведри, Дви сти. Дви лити, Дви јајци, Дви плещи, Дви видри, Дви сели: и остална. Сице говорет Хервата.

Јлити во вножине: Дви ока, Дви уха, Дви лица, Дви колена, Дви ста. А не Два ста, Два колена и остала.

11. Ок кладнју въ весаиде, ричин Пет, Шест, Седем, Осем, Девет, Десет.

1. Греки и Латинци, питајуш во числу, говорет во вножином числу, сице: Колики јесут льуди? Ј отвишују: Толики јесут: Пет јесут, Шест јесут.

Потомуж и Смотрицкиь говорит: Види производних јмен (сут седм.) Мистоименја (суть тринадесять) А нам пак нит обично тако говорит: него ми питајем въ Јединичном числу, и велим: Колико јест льудеь? Ј отвишујем: Толико вих јест: Пет вих јест: Шест вих јест. Ј тако говорещ, подразумивајем рич число: будто да ви кто рекел, Колико число јест льудеь? Отвит: Мало вих јест: Вного вих јест; Вноже вих јест: А по Херватску, и Велико вих јест, Веще вих јест. Будто, Велико число льудеь јест.

2. Јно сице, что велет. *Πόσοι ἄνδρες: Ὀλίγοι ἄνδρες: Πέντε ἄνδρες: Ἕξ ἄνδρες*: Все вь Јменникꙋ: Ми того неможем вь јменникꙋ изрећ, сице: Кꙋлики мꙋжи: Мали мꙋжи: (:сице во се разꙋмијет кꙋликост возраста: а не число:) нит пет мꙋжи Шест мꙋжи: и остало. Него велим: Кꙋлико мꙋжевь: Мало мꙋжевь. Нимајем во ричевь верстних Греческим ричем *πόσοι, ὀλίγοι*, и изь того тих ричевь ꙋлишенја постајет нам замотаније и трꙋдност немала вь говоренјꙋ.

3. Чисална наша јмена, Пет, Шест, тож неверстајꙋт се зь Греческими *Πέντε, Ἕξ*, Ако Греческа јесꙋт Придивна; и содикајꙋтсе со всими племени и прегибми. А наша сꙋт неправилна, и непостојална: овда Овстојна, овда Придивна: и јмајꙋт двоје племе, Женско и Нијединско.

4. Когда сꙋт Овстојна, јдꙋт по Четвертом претворꙋ: и немогꙋт јнако, неже вь Јединичном числꙋ, и со Јзкерником јних јмен, бит содивена. Какот,

Пет мꙋжевь: От пети мꙋжевь: При пети мꙋжевь: Ко пети мꙋжевь: Со петјꙋ мꙋжевь.

Блꙋдно пак јест рећи: При пети мꙋжех: Ко пети мꙋжем: Со петјꙋ мꙋжми. Когда во дви Овстојна јмена вь кꙋпи стојет, једно јмајет стојат во Јзкерникꙋ: а не обидви вь противникꙋ, како хоћем ниже іказат.

5. Во Јменникꙋ, Зовникꙋ, и Кровникꙋ, ова јмена (:со обзором на Кꙋлико число:) јесꙋт Нијединского племена: и сице велим. Пет мꙋжевь јест пришло:

Пет жен јест пришло: Шест лит јест прошло.

На все десет мꙋжевь јест дал једи хлиб.

Все девет лит јест ꙋже проминꙋло.

6. А вь осталних четирих прегибех јесꙋт Женского племена вь Овстојном обличјꙋ: или јесꙋт всих племен, вь Придивном обличјꙋ: или јесꙋт всих племен, вь Придивном обличјꙋ. Какоти,

Јзкерник. От всих пети мꙋжевь, жен, дитет,

От всих петих мꙋжевь, жен, дитет.

От всеје пети мꙋжевь, жен, дитет.

Прид: При всих петих мꙋжех, женах, дитетех.

При всевь пети мꙋжевь, жен, дитет.

А не: при всих пети мꙋжех.

Оꙋпро: Ко всим петим мꙋжем, женам, дитетом.

Ко всевь пети мꙋжевь, жен, дитет.
А не: Ко всим пети мꙋжем.

Орꙋд: Со всими петими мꙋжми, женами, дитетми.

Со всејꙋ петјꙋ мꙋжевь, жен, дитет.

А не: Со всими петјꙋ мꙋжми.

Затоже никоьи и вь первих трих

прѣгибех изрикајут вь женском племену, и велет:

На всѣ десет мужеь јест дал једен хлиб.

Вса девет лит јест проминулаа Али липлье јест говорит вь Нијединском.

7. Обличаь: како вь преводу никових мист постајет неудобје: а никових и никакоже иеможем ладно превесидит.

Omnes nos fuimus quinque.

Вси ми јесмо били пет. Зло, и блудно.

Вси ми јесмо били петју: или петими. Кметско.

Вcих нас јест било пет. Право.

Jllue iuimus nos decem. Тамо смо пошли ми десет Зло.

Тамо смо пошли ми десетју. Кметшщина.

Тамо јест пошло нас десет. Право.
Decem uiri sunt omnes proceri.

Десет мужеь јест всѣ високо. Јлити: Всѣ десет мужеь јест високо. Сице бисмо морали изрещ, по закону јних бесид: какот велим, На всѣ десет мужеь дајет једен хлиб: Всѣ десет мужеь јест пришло. Добро тако зь медольенјем Пришло, и зь јними недольеньми на А. Алити сь придивним Високо, и зь јними придибними: тврдо јест таково изреченје. Затоже реци:

Всѣ десет мужеь јесут високи. Јлити. Вси десет мужеь јесут високи. Обоје превратно говоренје: (:з Јединичним числом Всѣ десет: Вножинно, Јесут). Али дльаради разума сице хощ блудно говорим: јнако во неможем стројно изрещ: дльаради неправилности тих наших чиселних јмен.

РАЗДИЛ И҃.

Јсказанје об правом писму.

I. Об словних јменех: Аз, Бет, Јота, Јхота, Јод, Јер.

1. Блажени Кирил Солунски, хотещ нам Словинцем писмо изобрест: Словинска јмена јест писменим Словом издил. Гласници А, и Б, по нуже, а не властито јесут названи Аз, и Бет. Право во изрикајем, Јаз или Ја, и Јест от Јесем.: а не Аз, нити Бест.

Али пока миста вь нашем језику нит такових ричеь, које би се начинали от чистих гласниц А, или Б (:оприч Сопојениц Ако, Али, Аще:) за то по нуже јесут тим Словом надана та јмена тако обсичена, Аз, Бет: из бичну Јаз, Јест.

2. А Јота у Греков всегда јест гласница: а у нас она нигда гласница: какот, Јме, Јскра, Јстина;

а нигда негласница: кт, Јама, Јаблан, Јагода. Затож ми на сем мисту дали смо јеъ двоје име. Когда јест негласница, зовем ју Јод: а когда јест гласница, зовем ју Јхота: дльаради легльего разумѣнја. А незовем сего слова Јотоју: аво рич Јота јест двојвена: знаменујуща гласницу, и негласницу.

3. А Јер пак (:Ь:) всегда јест негласница: и туж силу јмајет, коју Јод.

2. Об слову Г.

1. Русјани, Лехи, Хервати, и Серви, право и ризво изрикају слово Глагол: равно како Греки Гама. А Билорусјани, и Чехи, јесут изгувили правиь глас: и изрикајут никако сподовно ко Хиру. Пишут Глава, Гора, Град: а чтут, будто Хлава, Хора, Храд. Тим се овлуджајут и никовьи Русјани: и за липо почитајут таково кметско, блудно, и премерзко изриканје.

2. А когда вниху оади въ ковьих јножеичних ричех, ризво изрећи глас слова Г: пишут сицеву чертину Γ: и зовут ју Греческоју Гамоју. Будто, да ви Глагол и Гама, вили два разнити гласи: или да ви въ Словинском језику невило ризвого гласа Гама.

А никовьи још мерже кладут дви слова КГ, за једно Г: КГаза, за Газа.

3. Об Греческом Ф: и об Латинском F. и об удвојеном Г, за НГ.

1. Греческо Ф, и Латинско F, јмајут једнаку силу. Греки пишуи Латинскије ричи, въ мисто F везди кладут Ф: кт, Florus, Felix, Festus Φλῶρος, Φῆλιξ, Φῆστος.

А Латинци въ Греческих ричех (:незнат дльаради чесо) несмијут за Ф. писат F. него пишут Ph: дви чертини, за једну: Φιλόσοφος, Philosophus.

Али то јест никаково превершје, и суjетна војазен. Никто вез причини јест измислил таково правило: и остални писци сут му уверили, вез разсужденја.

Право во, и ко чтенју удовније, трива ви писат Filosofus.

2. Греческиі писци по такомже превершју, пишут ΓΓ, а чтут НГ. Ἄγγελος, Евангелјон; изрикајут, Ангелос, Евангелијон. У ньих во Г, и Н, въ дровном писму не лехко се разознавајут: и гди будет написано НГ, сице νγ: кажетсе вит написано двоје γ, и затож велет, будто јеже дви Гами стојет за НГ.

3. Али то правило нит слушно Буди на узор рич Φάγγω, јавльајусе. Про-

миньено време јест Пефанка. јавила семсе. Ј сице би се јмало писат право, и достојно, со словом Н, Пефанка: а не со словом, Г, Пефагка: пока миста и вь самовь кореничновь речи стоьит Н, а не Г: Фаjγω, не Фаjгω. Алити дльа овшего преверја, и дльа превратного правила трива јест влудно писат Пефагка: и кто би право написал Пефанка, он би поблудил.

То двоје Латинских и Гречких писцев преверје јесмо овди изказали: нато да бисмо ми несмотрили на јних језиков писмо: него лише на својего језика нарав. Ј да бисмо писали Ангел, Евангелје: а не Аггел, Еvαггелје.

4. Об словех Е и э.

1. У Грекок, речи ести, есмен, есте знаменујут тож что у нас Јест, Јесмо, Јесте. Зато Греки и вь наших преводех пишут без Јода: Есм, Еси, Ест: Есмо, Есте. Али сицево писмо јест негодно. Во всем бо нашем језику ниједнаже реч се ненаходит, која би се починала от чистије гласници Е, без Јода. Зарад того Блаженив Кирил нит могел вь нашем језику најт јмена, које би дал себь гласнице Е: и по нюже дал јеь јест јме ЕСТ: хотеш, да бисмо ми чисто изрикали Ест, какот Греки своје Ест ј. Алипак наши льуди немогут природного нарава из себе сверш: но гди се пишет Ест, изрикајут Јест. Ј сице просту гласницу Е ми превратно пријемльем и пишем за цил склад ЈЕ: и влудно опушћајем Јод. Пишем во везди на початкех сице, Его, Ему, Езеро, Елен, Есен: и послиди гласниц, Мое, Малое, Оуета. А изрикајем буд что да би написано било сь Јодом, Јего, Јему, Језеро. Јелен, Јесен: Моје, Малоје, Оујета. Алити како говорим, тако се годит и писат: Чуш сь Јодом.

2. Поколи пак наши писци слово Е тако влудно пишут вь мисто цилого склада ЈЕ: потому јнојезична јмена Елисеь, Елизарј, Емаус, от наших чтительев превратно бивајут изречена, сице: Јелисеь, Јелизарј, Јемаус Зарад того никови Билорусјани јесут издумали ову чертину э: да би стојала за чисту Гречку гласницу Епсјлон, и да бисмо ньеју писали такова туджа јмена: Элисеь, Элизарј, эмаус. Алити то слова э јест безделно. Трива јест гласницу Е везди чисто изговарјат, без јода: Елисеь, а не Јелисеь; а вь наших речех писат Јод: Један, Језеро. Јелен: а не Един, Езеро, Елен

5. Об Словех Ѡ, да О.

1. Ꙋ Греков слова Ѡ, да О, јмајꙋт по всемꙋ једнâк глас: Лише вь поȅтских, илити вь стихôвних мирах, јест меджꙋ ньими ника разница: јеже О кратко, а Ѡ долговато се завлâчит. Али та разница нашемꙋ језикꙋ нит надобна. Хоћ во вь којем Гречском јменꙋ бꙋдет писано О, хоћ Ѡ: Латинци пишꙋт О, а не Ѡ. Також би се годило и нам, нигдиж неписат слова Ѡ: або јест непотрибно: и вь писмꙋ чинит смꙋтньꙋ. Греком оно словет Ѡ великоје, а ꙋ нас ѠТ: и то не гоже: або то слово Ѡ јест долгогласно: а наша ричица ОТ, вь изрокꙋ, и вь стихôвних мирах, јест кратка. Хервати во Дôлгим влâком завлâчет предложки Јз, На, При, и јније: кт, Јзвир, Наход, Привод, а без влâка, и кратким гласом изрикајꙋ От, Воз, и јније: кт, Откꙋп, Отход, Отвод: Возток и ост.

2. Греки вь претваранјꙋ јмен и бичин, вь никоьих становитих кончинах пишꙋт О: тон калон, Липого: а вь никоьих Ѡ: тѡн, калѡн, Липих.

Того гледећ Смотрицкиь велит нам, во прегибех Једоничного числа писат О, да Е малоје: кт, Со једним Братом, Сь Кральем: а во вножине Ѡ, да Е великоје: кт, Ко трим Братѡм, Ко Кральем. Алити и ово правило јест непотрибно и блꙋдно: або ꙋ нас вь такових мистех нит никаковијеж гласꙋ разности: ни простије, ни поȅтскије.

6. Об словех Ѕ, Ѯ, Ѱ, Ѳ, Ф.

1. Негодитсе писма непотрибними словми натикат и сметит: него паче чим јест менье слов, и чим слова простија тим се процињајет липлье бит писмо. Зарад того ми ни во своьих, ни во јнојезичних ричех, нигдиже нимајем писат ових слов, Ѕ, Ѯ, Ѱ. него вь мисто ричь Ѕело, Алеѯеь, Ѱалом, триба јест писат. Зело, Алексеь, Псалом.

2. А гласа слова Ф нит вь нашем језикꙋ: и оно нам нит надобно, разви лише вь тꙋджих ричех: кт, Филип, Флор, Февраль.

А глас слова Ѳ необритајетсе ни вь нашем, ни вь Латинском, ни во всих Европских језикех: и ми и они вси, неможем го право изрећи. Латинци, и вси Европци, вь Гречских и вь Жидовских ричех, вь Ѳ изрикајꙋт Т: какот Ѳеологија, Саваѳ: они чтꙋт (:и во своьих језикех пишꙋт:) Теологија, Саваот. А то зато: або вь никих мистех (:гди се Ѳ сходит сь негласницами:) и сами Греки изрикајꙋт Т: кт, Фѳано, Ахѳос, Димосѳенис: чтꙋт бꙋдто Фтано, Ахтос Димостенис.

3. А Русјани изрикајут ѳ гласом слова Ф: Феодор, будто Феодор. А годило би се паче писат и изрекат Теодор: неже уживат странного нам и дивјего гласа Ф. Али ти једнакож дльаради старого и крипко завзетого обикньенја: неможетсе проминит, нити заверш тоь глас Ф: лише можем, и годитсе заверш слово ѳ: и вь ньего мисто писат Ф Феодор, а не ѳеодор. Сеь бо глас јест властит слову Ф: и непотривно се пишет један глас двими чертинами.

7. Об слову Щ.

1. Русјани слово Щ зовут ШЧА. Пишут Щука, прощенје, нощ: а изговарјајут Шчука, Прошченје, Ношч Серби зовут ШТАЋ: а изрикајут будто Ћ. Гди будет писано Нощ, Пещ, Богдановищ, Кральевищ, Веще, Хощу, Куща: они чтут Ноћь, Пећь, Богдановићь, Кральевићь, Хоћьу, Кућьа.

А гди пред словом Щ, стоит Ш: и ни изрикајут ШТ: Какоте Шщука Шщит, Прощенје, Плашщ: они чтут, Штука, Штит, Проштенје, Плашт. Хервати зовут ЧЬА. Пишут Щетим, Щуд, Нощ, Пещ, Богдановищ, Кральевищ, Воиновищ: а чтут сице, Чьутим (:илити Чјутим:), Чьуд, Ночь, Печь, Богдановичь, Кральевичь, Воиновичь.

2. А јеже пак сему слову Щ право изреченје јест ЧЬА: а не ШЧА, нит ШТА, нит ТЬА: сице се познакајет. Јнако бо моријем изглашат произведенијe ричи от једного слова Т: а јнако које јдут от двиу слов СТ: От ПОТ, право велим Пощусе: а от ПОСТ, Пошщусе. От ПУТ, Напущенје: а от Пустим, напушщенје. От Платим, Питам, Плаща, Пища: а от Густ, Писк, Гушща, Пишщал. Сице от Крестим, Простим, Пустим: велим Крешщеник (:Херватом Кершщеник: за Христјанин:) Прошщеник, Отпушщеница. А от Светим право Свещеник: не Свещенник, нити Свешченик, На початкех, и на кончинах тож: јнди се годит писат Щ: Щуд, Щутим: Нещ, Пещ, Богдановищ, и во всих сицеких Придивкех на ИЩ: Царовищ, Кральевищ, Кнезовищ: а чест како ЧЬ. А јнди писат ШЩ: Шщит, Шщел, Плашщ, Вишщ. Могли бисмо пак ово забавно слово Щ и совсим опустит: и вь ньего мисто писат везди ЧЬ: кт, Чьутим, Пичьа, Ночь: Шчьит, Прошчьенје, Плашчь: Богдановичь.

8. Об слову Х: и об Греческом Осопенју.

1. Слово које се со Сапоју изрикајет, зоветсе, Осопенје. Греки јмајут дво-

јо Осопѣнје. Вѣше, или Черство: и Мѣньше, или Лагодно.

Вѣше осопѣнје у них јест Х: које они изрикајут чѣрство: изпушшајуш сапу крипчије, неже ми.

А мѣньше Осопѣнје јест ова чертина: коју они зовут и Духом осопѣнним; и изрикајут лагоднije: подобно кь нашему Х, и кь Латинскому Н.

2. Лехи наслидујуш Греков, или паче Нимцев, завели сут вь писму напрасно то двоје осопѣнје. І пишут Словинскије ричи будто черствиьим осопѣнјем. сице, Chwala, Chod, Chytrost: Хвала, Ход, Хитрост. А никоје јнојезичније ричи пишут будто Лагоднијьим осопѣнјем сице, Hétman, Herb, Haidúk. А вь изроку нит разности: или јест непотривна, и осталним Словинцем непознана.

3. Русјани во, и Серви, и Хервати, јмајут једино осопѣнје Хир: и ово изрикајут сриднјьим лагодним гласом. и потому ми во своих и вь тудјих ричех, везди право можем писат Х: какот, Хетман, Хајдук, Хиспанин. І гди Греки кладут своје мѣньше осопѣнје, кт̃ ὕμνος: ὕπατος, ἱλαρὸς: ми можем писат своје Х: Химен, Хипатј, Хиларј: или без њего, Јмен, Јпатј, Јларј.

4. Мѣньего осопѣнја знаме у Греков нигдиже нимајет миста, неже на початку таковиx ричѣв, које се починајут от гласниц. І затоже удумали сут сицеко правило: Да над всакоју ричју, која се начинајет от гласници (:и на којев нит осопѣнего знаменја:) пишут ово супротивно Неосопѣнно знаме, кт̃. Адам, Амин, Аллилуја. А сила того знаменја нит јно, неже да разумијем, јеже тамо нит осопѣнја. Али то пак јест ненадовно правило: и Неосопѣнно то знаме згола јест непотривно и бездѣлно (:І что би оно у нас могло знаменоват, никтож не знајет:). Аво гди нит написано осопѣнје: тамо и без јного знаменја можем знат, јеже нит триби изреш осопно. А наши преводники над всими началними гласницами (: о јеш над негласницеју Јодом:) везди пишут, ту бездѣлну чертину: кт̃: Јако, Јаже, Јаков.

9. Ов чертинах Ь, да Ъ.

1. Греки, како во својем језику, над всакоју началноју гласницеју пишут или Осопѣнје: или Неосопѣнја непол̃езно знаме: також и вь нашем језику, при всаков Конечнов негласнице пишут или Ошумлѣнје Ь; или Неошумлѣнја знаме Ъ: кт̃, Краль, Конь, Орелъ, Законъ, Братъ, Градъ.

2. Слово (Ь) из тонкије негласници чинит шумну. А јор (Ъ) ничесож јного не знаменујет: неже да разумијем, јеж тамо нит Јера (Ь) илити ошумлѣнја. І затож, гд јест шумно изречѣнје, тамо јест по

тривно писат Јер ь: кт, Краль, Конь. А гди нит шумногo изрока: тамо нит триви никаковаж знаменија. Ј то приписовање Јора на концих, завдајет вь писму вного непотривније забави. Напиши Орел, и Закон: и будет изречење тож, что во Орелъ, Законъ.

3. Право уживање чертини Јора јест: да се пишет Ъ тамо, гди ви јмала стојат која гласница, и та будет опушћена: какот, ВЪ купи, КЪ вам, СЪ вами: за Во купи, Ко вам, Со вами.

10. Ов удвојених Негласницах.

1. Во всем Словинском језику неврітајетсе ни једина кореннична рич, гди ви вила која гласница удвојена, јлити усуговльена. Лише по прилученју, вь производних никових прегивех или ричех, чинитсе нигда удвојење. Какот от Јстинен, Подльинен, Неотминен: творите Јстинна рич, Јстинно слово, Подльинна справа, Подльинно дело, Неотминно, Неотминност. Сице по срипе стикајутсе дви слови НН на једно место.

Тож се дијет и вь складених ричех. Какот, Беззаконје, Оввити, Подданец, Оттворити

А ричица, Адда, јест скрашена из трих, А, то, да: и знаменујет, Јно, то.

2. Криво адда пишут преводники. Благословеннив, Всел еннаја, Соверш енно. Свеш енник, и јна такова. Або от медольеньи, Мучен, Учен, Свешчен, јдут јмена Мученик,Ученик, Свешеник. За что пак пишут криво Свешенник, а не пишут Мученник, Ученник: причана јест ово, або Мученник, Ученик јесут давни Словинскије ричи, још за поганства вь народу овикньени: и зато вих Греки нисут могли превратит. А Свешеник јест рич свижа, и уже за нашего Христјанства от преводников измишльена: и дльа того превратио написана.

3. Вь никових мистех овритајетсе на почетку једна негласница дважди поставльена. Кт, Ссатил. Ссилка, Ссора, Ссудити, Ввести, Жжеш, жжет, Сожженје. Али Херввати нигдиже тако не говорет: него паче, Сасати или Сосати, Сосилка, Сосора, Сосудити, Вовести, Жгеш, Жгет, Сожеженје, Созути, а не но Лешску Ззути.

11. Ов тврдом Сошестју негласниц на почетках, и јнди.

1. Слова Л, М, Н, Р, стојеш на почетку, нельубет за совоју негласниц. Претвердо во, и неизговорно, и неисправно се пишет, Лстив, Мститисе, Нрав, и остално. Такова сице поправи:

Лòв, Лва̀: Лова̀. Лѐв, Лва̀: Лѣва̀. Лѐгок, Лгота̀. Легота̀. Лѐд, Лдꙋ̀: Лѐда. Лѐн, Лнꙋ̀: Лѐна. Лѐст, Лстѝв, Лстѝти: Лестѝв, Лѐстен, Лестѝти, Прелестѝти. Нѐ Лзјá: нѝт Леза̀, нѝт ми Лѐзно. За Лгꙋ̀. Лжѐш, Лжа̀, Лжѝв: рецѝ, Ложꙋ̀, и Логꙋ̀, Ложѐш, Ложѐт, Ложѐм, Ложѐте, Ложꙋ̀т, и Логꙋ̀т. Лôж, Лóжи: Лóжен, Лóжна: Ложльѝв, и Ложѝв. А Лчѐм, Лчꙋ̀, Лкâнје, нѝсꙋт Словѝнскије рѝчи. За Лчꙋ̀, рецѝ Лáчен сем, Лáкнем, Лáкотен сем, Глâд терпльꙋ̀, страдáјꙋ. За Лкâнје, рецѝ Лакота̀, Глâд.

Нрâв, Нравѝти: рецѝ Нарáв, Наравѝти. Рот, рта̀: Рота̀, Врта̀.

2. Слово М терпѝт зá собојꙋ Л, Н, Р: а нѐ ȷних негласнѝц. Ꙗ́кот, Млâд, Млѝнец, Млѝко: Мнꙋ̀, Мнѣ̀ (:Мнóг, Мнóго јест Грѐччина: прáво Внóг, Внóго:), Мрꙋ̀, Мрâк, Мрáвец или Мрабꙋ̀нец.

А јна поправи сице: Мгла̀: Мегла̀. Мдлѣ̀јꙋ; Медлѣ̀јꙋ. Мжáти, Мжâнје, Мгнѐм: Мижáти, Мижâнје, Мѐгнем. Мчꙋ̀, Мчáти, Мкнꙋ̀: Мичѝм, Мичáти, Примичѝм, Примичáти, Мѐкнем, Примѐкнем, Примекнꙋ̀ти. Мзда̀: Мезда̀. Мска̀: Мѐзг, Мезга̀. Мѐст, Мстѝтисе, Мстислáв: Местѝтисе, Местислáв. Мôх, Мхꙋ̀: Мêх, Мêха, Мешѝти, Замешѝти. Мщѐнеск: Менищѐнеск.

3. Слóво Р на почâткех, и во всáком мѝстꙋ (:гдиколи за ньѝм взплôх јдет који негласнѝца) чинѝт необстôјно, и по језѝчних отмѝнах разнѝто изоикâнје. Нѝкогда изрикáјем без гласнѝц: и Чѐхи најпáче сице говорêт, и пѝшꙋт. Ꙗ́кот,

Рвꙋ̀, рвâнје, порвàл. Рдѐр, рдрѝна, рдêщ.

Рж, ржѐн, ржѝшще. Ржа, ржáв, заржáвѣл.

Ржѝм, ржáти, ржâнје. Ржóв. Рмâн. Рнáти, зарнáл.

Рт, ртѝщ. Рчѝм, рчâти, рчâнје, зарчáл.

Брôв, Брдо, Брз, Врба, Врв, Грд, Грло, Грмје, Дрва

Крв, Смрт, Србин, Трнје, Трст, Хрбѐт, Хрвâт, Хрт, Срце.

4. А нѝкоьи, нáјпáче Сѐрби, пѝшꙋт А. Ꙗ́кот,

Арвѐм, Арвâнје, Поарвàл. Ардар, ардрѝна, ардêщ.

Арж, аржѐн, аржѝжще, Аржа, или Арја, арјáв.

Аржѝм, аржáти, аржâнје. Аржѐв. Армâн. Арнáти, Заарнáл.

Арт, артѝщ. Арчѝм, арчâнје. Барв, бáрдо, бâрз: Барба, вâрв: Гâрд, гáрло, гâрмје: Дарва̀, Кâрв, Смáрт, Сáрбин, Тâрнје, Тàрс, Тâрст, Харбàт, Харвâт, Хáрт, Сáрдце.

5. А нѝкоьи, најпáче Хервâти, пѝшꙋт Е. Ꙗ́кот,

Ервѐм, ервâнје, поервáл. Ердер, ердрѝна, ердêщ.

Ерж, ержѐн, ержѝшще. Ержа, или Ерја, ерјáв, заерјáвил.

Вржи̂т, ржа́ти, ржа̂нје: Врже́в. Врма̂н. Гна́ти, загна́л.

Врт. ерта́ш, Врчи̂м, врча̂нје. Бе̂рв, бе́рдо, бе̂рз. Бе̄рба, ве̂рв. Ге̂рд, ге́рло, ге̂рмје.

Дерва̀, Ке̂рв, Сме́рт, Се́рбин, Те̂рнје, Те̏рс, те̂рсје, че̂рст, Хербат или Херве̏т, Херва̂т, Хе́рт, Се́рдце. Ти́же Херва̄ти́ ја̂нда изрика́јȣт, зь гласни́цеју А: кт̄ Ба́рдо. Дарва̀, Та̂рнје, и оста̂лна: ја̂нда́ без гласни́ци: кт̄, Бр́до, Дрва̀, Тр̂нје: и все́ добро́ спада́јет.

6. Рȣ́сјани кладȣ̂т Е, или О, или изрика́јȣт без гласни́ци. Кт̄, Рвȣ̏, рва̂нје, порва́л. Рде́р, рде̂ш.

Рô ж, ржѝ, ржа̀н, ржи́шще. Ржа̀, ржа́в, заржа́вел.

Ржȣ̏, ржа́ти, ржа̂нје. Ржо́в. Рма̂н. Ро̏т.

Бо̂рв, бо́рдо, бо̂рз. Верба̀, Ве̂рв. Го̂рд, Го́рло, Го̂рмје. Дорва̀ (:зло́ Дрова̀:), Ко̂рв (:зло́ кро̂к:), Сме́рт, Се́рбин, То̏рс, То̂рсје, То̂рст, То̂рстје (:зло́ Тро́ст, Тро̂стје:), Херве̏т (:зло̀ Хребе̏т:), Хорва̂т, Хо́рт.

7. Ле́хи то́ж разни́то изрика́јȣт си́це: Дрва̀, Гр́мот, Трсти́на, Ба́рдо, ба̂рзо, га́рло, пока́рм, Харва̂т. Кре̂в, ре̂ж, Се́рвин. Смје́рт, тје̄рн, вјерба, пје́рси.

8. Вь си́цевом возмете́ном ӣзро́кȣ, никоје кньи́ги пи̂шȣт Јор: и то́ не́ без сподо̂бја: да би чȣ́ш всакомȣ́ ȣдо́бно би̂ло изре́ш, ка́ко са̂м хо́щет, воздлье властно́сти своје́го́ домови̂нного̄ ӣзро́ка. Ка́кот,

Бъ̂рв, бъ́рдо, бърз: Бъзова, въ̂рв, Гъ̂рд, гърло, гъ̂рмје: Дъзова̀, Къ̂рв, Смърт, Съ́рбин, Тъ̏рс, Тъ̏рст, Хъ̏рве̏т, Хърва̂т, Хъ́рт, Съ́рдце.

Си́цеж би мо́гли и на поча̄ткȣ пӣсат: Ървȣ̏, ърва̂нје. ърде̂ш, ърдрӣна: ърж, ърже̏н: ържа, ржа́в: ържа̂нје; ърма̂н; ърт, ърта̀; ърти́ш.

А́ли си́цева пӣсма ми̂ нехва̂лим. Ли́пльє јест пӣса́т зь гласни́цами: Тве̂рд, Же̂рвев, Ме́ртов, и ост.

9. Пско́в: Псте̏р, Пстрота̀, Пстрȣ́га: Тшщета̀, Тшщȣ́се, Тшща̂нје: Попра́в: Песко́в, Пе́стер, пестра̀, пестрота̀, Пестрȣ́га: Тешщета̀, тешщȣ́се, Тешща̂нје, от Тешщ̀. А Шще́та (:за ȣ̄бил:) јест Корени́чно. За Дщи̂, до́щере: Херва̄ти́ веле̂т Щи̂, и Кщи̂, Кщере̂: дльа ле́глього изрече̂нја. А Дщере̂ јест неизгово̂рно.

Псалом 14, Мзда̀. 16, Лсти́в. 33, Лсти̏. Же́зл. 17, Во́пль. 19, Спа́сл ест. 30, Ме́ртв. 31, Мьскь. 147, Мглȣ́, Дхне̏т.) Реци́, Мезда́, Лести́в, Ле́сти, Же́зель, Во̂пель, Спа́сел јест, Ме́ртов, Ме̏зг, Мегл́ȣ, Да́хнет, или До́кнет.

10. Вь Латинском јези́кȣ нигдиж се не обрита́јет, а вь Гре́ческом ли́ше вь три́х или вь чети́рих ми́стех: а вь на́шем гȣ̂сто се обрита́јет, С, пред Л, М, Н, Р: си́це, СЛ, СМ, СН, СР: Сла́ва, Сме́рт, Снаха́. Срида. Си́цево сошѐстје слов јест шȣме̄ще́, и неȣго́дно: и о́во најпа́че кази̂т јези́кȣ липо́тȣ и прије̂мност. За̂тож облѝчаь: јеже грȣ̂бо и

Кметско изриканје, јест, на кончинах писат ОЛ, ОМ, ОН, ОР, ОТВ, ОТР, ВР, ДМ, и ннје сицеви претверди и неизговорни склади. Непиши адда: Кресл, Весл, Повисм, Пасм, Писм, Кросн, Царств, Оестр: Јеем, Нѣсм, Осм, Оедм, Пѣсн, Добр, Остр. Него сице: Весел, Кресел, Повисем, Пасем, Писем, Кросен, Царстов, Оестер: Јесем, Нисем, Осем, Оедем, Пѣсен, Довер, Остер.

11. Вь никовних ричех, послиди склада ОЛ, кь ред јдет негласница. Какот, Болгарин, Болха, Волга, Волк, Волна, Долг, Долгош, Долг, Должник, Жолна, Жолт, Жолч, Молнья, Ползим, Ползок, Полно, Полт, Олза, Отолп, Чолн или Чолон.

Оицева Хервати двојако изрикајȣт. Тако чȣш, како смо обдиж написали: или сице, да вь мисто ОЛ, денȣт ȣ: кт, Бȣгарин, Бȣха, Вȣга, Вȣк, Вȣна, Дȣг, Дȣгош, Дȣг, Дȣжник, Жȣна, Жȣт, Жȣч, Мȣнья, Пȣзим, Пȣзок, Пȣно, Пȣт, Оȣза, Отȣп, Чȣн, Чȣнар.

А Лехи разнито превращајȣт. Болгарин, Блоха, Вилк, Велна, Длȣг, Длȣгош, Пелнинь, Плеть, Олеза, Олȣп.

Рȣсјани везди право изрикајȣт на ОЛ. Лише что смотрещ Лешских сказних ричев Плеть, и Олеза: велет Плоть, Олеза: за Полт, Олза Ов Плот, јест Оплетенје: а ова Полт јест месо. Оиза јдет из очев: а Олез јест зело растȣще.

12. Послиди слова Ш нимајет миста никаковаж јна негласница, оприч јединого Щ (:или по Оервскȣ Т:). Какот, Щит, Огнище, Пищал. Потомȣж всије они ричи, вь којих послиди Ш, јдет која јна негласница, познавајȣтсе бит тȣджи. Какот, Швагер, Шкода, Шлах, Шлахта, Шлапа, Шлем, Шлик, Шмат, Шнȣра, Шпага, Шпица, Шрȣва, Шпин, Шпинајȣ, Штȣка, и јније, јесȣт Нимечскије ричи. Школа, Шпитал, Латинскије; и јније.

Оказно адда се велит: Шкло, Шкланица, Швистати, Ни Шкни, Шти, Штани Реци, Отекло, Отекленица, Овистати, Овистав, Нискни, Щи, Отани, оть Отан: жкоже и вь рȣбаче јест Отаи.

13. Послиди слов Л, М, Н, нимајȣт миста ова слова Б, Г, Д, П, К, Т, О. Јз тих бо се составльајȣт ови склади: алб, алг, алд, алп, алк, алт, алс: амб, анг, анд, амп, ант, анс, и со јними гласницами, елб, јлб, олб: енд, јнд, онд: и остално. Вь нашем језикȣ сицевих складов нит, вь кореничних ричех. Ј тим се чинит знано: гди сȣт такови склади, ричи они бит тȣджи Какот, Амбра, Ангел, Андрев Ансир, Ландам, Брȣнда, Пелда, и остална такова. Оприч Бренкам, Бренцало, или Брекам, Брецало: Пентам, Пентав.

Јли сꙋт ри́чи зло ꙋтворени́: кꙋ̑, А̑мба̑р, за Хранба̑: Јли кме́тскије и него́дни: кꙋ̑ Тꙋ̑ндра, за Бла́то. Ли́ше послиди склáда ОЛ обрита́јꙋтсе ви́ше споме̑ньеније негласни́ци: кꙋ̑, олб, олг, олд: олп, олк, олт: Сто́лп, Во̑лк, По́лт. Како смо ма́ло пе́рвлье изка̄за́ли.

12. Об Гре́ческом сло́вꙋ

Ѵпсило́нꙋ.

1. Ѵпсјло́н ꙋ Гре́ков јма́јет пе̑т ра̑зни́х гласо̑в.

Пе̑рво. Вь дри̑вних вике̑х Ѵпсјло́н јест јма́ло гла́с сри̑дньи меджꙋ Ꙋ, да И: дне́с Вꙋ̑гро́м и Фра̑нком оби́чен: а на́м и са́мим Гре́ком вь сада́шньеври̑ме́ незна̑н.

Вто̑ро. Ѵпсјло́н стоьи̑т за половинꙋ сло́ва Ꙋ. Пи̑шꙋт во дви̑ чертини, сице ОѴ: а чтꙋ̑т за једнꙋ̑ поостꙋ̑ гласни́цꙋ Ꙋ. Оѵрано̑с, чтꙋ̑т Ꙋрано̑с.

Тре̑тје. Вь скла́дех АѴ, ЄѴ, Ѵпсјло́н стоьи̑т за В. А̑ѵгꙋ̑стос, Єѵаггелјон: чтꙋ̑т, А̑вгꙋ̑стос, Єванге́лијон.

Четве̑рто. Вь скла́дꙋ АѴТ, Ѵ стоьи̑т за Ф. Пи̑шꙋт А̑ѵто̑с: а чтꙋ̑т А̑фто̑с.

Пе̑то. Ѵпсјло́н стоьи̑т за Јхотꙋ, и́лити за Итꙋ. Гре́ки во вь сада́шнье вриме́ једна̄ко́ изрика́јꙋт ова три̑ сло́ва, Ј, И, Ѵ. Кѵ́рје, чтꙋ̑т бꙋ́дто Ки́рје, и́ли Ки́рие. А дри̑ви различен јест би́л и̑зрок.

2. А на́ши пи̑сци никоьи Ѵпсило́н зовꙋ̑т ЈК, а никоьи ꙊК: а пи̑шꙋт је вь ми́сто Ꙋ. Ка́кот, Бѵдѵ, Мѵ́ка, вь го́дѵ; за Бꙋ́дꙋ, Мꙋ́ка, вь го́дꙋ. Ј то́ се мо́жет терпи̑т.

3. А что Гре́ков изоважа́јꙋщ пи̑шꙋт, А̑ѵгꙋст, Єѵаггѐлје, Єѵдокија: Оѵста, Оѵши, Оѵчи́ти: то́ јест ꙋ на́с изгола́ несте́рпно. Ј годи̑тсе пи̑сат А̑вгꙋст, Єванге̑лје, Євдокија: Ꙋ̑ста, Ꙋ̑ши, Ꙋчи́ти. А̑ко во пи̑шꙋщ А̑ѵгꙋст; веле̑т изре́щ А̑вгꙋст: јното пи̑шꙋщ Оѵчи́ти, три́ба би изре́щ Овчи́ти, О̑вста, О̑вши: блꙋ́дно чꙋ̑ш и необстојално.

13. Об изрика̄нјꙋ тꙋ̑джих ричѐв.

1. Гре́ки во своје́м језикꙋ нима́јꙋт обих седми́ сло́в: Б, Ж, Џ, Ч, Ш, Щ, Ь, или Јо́да: и за̑тоже когда пи̑шꙋт Жидо̑вскије, и Лати̑нскије, и Нашије ри̑чи, ме́зко је каже̑т. А то́ по нꙋ̑же чине̑т: або нима́јꙋт потри̑бних сло̑в. Вь то́мже и пра́во чине̑т: јеже смотре̑т, да бихꙋ својего́ паче, неже тꙋ̑джих језиков ци̑лост совльꙋ̑дали: и нехоте̑т странними гласми̑ својего́ језика сметит.

2. А на́ши пак пи̑сци́ совси̑м несподо́бно чине̑т, вь то́м јеже такова Гре-

ческого сказного писма во всем насандујут: и тим мерзко казет Жидовскије и Латинскије ричи: које би инако могли право, и кь нашеь бесиде годно изрикат.

3. Жидовскије ричи пишут сице: Авраам, Вавилон, Варнава, Варфоломеь, Варух, Велзевул, Голгофа, Єлизавет, Саваоф, Гавриил, Фавор, Фовија.

Что би правније изрећи: Аврахам, Бавилон, Барнаба, Бартоломеь, Барух, Белзебук, Голгота, Єлизавет, Сабаот, Габриьил, Табор, Тобија

4. Латинскије ричи казет сице. Венедикт, Винкентиј, Вонифакиј, Вивијанна, Декемвриј, Кекилија, Кесар, Кварт. Силвестер, Терентиј, Тертије, Уалентин, Фавијан, Февруарiј.

Что би писат. Бенидик, Виценциј или паче Виценец, Бонифациј, Бибијана, Декабер, Цецилија, Цар, Кварт, Силвестер, Тирциј, Валентин, Фабјан, Фебоар.

5. Гречскије ричи право пишут со словом Ѳ: али криво изрикајут на Ф, Анафема, Афини, Феодор, Феофил, Фиви: Фиофан, Олефир. Ини народи пишут: Анатема, Атини, Теодор, Теофил, Тиви, Тиофан, Олевтио. Алити на сем мисту обштениь народниь закон јест трива држат за правило.

6. Ншије ричи казет разнито, по обзору а не сказно изглашање и писмо нашего језика, које Греки чинет: како хощем ниже повидат.

7. Слова Ђ, Ѳ, Ф, јмајут никаков пишщен, и паче дитинскиь, неже мужскиь глас. А слова Б, Т, П, јмајут ризов и мужскому говорењу пристојен глас. Зато Латинци, когда пишут Гречску рич Βάρβαρος, нехотет писат Варварус, него ризво Бáрбарус: и сицеж вь иних таковиих ричех.

Также сут чинили и дривниьи Словинци. Або и до днеска, от тудажиих ричеь Βομβάκιον, Σάβανον, Русјани велет Бумага, Субота, а не Вумага, Сувона. А Хервати велет, Тудор, Темель, из Θεόδωρος, Θεμέλιος.

8. Слово Ф јесут наши прежньи преобращали на ХВ, на П, и на Т, Каков, Хвалинско море: за Фалинско. Осип: за Іосиф. Пратер: за Фратер. Купим, Уповање: от Нимечских ричев, Кофен, Хофен. Пилосоп: за Философ. Степан: за Стефан. І у Лехов, Творјанска врата: за Флорјанска врата.

РАЗДИЛ ІВ.

ОБ ГЛАСНИЦЕ ЈХОТА

И ОБ НЕГЛАСНИЦЕ ІОД.

(Об Јоду, и об Јхоте гледи листа 127.)

1. Во всем нашем писму, највеща смут-

ньа, и незгóдје, и недоȣмје се чинит во обих двих гласех: Јхóта, и Јóд. Вь нáшем во језикȣ гȣшще се обритáјет глас ЈÓД: неже вь Жидовском и вь Латинском, и вь којемнибȣди јном. Ј приходит вь никоьих неȣдобних складех: вь какових се нелȣчáјет вь јних језикех. Ј сь тогó тéжко постáјет вь писмȣ разлȣчанје тога гласа Јóд, от Јхóти. Грéки преводники, обзирáја се на својегó: а Билорȣсјани на Лéшского писмá нарáв: мéрзко казет нáше писмо: најпаче на сéм мистȣ. Јли во прáво говорет, а неладно пишȣт: илити и изрикáјȣт криво Словинскије ричи.

2. Смȣтньа најпаче се чинит вь тóм: јеже необстојално пишем. Једен глас пишем вножими чертинами: а једнȣ чертинȣ изрикáјем вножими гласми. Глас Јóд изражáјем четирими слóвми: І, И, V, Ь: Јáма, Мой, Одvсеv, кóнь. А всáкомȣ из тих слов надикáјем двојáкȣ силȣ. Чиним је бит гласницами: (Кт: Јвàн, Илѝ, Стáхvе, Мáлых:) и не гласницами: кáкот Јáма, Мой, Одvсеv, кòнь. Сице во Смотрицкиь пищет.

3. Алипак гóдно би било: да бисмо всáкиь једен глас, једним слóвом писали, а не двими: и всáко једнó слóво бисмо једним гласом изрикáли, а не двими. Ј по томȣ, да би чертина Ј всегдá била Јхóтојȣ, или гласницејȣ. А за негласницȣ Јóд, да бисмо везди и неотминно писáли Ь: кт, Ьáма, Мòь, Одјсеь, Стахјь. Óво би бил најкрáщи спосóб: и овим би се скончáло всé сего мистa неȣдобје. Али једнáкож неможем ȣхвалит сегó спосóба: зато јеж би нам писмó постáло нестројно, и водльиво: дльаради прегȣстогó писанја слóва Ь. Слóво во Ј јест простије, и кь писанјȣ лéгльe: и зато морáјем јего везди ȣживáт, гди јест возмóжно: а Ь писат лише вь такових мистех, гди немóжет Јóд гóже стојáт: какò хóщем вь диль изјавит.

2. Об Гласницах.

4. Вь нáшем језикȣ, јест једино пет гласниц: А, Є, И, О, ȣ: а ȣ Грéков ьих јест óсем: А, Є, И, Ј, О, V, Ѡ, ȣ, или ОV. Овȣ ȣ они зовȣт Двојгласницејȣ: тим јеже вь писмȣ јест складéна из двих, из О, V. Али нáм онá јест простá гласница; або јмáјет прост глас: Кáкоти Латинска гласница U.

2. Ови три чертини, И, Ј, V, (:когда сȣт гласници:) садá ȣ Грéков јмáјȣт једнак глас: а дрики вь нескаженóм језикȣ јмáли сȣт разнит глас.

Јхóта всегдá се јест изговарáло једнакó, какò и днес ȣ Грéков, и ȣ нáс.

Ита јмáше глас сридньи межд Є да Ј: нáм необичен. Ј затож Латинци вь Грéческих ричех, вь ми-

сто И, пишȣт Ѳ: кт҃, Зилос, Еримота: Zelus, Eremus: и Греки вь Латинских, вь мисто долгогласнаго Ѳ, пишȣт И: кт҃, Seuerus, Felix: Севирос, Филјѯ.

3. И ȣ Греков всегда јест гласница: и всегда Долгогласна: и вь двојгласницах негȣбит својего гласа, како гȣбит Јхота во АЈ, ѲЈ. Ј потомȣ криво чинет они, кои Ита обращајȣт вь негласницȣ: сице (:вь надписанојȣ чертојȣ:) мой, за мој.

4. Вь нашем писмȣ Ита јест во всем једнакосилно со Јхотојȣ. Пиши Извити, или Јзвјтј: и бȣдет једнако изреченје. Могли бисмо совсим заверщ Ита: и везди писат Јхота: какот ȣдобније вь писмȣ, и менье забавно. Али вед незамищем Ита: и ȣживајем со лише дльаради красоти писма. На початкех ричем годнијсе кажет Јхота: а на сриде, и на концех Ита: кт҃, Јзвити, Јзлити. А кто би везди писал Јхота: или везди Ита: и он неби криво писал.

3. Об мистех, гди се пишет Ь и гди Јод.

1. Гдиколи Ь стоит при којеь негласнице, всегда јȣ ошȣмльајет: исливајетсе сь нејȣ вь једен глас: и сочитајетсе вь једен склад. Какот, Мо, льен. Го, ньен: не Мол, ьен, Гон, ьен.

А Јод несливајетсе зь негласницами вь једен глас: него се изрикајет отразно: и веще крат пристоит кь послидȣјȣщемȣ складȣ. Какот, Лад, ЈА, Бит, ЈѲ: не, Ла, ДЈА, Би, ТЈѲ. Аливим нигда припадајет и вь једен склад. Какот, Тја, за проч. Тје, ден: Дја, дја, и једва гди инди веще.

2. Затож гди јест слито изреченје, пишетсе Ь.

Се јест при началних, и при Конечних негласницах. Какот, Льȣбов, Льȣди, Льȣльам: Краль, Спаситель, Пријатель, Родитель. Ньего, Ньеје, Ньемȣ: Ньих, Ньим, Ньива, Кньига: Степень, Сȣжень, Господень. Ј вь прегибех, кои от такових кончин јдȣт: кт҃, Кральа, Кральем, Кральев, Кральи, Кральȣ: Коньа, Коньем, Коньи, Коньȣ.

Ј вь Терпилних медольених тож јест слито изреченје: и тонки негласници преминьајȣтсе вь шȣмни: кт҃. Возим, Вожен: Пекȣ, Печен: Носим, Ношен: Платим, Плащен. Потомȣж и слова Л, Н, преминьаль вь шȣмна, ЛЬ, НЬ: и пиши Льен, Ньен: а не Лен, Нен. Какот, Валим, Дилим, Селим: Развальен, Раздильен, Насельен. Гоним, Храним, Оскверним: Гоньен, Храньен. Оскверньен.

Ј гди придет З, или С, вь мистȣ зь дрȣгојȣ негласницејȣ: обид-

би се ошȣмљајȣт. Какот Блазним, Казним, Празним: Ооблажньен, Окажньен, Јзпражньен. Косним; Тисним, Пльȣснем: Закошньен, Отишньен, Пльȣшньен.

Али писци того несмотрат: него и вь слитом изрокȣ пишȣт Јод. Какот, Љȣбов, Љȣди, Кралја. Кралјȣ, Конја, Конјȣ. Јно то тими могло би се терпит. Али ово јест нестерпно Каженје: јеже (:Лехов смотрещ:) при шȣмном изрокȣ, без ошȣмльенја (:се јест, без Јера, и без Јода:) пишȣт овије склади ЛѲ, ЛИ, НѲ. НИ: вь мисто Лье, Льи, Нье, Ньи. Какот, Кралем, Кралев, Крали: Родителем, Родители: Конем, Кони: Отепенем, Отепени; Него, Неје, Немȣ: Них, Ним, Нива, Книга. Развален, Раздѣлен, Насeлен: Моленје, Гоненје, Плѣненје, Благоволенје, Јзциленје. За Мольенје, Гоньенје, Плѣньенје, Благовольенје, Јзцѣльенје: Кральем, Кралье, Кральи, и остално.

3. А гди пак јест не слито, но отразно изреченје: пишетсе ЈОД. Какот, Дȣкје, Дрикје, Орȣдје, Обличје, Јелашје, Овощје. Отанје, Опанје, Тлѣнје. Битје, Житје, Дертје, Окорвјȣ, Ложјȣ, Корвјȣ. Щщелјȣ, Бранјȣ, Казенјȣ. Омертјȣ, Милостјȣ, Честјȣ, Нощјȣ, Мощјȣ.

А вь никоьих мистех јест надобно писат Ь, и Јод, вь кȣпи. Какот, от Оинь, Чернь, Дань, Хмель, и от јних ошȣмльених, пиши Оиньјȣ, Черньјȣ, Даньјȣ, Похмельје: Мель, Мельјȣ.

4. На концих посл иди гласниц пишетсе Ь. Какот, Коаь, Всеь, Змиь, Моь, Чȣь, Поспѣь.

Греческа јмена јдȣща ȣ ньих на ЈОО, ми можем писат на ИЬ, и на ѲЬ. Антониь, Василиь, Григориь: Алексиь: Антонеь, Василеь, Григореь. Алексеь. Јлити, дльа згаджанја зь Греческим писмом, на ЈЬ. Антонјь, Василјь, Григорјь, Алексјь.

А уна початкех пишетсе Јод: Кт. Јама, Јелен, Јȣтро.

Ј вь сридине, пред гласницејȣ. Кт. Ладја, Звирје, Билје.

Ј посл иди гласници: Кт. Дајте, Отојте, Чȣјте. Лише посл иди Јхоти или Ити јдет всегда Ь. Какот, Пиьте, Биьте, Змиьски, Асиьски, Софјьски, Софиьски.

5. Во всем нашем језикȣ нигдиже нестојет дви гласници вь ред: даби меджȣ ньими небило Јода. Какот Дајем, Дајȣт. Моја, Моје: и остално.

Оорич Окладених ричеь: Твердоȣст, Наȣк, Приобрести, Поискати, и јних сицевих. Ј оприч Оербских Медольеньи на О: Писао, Цлео, Видно, Превоо, Чȣо.

Ј оприч јнојезичних: Јоаким. Јоаб, и јних.

6. Затоже меджȣ двими гласницами вézди јест триба писат Јод: сице,

Ája. Свѣ́тaja.	Áje. Дájeт.	Ájꙋ. Дajꙋ̂т.	Ájo.
Вja. Верéja.	Вje. Всеjѐ.	Вjꙋ. Всеjꙋ̂.	Вjo. Ѡ̓ Дорофéjo.
Иja. Змиja.	Иje. Бијeт.	Иjꙋ. Бијꙋт.	Иjo. Ѡ̂ Змиjo.
Оja. Мојà.	Оje. Мојѐ.	Оjꙋ. Мојꙋ̀.	Оjo.
Ꙋja Бꙋja.	Ꙋje. Чꙋ̀jeт.	Ꙋjꙋ. Чꙋ̀jꙋт.	Ꙋjo.
Ѣja. Дѣ́jâнje.	Ѣje. Вѣ̀jeт.	Ѣjꙋ. Вѣ̀jꙋт.	Ѣjo.

7. Лишe гди послѣдꙋ́ющa гласни́цa бꙋ́дeт И, тамo jecт трйба пи́сат Ꙉ: Ка́кот, АꙈИ, Кра́ꙉи, На Кра́ꙉих.
ВꙈИ, Фарисе́ꙉин, Фарисе́ꙉи. От Дорофе́ꙉи, Вереꙉѝ.
ИꙈИ, От Мари́ꙉи, Мела̂ниꙉи, Ага̂фиꙉи: Зми́ꙉи: Jли́ꙉи.
ОꙈИ, Моꙉѝ, Моꙉи̂х, Моꙉи̂м, Троꙉи̂ца, Троꙉи, Тро̂ꙉих.
ꙊꙈИ, Тꙋ́ꙉица, Тꙋ́ꙉина, Бꙋ́ꙉица, Шꙋ́ꙉица,
ѢꙈИ, ОТ Вѣ́ꙉи. J на поча̂ткꙋ ꙈИ: Ꙉи́д, Ꙉидѐнje, Ꙉи́ствa, Ꙉи́ствина. За̂тоже блꙋ̂дно пи́шꙋт, ко́ꙉи (:Гре́ков смотрѣ̂щ:) меджꙋ дви́ми гласни́цами опꙋща́jꙋт Jод и Jер. Ка́кот, Бива́ет, Да̂ет: Всеем, Фарисе́ем: Бие́т, Крие́т: Мојѐ, Моего̀: Чꙋ̀еш, Свѣта̀. Кра́ина, Миха́ила, Фарисе̂и, Jли́ин, Дании́лов, Свои́х, Бꙋ́ица. Андре́а, Мојсе́а, Онисо́а: и оста̂лно.

Пи̂ши пра́во: Андре́ја, Мојсе́ја, Онисо́ја, Михаꙉи́ла, Даниꙉи́лов, Кра́ꙉина: и оста̂лно.

4. Ка́ко Гре́ки немо́гꙋт изрѣ́щ JО́ДА ј́лити Ꙉера. J ка́ко даꙉа того́ казѐт нашꙋ̀ бꙋсидꙋ̀.

1. Гре́ки во все́м своје́м језикꙋ̀ нима́јꙋт негласни́ци Јо́да. J Гре́ческо сло́во Јо́та везди́ јест гласни́ца: и ј́ме о̂во Јо́, та, они́ изрика́јꙋт со Jхо́тојꙋ, на три скла́ди, J, ѡ́, та.

2. Даꙉа того́ Гре́ки, когда̀ пи̂шꙋт или изговарја́јꙋт ј̂них језиков ри̂чи (:вь коꙉи́х јест Јо́д:), кри́во и ска̂зно еј изрика́јꙋт. Везди́ Јо́д премиꙉа́јꙋт во Jхо́тꙋ

Ка́коти:

Ми̂ изрика́јем на̂ два скла́да:	А Гре́ки на̂ три скла́ди:
Гре́ческије ри̂чи, Јо̂та. Ја́спид. Ја́сон	Јѡ́та. Јаспи́с. Ја́сон.
Жидо̂вс: ри̂чи Ја́ков. Јона̀. Јоси́ф	Јако́в. Јѡнас. Јѡси́ф.
Лати̂н: ри̂чи. Јанва̂р. Јꙋ́ниј. Јꙋлиј.	Јанꙋ̀, а́рјос. Јꙋ̂нјос.
Своје́ ри̂чи. Ја́ма. Ја́влан. Ја́лен.	Ја́ма. Ја́влан. Ја́лен.

Також на сриде ричех везди. Какот въ мисто Ладја, Здравје, Смерт, јꙋ, Плот,јꙋ, Скорв,јꙋ, Жит, је, Чтен, је: они изрикајꙋт на три склади: и дльаради раздильенја, пишꙋт по верхꙋ дви пики: сице, Ла-дї а, Здравї е, Смертїꙋ, Пло-тїꙋ, Житїе, Чтенїе.

3. А наши писци процињајꙋт таковꙋ сказꙋ за ѿзор права говоренја: и не лихо дви пики пишꙋт, но и слово Јхотꙋ привавльајꙋт: и пишꙋт Ла-дїа, Здравїѧ, Смертїю, Плотїю, Житїѧ. Се јест, Ѩ, Ю, за А, Ꙋ.

А на початкꙋ привавльајꙋт И: сице, Иꙗков, Июда, За, Јаков, Јꙋда.

5. Об Везаних складех.

1. Везаних складов јест пет, Ѩ, Ѥ, Ꙗ, Ю, Ѭ. Кт҃, ꙗма, ѥзеро, ꙗденјѥ юрдан, ѭтро. Греки сꙋт ꙋдꙋмали тије склади зарад својеје потриви, да вихꙋ могли право изрикат Јод: и не преминьат го во Јхотꙋ. Али нам ти склади нисꙋт надобни: но паче смꙋтни и забавни. Ми во и без везанја једнакож изрикајем Јод за Јод: Јама, Језеро, виденје: а не Ј, а, ма.

2. Пачеже ми и Јхотꙋ обрашћајем въ Јод: и тꙋджије тројскладније ричи изрикајем на два склада. Какот, Марја: Јндја: Асја: Јлја, вꙋдто Јꙋрја, Ладја, Класја, Билја. Ј ако хоћем право изрећи: нит нам доста написат дви пики: Марїа, Јлїа: него јест трива привазит Јод: сице, Марјја, Јндјја, Асјја, Јлјја. Јли паче (:дльа стројнијего писма:) Марија, Јндија, Асија, Јлија.

3. Об склад Ѭ јест составльен из Ј, да Ꙋ: превернꙋвши. Али дльаради неꙋдовја, завержено јест Ѭ из обичаја: а въ мисто ньего пишꙋт Ю. А то зато (:како правит Смотрицкиъ:) јеже въ нашем језикꙋ непотривен јест склад Ј О: и потомꙋ (:велит он): без смꙋтньи можем писат Ю, за Јꙋ.

Али та причина необстајет: и потривен јест склад Ј О, во својем властитом гласꙋ: дльа наших ричех; Кт҃, Још, Јор, о Ладјо, о Бијо, Змијо, Ꙋдијо, Јо, Јохи, Јокати. Ј дльа тꙋджих: Кт҃ Јоав, Јоаким, Јоатан, Јов, Јоил, Јона, Јордан, Јосафат, Јосве, Јосија, Јосиф.

Об складꙋ Ꙗ, гледи ниже.

6. Об Двојгласницах Ѧ, Ѣ.

1. Ѧ јест составльено из Ї, А, или из Є, А.

Трива јест совльꙋдат разлꙋченје меджꙋ Ѧ, да ЈА.

Аво гдиколи Русјани пишут Ѧ: Свѧт, Пѧт, Десѧт: тамо Хервати, и Серби изрикајут вуд да би било просто Е: Свет, Пет, Девет. Сициеж и Русјани говорет во простоь бесиде, оприч писма.

А гди се по достојну пишет І А; тамо сви једнако и згодно говорет: Јарост, Мајати, и остална.

2. Серби льубет двојгласницу Ѣ: и нигдиж јеје неопуштајут. А двогласници Ѧ незнадут.

А Хервати неуживајут ни јединие: и вь мисто Ѣ, изрикајут И, или Е. Тѣло, Сѣно, Вѣра: велет Тило, Сено, Вера.

3. Блудно јест писат двојгласници на початкех. Кт, Ѩко, Ѩблан, Ѣздити, Ѣлен. Право пиши: Јако, Јаблан, Јездити, Јелен.

7. Об складу Ы.

1. Овди хошем на краше изпречест, что смо више на шире повидали. Слово Ь јест нато уставльено: да бисмо тамо писали ь, гди неможет гоже стојат Јод.

Перво таково мисто јест на кончинах, при негласницах. Какот, Краль, Конь. Овди во неможет стојат Јод: аво би се чтало за Јхоту.

Второ место: на кончинах послиди гласницу. Кт, Кра ь, Сеь, Змиь, Моь, Чуь, Антоніь.

Третје: гди се која негласница ошумльајет: и чинитсе слито изреченје. Кт, Льубов, Ньива: Кральа, Коньа.

Четверто: гди послиди Ь јдет Јхота или Ита: на початку. Какот, Ыства, ыствина; ьиства.

Јли на сриде, послиди гласницу. Кт, Краына, Моым, Троыца, Шуыца, Краьина, Моьим.

Јли послиди негласницу. Кт, Божы, Треты. Божьи.

2. Дльаради сего четвертого миста јест умишльен склад Ы. Али ми волим писат ЬИ: Једно зато, јеже сице писмо постајет стројније: Друго зато, јеже сут Билорусјани складу Ы правиь јего глас премининли: и везди јест изгубльен. Зарад того ми, да бисмо смутньи ко чтенју овминули: пишем, Ьиства: Краьина, Троьица: Божьи, Третьи.

3. Пето мисто Јеру јест: вь сриде посли Јхоти, или Ити. Какот, Софјьскиь, Асјьскиь, Антијохјьскиь. Јли паче Софиьскиь, Асиьскиь, Антијохиьскиь. Геометриьниь, Посиьниь хлиб: Змиьскиь.

4. Обличаь. Гди јест изреченје отразно, а не слито: тамо приписујем дви пики. Какот, Рибьи, Воловьи, Медвидьи, Кнежьи, Вражьи, вь Бильи, вь Вермьи, вь Кореньи, вь Трупьи, во Звирьи, вь Власьи, вь Храстьи, вь Платьи, вь житьи. Чловичьи, Мишьи, вь Овошьи.

5. Можем пак и опуштат ти дви пики: ако гди и слито изреченје бу-

дет гоже. Какот, вь Терньи, вь Кореньи, тих Јманьи, тих Настојаньи.

Јли ако гди и без пик можем познат изреченје бит отразно. Какот посли Б, Ж, П: Рибьи, Вражьи, вь Трȣпьи.

А посли слов Л, Н, Д, Т, Ч, негодитсе опбȣщат пик при отразном изрокȣ.

8. Како сȣт Билорȣсјани измини́ли правин глас склада Ы.

1. Билорȣсјани пишȣт склад Ы, вь место простије гласници И: јлити вь место Лешского Ypsilona: али вь том криво чинет. Јаковим слово, Ь, гди стоит при којеь негласни (:најпаче при Л, да Н:) всегда јȣ одебельајет, и из тонкије чинит шȣмнȣ. Какот, Кралья, кральȣ. Коньа, коньȣ: и остално.

А они поглиди слов Л, Н, и јних, пишȣт Ь: а чинет тонко изреченје. Кт, Белый, Малый, Раный, Поганый. Ј сице шȣмније склади ЛЫ, НЫ, пишȣт вь место тонких: гди би писат Белинь, Малинь, Ранинь, Поганинь. А тонкије склади ЛИ, НИ пишȣт вь место шȣмних. Какот Крали, Кони: гди би писат, Кральи, Коньи.

2. Дрȣгинь доказ. Ако вь Словинском језикȣ јест једино пет гласниц (:а, е, и, о, ȣ:): а не веще. Лише Лехи јмајȣт никоје себи (:или паче Нимцем и Литовцем:) властитије: а всим осталним Словинцем страннније гласи. Какот, јесȣт ą, ę, Mąką, Będe: које изрикајȣт никако чȣдно, бȣдто, Монкон, Бенден: вь место Мȣкојȣ, Бȣдȣ. Потомȣж јесȣт ȣмислили и шестȣ гласницȣ у (:ипсилон:): која јестли ньим полезна они знадȣт. А ми ово знадем: јеже нам она јест странна и ненадобна.

Херватѝ бо, и Серби, и Болгари, и Чехи јеје незнадȣт. Ј Рȣсјани хотјаж (:Билорȣсцев гледешȣ:) пишȣт Ы, вь место простије никоје и шестије гласници: али вим изреченје везди једнако чинет, какот да би писано било И. Напиши бо хытрост, јлити хитрост: во изрокȣ небȣдет разности, нит смȣтньи. Ј ако јест која разност: она јест премала, и безделна, јлити затвјана: а не властита, нит надобна језикȣ. Ако јеје остални Словинци незнадȣт: и кто јеје неврижет, никаковијеж смȣтньи вь писмȣ сь того не находит: и потомȣ такова разност нит достојна смотренја. Зарад того ми велим: јеже ново, лишно, смȣтно, и блȣдно јест то шестије гласници заведенје. Ј отсели сȣмньајемсе: јеже такова завода нит везде вь старих Рȣских кньигах: какот го нит ȣ јних Словинцев: коьи пишȣт Хитрост, а не Хытрост.

3. Чȣдо пак јест, како Билорȣсци настојно Лехов тражет: и гдиколи Лехи пишȣт своје ypsilon, тамо они Ы: и

ріе

гди Лехи своје мало ј, тамо они Ѵ. Какот овди по узору:

Długi, drogi, nagi.	Долгий, Драгий, Нагий.
Wiełki, visoki, głęboki.	Великий, Високий, Глубокий.
Biały, goły, mali.	Бѣлый, Голый, Малый.
Siłny, Sławny, Czarny.	Силный, Славный, Чорный.
Bystry, Chytry, łysy.	Быстрый, Хытрый, Лысый.

Алипак таково разлучанје нам нит ни надобно, ни полезно: но во всих тих мистех можем ми годно и право писат Ѵ. Какот во узору.

По Лешку.		По Билоруску.		По Словинску.	
Bi.	By.	Би.	БЫ.		БИ.
Biè.	Byč.	Бить.	Быть.	Бит.	Бит.
Bił.	Był.	Биль.	Быль.	Бил.	Бил.
Bisior.	Bystry.	Бисерь.	Быстрый.	Бисер.	Бистер.
Wi.	Wy.	ВИ.	ВЫ.		ВИ.
Wicher.	Wychod.	Вихер.	Выход.	Вихер.	Виход.
Łowi.	Głowy.	Локи.	Главы.	Лови.	Глави.
Siwi.	Siwych.	Ти Сиви.	Сивых.	Сиви.	Сивих.
Gi.	Gi.		ГИ.		Ги.
Ci Drogi.	Ten Drogi.	Ти Драги.	Тоь Драгиь.	Драги.	Драгиь.
Dzi.	Dy.	ДИ.	ДЫ.		ДИ.
Dżiwnie.	Dym.	Дивнѣ.	Дымь.	Дивно.	Дим.
Grodzi.	Dudy.	Гради.	Дуды.	Гради.	Дуди.
Młodżi.	Młodym.	Млади.	Младым.	Млади.	Младим.
Zi.	Zy.	ЗИ.	ЗЫ.		ЗИ.
Zima.	Zyskač.	Зима.	Зыскать.	Зима.	Зискат.
Mrozi.	Ryzy.	Мрази.	Рызы.	Мрази.	Ризи.
Ki.	Ki.		КИ.		КИ.
Ci wisoki.	Ten wisoki.	Ти високи.	Тоь Високиь.	Високи.	Високиь.

Łi.	Ły.	ЛИ.	ЛЫ.	ЛИ.	
Licho.	Lyko.	Ли́хо.	Лы́ко.	Ли́хо.	Ли́ко.
Łicić.	Połykać.	Личи́ть.	Полыка́ть.	Лӣчи́т	Полыка́т.
Lisica.	Łysy.	Лиси́ца.	Лы́сый.	Лиси́ца.	Ли́с.
Mi.	My.	МИ.	МЫ.	МИ.	
Mimo.	Myto.	Ми̂мо.	Мы́то.	Ми̂мо.	Ми́то.
Miłosc.	Mydło.	Ми́лост.	Мы́ло.	Ми́лост.	Ми́ло.
Mir.	Mysł.	Ми̂р.	Мысл.	Ми̂р.	Ми́сел.
Pi.	Py.	ПИ.	ПЫ.	ПИ.	
Pisać.	Piskać.	Писа́ть.	Пыска́ть	Пӣсат.	Пӣскат.
Pić.	Pytać.	Пи́ть.	Пыта́ть.	Пи́т.	Пӣтат.
Chłopi.	Kropy.	Хла́пи.	Крȣ̂пы.	Хла́пи.	Крȣ̂пи.
Rzi.	Ry.	РИ.	РЫ.	РИ.	
Wiatrzi.	Wiary.	Вѣтри.	Вѣры.	Вѣтри.	Вѣри.
Dobrzi.	Dobrych.	Добрѝ.	Добры̀хъ.	Добрѝ.	Добри́х.
Starzi.	Starych.	Ста́ри.	Ста́рыхъ.	Ста́ри.	Ста́рих.
Si.	Sy.	СИ.	СЫ.	СИ.	
Siła.	Syłać.	Си́ла.	Сыла́ть.	Си́ла.	Сӣла́т.
Sito.	Sytosc.	Си́то.	Сы́тость.	Си́то.	Си́тост.
Gęsi.	Kosy.	Гȣ̂си.	Ко́сы.	Гȣ̂си.	Ко́си.
Ci	Ty.	ТИ.	ТЫ.	ТИ.	
Ciskać.	Tykać.	Тиска́ть.	Тыка́ть.	Тиска́т.	Тӣкат.
Cicho.	Tyić.	Ти́хо	Ты́ю.	Ти́хо.	Ти́јȣ.
Cisowy.	Tysiąc.	Тисо́вый.	Ты́сяща.	Ти́сов.	Ти́сȣще.

Досели́ изказа̂нје ов Пра́вом пӣсмȣ. А ов влака̂х хощем на ј̂ном ми́стȣ изказат.

РАЗДИЛ ЈГ.

Ов разних Отминах језика.

Уже смо досели на разних мистех изказали: а овди хощем на једном мисту изпречест: вь чем се разнет Словинского језика отмини: најпаче Руска, Херватска, и Сербска.

1. Чим се разнит Руска отмина от Херватскије, и от Сербскије.

1. Третјего претвора Језкерник јединичнињ: и Јменник, Зовник, да Вкрознник, вножинни: по Руску јдут на И. Какот, От Глави, От Владики. Овије Глави, Ови Владики. О Глави, О Владики, Кроз Глави,

А по Херватску, и по Сербску, јдут на Е. Какот, От Главе, От Владике. Ове Главе, Ови Владике: и остално.

Во оком, и во јних никоьих мистех, негодитсе писательу слидит Херватского окончанја (:будущ оно далеко отминно от Руского доброго:) но уживат јест Руского обичного окончанја: акоп евудет сказно.

2. А Придивник, и Противник, по Руску, на Ѣ, или на Е: При главѣ, При владикѣ: При главе, При владике. Ко главѣ, Ко владикѣ: Ко главе, Ко владике. По Хрку, и по Сркѹ, на И: При глави, При владики: Ко глави, Ко владики.

3. Крозник вножинниь, первого и второго претвора: Руски на И: Кроз Кнези, Кроз Крални. Херватски и Сербски на Е: Кроз Кнезе, Кроз Крале.

4. Во придивних јменех, Језкерник јединичниь: и Јменникже и Зовник вножинни, женского: а Крозник мужского, и женского племена, по Руску на ИЈЕ, или на И. Какот, Дльа великије щети, Дльа велики щети. Три великије щети, Три велики щети. Кроз великије гради, Кроз велики гради. Кроз великије нужи, Кроз велики нужи.

По Хер: и по Серб: все на Е. Какот, Зарад велике щете. Три велике щете. Кроз велике граде. Кроз велике щете, или нудже.

5. Вь никоьих јменех перв. и втор. претвора, гди по Руску вь конечном складу стоьит Е, или О (:какот, Ветер Отец, Огонь, Лакот:) тамо Хервати, и Серби изрикајут А: Витар, Отац, Огань, Лакат.

6. Придивник Јединичниь всих претворов изоикајут Русјани во власти, тих јего окончаньих. Какот, При Кнезѣ, При кральѣ, При лици. Јзрикајутже, когда возхотет, и Противник вь мисто придка. Какот, При кнезу, При Кральу, При Лицу.

А Херватѝ и Сѐрви въ Јединице неѹживајѹт Придѝвника: но̀ всегда̀ Противника.

А вможинѐ ѹживајѹт всегда̀ Придѝвника, со пристојещими къ нѥмѹ предложки. Како̀т При Кнезѣх, По градѣх. По вода̀х. А неѹживајѹт Противника: Како̀ Рѹсјани съ предложком ПО говорет сице, По̀ градом, По водам: и По градѣх, По вода̀х

7. Кои Јзкерни̇ки по Рѹскѹ јдѹт на ЄЂ они̇ по Херватскѹ, и по Сѐрвскѹ, јдѹт на ИЂ. Како̀т, Лъѹдѣь, Мѹжѣь, Ричѣь. Лъѹдиь, Мѹжиь, Ричиь.

8. Придѝвник вножѝнинь Овстојних јмѐн по Рѹскѹ јдет на ѢХ, и на ЄХ. По Сѐрвскѹ на ѢХ. А по Херватскѹ на ИХ. Како̀т, При бра̀тѣх, кра̀лѣх, ричѣх, литѣх, лицѣх. При бра̀тех, кра̀лех, ричѣх, литех. лицех. При бра̀тих, кра̀лих, ричих, литих, лицих.

Лихо трѐтїи претво̀р и̇дет на АХ: како̀т, при рибах, главах.

Блѹдно пак и премѐрзко Лѐхи и Билорѹсјани вса̀ ова̀ творет на АХ: кт̃, при бра̀тах, кралах, речах, лѣтах, лицах.

9. Придѝвна Јзредна јмена, по Рѹскѹ јдѹт на ИЂ, АЈА, ОЈЄ, или ЄЈЄ. Како̀т, Ма̂лиь, Ма̂лаја, Ма̂лоје: Ни̂щиь, Ни̂щаја, Ни̂щеје. Јли по о̂бщем и̃зрокѹ на ОЂ: кт̃, Ма̂лоь, Ни̂щоь чловѝк: или па̀че ни̂щеь..

А по Херв: и по Серв: јдѹт на И, А, О, или Є. како̀т, Ма̂ли, ма̂ла, ма̂ло, Ни̂щи, Ни̂ща, Ни̂ще. Во вножи̇не, Ма̂лни, Ни̂щни: Херватски̇ и Сѐрвски, Ма̂ли, Ни̂щи.

10. Въ Ричи̇нах јест сицева разни̇ца.

Рѹски.	Херватски̇.
Јма̀јѹ, Ведѹ̀, Во̀джѹ.	Јмам, Ведѐм, Во̀дим.
Јма̀јеш, Ведѐш, Во̀диш.	Јмаш, Ведѐш, Во̀диш.
Јма̀јет, Ведѐт, Во̀дит.	Јма, Ведѐ, Во̀ди.
Јма̀јем, Ведѐм, Во̀дим.	Јмамо, Ведемо̀, Во̀димо.
Јма̀јете, Ведетѐ, Во̀дите.	Јмате, Ведетѐ, Во̀дите.
Јма̀јѹт, Ведѹ̀т, Во̀дѧт, ет.	Јмајѹ, Ведѹ̀, Во̀де.
Јма̀хом, Ведо̀хом, Води̇хом.	Јмасмо, Ведо̀смо, Водисмо.
	Јма̀хмо, Ведо̀хмо, Води̇хмо.
Јма̀ша, Ведо̀ша. Води̇ша	Јма̀хѹ, Ведо̀хѹ, Води̇хѹ.
	Јма̀ше, Ведо̀ше, Води̇ше.

Јмâхом, Ведûхом, Воджâхом.	Јмâхомо, Ведûхомо, Воджâхомо.
Јмáја, Веда̂, Вода̂.	Јмáје, Вêде, Вôде Јмáјеш, Ведȣ̂ш, Вóдеш
Јâ дâм, Јâ рекȣ̀, Јâ стȣпльȣ̀.	Јâ щȣ дáт, Јâ щȣ рéш, Јâ щȣ стȣ̄пит.

11. Вторих осôв окончâнје на ШИ (:Јмáјеши, Ведéши, Вéдиши:) нит Рȣ́ско, ни Херватско, нú Сéрвско: нó вь предâвних викêх јест вúло вь никоь стране́ во ȣживâнјȣ. А садá јест необúчно, и мéрзко слúшит. Ј морáјем је почитáт вь стāрије, необúчније, и заве́рженије рûчи.

12. Вь тóјже отвúкньених ричêь верстé јест кончúна придûвних јмêн на АГО (:Велúкаго, добраго :). Прáвије се велûт по Рȣ́скȣ, на ОГО: и по Херватскȣ на ОГА: Велúкого, Велúкога.

13. Херва̄тú неговорêт Мȣ̂жеск, Жêнск, Всјак: нó всегдá на И: кáкот Мȣжскû пóл, всáкиь чловѝк.

2. Чûм се разнûт Херватска отмúна от Сéрвскије: а згаджáјетсе зь Рȣ́скојȣ.

1. Всáко медольêнје, и јме мȣжскôго плéмена: кóје Рȣ́сјаном и Херва̄том јдет на Л; Сéрвом јдет на О. Кáкот, Писáо, Привéо, Ходúо. Провóо, Ȣчȣ́о: Вáо, Пéпео, Вóо. За Пӣсал, Привéл, Ходúл, Превóл, Ȣчȣ́л: Вâл, Пéпел, Вол.

2. Рȣ́сјани, и Херва̄тú изрикáјȣт Вножûнније Јзкерники, како смо изкāзáли во ȣ̄зóрех. А Сéрви всúје Јзкерники (:оприч четвêртого пре̄твóра:) творéт на А. Кáкот, Тúх врáта, Тúх крāлья, Тúх отāца: Тúх Рūба, Тúх овāца: Тúх ајēта, Тúх лūца. За Тúх врáтов, крâльев, отêц, рûв, овêц, лѣ̂т, лûц.

3. Рȣ́сјани, и Херва̄тú, ако возхотêт, мóгȣт Јменнûк дúват вь Зовнūка мúсто. Кáкот. Ô Јвáн, Ô Мúлош, Ô сестрà. Ј сúце во всúх пре̄творех. А Сéрви, и Лéхи, гдикóли Зовнûк мóжет вúт отмúнен или разнúт от Јменнūкá, всегдá ьи творêт разнит: Кáкот, Ô Јвáне, Ô Мúлошȣ, Ô сêстро.

4. Рȣ́сјани и Херва̄тú, вь претварâнјȣ јмêн јдȣщих на Г, К, Х, льȣ̂бет неотмûнно изрикáт та слóва. Кáкот, Дрȣ̂ги, тежāки, Влáхи. Дра̄гúх, Велúких, Плáхих. А Сéрви рáди изрикáјȣт сь преминьêнјем на З, Ц, С. Кáкот, Дрȣ̂зи, тежāци, Влáси, Дра̊зѣх, велúцѣх, плáсѣх

5. Во вножûнних пре̄гúвех Придúвних јмêн, Сéрви вь кончúнах кладȣ̂т Ѣ

Ка́кот, Тѣх, тѣм, тѣми: Добрѣх, Добрѣм, Добрѣми, Велицѣх, Велицѣм, Велицѣми. Рꙋ́сјани пак, и Хервати льꙋбет ризво изрчење, и кладꙋт простꙋ гласницꙋ. Ка́кот, Тих, Тим, Тими: Добрих, Добрим, Добрими: Великих, Великим, Великими.

6. Во јних пак многих мистех Рꙋсјани вь книжном писмꙋ кладꙋт Двојгласници Ѧ, и Ѣ. Какот, Кнѧзь, Пѧт, Свѧт: Тѣло. Лѣто, Вѣра, Стрѣла.

А вь общем изрокꙋ кладꙋт простије гласници. Кнез, Тело, Вера, Стрела: и ост:

Сєрби пак незнадꙋт двојгласнѧци, Ѧ: а двојгласницꙋ Ѣ льꙋбет: и изрикајꙋт јꙋ долгим и разлꙋченим гласом: бꙋд дави били дви цили гласници: и велет, Тиело, Лието, Виера, Стриела, Сиено: гди бꙋдет писано Тѣло, Лѣто, Вѣра, Стрѣла, Сѣно.

А Хервати ни јединије Двојгласници неꙋживајꙋт нигдиже: него льꙋбет ризво и отгласно изриканје: се јест, или чисто И, или чисто Е. Какот, Кнез, Пет, Свет: Тило, Лито, Стрила, Вера, Сено.

J по сеь причине чинитсе Херватска Отмина липльа от осталних: равно какот и вь Греческих отминах Атичанска отмина процинььајетсе бит липльа от осталних четирих отмин (от Јонскије, Јеолскије, Дорскије, и Општије.) тим јеже нельꙋбит многих двојгласниц, или гласниц, редом стојещих: него паче льꙋбит скращено и ризво изриканје. Какот, гди јни велет Фјлеѡ, Фјлееје: Атичани краще велет, и простије, Фјлѡ, Фјлис: льꙋблꙋ, льꙋбиш

3. Об Билорꙋском, и об Лешском отмине.

Вь чемколи се Билорꙋска бесида разнит от јних отмин: нимајетсе оно зват отмина: него паче Лешскије отмини изражанје или по простꙋ Сказа. Лешска во отмина тако јест от Нимечского, и от јних језиков смꙋщена: да јꙋже мало Словинского језика подобје вь себи задержајет.

1. Билорꙋсини мерзко изрикајꙋт слово Г, бꙋдто Х: Какот, Бох, Ход, за мисто Бог, Год.
2. Онијже смꙋтно и блꙋдно пишꙋт склад Ы, вь мисто гласници И: Какот, Малы, за мисто Мали. J тонкије склади пишꙋт, ЛИ, НИ, ЛЕ, НЕ: гди би писат шꙋмно, ЛЬИ, НЬИ, ЛЬЕ, НЬЕ: Какот, Кралем, Конем, Крали, Кони, вь мисто Кральем, Коньем, Кральи, Коньи.
3. Онијже творет Прирички по Лешскꙋ на Ѣ: и пишꙋт, Добрѣ, Злѣ, Крепцѣ, Легцѣ, Конечнѣ: за Добро, Зло, Крепко, Лехко, Конечно.

Псал. 44: Отрѣлы твоја озоштрени силнѣ, реци, Отрѣлы твоје изострени сілно. Псал. 32 Добрѣ поите, реци, Добро појте.

4. Смотрицкиь велит. От јмен седмого претвора, Придивник не властито јдет на ЕМ, ЕЬ, ЕМ: какот, во Оватем, сватеь, сватем: а право јдет на ОМ, ОЬ, ОМ, и ѢМ, ѢЬ, ѢМ: кт, во стом, стоь, стом, во сватѣм, сватѣь, сватѣм.

А ми велим: јеже и кончина ѢМ, ѢЬ, ѢМ, јест Лехом властита: а вь Словинскоь весиде негожа.

А ов вножинних прегибех и сам Смотрицкиь таможе взплох право велит: невластити бит кончини ѢХ, ѢМ, ѢМИ: Какот, от Оватѣх, ко Оватѣм со Оватѣми: а право бит на ИХ, ИМ, ИМИ: от Оватих, ко Оватим, со Оватими. Или паче, от Оветих, ко Оветим, со Оветими.

Лешшина јест во псалму 6: Ов Осмѣь, и вь 50: По велицеь. реци, Ов Осмоь, По великоь.

5. Лехом и Билорусјаном обичен, а вь Словинскоь ричи сказен и негоден јест Јзкерник на У. Псалом 64: Дому твоего, реци, Дома твојего.

Сего году, До третјего часу, От огньу, От волу. изна року. Реци, сего года, До третјего часа, От огньа, От вола, Јзнарока.

6. Лешшина јест, Перву вножинну особу творит на МИ. Какот, Вєми, Јмами. Реци, Јесмо, Јмајем.

Псалом 43: Јзповѣмы сѧ. реци, Јзповимо се: или вь Заповидалном начину, Јзповидим се.

7. Лешшина же: БИМ, БИ ВСИ, за Бих, Би. Псалом 50: Даль выми уво, реци, Дал бих зависто. Псалом 54: Потерпѣль выми. реци, Потерпил бих.

Лехи велет: Учинил бис: а из того Билорусјани, Учинил би еси. Реци право, Ти би учинил.

8. Лехи сказно изрикају ИЗНА, за ИНА: Славизна, Старизна, Трутизна. Псал 39: Вь главизнѣ книжнѣ. р: Вь началѣ книжном. Славина, Старина, Тровило. Сировина, не Сировизна.

9. Лехи вь мисто СКИ, во вножине пишут СЦИ: Вшистци, Земци, Польсци. Того смотреш Билорусјани пишут СТИ: Царје земстии, Сынове человѣчестии. Али таков изрок јест нам туджь, и сказен. Реци, Цари земски, или паче Земельски: Сини чловически.

10. Лехи изрикају Заповидалник со обсичењем, и со ошумленјем: кт, Приджь, Сједжь, Всип, Слиш: за Приди, Седи, Всипльи, Слиши.

Јз того вь псалму 44: Слиши дши, и вижд. реци, Слиши дши, и види. А во псалму. Непредаждь

звѣрем душ.) реци, не предав звѣром душ.

11. Лехи мерзко ошумльают рѣчи Жидовские и Латинские, идуши на тонко Л: и велѣт Саѵль, Аниваль: что ви рѣш Саѵл, Анивал. Из того Билорусяни пишут Израиль, Аниваль.

Псалом 13: спасѣние Израильево.) реци, Спасѣние Израилово.

12. Потомуж Лехи, и них смотрѣш Билорусяни, ошумльают на концу всака женского племена имена, идуща на ОСТ, и на инии негласници: и внога мужска: и в ричинах третие особи, идущие на Т. Какот,

Милость, Жалость, Драгость: Пядь, Мазь, Соль, Мисль, Басня, Казнь, Яблань, Тварь, Весь, Память, и ина. Реци, Милост, Драгост: Пѣд, Маз, Сол, Мисел, Басен, Казен, Яблан, Твар, Вес, Памет: и остална. Велѣтже: День, Камень, Корень, Тиедень, Груденъ, Сѣчень, Травень, Пламень, Ремень, и ника ина сицева. Реци, Дѣн, Камен, Корен, Тиеден, Груден, Сѣчен, Травен, Пламен, Ремен. А в никоих мужских ладно стоит ошумлѣние: кт, Пѣдень, Сежень, Суженъ: коих гледи в Ричолу.

Велѣтже премѣозко: Имать Ведѣть, Водить: Имуть, Ведуть, Водять: Всть, Суть. И в неокончаном начину: Имѣть, Вѣсть, Водить, Ходить: и сице во всих ричинах.

Право реци, без ошумлѣния: Имает, Имают, Иест, Сут: Имат, Вест, Водит.

13. Лехи во всаков своей ричи внежескладнов, острим влаком изрикают, илити завлачет пред последнии склад. По томуж и Билорусяни во вногих ричех негодно кладут влак на предпоследньем складу: Какот, Изощрени, Блаженнь, Окаяннь, Дѣеш, Дѣет, Твориш, Творит: и ина. Реци право: Изострени, Блажени, Окаяни, Дѣеш, Дѣет, Твориш, Творит.

Ов том Лешском сказном илити превратном заклачѣнию, пишет Кнапский, под ричию Nateżanie sylab.

14. Лехом обична iест верталних имен кончина на ИЬШИ, или на ЕИШИ. Какот, Наясниейши, Наймилейши, Найсвятейши.

Али Русяном, Сербом, и Херватом обична, и липльа iест кончина ИЬИ, или ВЬИ. Какот, Ясниьи, Наясниви: Милиьи, Наймилиьи: Светиьи, Найсветиьи. Или Яснеьи, Милеьи, Светеьи.

15. Iесутже и ини различни Лехом властити говорѣния начини: коих неможем всих собрат: и коьи от Билорусянов в наше писмо се заводѣт: и превратну чинет бесиду. Какот.

Псал 32: Подобает.) реци: Сподобитсе.

Псал. 41: Желает.) реци, желѣет, или паче желит: а во псалму 118:

довро́ стовит, Возжелѣти.

Псал. 41: Возжада́.) рецѝ, Возжида́.

Псал. 53: Чуждии.) рецѝ, Туджи.

Псал. 34: Заври́.) рецѝ, Запри́.

Псал. 15: Видѣти изтлѣнија.) ре: Видити.

То все́ јест Лешшина: от Podoba się, żelanie, żadam, cudzy, zawrzi, widieć.

16. А без обзо́ра на Ле́хов, Билоруссјани по своем умислу влудно завершају на Т, трѣтју особу проминьеного кра́ткого вримена.

Псал. 6: Молитву мою прија́ть.) рецѝ, Прија́.

Псал. 14: Неприја́ть.) Пс: 9: Вија́ть): 23: Неклаѧт(ж.) Взјат: Вист. Убит Голијала.) Реци Прија́, Неприја́, Вна или Вне, Некласе, Взја, или Взе, Би, Уби Голија́та.

17. Ле́шшина влудна ест: При Гостах Мужах, Словах, Лицах: за, при Гостех, Мужех, Словех, Лицех.

Странщина јест: или рич совсим странна: како́т Луна, за Мисец: Јуноша, за Младинец: Јли рич сама вь себи Словинска, али ковиминивуд превратом скажена; дльаради обзо́ра на ји кив језик. Како́т јест о́но, что пишут, Ô вожии слове (обзирајасе на Греческу кончину ричи, Ô Отеу логе:) гди би право рећи било, Ô вожје слово. Сицев превра́т можем зва́т Обезја́нским изобража́њем.

Безја́шшина је́ст весида, или рич какоколи скажена: без обзо́ра на туджиь језик. Како́т, Пагуба, за Погуба: Јзкреннему, за Јзкерньему: Заввен, за Забивен: Виждь за Види. Сицево говоре́ње Хервати зову́т Безја́чким: от Безја́ков нико́вих льудев, кови превратно говорѐт. А Кметшшиноју зову́т: когда кто́ говори́т грубије, или застарени, и Отвикньени ричи: и селским кме́том, а не племенитим льудем обични. Како́т, Јужика, за племенитк, или Родни́к: Клевре́т, за Подружник, Дружина: Лобзати, за Целовати: Глаголати, Гучати, Хуторити, Молвити, за Говорити.

РАЗДИЛ ЈД.

Ов кажењу језика.

Два јесут начина весидних сказ: Гречски, Барваризом, и Солицизом, и Странщина, и Безјашшина.

1. Ов Простов Странщине узори.

1. Јз Вугерского језика. Варан, рецѝ врав. Варанина, Воавина. Товарнш,

подрꙋжник. Добош, бꙋбньар. Шипꙋш, Свирещ. и јна.

2. Јз Татарска, или из Тꙋрска. Асаꙋл, порꙋчник. Базар, Пожар: реци Плошщад, торг. Батко, Отец. Глаз, око, Диван, Двор, чꙋш кральев. Караꙋл, стража. Козак, Лехкинь коньаник. Мејдан, Полье.

3. Јз Нимечка. Атаман, Главар. Бꙋкви, кньиги: и отсели Бꙋки, Бꙋквар, Азбꙋка. Жꙋпел, Сира. Лихва, раст. Полк, льꙋдство, почет, кердело, народ. Ополчитисе: реци, Оборꙋжитисе. Стꙋпа, терло Тꙋне, или за стꙋнь: Даром, напрасно, вь дар. Толмач, бесидник. Ꙋповати, Ꙋфати: Надијатисе. Ꙋпованје, Ꙋфанје: Надијанје. Ꙋзрок: Причина. Хижа; Храм, Кꙋща. Миних, Нимцем Миних: из Гречка Монах: Јнок, јединец.

4. Јз Латинска. Агнец, Брабец, бравче. Баньа, кꙋпел. Ветох, стар. Ветош, старинa. Високост, Висекст, Бисекст: Престꙋпньи год. Град, Тꙋча. Јꙋност, Младост. Јꙋнец, Телец, бик. Јго, јарем. Лꙋг, Дꙋбрава, Гаь. Лꙋна, мисец. Лꙋч, Лꙋчина: Триска, Тришщина. Лꙋча, Трак, Прамен. Матꙋрство, Состаренје. Оматорꙋша, Состарише се. Рожа, Образ, лице. Спина, Хербет. Скамија, Лава, Клꙋп. Спикꙋлатор, Бирищ. Скꙋдель, Лонец, Горн, Чꙋип. Скꙋделник, Лончао, Чрипан, Стат, Статија: реци, Постат, Постава, Поглавје, Развод. Ꙋтрока, Внꙋтрина. Маторно, Постојално.

5. Јз Гречка. Елеь, масло дривино, или паче дривно. Јдол, Балван. Кијот, ковчег. Корабель, Ладја, Мзда, Плаща. Миро, Маст. Нине, Сада. Скимен, Левищ. Левьи щенец. Скинија, Јата, Појата. Сꙋпостат, Сꙋпражник. Тимпан, Бꙋбень. Трапеза, Стол. Ꙋви мнѣ, Оле мнѣ. Темель, Основа, Основанје, Днищще.

Тих, и јних тꙋджих ричеь (коьит верстније ми јмајем во својем језикꙋ) никакож нимајем ꙋживат.

6. Јесꙋт пак јније тꙋджије, или тꙋджим подобни ричи: коьим верстних ми нимајем: и које сꙋт общеним всего народа обичајем вь наш језик пријети, и нашими ꙋчиньени. Ј такових годит се ꙋживат. Какот,

Јз Гречка. Архиепископ, Архимарит, Архидјакон, Епископ. Монастир, Ладан, Темјан, Митрополит, Патриарх, и јна.

Јз Латинска. Брада, Брат, Ваш, Вечер, Вепер, Вертим, Видим, Волья, Волим, Вино, Два, Десница, Десет, Дома, Домив, Дам, Де от дим: Гꙋтим, Јзꙋјем, Кобила, Лев, Лен, Либица, Мајстор, Мати, Мермам, Мещем, Моь, Наш, Нов. Нощ, Овца, Око, Олтар, Орати, Огонь, Оцет, Пасем, Пастир, Паша, Пламен, Полно, Сидим, Седем, Сикира, Симе, Сок, Сон, Сичем, Стоьим, Стрем, Ставим, Седем, седми,

Овôь, Оôл, Окрина, Трêм, Трй, Тй, Твôь, Ўдовица; шêст: и ĵна. Оицеви ричи, које сўт во всих нашего језика отминах обични: и коьим мй ĵних равносйлних нимајем: незнат от Латинцев ли кь нам, илити от нас кь ньим јесўт зашли. Јли паче кажетсе јстинѣ подобно: јеже отизкони, и при ўроджêнју језиков, и нам и ньим јесўт били властити, и домородни. Али об тих всих не овди, но вь Ричилў јест мисто разсўждêније чинит.

2. Об Кметшщине, ўзори.

Кметски, или из всего народа отвикньени, и погўбльени ричи јесўт: Брêније, Вьнезâпў, Возкўјў, Глагольў, Гобзўјў, Девер, Жезел, Клевета, Клеврет, Обâче, Обржщў, Пожрох жертвў, Пища, Тимêније, Толкўјў, Гонзнў. Вонзох, и никоје ĵније.

3. Об Обезјâнствў, по обзорў на **ГРЕЧСКИЬ** језик.

Безјâшщина, или Обезјâнство, најпаче се чинит по обзорў на Гречекиь језик. Абовим преводники

1. Племена преминьајўт.

Једна Тисўща (: за, једно тисўще :) або вь Гречском јест ĵме женско, Хильада. Паче меда и сота.) за Паче меда и Сати. По бедрѣ твоеь.) за, по бедрѣ твојем. Бедро.

2. Чйсла преминьајўт.

Ĵмена јмајўща лихо вножйнно чйсло; они кладўт вь Јединичном. Какот, Двер огражденјы пс: 139: Вь надрѣ моем, 88. Вь книзѣ твоеь, 138. Реци, Двири ограджêнја. Вь нâдрêх моьих. Вь кньигах твоьих.

А која нимајўт вножйнного чйсла, и она они кладўт во вножйне. Какот,

Пригвозди плоти моја. пс: 118)

р: Пригвозди пôлт мојў.

Єда јâм мѧса јўнча, 49.) Једали хощў вйсти говеджје месо.

Ўмножи жита еја 64.) Ўмножи жито једе.

Меташа жревјы, 21.) Меташа жрêбје.

Ўголјы возгорѣшасѧ 17.) Возжеже се ўглêније.

Междорамјы, 67.) Отевлјы, 79) Междўрâмје, Отебêлје.

Трўпјы раб твоихь, 78.) Трўпје рабôв твоьих.

Насади Корения его, 79) Насади коренје јего.

От возток солнца, до запад, 49.) От востока солнча до запада.

И семене его просяща хлеби, 36) Семена јего просяща хлеба.

Вся елика аще творит, 1.) Все чтоколи творит.

Врагу оскудеша оружия, 19.) Врагу неста оружја.

И скоти полскія, 8.) Ј скот польнин.

Благих моих нетребуеши, 14.) Два сут овди поблудка. Бјаше рећи, Благ мојих) А право: Блага моје-го нитти трибы.

3. Придивна кладут за Обстојна.

1. У Греков, и у Латинцев, всако јме придивно может стојат вь мисто обстојного. Какот, Лучши нишш праведен, неже богат ложив: прич. 19). Али у нас негодитсе тако говорит: но ми придивна живуших особ јмена претварјајем вь обстојна: на ЕЦ, или на НИК: Какот от Стар, Силен, творим Старец, Силник. Сице право стоит во псалму 5: Ти благословиши Праведника:) что вь Греческом стоит Ти благовиши праведнаго. Потому реци: Лучи јест Нишшец праведен, неже богатец ложив).

Пс: (1. На путе грешних неста:) о: На путе грешников нестоја.

Пс. 6. По среде дев тимпанниц:) р: По среде девиц бубньариц.

Пс: 77. И деви их:) р: И девици вих невиша ситовани.

2. А придивна Јзредна вь никих. мистех могут стојат за Обстојна. Какот, Оскуде преподобнин, пс: 11.) добро. Сицеж реци: Да се неславит мудрин вь мудрости својеь, нит силнин вь силе својеь, нит богатин вь богатству својем.). А зло би стојало: Преподобен, Мудер, Силен, Богат. Псал: 13: Рече безумен вь сердци својем:) реци, Рече безумник: или Рече безумнин.

3. А вь никих мистех, гди у Греков стоит придивно једино: ми липлье придивајем кь ньему обстојно: Кт, Лучи јест чловик нишш, и праведен, неже богат а ложив.

4. Греки и Латинци нимају јмен обстојних, утворених от придивних: какова сут у нас Особна јдуша на ЕЦ, и на НИК, Кт, Старец, Силник. Нимајутже ни Придивних Јзредних. Ј дальа того во многих мистех уживајут придивних простих: гди нам нит лезно уживат Простих: но ми уживајем или Јзредних, или Обстојних произведених: како смо указали. Вдова: реци Вдовица, или Удовица.

5. Лехи пак чинет все супротивно: и везди вь мисто Простих Придивних

сказно кладꙋт Јзредна. Какот, Јван јест Веселиъ: за Јван јест весел. Ти јеси гнјевливиъ: за Ти јеси гньивльив. Сеъ меч јест Остриъ: за Сеъ меч јест остер.)

6. Обстојна каковостна јаꙋт ꙋ нас на ОСТ, ТА, НА, ВА, и ДА: кт, Драгост, Доброта; Истина, Хꙋдова, Правда. Въ мистоових Греки једина (: а не Латинци :) кладꙋт Придивна въ Нијединском племенꙋ. Какот, Дја то стенохорон тꙋ Хрвсꙋ:) За тисноје злата. Бјаше реш, За тиснотꙋ злата. Али и то по обезјанскꙋ, а не къ разꙋмꙋ. Право реци, Дльа скꙋдности пинез.

Дја то Динон тис Дјанојас:) За силноје разꙋма. Реци, Дльа остроти разꙋма. То сѵггенес хрисјмон:) Сродноје јест полезно. Право реци, Родвина јест користна шве.

7. А во Вножинном числꙋ Греки и Латинци кладꙋт придивна Нијединска (: држеща обстојних обличје:) и приразꙋмивајꙋт Прагмата, Ерга: Вещи, Дела, или Ствари. Какот, Бог возмагајет вса чесска. (: се јест всакије вещи:) Вса елика аще творит: Пс: 1. Реци, Бог возмагајет вее или всачинꙋ: или всакије вещи). Все, јеже творит. Сицеж велет: По сих: за По сем. Льꙋбите сꙋетнаја: за Льꙋбите Сꙋјетꙋ. Свест тајнаја: за Вист тајности: или тајније вещи. Благих мојих нетребꙋеши: за Блага мојего нит ти треби. Животна мала зъ великими: реци, Живина мала зъ великими: реци, Живина мала зъ великојꙋ. А въ једнинице. Всако живенче мало и велико, а не Животно. Али ов сих још ниже на јном мистꙋ хощем повидат.

4. Преткаранје јмен казет.

1. Греки Жидовска јмена (: која нимајꙋт кончин Гречеким сподобних:) изрикајꙋт непретворно, или непреминно, во всих прегибех и числех: и велет, Сеъ Давид, Кроз Давид, От Давид, Ко Давид: что би реш, Кроз Давида: от Давида: ко Давидꙋ. Сицеж изрикајꙋт Аврам, Јзраьил, Јерсалим, и вса остална.

2. А что јест веще, ангелска јмена Серафим, и Херꙋвим, и въ Нијединском племенꙋ изрикајꙋт: и велет, Јже Херꙋвим тајнаја образꙋјꙋще:) что би реш: Ми, јже тајније Херꙋвини изображајем. А то чинет дльаради обзора на своје нијединского племена јме Пневмата, Дꙋхи: вид да би рекли, Ми јже тајнаја Пневмата изображајем. Алипак въ нашем језикꙋ таково говоренје создом јест нестерпно: ангелска јмена въ нијединском племенꙋ изрикат: покамишта нам Дꙋх, и Ангел, јесꙋт мꙋжского племена јмена.

Пс: 17: Взиде на Херꙋвим.) реци. Взиде над Херꙋвини. Славнꙋј-

шѹјѹ Серафим, Честнѣјшѹјѹ Херѹвим.) реци, Славнишѹјѹ от Серафимов, Честнишѹјѹ от Херѹвинов. Али паче, и правије: Славнијѹ от Херѹвинов.

3. А Лехи та, и всака јна странска јмена (:како јест годно:) чинет претворна. Лихо дивно и прекратно се кажет: јеже јме Јерусалим, и всака Латинска, јдѹща на ѸМ, непрегивно изглашајѹт, вь Ниједин-ском племенѹ: и велет, Ов Јерѹзалем, Ов Колејѹм, Ово Концилијѹм: От Јерѹзалем, от Колејѹм: Кь Јерѹзалем, ко Колејѹм.

Али пак право хотеш говорит, трибa би било сицева јмена (:несмотреш на Латинско племе:) прилично кь нашемѹ језикѹ, вь мѹжском племенѹ изрикат, и реш: Ов Јерусалим, Ов Колегијѹм, совкѹпљенје: Ов Концилијѹм, собор: От Јерусалима, Колегијѹма, Концилијѹма: Ко Јерусалимѹ, ко Колегијѹмѹ, ко Концилијѹмѹ.

4. Ѹ Греков јест ричица Геме і, непреминна по всих числех, и племенех, и прегивех, ознаменѹјет полон, полна, но. Греки адда по том обзорѹ не претворнѹ чинет и нашѹ рич Полон, (:илити стѣјанѹ рич Јзполон:) и велет: Милости господнња исполнь земља, псал. 32.) реци, милости господнњије полна јест земља.

Непретворна же јест Греком рич, О тѣ Деина, и потомѹ непретворно творет и ѹ нас Он сицин: и наказно говорет сице. Појди ко они сицин) что би реш, Поди ко ономѹ сицевомѹ. Али Он Сицин, илити Он сицев, нист Словинска рич.

---

5. Криво окончанје вь прегивех творет.

1. Внога Греческа јмена (:обстојна, и придивна:) вь Зовникѹ јдѹт на Е: и даља того они и наша внога неладно вликѹт на тѹж кончинѹ: и велет, Пресѹщнин едине господи, и трисијанне образи:) реци, Јстинин јединин господи, и тројако сијајѹщин образми Возносин рог верних си, благе) реци же, возносиши рог своих верних рабов, о благи. Александре блажение, преславне.) реци, Александрѹ блажени, преславни.

Ѹме безначалне отче: Сообразне Божји слове.) р: Ѹме безначални отче: Сообразније Божје слово.

2. Греческа јмена јдѹща на Р, или на Јод, неправо ѹ на Е. Какот, Прохор, Антонј: о Прохоре, о Александре: о Антоније, о Григорије, о Николае, о Георгије: все зло.) Право реци: о Прохорѹ, о Александрѹ: о Антонијѹ, о Григоријѹ, о Николајѹ, о Георгијѹ: или паче, о Микѹла, о Јѹрјѹ.

3. Властитост Греческого језика јест: да изрикајут јмена зь медольенјем, просто во Јзкернику: и да тим означнајут време, или дову, когда се что чиньаше. На такова разума изражанје, обрали сут преводники наш противник: зато јеже зь ньиховим Јзкерником једнако изходит на У: кт, *Πορευομένου δὲ αὐτοῦ*, ѵестроннѵон та јматја.) Лук: 19: Јдущу же ему, простираху ризи своја.) Кончина јест једнака: али разум не једнак. Али ов сем гледи ниже обилнијего изјавльенја.

4. Невидомо пак нам јест: откуду взела се јест она сказа, еже вь Медольеньих јменник вножинниь творет на ЩЄ, вь мисто ЩИ: Какот, Гредуще, за Гредущи.

6. Прибавльајут ненадовније ричи, ЈЖЄ, ЈЄЖЄ, и АЩЄ.

1. У Греков јесут никоје ричици, које они зовут Артра: и та артра они понужно кладут вь бесиде пред јменми: и без артер тих (:или Привержков:) неможет у Греков бит ладно говоренје. Вь Нимечском, и во Вугерском језику тож, јесут такови привержки: а вь Нашем, и Латинском, и вь Турском, ьих нит, и немогут гоже стојат.

Али наши преводники, вь тих своьих привержков мисто, на вногих мистех напрасно и сказно кладут Јже, и Јеже. Какот, пред придивними: Ту ен агјјос патрос.) Јже во светих отца нашего. Реци, Светого отца нашего.

2. Второ, кладут Јже зь медольенјем: гди би се годило стојат Ричине, или Медольенју без привержка. Какот, Всјак јже просјаь приемльет: и всакиь јшущиь обритајет. А Право Словински: Всакиь јже просит, приjемльет: и јже јшщет, обритајет.

3. Третје, когда се знаменујет причина, дльаради које се что чинит: Греки кладут Неокончалник прост, сь привержком ту (:того:) и велет,

Елилђас, ту акуеги тон логон ту леу:) Придоша, еже слишати слово Божје. Нам пак вь сицевих мистех право стоьит или Неокончалник прост, без привержка: кт, Придоше слишат слово Божјего. Јли спојенје ДА: Кт, Придоше, да биху слишали Божје слово.)

4. Четверто, вь мисто јмен Ричинних јдущих на НЈЄ, Греки ужибајут Неокончалника сь привержком, по всих прегибех: и велет, Дја то сјган: Пер ту сјган. За еже молчати: О еже молчати. Реци, Дльаради молчанја: Ов молчанју.

5. Что се по нашему велит: Ктокоди: Ктонибуди, Киьнибуди: то

Гре́ки по своjему̀ изрикаjут, Iже аще, jаже аще, jеже аще: и веле̂т, Iже аще напоит ви ча̀шу води: Мар: 9. 41) за Ктоко́ли вам да̂ст изпит чашу води̇.

Iже аще соблазнит единого отсих ма́лих: Мар: 9. 44.) за Ктоколи соблазнит jедного от тих ма̂лих, ве̂рующих во́ме.)

Всjа́ ели́ка аще творит, успе́ет: Псал: 1.) за Все́, jеже творит: или Все́ чтоколи чинит, поспе́шитсе.

Во́нже аще де̂нь призову̀ тя, Пс: Реци́, Вь кьнько́ли де̂н: или, Вь кьнинбуд де̂н те возову, услиши ме.

Бла̂жен муж, его́же аще нака́жеши, Пс: 93.) Реци, Бла̂жен муж, jего́же ти научиши, покарjаjеши го́споди.

---

7. Отрица̂нjе НЕ опущаjут, и из миста преносет.

1. Псал. 22. Ничто́же ме ли̂шит.) Р: Ничтоже ме нели̂шит.

Пс: 33. Ниеди́на от них сокрушится.) Реци́. Ниједи̂на от них несокрушитсе.

Пс: 88. Ничесо́же успе́ет.) Р: Ничесоже неуспе́jет.

Пс; 105. Еди́н от них неизвист.) Р. Ниједи̂н от них неизоста́.

Егда никтоже мо́жет де́лати.) Р. Когда никтоже неможет де́лати.

2. Да не́когда прогне́вается.) Р. Да се когда непрогньиваjет.

Пс: 7. Да не́когда похитит душу моjу.) Р: Да когда неухитит души моjеjе.

Пс: 6. Да не́ jаростjу твоjеjу обличиши мя.) Р. Го́споди вь сердитости своjеь необли̂чаь ме: и вь гньи̂ву своjе́м некараь ме. и́лити, неказни ме́.

Пс: 90. Да не́когда преткне́ши о камен ноги твоеа.) Реци, Да никгдаже непотакнеши об камен ноги своjеjе.

Пс: 13. Нили разуме́jут.) Реци, Неразуме́jутли

Пс: 93. Необинула ся ест.) Р: Нист ся оввинула.

Пс: 9. Неоста́вил еси.) Пс: 29. Невозвеселил еси.) Лешщина. Правo реци: Ниси оста́вил: Ниси возвеселил. Какот во псалму 30. стоит добро: I ниси ме затворил.

---

8. Опущаjут ричини JЕСМ, JЕСИ, JЕСТ.

1. Псал. 8. Jако чу́дно jмя твоѐ.) Реци, Како чудно jест jме твоjѐ.

Пс: 144. Бли̂з, Гсп все́м.) Реци, Бли̂з jест Госпо́д все́м.

Пс: Велик господ и хвален зело.) Р: Велик јест гпд. и хвален верло.

Пс: 32. Милости господнја исполнь земльа.) Р: Милости господньије полна јест з:

2. Тож опушћање ричини Јесем, и вь общем Руском језику негожу чинит весиду: або вь мисто ньеје везди непотрибно изрикајут Јменики, Ја, Ти, Он: и велет, Ја ходил, Ти ходил, Он ходил: Ми ходили, Ви ходили, Они ходили, што ви реш: Ходил сем, Ходил си, Ходил је, или Ходил јест: Ходили смо, Ходили сте, Ходили сут.

9. Кладут ЄСТ, за Сут.

1. Греком Атичаном јест властито: да со Нијединского племена, и Вножинного числа јменми, изрикајут Јединичније ричини: и велет,

Та текна сꙋ естј кала.) Чада твоја јест добра.

Что ви реш: Чада твоја јесут добра.

Пс: 19. Вса сожжења твоја тучна буди.) Реци, Все сожежења твоја тучна будите: или да будут тучна

2. Турки и Татари тож (без разлучанја чисел:) изрикајут једну ричицу Дур, за Јест, и за Сут. Ј сь тих причин вь Руском језику јест изгинула рич Јесут: и велет, Јестли у теве пинези: что ви реш, Јесутли у теве пинези. Јли паче, Јмајешли пинез. Ј то во јест Татаршћина: јеже за Јмају, Јмајеш, велет, Јест у мене, Јест у теве. Сице во Турки, и Татари, и Вугри понужно говорет: зато јеж нимајут ричини Јмају.

10. Вь мисто Овоь, кладут Моь, Твоь, Јего. За Оеве, кладут, Мене, Теве, Јего.

1. Псал. 31.) Јзповем на мѧ беззаконје мое.) Р: Јсповем насе беззаконје своје.

Пс: 6.) Постельу мојꙋ омочју.) Реци, Постельу својꙋ смочу.

Тамож. Да не јаростју твоеју обличиши мѧ.) Р: Вь сердитости својеь необличаь ме.

Тамож. Утрудихсѧ возд: моим.) Р: Утрудихсе воздиханјем своьим.

2. А во псалму 27.) стоьит добро: Спаси господи льуди своје. (своја зло) влагослови достојанје своје.) что вь Гречском стоьит, Льуди твоје, Достојанје твоје.

11. Ричицꙋ ОѠ преносет из нꙗе мисꙋа.

1. Псал. 29. Ізповѣмсѧ ти.) Реци, Ізповѣм ти се.

Пс: 39. Кто̑ ꙋподобитсѧ ти) Р: Кто̑ ти се ꙋсподобит.

Да некогда прогнѣваетсѧ.) Р: Да се не прогнѣвајет.

Да постидатсѧ.) Р: Да се постидет.

І сице вь неизчетних мистех Греки все при Ричинах вежꙋт ричицꙋ ОѠ неладно.

2. А во псалмꙋ 140. стоꙗт добро: Да сѧ изправит молитва моја.)

3. І во ј̑них ричех превращајꙋт ред: Кт҃, Кто̑ јавит нам влагаја.) Реци, Кто̑ нам јавит благо.

Сего ради.) Реци, Дꙗради сего, Зарад сего.

12 Вь мисто Пришестного кладꙋт Садашнье време.

1. Нијединa нашего језика ричина нимајет Пришестного времена простого: него из помогалних ричин, из Хощꙋ, и Бꙋдꙋ, ми складајем Пришестна. Какот, Ја̑ хощꙋ знат, Ако бꙋдꙋ знал.

2. А кь лишкꙋ и само то Бꙋдꙋ, и Бꙋдꙋщ, по наравꙋ својем, јест Садашнье, а не Пришестно време. Какот овди, Вного крат из малије искри бꙋдет велик пожар.) Бꙋдет: се јест, Обикајет бит.

І хотещ ꙋчинит Пришестно: велим, Хощех бит.

3. Ј̑но лихо по разборꙋ: илити по обзорꙋ на нарав вещеꙗ и дил, об коꙗх јест весида: вного крат Бꙋдꙋ, и векије Једнократније ричини, стојет нам вь мисто Пришестного времена: а најпаче, ако при Једнократнов ричине стоꙗт Когда, Ако, Да, или које ј̑но Спојенје. А вного кратже Једнократније стојет за Садашнье време. Какот, когда велим: Зь грихом лежем, и зь грихом возстанем.) Возстанем, јест Садашнье време:

4. А наши предки (совзирајꙋщ се на Гречскꙋ весидꙋ:) николиже нехотет творит Пришестного складеного из Хощꙋ, нит из Бꙋдꙋ: него всегда је творет просто из Једнократних: и велет.

Пс: 1. Поꙋчитсѧ день и нощ.) Р: Бꙋдет се ꙋчил ден и нощ.

Пс: 9. Повѣм вса ꙋдеса твоја.) Р: Повидат хощꙋ вса ꙋ:

5. А что мерже: и Овстојније ричини кладꙋт просто вь мисто Пришестного: Кт҃, І тоꙗ сꙋдит вселеннꙗ вь правдꙋ, пс: 9.) Реци, І он хощет сꙋдит вес свит по правде. Іли, І он бꙋдет сꙋдил.

13. Заверглй сꙋт вриме Проминьено Совершено.

1. Јз тојеж причини заверглй сꙋт из ꙋживанја вриме Проминьено Совершено: аво чꙋш јест складено из двих ричеь: а Гречска Аориста, или ти Проминьенја времена јесꙋт проста, и не складена. Зато они везди ꙋживајꙋт Проминьеного Кратког о, и велет; Јмах, Ведох, Водих: гди се годило реш, Јмал сем, Вел сем, Водил сем. Какот овди:

Рече господ господеви мојемꙋ). за, Рекел јест господ.

Ꙋслиша мольенје моје, молитвꙋ мојꙋ прија.) что вјаше реш: Ꙋслишал јест прошенје моје: молитвꙋ мојꙋ јест пријал. Ј пото мꙋж чинет вь неизчетних јних мистех: тако да Проминьеного Совершеного вримена мало не и незнадꙋт: Којего вед бихꙋ морали најгꙋшше ꙋживат; да бихꙋ смотрили на привластје нашего језика.

2. Во вейх во наших језичних Отминах Проминьено Совершено вриме јест најпаче властито и обично. Хервати бо велет; Рекел сем, рекел си, рекел је, или рекел јест: Рекли смо, рекли, сте, рекли сꙋ, или сꙋт. Сербльани тож: Рекао сам, рекао си, и остално.

Рꙋсјани велет: Ја рекел, ти рекел, и остално.

Лехи велет: Рекл_ем, рекл_ес, он рекл: Рекли сми, рекли сте. они рекли. Пон третих особах опꙋшщајꙋт ричици Јест, и Сꙋт.

14. Медольенје кладꙋт прегꙋсто и не вь мистꙋ.

1. Греки на избит гꙋсто ꙋживајꙋт Медольенје: и мало да не веака четверта рич ꙋ ньих јест Медольенје. Потомꙋж и наши предки во вногих, хош непристојних мистех, кладꙋт медольенје.

Перво: вь мисто јменики Јже или Кїи, Кт.

Пс: 6. Нест вь смерти, поминајаь тебе.) Реци,

Нист того вь смерти, иже би те поминал.

Пс: 7. От Бога спасајꙋщаго правија серцем.) Реци, От Бога, иже спасајет правих серцем.

Пс: 3. Благ мꙋж шшедрꙑ, и дајај.) Реци.

Блажен мꙋж, иже шщедит и дајет.

Пс: 2. Живиь на небесех посмеетсѧ им.) Реци,

Јже живет на небесех, насмејет ьим се.

Пс: 2. Накажитеѧ вей сꙋдѧщии землй.) Реци,

Нашчите се вей, иже сꙋдите землꙋ.

Пс: 5. Ј похвалѧт сѧ вей льꙋбѧщии јмѧ твоје.) Реци,

І похвалет се всѝ, иже лꙗбѧт іме твоје.

Пс: 14. Ходјаь без порока, и дѣлајаь правдꙋ.) Реци,

Іже ходит без порока, и дѣлајет правдꙋ.

Творјаь сија неподвижитсѧ.) Реци, Іже сија творит, неподвижитсе.

Пс: 16. От лица нечестивих, остраствших мѧ.) Реци, (:Острастившихъ:) іже ме трапише, или стꙋжише.

Пс: 54 Ꙋслишит Бог, сиь прежде вѣк.) Реци,

Ꙋслишит Бог, иже іест преже виков.

2. Второ, кладꙋт медольѣнје вь мисто Ричини: Кт, Всјак иже просјаь приемлет, и иже ищаь обрѧщет.) Реци, Всакиь, иже просит, пријемльѣт, и иже ищет обритајет.

3. Третје, кладꙋт медольѣнје вь мисто Імена придивного. Кт, Пс: 106. Алчјꙋще и Жаждꙋще.) Реци, Лачни и Жедни.

15. Неокончалник не вь мистꙋ.

Псал: 9. Внегда возвратити сѧ врагꙋ моемꙋ.) Реци,

Когда се возвратит враг мов возпет. Вже жити ми вь домꙋ господни.) Реци, Да Живꙋ, или Да пребивајꙋ вь домꙋ господнем.

Внегда прити Зифеем.) Реци, Когда придоше Зифльани.

16. Ричини превратно изречени.

Пс. 7. Ое болѣ неправдꙋ) Реци, Ое разболи се от неправди.

Іван болит.) Реци, Івана живот болит. Пс: 119. Борјахꙋ мѧ тꙋне.) Р. Борјахꙋ се сꙋпрот мнѣ дармом. Іли, Рвахꙋ ме напрасно.

Пс: 74. Разтаја сѧ земльа.) Р: Разтаја земльа: или Разтали се з:

Пс: 7. Впадет сѧ.) Реци, Впадет. Скорбит Іван.) реци, Скорбитсе Іван. Разтли јест дивицꙋ.) реци, Оказил јест.

17. Прегиви негодни зь Ричинами.

1. Какови прегиви стојет при Греческих ричинах, таковије кладꙋт и при наших: а то вного крат неладно спадајет. Какот,

Помѧни щедрот твоих. пс: 24. р: Оспомени на щедроти своје.

Стꙋжајꙋщии ми. Враждꙋјꙋщје. ми. 3.) Р: Стꙋжајꙋщи ме. Враждꙋјꙋщих ме. Ꙋщедри мѧ. 4.) Р: Пощеди ме. Ꙋщедри ми се.

О деснꙋјꙋ мене ест. 15) Р. Ов десницꙋ ми јест. А право и кла-

стито Оловински: На́ десну ми јест всегда̀.

Єдино просих, то взищу. 26.) Р: Једного просих, того хощу взисковат.

Іуже вь руку беззаконја. 25.) Р: Ьимже вь руках беззаконје јест.

Отраху господньу научју вас. 33.) Р: Отраха господньего научу вас.

Возбрани борющїмся. 34.) Р: Разорви рвущих мене.

Навикоша дѣла их. 105.) Р: Навикоше дѣл ньиховин: или Навикоше дѣлом ньиховим.

Напоьиша мя оцта̀. 68.) Р: Напоьише ме оцтом.

Отужиша им. 105.) Р: Разтужише ьих. Изобидише ьих.

2. Особито смотри: јеже Отрицанније илити Заниканније ричини у нас всегда морају стојат со Іскерником. А того преводники несмотрѣт. Нехотјаь беззаконје. 5.) Р: Нехотящ беззаконја.

Несоберу собори их. 15.) Р: Несоберу соборов ньиховин.

Неоставиши душу моју. 15.) Р: Неоставиш души мојеје.

Непријат вь сьбе душу своју. 23.) Не прија вь сьје души својеје.

Неудали помощ твоју от менѐ. 21.) Р: Неудальи помощи својеје от мене. А во псалму 39 стоьит добро̀.

Неудальи щедрот твоьих.) Реци, Овоьих.

3. Вь общеь Руском весиде јест повадно (:вь женских јменех:) Јменник класт, вь мисто Врозника. Вакот, Оија грамота дат тому и тому.) Р: Оију грамоту дат.

Надове јест нужа терпѣт.) Р: Хотещему спастисе надове јест нужду терпит.

Ту нам јест суждено глава положит.) Реци, Овди о дружино јест нам суджено главу положит.

Трѣба ми јест руда метат.) Р: Триба ми јест руду метат.

Пора јест пшеница сѣјат.) Р: Доба јест пшеницу сијат.

18. Јзрок Оловинских ричѣь кноголично казѣт.

1. Наша весида јмајет черстов, шумен, и мужскиь изрок: а Греческа мекок, пищен, и дитинскиь. Нимају во Греки Шумних слов: нит никих тврдих складов, Вакот ОЛ, ОМ, ОН, ОР, и јних сицевих: Како смо повидали више. Зарад того когда ьим се налучит вь нашеь весиде које тврдо изреченје: и они оно настојет учинит лагоднијe и мекльe, и ко својему изроку сподобније: и преставльају или отминьају слово: н тим различно и мерзко казѣт језик. Кт,

1. За черстов склад ДЖ, пишут жеклњ ЖД. Сажду, Вожду, Сажден, Вожден, Рожден, Прежде, Туждињ, и Билорусjани из Лешска Чjуждињ. Право рећи: Саджу, Воджу, Саджен, Воджен, Роджен, Преджe или паче Преже, Тужд, Тудж, Туджињ. Херв: Туђ, Туђи.

2. За СР, пишут СТР. Стретенjе, Стреча, Струв, Стребро (:стекерон:) Раздрeшити. Право, Сретенjе или Сритенjе, Сриша, Срув, Сребро, Разрeшити.

3. За СЛ, пишут СКЛ, СТЛ. Наше jме Словинец сице казет, Стлавос, Стлавинос, Склавинос, Склавос. J на наш народнињ позор всакого невольного хлапа, и на ладjах прикованого сужнља зовут нашим народним jменож Склавос.

4. За jедино Н ради пишут удвоjено НН. Вселеннаjа, На пространнѣ, Блаженнињ: За Всельенаjа, На пространу, Блаженињ. Псал. 37. Господи Боже jстиннѣ.) сиец: Господи Боже jстини.

J вь говоренjу привавлаjут. Н: велет, Вонда, Воеводас, Мендо: за Вода, Воjвода, Мед.

5. За Вного, Вножина: пишут Много, Можество: або у њих jесут рiчи, коjе се починаjут от МН: а нит ниjединиjеже, коjа би се починала от ВН: и дља того необично њим jест рећ Вного: а ми пак право Руски и Херватски велим Вного, не много.

6. За Чловѣк, пишут лагодниjе Человѣк. J вь говоренjу за Чаша, Чудо, Человитjе: велет, Цаса, Цудо, Целовитjе.

7. Б, проминьаjут во В: и за Борис, Богдан, Бан, пишут, Ворисис, Вогданос, Ванос.

8. Али пак во всих сказах, коjе у нас Греки чинет, наjгуша jест она, коjу на негласнице Јод: коjу мало не везди превраштjут во гласницу Јохоту: и пишут Чте, иj, е, Смерті, jу: за Чтенjе, Смертjу.

9. Јли опушаjут ЈОД, на початкех. Какот, Ест, Есмо, Есте, Елен, Езеро: за Јест, jесмо, jесте, jелен, jезеро. Утро, Уже, Уха: за Јутро, Јуже, Јуха.

J вь сридинах. Даем, Поем, Моа, Мое, Суе, Сует: За Даjем, Поjем, Моjа, Моjе, Суjе, Суjета: и остално.

10. А гди се соjдет Јод, со Јхотоjу вь jеден склад, на початку, Кт Њим, Њиства: или на концу: Кт, Змињ, Светињ: или на сриде: Кт, Змињи, Светињи: Змињакињ, Светињшињ, Асињскињ:

Сицева изрока Греки нит разумѣт, нит изрећ немогут. J потому сицева миста мерзко, нестановито, и неправилно, и влудно пишут. Јли бо опустет Јод: или вь место њего напишут другу гласницу Јхоту, или что jно. J наши писци сами вь писанjу сицевих складов чудно верло се шатаjут.

19. Ричем Словинским привлашщајут своь Гречкиь разум, нам крив и неподобен.

1. Вь Гречком језику вногије ричи, које јмајут нестановит: се јест двојак, и тројак разум. J затоже Греки нашим једного становитого разума ричем неподобно привлашщајут двојакже разум. Какот, Калос у ньих стоьит за Лип, и за Добер. J дльа того они кладут нашу рич Доброта, гди би класт Липота.

J Доброту их, вь руки врагом, П. 77.) Реци, J липоту ньихову вь руки врагом.

Дщери их удобрени, П. 143.) Реци, Дщери ньихови украшени.

Красотоју твоеју, и Добротоју твоеју, П. 44.) Реци, Красотоју твојеју, и Липотоју твојеју, или паче својеју.

Тјми знаменује чест чловичку, и Цину товаром. Тјмјос, Честен, и Драг или Драгоцинен. Али у нас та јесут разнита. Человек Честен: а Товар Драг. Паче камене Честна, П. 18.) Р. Паче драга камена.

Доѯа знаменует Славу, и Мнење, Оциньенје. Думу, или Разуминје чловичје. Зато у ньих добро стоьит Орѳодоѯос, за Правоверен, или Праворазумен: киь јмајет разуминје об вере. А у нас негоже стоьит Православен: и трива јест реш Благоверен, Правоверен. Праводумен. А во у нас далеко отлучен разум јмајет Слава от Вери: и не једно јест реш Права вера: и Права слава.

2. Во вногих мистех кладут БЕЗ, вь мисто НЕ, или вь мисто јније ричи. Кт,

Безчестје: за Нечест, Срамота.

Безчестит: за Срамотит, Осрамотит.

Безмертен: за Несмертен, Неуморен, неумордна, но.

Безмистен: за Неподобен.

Безмистје: за Неподобје.

3. Кратос знаменујет, Државје, Державу, и Силу, или Крипост, и Владанје. Держава моја, пс: 30.) Реци, Крипост моја.

Педевш знаменујет, Учим, Кажем, и Карам, и Казним. Показа мя утрова моја, пс. 15.) Реци, Покара ме утрова моја.

Понирос, за Лукав, и за Худовен. А у нас Дриво јест Лукаво; а чловик Худовен, Зол, а не Лукав.

20 Разнитије скази.

Что се неможет у нас једноју ричју нзреш, они по силе једноју изви-

кајут сказно: и творет ричи нови, и наказни, и всакако нестерпни.

Кт, Гда вразумевшаго ма, пс, р: Гда, иже ми јест дал разум.

Мужајса 26). Мужски делај.

Водворитса 24) Будет пребивал.

Наследит землу 24.) Вь отчину обдержит землу.

Беззаконујущи 24.) Зло творещи.

Благоугодих 25) Угодно ми би.

Законоположи ми 26.) Постави ми закон.

Низходащии вх землу 21.) Сходещи вх землу.

Низведеши их 54.) Сведеш вих.

Низвијеши 55.) Звијеш.

Непредложиша 53.). Неположиша пред.

Велеречеваша 37. Великије ричи говорише.

Благоволил еси 43.) Угодно ти јест било. Сице вь 68 добро: угодно ти будет.

Щедрит 36.) Щедер јест.

Посли свет твой 42) Пошльи свет свой.

Јзповимиса 43.) Јзповимо се.

Поношајущих, и Оклеветајущих Реци, Опонашајущих, и Клевещущих: или Оклеветујущих.

Јзощрени 44). Јзострени.

Сокровищует 38). Благо купит.

Ненеправдихом. 43). Неправди нечинихом.

Благодејавшему. 56). Јже нам јест добро сотворил.

Утренюју. 62). Јутернюју, реци, Пребдивају.

Вождежу руце. 62). Воздвигну, Воздвижу.

Разнствит. 67). Разлучајет.

Владичествуеши. 88). Господујеш.

Засвидетельствују. 70). Засвидочу.

Разнствова устнама. 105). Разлучаше устнами.

Воцаритса 92). Обкральујет.

Смирено мудрствовах. 130). Понизно мислих.

Колесница Божја тмами тем: 67). Колесница Божја вь тисущу тисущ.

Кто противстанет ти. 75.) Кто станет против теби.

Ј не мимојдет. 148.) Ј нејдет мимо.

От вне безчадит их. От извени вих опустошит.

Внуши. 5.) Пойми во уши.

Ј вселишиса вь них. 5.) Ј стоја будеш вь них.

Взискајущих тя. 9.) Взискујущих тебе.

Потребил еси. 9.) Затерл јеси.

Разрушиши врага. 8.) Розориш.

Да разумејут. 9.) Да уразумејут, узнадут.

Смириши. 17.) Понизиш.

От Мир, јдет Мирим, Смирим, Смирѣнје: се јест Помирим, Помирѣнје. А от Мѣра, јдет Смирѣн, Смирно, Смирност, вь питју и вь видѣнју.

Смирѣнје. 9.) Реци, Уничижѣнје.

Милост твоја поженет мя. 22.) Реци појдет замнóју.

Вселитися. 22.) Пребивати.

Обитает. Јз Лат: Habitabit. Реци, Пребиват хощет.

Оскорблю. 32.) Оскорблю се.

Воздѣти руцѣ. 27.) Воздвигнути руки.

Наслѣдовах. 118.) Отчинно обладах.

Ј неразтлит их. 77.) Ј неразорит них.

Попекуся 37.) Скорбитсе хощу.

Гоньах благостинью. 37.) (: Гоньахи:) Настојал сем на доброту.

Ослаби ми. 38.) Отпусти, Прости.

Остави нам. Прости нам долги н:

Волеју Пожру тебѣ. 53.) Радовольно ти хощу приносит посвещенје.

Поработају т. 71.) Буду т работала, Служила.

Ходиховѣ единомишленјем. 45.) Ходихова, исва, згодно.

Уда изправили ся виша. 117.) О да вих у се управили.

Вь чесом изправит. 118.) Вь чем изправит.

Грѣхопаданја. 31.) Грихоти.

Велелѣпје. 20.) Величество.

Вселенная. Бјаше реч Вселеница, по правилу. Али вь разуму рич ова изгола јест негодна. Реци, Вес свит, Вса землья, землин круг.

Благолѣпје. Красоту.

Время благопотребно. 31.) Пригодно, Пригоже време.

Безчадје. 34.) Јаловост.

Законопреступник. 35.) Беззаконник.

Премудрости. 36.) Мудрости.

От Малодушја. 54.) От медлости духа.

Средорѣчје. 59.) Меджуричје.

Долготерпѣлив. 85.) Терпльив.

Желанје. 33.) Желѣнје.

Јавѣ придет. 49.) Вь јави придет.

Ијудови. 67.) Јудини.

Зарју. 73.) Зору.

Множаишја их. 77.) Вножих из њих.

Јнорог. 77.) Једнорожцек.

Коль крати. 77.) Колико крат.

Неистовленјя. 39.) Дурности, Глупости.

Всадники. Коньники, Херватом Коньаники, Јездеци.

Благодать. 44.) Милост.

Елика сотвори. 65.) Колика дѣла сотвори.

Во Jзтꙋканих. 77.) Во изривеньих. Вь балванех.

Сонjе. 72.) Присньенjе.

Jзмаилите. 21) Jзмаьилци.

Спас. 24.) Спаситель.

J тоь сꙋдит. 9.) J он хоқет сꙋдит.

Законодавец. 9.) Законоставец.

Неповинен. 9) Невиноват, Невинен.

Очи гордих. 17.) Очи охолих, Взгордаьивих.

Jазици. 2.) Народи.

Отечествjа jазик. 22.) Отчини, Домовини народов.

Единород. 24) Единорождь. 28.) реци, Jединороден, однн.

Лож конь. 32.) Ложен конь.

Гажденjе. 30.) Гадженjе.

Зовꙋщꙋ ми вес день. 31.) Когда кричахи вес ден.

Прискорбна еси. 41.) Жилостна jеси.

Ребра Сиверна. 47.) Страни Сивернjе.

Вь столпех. 47.) Вь божницах.

От Чрева. 57.) От материна тила.

Jз того, что смо досели повидали, ови́ чаь како вного несподобjе чинет во Складанjꙋ ричеь: и вь преводженjꙋ: и творет наказниjе ричи.

1. Ако во Гречска рич бꙋдет Складена: и они и нашꙋ творет складенꙋже. Предстанꙋ ти: за Станꙋ пред тобоjꙋ. Долготерпелив: за Терпльив.

2. Ако Гречска рич бꙋдет Кратка, и нашꙋ творет краткꙋже, и овсиченꙋ. Сотир, Спас: за Спаситель.

3. Каковꙋ кончинꙋ, и каково племе jмаjет Гречска рич, такобож даjꙋт и нашеь. То Грамма, преводет То Писмjа, того писмене: за Слово, Чертина.

4. Сицеж Приморци (:или Далмащани:) смотрещ на кончинꙋ Влашкиjе ричи Сперанца: пренаказно и прегньꙋсно говорет, Ꙋфанца, или Ꙋпованца: за Надеjанjе. J из Нимечкиjе ричи Ꙋрзох, велет Ꙋзрок, бꙋд то Словинскꙋ рич: вь мисто Причина. J вного jного каженjа и несподобjа чинет Приморци вь jезикꙋ: али ово смо овди привели лихо дльаради ꙋзора.

5. Всакꙋ Гречскꙋ рич jеднꙋ, преводет на нашꙋ jеднꙋже: что jест невозможно. То во се прилꙋчаjет и вь Латинском, и вь jних jезикех: да на становитих мистех бꙋдет триба дви Гречскиjе ричи нашеjꙋ jедноjꙋ, а jнди jеднꙋ Гречскꙋ, двими и трими нашими изрещ. Сице рич Оjкꙋмени, Латинци преводет на дви ричи (:Orbis terra: Vniuersa terra:) Земельниь крꙋг, или Вса земльа. А нам обща и овикньена рич jест Вес свет. Али наши преводники хотет, дави наша рич jмала четири склади: и да би била Медо-

льенјем: какот и Гречска: и пишут Вселеннаја: и чинет вь једнов ричи четири влуди или скази. 1. пишут ЛЕ, за ЛЬЕ: 2. нн, за н: 3. наја, за ница: триба во бјаше рещ Вселењеница, по правилу, 4. влуд јест, јеже та рич Вселеннаја, и Вселењеница, вь нашем језику ничесож незнаменујет: и никакож неможет вит пријемна, нит стерпна. За Вселенскиј собор: рещи Повсудньи собор. Лехом властита, али нам неладна рич јест Повсихниј. За Клирономисег наказно велет Наследствует, или Наследит. А Латинци двими ричми (:Hereditate capiet, acquiret:) отчинују стежит, примет: А ми можем рещ, Вь отчину стежит, обладајет, одержит земљу.

РАЗДИЛ ЈS.

Об содиванју бесидних раздилов.

1. Содиванје придивного со Обстојним

1. Јме Придивно морајет вит згодно со Обстојним: во племену, вь числу, и вь прегибу. Какот, Мала искра презрена возмитит велик пожар. Бјаше зима люта, студено погодје, и велик витер.

2. Ако будет вноже обстојних, спојенјем свезаних: придивајет вим се придивно вножинно. Какот, Милош и Богдан јесут вь Новграду урождени. Јли Двојично: Какот, Јеста вь Новграду урождена.

3. Говорещ ов Душатих разнитого племена вещех: придивно се содивајет зь нарочитньим племеном: се јест зь Мужским. Какот, Отец и мати моја давно сут умерли. Тож бивајет, хотјаж вь Обстојних и невудет мужского племена: Кт, Мати и дите јеста пришла: или јесут пришли. Лихо гди Обстојна вса јесут једного племена, тамо и придивно зь ньими се згаджајет. Кт, Мати и дощ јести пришли: или јесут пришли: по Херватску, јесут пришле. Јагнье и теле јесут заклана.

4. А гди јест бесида ов Недушатих вещех: у Греков и у Латинцев густо се кладет придивно вножинно Нијединско. Какот, Гньив и Лакомост бјаху вь ньем велика. Богатство ньегово, и почтенје, и слава, јесут всим льудем изјавна. Ньима двима племе, возраст, и разум, бјаху ов близу једнака. Смерна волья, и возтезанје тила, јесут вного годна чловику.

5. Али вед у ньих вноже крат, а у нас ов близу всегда: придивно јме

соједнабајетсе зь ближньим обстојним, вь којемнибуди числу. Какот, Виджу, о господја моја, вас всих лица, и очи на мене бит оберньени. Вим јеже теби всего льудства спасенје, и слава, и благо, и дитца јесут драга. Лакомост, и гньив, бјаше вь ньем велик. Богатство, почтенје, и слава ньегова јест всим льудем јзјавна. Ньима двима род, возраст, и памет бјаше једнака. Смерна вольа, и возтезанје тила јест потрибно човеку.

6. Казалније Јменики, Ово, Оно, Ото, То, Се, стојет со всакого племена и числа јменми. Какот, Оно јест правиь друг, кињ друга вь нужде возпоможет.

7. Братја, Господја, Дитца, Друзја, Кнезја, Мужја, во Јменику и вь Зовнику, содикајутсе сь придивними Нијединскими, Виножиними. Какот, Твоја дитца јесут мала. Господја сут заповидала на војну. Наша друзја нисут нам верна. Нерецй адда, Твоја дитца јесут мали: Господја јесут заповидали. Разви ако будет јн Јменник на сриде: Какот, О мила братја, Ви нас јесте згубили. А вь осталних прегибех сь тими јменми кладутсе придивна женска Јединична. Какот, Јосиф, узривши свóју братју, немогаше сулз воздержат. Отидоше на новоселје со женами, и со всеју дитцеју. Псал 122:). Вь руку господьи своьих.) Р: Вь руках господьи своје.

8. Повидали смо поприди сего: како Греком и Латинцем всако јме придивно может стојат за обстојно.

Али ми вь такових мистех Придивна преткарјајем во Обстојна: и за Покојен, Духовен, Стар, Млад, Див; велим Покојник, Духовник, Старец, Младец, Дивец. J вь женском племену, Светица, Мученица, Покојница, Старица, Младица, Дивица. J вь недушатих вещех, Темница, Свитлица: Топлица, Студеница: Горньица, Јзподньица: Десница, Шуьица.

Ника Придивна Нијединска, лихо вь Једничном числу, могут стојат за Обстојна: Рекши, Благо, Добро, Зло, Худо, Лихо, Дурно: Велико, Мало, Вного: Десно, Ливо: Лехко, Тежко: Просто, Једино, Само: Никулико, Куликo, Тулико: Тихо, Полно, Болно, Давно: и јна ника сицеви. Какот, Земльа полна всакого добра. Стишньен великим лихом, или (Сице во вь обстојном обличју Ордник творим на ОМ: Лихом, Злом; а вь придивном обличју рекли бисмо на ИМ: Лихим, Злим делом:). По велику, По малу, На саму, На једину. Јз Лехка, Јз тиха По просту, по тиху, по лехку. По Руску, По Херватску. По суху. По мокру.

Јзбави нас от Лукаваго.) бјаше реш, От Лукава: али право, Јзбави нас от зла.

Всѐ, То́, Своје́, Наше, Ваше: и ако бу́дет ко́је Јзре̂дно, или Верста̂лно ј́ме (:какот, Ста̂ро, Но̂во, При̂днье, Ве̂ще, Ме̂ньше:) претварајутсе вь сицевом ми́сту по зако́ну придивних. Какот, По всему́, По тому́, По на́шему, По своје́му, По ста̂рому, По но̂вому: и По все́м, По на́шем, По то́м, По своје́м, По ста̂ром, По но̂вом, По да̂вном, По да̂вному, По при̂дньем, По при̂дньему, По Бо̂жјем, По Бо̂жјему. Јз ве̂щего, Јз ме̂ньшего.

9. А во вножи̂нном чи̂слу у Гре̂ков вно́го кра̂т стоьит: а у на́с ни отньу̂дже неста́нет приди̂вно ј́ме вь Обсто̂јного ми́сто.

Вса́ покори́л еси по́д нозѣ его̀, п: 8) р: Всѐ јеси упоко́рил под јего но́ги.

Поучи̂шасѧ тщѐтним. 2.) р: Учи̂ша се тощети.

Кто̂ јави̂т нам блага́ја. 4.) Кто̂ нам јави̂т бла̂го: или добро̀.

Јаже не возхища̂х, тогда́ воздаја́х. 68.) реци́, Чесо̀ невозхиша̂хи, тогда́ воздајахи.

Воздаю̂щим ми зла̀. 7.) Јже ми воздају̂т зло̀.

Јзпо́лнисѧ зо̂л душа́ моја́. 87.) реци́, Напо́лнила се јест зла́ д: м:

Ра́дујущи сѧ зло́м моим. 34.) р: Јже се ра́дујут злу̀ мојему̀.

10. Что адда Гре́ки веле̂т, *Τα ανϕρω-πινὰ|πάντα μάταια.* (: и Лати̂нци, Humana omnia sunt uana:) не реци́ ти̂, Вса́ чловичка су̂т сујетна: нитѝ Вса́ческа су̂т сујетна. Него реци́: Всѐ чловичско битје јест сујетно: Вса́није чловичскије ве̂щи јесу̂т сујетни. Multa passus, Pauca locutus, Magna operatus, Parua magnificat, Turpia odit, Honesta amat.) преведи́ сице, Вно́гије тежки́је ве̂щи стерпи́л: Ма́ло говори́вши: Вели́ка ди́ла соди́лал: Ма́лије ве̂щи на велико проциньа́јет: Мерзка дила ненавидит, а почтена́ льубит.

2. Об За̂но́сном ј́мену.

1. За̂но́сно ј́ме (:или јменика:) Кињ, ко́ја, ко́је: Ј́же, ја́же, је́же: згаджа́јетсе со својим проше̂стним, во пле́мену, и вь чи̂слу. Ка́кот, Оного́ чловика негоди̂тсе зва́т племени́тим, кињ об сра̂му нехајет.

2. А у Гре́ков и вь пре́гибех за̂но́сно ј́ме всегда́ се згаджа́јет сь проше̂стним. А у на́с и у Лати̂нцев то́кмо вь чи̂слу, и вь пле́мену, сь проше̂стним ј́меном: а вь пре́гибу сь послиду́ју́щему ричи́нођу, мора́јет бит зго́дно.

Повелѣнијем: и̂мже заповѣда. 7.) Повелѣнјем: је́же заповида.

За̂би́ша чу̂дес его: и́хже јави́ им. 77.) р: Чу̂де̂с: ја́же ьим јест јави́л

Гдѣ сѹт милости твоја древньаја: јаже клѧтсѧ Дв҃ѹ во јстинѣ твоеь.) р: Гди сѹт милости твоје дрвньије ьимиже клѣлсе јеси Дв҃ѹ во јстинѣ својеь.

Помяни поношенје раб твоих: еже поносиша врази.) Реци, Опомени на опоношенје рабов своьих: ьимже опоносише врази твоьи.

Првое ѹбо слово сотворих о всѣх: о нихже начат Ісѹс творитиже и ѹчити.) Реци, Првѹјѹ тими бесидѹ јесем ѹчинил ово всем: јеже на ча Ісѹс творити и ѹчити.)

Облачаь: что овди чинит ЖѲ. Вь Греческом стоьит. Појгєн те кај дјдаскєн.) и ободви ричици те, кај, незнаменѹјѹт ничесож, неже И: а ЖѲ никакож непристоьит кь семѹ мистѹ.

3. Латинцем гѹсто, нам ритко, бивајѹт во ѹживанјѹ ова заносна, Кјь, да Јже: и вь мисто ньих нам рабет, Ј тоь, Ј он, Ј сеь, Ј ов. Какот, пријел сем твоје писмо: и оно ми је великѹ радост принесло. Опростише го: и он опрошщен отиде. По Латинскѹ би било реч: Које ми јест радост принесло: Кјь опрошщен отиде. Зазвал јест господ Самѹила: и он отвещал, Ово сем јаз.) А по Лат: Qui respondit: Кјь отвеща, Јже отвеща.

⁂

3. Об Двих Обстојних.

1. Ѹ Греков, и ѹ Латинцев, когда коли дви јмена обстојна (:разнитије вещи знаменѹјѹща:) вь беседе стојет без Опојенја: једно из ньих стоьит во Јзкерникѹ: Кт, Олга, кральа: Кньиги писца: Хлиб тѹги: Ѹдоље солз: Страх Господа.

2. А ѹ нас вь мисто Јзкерника стоьит јме придивно Владално, или Пристојално. Какот, Олга Кральев, Кньиги писчеви: Тѹжнь хлиб: Солзно ѹдоље: Страх Господень.

3. А коли пак при дрѹгом обстојном бѹдет које Придивно, илити дрѹго обстојно: по нѹдже морајет стојат во Јзкерникѹ: Какот, Отец гредѹщего вика. Ангел велика совита. Словеса ѹстен твоьих. Копје Марка Кральевища.

4. Тож бивајет, когда за Јзкерником идет дрѹгиь изкерник. Какот, Јаков јест бил сина Јсака. сина Авраамова. Не, син Јсаков, сина Авраамова.

Добро јест речено: Гори разтајаша, от лица Господньа: от лица Господа всеје земльи.)

Зло пак: Тоь јест син Божјй, спасајѹщаго род човѣческии), реци, Он јест син Бога спасајѹщего род чл:

Книга родства Ісѹс Христова.) р. Кньиги народженја Ісѹса Христа. Зачало евангелја Ісѹс Христа сина Божја) реци, Ісѹса Христа, сина Божјего.

Возпоју јмени Господньу вишнему. п. 7.) р: Возпоју јмену Господа вишньего.

Глас Господень пресицајушаго пламень огньа. 28.) р: Глас Господа пресикајущего пламен огньенњ.

Смертјю своеју Христос жало смертное притупи: јаже Адамлеју смертјю воцарисѧ) реци, Смертју своеју Христос жало смерти притупи: Јаже Адамльеју смертју царство јест стежала.

5. А въ никих мистех (:дльаради знатнијего разума:) и ми на подобје Греков, једино просто јме изрикајем во Јзкернику. Какот, Мати шчедрот: Дух мудрости: Во вики виков (:или паче во вичнијe вики:) Вножина лихот: Сојем льудеь: Стадо волов: Вриме искушенја: На подобје Греков.

6. А ника изглашајем во Противнику. Какот, Господи владико животу мојему. Боже, и господи силам, всих стварињ створительу.

А ника овојако словут добро. Какот, Владико животу: и владико живота мојего. Господи силам: и Господи сил. Всих стварињ: и Всим стварем, створительу. Предстательница, и помошница верних: или верним льудем. Вратар царства: или вратар царству небесному.

7. Али вим која знаменујут какову крипост, или сказу, или нарав добер илити зол она стојет во Јзкернику. Какот, Крипка сердца јунак. Муж великого благонаравја. Зла нарава човик. Сицева миста ми и по складенју изрикајем. Какот, Крипкосерден, Лехкосерден, Милосерден, Злонаравен, Благонаравен, Равносилен, Полномошчен.

4. Об јмену зъ Ричинoју.

1. Ричина особита просит пред собоју Јменника: въ једнаком числу, и особе: јавно, или отајно: Кт, Јаз тужу: ти се смијеш: смерт се приближајет.

2. Послиди вножих јмен (:со Спојенјем:) вного крат стоьит ричинна вножинна. Кт, Богдан, и Милош придоше. Никогда стоьит и јединична: Кт, Ум, развор, и совит, јест въ старцех.

3. Ричина вножинна со вриднијеју особоју се сједнавајет. Перва особа јест вриднија от вторије: Втора от третије. Кт, Ако ти и твоь отец јесте здрави, добро јест: а јаз, и моь врат, јесмо здрави.

4. Нигда въ мисто Јменника стоьит Неокончална ричина. Кт, Логат ннст моь закон. А нигда ричина зъ јменом. Кт, Невиноватим бит, јест велика утиха.

5. Неокончална ричина (:у Греков и Латинцев:) јмајет пред собоју Крозник. Кт, Радујусе, тебе вит здрава. Верло тужу твојего отца хороват. Чул сем вногу силу вит пришлу. Разумили смо врагов вит повиглих.

Али сицево говоренје ніст нам обично: него ми ладније велим: Радују се, јеже ти јеси здрав. Верло тужу, јеже твоь отец хорујет. Чул сем, јеже јест внога сила пришла. Разумили смо, јеже сут враги побигли.

5. Об изреченју времена.

1. На питанје, Када, Гда, Когда, Коли. Отвит се чинит сице. Сада, Х: Зда, кметски: Тада; Тогда, Ру: Овда, Онда: Другда, Инда, Иногда Ру: Всегда, Малокада, Милогда. Ікада, Серб.

2. Нигда, Хер: Никогда, Ру: Никада, Серб. Николи.

Нигдаже не, Никогдаже не, Николиже не.

Нинигдаже, Нниикогдаже, Ниниколиже.

Кадаколи, Кадагод, Каданибуд, Кадалибуд.

Когдаколи, Когдагод, Когданибуд, Когдалибуд.

3. Давно. Дави, Давич, Толич. Нович, вь нови, Ономедне. Уже, Јуж, Јуже, Јур. Јутри, Лани.

4. Днес, Ру: Данас, Хер: Ношес, Ру: Ношас, Хер: Јутрос, Вечерас, Литос, Јесенас, Зимус, Веснус.

Ілити, Сего дне, Сеје ноши, Сего јутра, Сего вечера, Сего лита, Сеје јесени, Сеје зими, Сеје весни.

5. По Крозннку. Синош, за Сију нош. Ово лито, Ову зиму, Ов год, Сеь год (:или Сајгод, Хер: Вь литу ов сајгоду:). Первиь, вториь, третьи ден, год, мисец. Перву, другу, третју зиму, јесен, весну. Ланьску зиму, Ланьску јесен. Вес ден, год, мисец. Всу зиму, весну, јесен. Все вриме, лито, јутро. Вес живот. Ден и нош, јутро и вечер.

6. Чрез вес ден, год, мисец, Чрез всу зиму. Чрез все вриме живута својего. Чрез вес живот.

7. Вьчер, вь ден, вь нош, вь јутро, вь вечер, вь зору, вь сумрак, во мрак, вь добу, вь пору, во вриме, не вь добу, не во вриме. Вь недилью, вь суботу, вь петок: вь празник, вь дилатниь ден, вь дилатник, вь простиь ден, вь замрази, во велико говенје, вь перви, други, третьи ден, год, тједен: вь перву, другу, третју зиму, недилью, суботу. Вь перво, друго, третје вриме, лито. Вь наприд, вь напридок, вь гредуше вриме. Вь первиь сумрак. Вь первиь сон.

8. Вь ноши, во дне, вь зиме, вь литу, вь јесени, вь посту, во мраку. Вь первом, втором, третјем дни (:или дневу:), году, мисецу, тједну.

9, По Орудннку. Зимоју и Литом, Весноју и Јесенју, Јутром и Вечером, Днем и Ношју, Ономедне, за, Оними днеми. Мраком, Зороју.

10. За того, За того времена, За тих времен, За тих дни. Јзза того

времена, Јзза тих времен, дна. За рана, За јутра, За тми, За свита, За дне, За топла, За леда. За корњна војводи, За Марка кральевића, За дови, За пори, За зори.

11. На Зајутерје. На всаким ден, На всаку ношь, На всако време. На Христов ден, На свитлу недильу, (:Хер: На вазем:). На Богојавльенје, На Христово народженје, На Успенје Пречистије Богородици, На Семень ден, На Јевдокиьин ден, На Јурјев ден, На Јлиьин ден. Херв: На Јурјеву, На Јлиьину, На Јваньу, На Петрову, На Јевдокиьину.

12. Перво, Первлье, Најпервлье. Первлье сего, Первлье того, всего.

Преже, Приджe, Прије: Најприже, Најприджe, Најприье.

Преже того, Преже сего, Преже всего. Прије того, сего, всего.

Поприди, Поприджe, Попреже, Поприье.

Поприди того, Поприди сего, Поприди всего.

13. Послиди, Послидже, Послиье. Опослиди, Опослидже, Опослије, По том, По сем, Послиди того, Послиди сего, Послиди всего. Послиди зајутерја (:Хер: По јутрику:). Пред чером, Пред чераком.

14. На питанје, Отколи, Откада, Откогда, Отвитник ричеь гледи на листу ры҃.

15. На питанје, Доколи гледи листа ры҃і.

6. Об изреченју миста.

1. На питанје Кади, Гди? гледи листа ры҃і.

На питанја Куд, Камо, Откуд, гледи листа ры҃і.

2. Прибави и ово что овди вь слидјет.

Стојанје на листу.

Кади? На земльe, на небу, на небесех, На свиту, На всем свиту, На воде, На морју, На повитерју, На столу, На крову, На возу, На селу, На польу.

На дому: се јест, Дома. На двору: зло за Бони, или за На дворишћу, На пьдворју: знаменујет во На двору тож что На дворном крову.

На владанју, Хер: На власти, Ру: се јест, Не во граду. На Руси, На Москве, На Дону, На Дунају, На Поморју, На Подонју, На запражју, На Кральине, На рубежу.

Вь дому, В својем дому, Вь граду, Во граду, Вь изве, Во двору, Вь воде, Вь огнью, Вь миру, Вь лису, Вь дуврaве. Вь Руској, Лешкој, Херватској, Гречкој земльe, Јлити, Вь Русех, Вь Лехех, Вь Херватех, Вь Грекех.

Гибанје от миста.

4. Откуд? Јз дома, Јз вони, Јз дальи, Јз близа.

Јз Руси, Јз Рускије, Лешкије, Херватскије, Гречкије земльи. Јз Русе, Јз Лехов, Јз Херват, атов,

рои.

Јз Лехов. Јз града. Јз полья. Јз Краьини, Јз рувежа, Јз Поморја, Јз Загорја. Јз Низа.

От Москви, От Дона, От Дунаја, От морја.

Сь верха, Сь невес. Сь висока, Сь висини, Зь гори. Сь крова.

Гибање по мисту.

5. Куд? По землье, и по воде. По суху, и по мокру. По горах и по планинах. По лисех и по дуврарах. По польу и по горе. По ровнине, и по стермине. По градех и по селех. По краьине, и по сридине. По путех, и по улицах. По Руси, По Руском, Лешском, Гречском землье. По Туджих странах.

Чрез гору, Чрез Куновицу: Чрез рику, Чрез Москву. Чрез град, Чрез зид.

Кроз гору, Кроз Куновицу: Кроз рику, Кроз Москву. Кроз град, Кроз зид.

Гибање ко мисту.

6. Камо? На землью, На нево, На невеса, На свит, Вь дом, Во град, Вь изву. Гледи више числа 2.

7. Ов изреченју Оруђја:

1. Оруђника вез предложков уживајем, когда јест рич ов Оруђју, или ов Оружју. Какот, Мотикоју скопал, пером написал, мечем посикел.

Јли ов Причине, дља које се что дијет: Какот, Ви својеју охолостју јесте доспили во все ту негрицу. Моьим грихом се јест учинило зло, које терпьу.

Јли ов Начину, коьим се что дијет: Какот, Всаким способом настојмо тилесније страсти умертвљат.

2. Начин дијанја изрикајетсе и сь Предложком СО: Какот, Со страхом и сь трепетом дилајте спасение душ своьих. Гньив вуди далеко: сь коьим се ничтоже право нит разумно неможет учинит. Ти сь хитростју ходиш, а јаз сь простотоју. Велимже и ов оруђју сиц: Турки сут вногије државы зь мечем овладали.

3. Ов Посолству се велит ПО, и ЧРЕЗ. Какот, послал сем ти отписку по Стојану. Поручил сем ти человитје чрез Стојана. А нерецѝ, Послал сем ти отписку Стојаном: нит из Нимечска. При Стојану.

А ов равоте велим ЧРЕЗ. Овтежал сем полье чрез кмети. Пожел сем ньиву чрез најемники.

4. Причину знаменујут Предложки: ОТ, ЈЗ, ДЉА, ПРЕД, ЗА, ПО: Зато јеже, Просто јеже, Тим јеже: Какот, Окрили сут се от срама. Немогаше говорит от жалости. Он то чинит из невольи: из нарока. Дља зазора зло на подружнику говорит. Немогу спат пред скорбми. Вси го льувет, за јего влаг наров. Злонаравен чловик, страхом приморан, по нуже чинит добро.

Зато јеж се ніст дал завест разкошнов совлазни, всим јест постал чуден, и славен. Ви все вь дйль гинете, тим јеж нещете приіемат добрих совитов.

8. Об Греческом Језкернику и простом.

1. Что Греки велет, Поречомену ачту: то наши преводники преводет на Противнић прегив: Идушу ему. Зато јеже Гречески Језкерник, и наш Противник, ободва једнако изходет на У. Алипак сице преводит, ніст преводит, но превращат језик. Такова во говоренја нигдиже ніст вь обичају вь нашем језику. Јно вь прем, что Хорацић Римскић писатель (:приверстујущ свој језик ко Греческому:) велит, Nobis non licet esse tam disertis: Qui Musas colimus seueriores: тож и ми морајем мислит об себи. Рекши, Јеже нам негодитсе бит тико разговорним: којим јест дана тисниіа бесида.

2. Латинци такова миста преводет различно. Нигда на прост Орудник нигда на ричицу Когда.

Наш преводник. Зрящимже им взятся на небо.)

Латинскић. И гледещими ними вознелсе јест на небо.)

Реци. Ј при них гледещих вознел се јест на небо.

Наш. Отрешајущимже им ждребца, рекоша господари его.

Лат: Отвезујущими пак ними ждребца, рекоша.

Реци. Когда пак отвезовоху ждрибца, рекоше господари негови

Наш. Обетшаша кости моја: зовущу ми вес ден.

Лат: добро. Состаришесе кости моје: когда копльахи вес ден.

Наш. Да некогда похитит душу моју: несущу избавльајущуе, ниже спасајущу.

Лат: добро. Да когда неухитит души моје: когда ніст кто би избавил, нити кто би спасел. Јлитн, Небудущ кто би избавил.

3. Потомуж адда ими морајем такова миста различно преводит: како се гди гожије бит покажет.

Се јест: на Орудник прост: на Когда: на За: на При: и на Будуш, и Бивши, или на јно Недольенје.

Какот. Ego, quae auctore te uelle cepi, te adiutore assequar.

Нереци. Јаз, јаже тебе совітнику начах желат, тебе помощнику хощу стежат.

Него реци. Јаз, чесо тобоју совитником начах желит: то тобоју помощником хощу стежат.

є҄ті аутѹ̑ лалѹ̑нтос ӥллен а҆мос аг-гелос.)

Ј за нього̀ још говорещӑ, при-дѐ ји вѣстник.

Тавта аутѹ̑ лалѹ̑нтос а҆рхон про-секѵнез аутѡ̑:)

То̀ ньемѹ говорещѹ поклонимѹ се никиь кнѣз. Овди добро стоьит Противник: або ричина Поклонимсе, просит Противника.

Ego te audiente cautius loquor.)

Јаз, при теби слѹхајѹщем, опасније говорјѹ.

Сице: Ѹкрадоше коньа, при нас спещих. Ѹк онтос. Dum non est, qui redimat. Несѹщѹ избав:)

Нѐбѹдѹщ, кто би избавил, нит кто би спасел.

Haec ad te scripsi, apposita secunda mensa.)

О҆во сем кь теби написал, бившн поставльена дрѹга ноша ьиствин.

---

9. Об ричицах ЈЖЕ, ЈАЖЕ, ЈЕЖЕ.

1. Смотрицкиь об сих пишет сице. Поколи на сем мистѹ јест пришла бесида об Гречских Артрех: и об ньиховом зь нашим језиком незго-дјѹ: морајем знано ѹчинит, јеже Грèчски Артри (ὁ, ἡ, ὅ, ὁ, ἡ, τὸ.) и нашије сије ричици, ЈЖЕ, ЈАЖЕ, ЈЕЖЕ, не једнак нарав јмајѹт. Гречскомѹ бо језикѹ ньих ѹжива-није јест всачески потрибно и липо: а нашемѹ во многих мистех поста-јет из ньих мерзко (разѹма поте мньење, и бесидного содивања сме-тење.

2. Вь Гречском бо језикѹ ричици Јже, Јаже, могѹт стојат зь ричинами Повидалного, и Придивалного, и Не-окончаного начина, и зь Медольѣ-нјем: а вь нашем, и вь Латинском, стојет зь једиjним лихо Повидалним, и сь Придивалним: а не зь Неокон-чаним начином: нити зь Медольѣ-нјем.

Какот: Хрјстос о апоѳанон, мал-лон, де кај егерѳеіс: ос кај естјн ен дексја тѹ ѳеѹ: ос кај ентугхане ѵпер имѡн.) Христос јже ѹмерь-ши паче же и возкресиь: јже и ест об деснѹјѹ бога, јже и приповѣ-дѹет о нас.)

Во овом, и во всих јних сицевих мистех, морајем ми Медольенје пре-минит вь ричинѹ: или опѹстит Јже, Јаже. Какот,

Христос, јже јест ѹмерл, па-чеже и возкресел: јже и јест об десно Богѹ: Јже и говорит за нас.)

Пас о ајтѡн ламбаеі), кај о зитѡн еврiскеі.

Всјак јже просјаь приемлет, и јже јщаь обрѧщет.

Право. Всакиь јже просит примет. и јже јщет обретет.

Оти ді тојаўта прасонтес а҆ѯіој ланатѹ еісін.

Јако ј́же такова творѧщии, достојни смерти сȣть.

Право. Јако ј́же такова дила дијȣт (творет), достојни сȣт смерти.

Пан то ен макеллω полȣменон есѳјете.

Все́ е́же на торжищи продаемое јадите.

Право. Все е́же се на торгȣ продајет видите.

Кај патера перитомис тај ȣк ек перитомис монон.

Ј отца обризанја не е́же от обризанја сȣщим точјю.

Право. Ј отца обризанја, не токмо оним ј́же сȣт от обризанја.

Ȣ тω̃ ек тȣ̃ номȣ монон.

Не ј́же точје сȣщемȣ от закона

Право Не токмо ономȣ, ј́же јест от закона.

Тоис ми каста сарка перипатȣсин.

Јже не по плоти ходѧщим.

Право. Оним ј́же неходет по полти.

3. Ј сами пак преводники во вногих мистех јесȣт опȣстили Јже, и право превели. Какот.

Та́ анω фронеите, ми та епи тис гис.

Гречско. Ја́же горньаја мȣдрствȣјте, не ја́же земнаја.

Преведено. Горньаја мȣдрствȣјте, не земнаја.

Реци. Горньаја мислите, не земних: или земнаја.

Ѵмеис ек тω̃н катω есте, егω ек тω̃н анω еими.

Греч: Ви от еже нижих јесте, јаз от еже горньих есм.

Преведено. Ви от нижних есте, аз от вишних есм.

Реци. Ви јсте от изподних, а јаз јесем от горньих.

Ѳ| кај о ехω имω̃н анѳрωпос дјафѳиретај, алл о есωѳен анакајнȣтај имера кај имера.

Аще и ј́же внѣшньи наш человѣк тлѣет, но ј́же внȣтрньи обновиьаетсѧ ден и ден.

Преведено. Аще и внѣшнин наш человѣк тлѣет: но внȣтрнин обновльаетсѧ по всѧ дни.

Реци. Хотја́же извонскин наш человѣк тлѣјет: или внȣтерньи обнавльајетсе на свакин ден: или от дне до дне.

Поллои ек тω̃н Јȣдајωн елилѵѳеисан прос тас пери Марѳан, кај Марјан. Мнози от Јȣдѣв пришли бјахȣ, ко ја́же окрет Марѳи и Мариьи сȣшим.

Преведено. Мнози от Јȣдѣв пришли бјахȣ кь Марѳѣ и Марии. Реци, Вноги от Јȣдејев бјахȣ пришли кь Марте, и кь Марије.

10. Об Гречском Неокончанниκѹ, со Артри, или съ Привержки.

1. Когда се знаменѹјет Причина, дльаради које се что чинит: Греки кладѹт Неокончанник, съ привержком тѹ. Какот, Епескепсато имас: тѹ катевтѹнаи, тѹс подас имон еис одон ирини.) А при ричице тѹ приразѹмиваjетсе ЕНЕКЕН, Дльаради. Енекен тѹ катевѳинај. Дльради ѹправльенја.

А ми пак можем такова миста на три начини право изрећ. Се јест, На ѹправльенје, Дльа ѹправльенја, и Даби ѹправил. Кт,

Поситил нас јест из висока: На ѹправльенје ног наших на пѹт мирнь.) Јли, Дльаради ѹправльенја ног наших на пѹт мирнь. Јли, Даби ѹправил ноги наши на пѹт мирнь.

Ј Греки тож могѹт тројако изрећ. Енекен тѹ појисај елеос мета тон патерон имон). На ѹчиньенје милости со отци нашами. Јли, Тѹ појисај елеос. Јли, Појисај елеос. Ѹчинити милост.

2. А преводники въ сицевих мистех неладно кладѹт Јеже, Какот, Кај епилаѳе: тѹ минај син автоис:).

Ј вниде: еже остати зъ ньими Реци, Ј вниде: да би остал зъ ньими.

Пропоревси гар про просопѹ кѵрјѹ: тѹ етимасај одѹс автѹ.) Појдеши пред лицем господньим: еже дати познанје спасенја льѹдем его.

Реци. Појдеш въ прид пред лицем господньим: да даси знанје спасенја льѹдству јего (ньеговомѹ).

Кај катеихон автон: тѹ ми поревесѳај апавтон.)

Ј держахѹ (ѹдержаша) его: еже не отити от них.

Реци, Ј держахѹ јего: да неби отишел от них.

Лице господнье на творѧщїѧ зла: еже потребити от земльа памјат ьих. Реци, Лице пак господнье на творећих зло: да потрибит от земльи памет ьих (ньиховѹ.)

3. А во вногих мистех јесѹт опѹстили Јеже. Какот.

1. Внегда приближатисѧ на мѧ злобѹјѹщим: снѣсти плоти моја). Гречко: Тѹ фагеин тас саркас мѹ. Еже снисти. Реци, Когда се приближајѹт ко мне злобѹјѹщи: да ьидѹт пол мојѹ.

2. Обидѹ олтар твоь господи: Ѹслишати ми глас хвали твоеа.) Реци: Да ѹслишѹ глас.

3. Бѹди ми въ Бога защитительа: спасти мѧ).

Реци: Да ме спасеш.

4. Боже помилѹь ни: познати на земльи пѹт твоь.) Реци, Да познадем на земльe пѹт твоь.

5. Лживи синове человечестии вь мѣрилех: онеправдити себе от сѹети вь кѹпѣ:) Реци, Лождьиви сини чловички во висех: да прелестет от сѹjети все вь диль.

Невимо пак, зачто Смотрицкиь вь сицевих мистех велит прибавльат Јеже: и говорит,

1. Еже снисти плоти моја. 2. Еже ѹслишати ми глас. 3. Еже спасти мѧ. 4. Еже познати пѹт. 5. Еже онеправдити.).

Онже во добро велит: јеже гди ѹ Греков стоьит Неокончанник један: тамо ѹ нас липлье стоьит ДА. Какот, Кај гар о ијос тѹ аппѹ ѹк ѣлѳе дјаконнѳинај, алла дјаконисај.) Јво син чловичскиь неприде слѹжитисѧ: но слѹжити, и дати дѹшѹ својѹ откѹп за многиѧ. Липлье и право реци сице: Аво син чловичьи нист пришел, да би мѹ било слѹжено: но да би слѹжил и да би дал својѹ дѹшѹ откѹп за вногих.

Приде син члович взискати, и спасти погибшее:) Реци, Пришел јест син чловичьи: да взищет, и да спасет, что јест погибло.

Орѹжје извлекоша грѣшници и напрѧгоша лѹк: сострѣльати ѹбога и нища, и заклати правиѧ серцем. п. 36.) Реци: Меч измекнѹше гришници, и напѧше лѹк: да стрильајѹт на ѹбогого и нищего, и да ѹвијѹт правих сердцем.

4. Вь никих пак мистех и ѹ нас добро стоьит Неокончанник: Какот; Јдѹ ѹготовити вам мисто.) Непосла ме Христос крестити, но благовѣстити.) Али трива јест обличит: јеже послиди ричин Јдѹ, Шльѹ, и јних сицевих, право стоьит Неокончанник Обсичен: со Јзкерником, а не сь Врозником. Какот, Јдѹ готовит вам миста. Нит ме послал Христос крестит (:льѹдеь:) но проповидат (:евангелја:).

5. Кратко говорещ: Греки ѹживајѹт Неокончанника со всакими предложки, по всих прегибех: бѹдто јмена Ричинного. А Латинци вь таковиv мистех ѹживајѹт своьих Герѹндиь и Сѹпин, нам и Греком незнаних. А ми ѹживајем ричинних јмен, јдѹщих на НЈЕ, или ТЈЕ. А преводники наши преводет рич на рич, неладно и нестерпно: и кладѹт Неокончанник сь Предложки, и сь Привержком, Јеже. Какот,

Јменник. То ѱевдесѳаι ѹк естјн емон.) Еже лгати нѣст мое. Реци, Логати нист мое нарав) или Логанје н: м: н:

Врозник. О Ѳеос естјн енергон ен ѵмјн то ѳелеин кај то енергеин.) Бог ест дѣиствѹјаь вь вас и еже хотѣти, и еже дѣјати. Реци, Бог дѣлајет во вас хотѣнје и дѣјанје Дја то сјган.) За еже молчати. Реци: За молчанје. Ејс то васјлеѵеин.) Во еже кральевати. Реци: Вь кральеванје.

Јзкерник. Апо тѹ коιмасѳаι.) От еже спати. Реци, От спанја Ен

тѿ каїрѿ тѕ просе́ѵхесѳаі.) Во време́ еже молитисѧ. Рецы, во вриме мольенја.

Придивник. Каі ен тѿ спеі́реін.) І во еже сѣјати сѣме. Рецы, І вь сијанјѕ симена.

Пері тѕ графеін.) О еже писати. Рецы, Об писанјѕ, Об писмѕ.

Мета то фагеін.) По еже јасти. Рецы, По ьиденјѕ, Послиди ьиденја, ьидши.

О еже сподобитисѧ нам достоіним бити.) Рецы, Да се ѕсподобим достојни бити.

О еже спастисѧ нам.) Рецы, Об нашем спасенјѕ, или, Да се спасем, Да ѕдем спасени.

Противник. Прос то графеін.) Ко еже писати. Рецы, Вь писанјѕ, Вь писмѕ. На писанје.

6. Вь никих пак мистех јест трѣба превест на ДА, а вь никих на КОГДА. Какот,

Во еже пѣти и славити тѧ.) Рецы, Да те појем, и да те славим.

Каі ен тѿ тон охлон епикеісѳаі аутѿ, тѕ акѕеін тон логон тѕ ѳеѕ.) І внегда налигати на него множествѕ: еже слишати слово Божје. Рецы, І когда льѕдство налигаше (или напираше) на ньего: да бихѕ слишали Божје слово. (Божјѕ рич.)

Внегда возвратитисѧ врагѕ моемѕ вспѧт.) Когда се возвратит враг мој возпет. Или Во возвращанјѕ врага мојего на зад.

7. Ѕх' ирпагмон игисато то еінаі іса Ѳеѿ.) Не возхищенје непщева, бити равен Богѕ. Добро.) Іліти. Ніст вознепщил бит восхищенје: еже бјаше равен Богѕ. Іліти. Ніст вознепщил возхищенја, себе бит равна Богѕ.

11. Об непретворних чиселних, КѸЛИКО, ТѸЛИКО, ВНОГО, МАЛО, ВЕЩЕ, МЕНЬЕ.

1. Ова имена, Кѕлик, Тѕлик, Овѕлик, Никѕлик, Велик, Мал, Вещи, Меньши: когда знаменѕјѕт кѕликост, иліти Мирѕ: јесѕт Придивна, и имајѕт вса числа, и племена, и пригиби: и содивајѕтсе со Обстојними правилно. Какот, Кѕлики трѕди: Кѕликије сили (иліти Кѕлики сили:) Кѕлика вримена. От кѕликих трѕдов, сил, вримен: и остално

2. А когда знаменѕјѕт Число: изрикајѕтсе лихо вь Нијединском племенѕ: и чинетсе Обстојна: и по наравѕ Обстојних: (вь трих перших пригибех:) содивајѕтсе со Ізкерником іних имен. Какот, Кѕлико градов јест вь Жидовском кральевствѕ, тѕлико лит кральеваше Давид. Мало льѕдь јест пришло.

3. Зарад сего въ преводженју овиҳ Гречскиҳ ричѣь, Πόσοι, Τόσοι, Πολλοὶ, Ολίγοι, Πλέιονες, Ολιγότεροι, (или ти Латинскиҳ, Quot, Tot, Aliquot, Multi, Pauci, Plures, Pauciores, Plerique:) вноги побл8дки се чинѣт: Какоти и ко осталниҳ чиселниҳ јменеҳ наш језик терпит велик8 несталност, и смѫтнь8, и нездовје. Греки бо и Латинци изрикају8т тај имена, въ придикном обличју, во вножинном чисел8, по всиҳ прегибеҳ. А ми того неможем тимже обличјем изражат: и неможем сице говорит: К8лики дни, К8лики нощи, К8лика лита, До К8ликиҳ лит, Пред К8ликими литми. Него сице: К8лико дѣн, К8лико нощнь. К8лико лит, Пред К8лико литми.

4. Лиҳо једино јме Вноги, вногије, внога, и Вножи, вножије, вножа, равнајетсе на током зь Гречским Πολλοὶ, по всиҳ племенеҳ, и прегибеҳ. Какот, Јменник. Вноги пинези јес8т зато дани. Вногије державе, и Внога миста то знад8т.

Крозник. На вногије гради и державе, и на внога миста, јест глас пришел.

Остални прегиби. От вногиҳ, и вножиҳ градов. При вногиҳ, и вножиҳ градеҳ. Ко вногим, и вножим градом. Со вногими, и вножими градми.

Али паки въ первиҳ триҳ прегибеҳ липлье јест изрикат по Нијединском племен8, Вного, и Вноже. Какот, Вного пинез јест зато дано. Вного держав и вного мист про то знадет.

На вного градок, и держак, и мист, Јест глас пришел.

5 А рич Ολίγοι, Pauci, различно се преводит

1 – е. Мало дѣн, Мало мисецев, Мало лит.

2 – е. Мало кто, Мало кого, Мало ком8.

Мало что, Мало чего, Мало чем8.

3 – е. Мало кнь, Мало кога, Мало које.

Мало коьи, Мало које, Мало која.

Мало коьиҳ. Мало коьим. Мало коьими.

4 – е. Со медложенјем сице.

Малоли кто. Малоли кого. Малоли ком8.

Малоли коьи. Малоли коьиҳ. Малоли коьим.

5 – е. Мало от кого. Мало сь ким.

Мало от коьиҳ. Мало при коьиҳ. Мало сь коьими.

6 – е. Никоьиҳ мало льудѣь мјаше. Кроз никоьиҳ мало льудѣь. От никоьиҳ мало льудѣь При никоьиҳ мало льудеҳ. Ко никоьим мало льудем. Со никоьими мало льудми.

7 – е. Невного дѣн, лит, пинез.

8 – е. Невноги дни, пинези. Невнога лита.

6. Вь четирих послиднь́их прегивех та́ ј́мена (:Ку́лико, Ту́лико, Ову́лико, Ону́лико, Нику́лико, Велико. Мало, Веще, Менье, Вного, Вноже:) јмају́т двојако изречење.

Пêрвинь начин. Како сь пêрвими, трими, тако и сь послидньими четирими прегивми, стојêт за Обстојна Нијединска: и кладу́тсе со Ј́зкерником. Какот,

Ј́зкерник. От ку́лика лит. До мала дêн. A quot annis. Ad paucos dies.

До менька дêн. Ad pauciores dies.

Дльа вножа причин. Ob plures causas.

Придивник. Вь ку́лику́ лит. In quot annis.

Вь малу́ дêн. In paucis diebus.

Вь меньу́ дêн. In paucioribus diebus.

Во вножу́ лит. In pluribus annis.

Противник. Ко ку́лику́ градôв. Ad quot arces.

Кь малу́ градôв. Ad paucas urbes.

Кь меньу́ градôв. Ad pauciores ciuitates.

Ко вножу́ градôв. Ad plures ciuitates.

Ору́дник. Пред ку́ликом лит. Ante quot annos.

Пред малом лит. Ante paucos annos.

Пред меньем лит. Ante pauciores annos.

Пред вножем лит. Ante plures annos.

Ј́лити по обличју́ Придивного претварања:

Пред Малим лит. Пред Меньем лит.

Пред Вножим лит. Пред Ку́ликим лит.

А приразу́мивајетсе Числом: пред Ку́ликим числом лит. Пред малим числом лит

Сêь пêрвинь начин јест правилен: али не во всем обичен.

7. Вторинь начин. Стојêт та јмена вь мисто Придивних: али Непретворна. Сице,

От Ку́лико лит. До мало дêн. До менье дêн. Дльаради вноже причин.

Вь ку́лико литех. Вь мало днијх. Вь менье днијх. Во вноже литех.

Ко ку́лико градом. Кь мало градом. Кь менье градом.

Пред Ку́лико литми. Пред мало литми. Пред менье литми.

8. Никакоже пак (:ов числу́ говорещ:) неможетсе право рещ: От Ку́ликих лит. До малих дêн. До мêньших дêн.

Вь Ку́ликих литех. Вь малих днијх. Вь мêньших днијх.

Ко Ку́ликим градом. Кь Малим градом. Кь мêньшим градом.

Пред Ку́ликими литми. Пред малими литми. Пред мêньшими литми.

Ἰωάννου ἀποκάλυψις τόσα ἔχει μυστήρια, ὅσα λόγια.

Јоанново откривење толики имат тајинства, колики словеса.

Поправи сице. Објављеније Јваново тулико јмајет тајностѣв, кулико (: словѣс :) ричѣв. Говорещи во сице: Толика тајиства, колика словеса:) разумѣјетсе великост тајностѣв, и великост ричѣв: а не число ричив и тајностѣв: а весида јест ов числу великом.

За Вного, Вноже: Русјани велѣт и Благо, Блаже, а Херватi, велико, веще: и приразумајетсе рич число: будто, Благо число, Велико число.

Још Херватi велѣт и сице: Чуда људѣв јест било: за вного људѣв.

А за Мало, велѣт Мерва: Кт, Доспило ме јест Мерва пинѣз. Дај ми мерву води. J вь сицевом мисту Мерва (вь Јменнику) јест Ниједиинского племена: а вь иних превивех Женского.

РАЗДИЛ ЈЗ.

Об Завлакех.

1. Влак, или Завлак јест провлаченије гласа вь ричѣх: и ово јест разнито, Возвишено, Понижено, Долговато, и Окоро. Греки то зовут Просодијеју: Херватi Завлаком. Сице во говорѣт: Ов чловик Завлачит по Руску, или по Сербску: когда кто по закону обих стран ричи провлачит. J отмини во вь језику (које Греки зовут Дијалектами:) словут завлаки: тим јеже најпаче из разного завлачења ричѣв познавајетсе разница вь Отминах језичних.

2. У Греков јесут три Влаки, или Просодији: којих Греки нигдиже неопущајут, него над всакоју ричју пишут једен из них.

А Латинци јмајут во изроку тако два влака: али и оних непишут: зато јеже и без влаков написаних, лехко и право се чтѣт Латинский језик.

А нам пак Словинцем јесут потривни четири Влаки (: Високиј, Долгиј, Окориј, и Једнакиј:), вез них во неможетсе право чест нити изрикат наша весида.

3. Високиј влак (: ^ :) гласницу воздвигајет на високо (силити на вишу страну:) и провлачит на долго: Кт, Бог, Подкда, Господар.

Долгиј влак (: ¯ :) провлачит на долго: али невоздвигајет на високо. Какот, Рука, Глава, Глувина, Зеленина.

Окориј влак (: ´ :) воздвигајет на високо: али непровлачит на долго. Какот, Брат, Чудо, Вера, Правити, Ставити.

Једнакиј влак (: ` :) и невоздвигајет, и не провлачит гласници. J потомуж и нист властито Влак: него паче знаме невитја трих јстиних влаков. J знаменујет лихо се, јже она рич нимајет никаковаж влака и јеже вси њеје склади Једнаким, а

не различним гласом јмају бит изречени. Какот, Нога, Вода, Слобода, Берете, Несете.

Греки влак Скорињ зовут Острим, Оксија: а Једнакињ зовут Тежким, Варија: а Високињ зовут Провличеним, Периспомена. Њим гоже спадајет тако: али нам јест потривен још једен или четкертињ влак.

4. Обличаљ, на којем мисту может стојат кињ влак. Једнакињ влак не јиди, него на једином крајном иличи послидњем складу может бит постављен. Греки јего неопушшајут, но везди отразно пишут. Али нам го нист нужда отразно писат: покамиста незнаменујет ничесож јного, оприч небитја јиних влаков. А то и без всакого знамена можетсе разумет. Разви вь никих двојеразумних ричех, зарад разлученја, не безданлно можетсе написат сењ Једнакињ влак. Какот, Locus мисто, Pro, uel Loco: Мисто: Quomodo, Како, Sicut Како: Istis Тими, Quidem Тими.

5. Долгињ влак нимајет миста на Једноскладних. А на Вножескладних ричех (ако јест сам једин:) лихо на Предпослидњем складу јмајет мисто. Какот, Глубина, Зеленина.

Ако ли будут на једноњ ричи два Долга влака: она морајут стојат на послидњих двох складех. Какот, Со једнаким, Со двојаким.

Ако ли вь купи будут Долгињ и Скорињ: могут стојат на всаком мисту: на поприднњих и на послидњих складех. Какот, Једнако јест, Забавами, Највешшими.

6. Високињ и Скорињ влак, јмајут мисто на всаком складу.

7. Лешско Завлаченје јест скажено из Нимечского: тако да мален во всакоњ ричи Лехи изрикајут Скорињ влак, на Предпослидњем складу: и тим мерзко казет језик. Какот, Ученик, Господар, Доврего: за Ученик, Господар, Доврого.

8. Руское Завлак нигди јест смушшен из Лешского: Какот гди пишут, Твориш, Свешенник: за Твориш, Творит, Свешеник.

А јиди смушшен из Греческого: Какот, пишут, Гоненје, Ношенје, Хожденје: за Гоњенје, Ношенје, Ходженје.

Будушш во, јеже Греки из тројескладније ричи Гоњенје, чинет четири склади, ГО, НЕ, НИ, Е: а на четвертом от конца складу у њих никаковже влак нестоит: зато они из четвертого склада ГО, преносет влак на трети склад НЕ и велет Го, не, ни, је.

9. Сервљани се згаджајут сь Херватми во влаках: разви лихо, что вь Долгом влаку никако предолго и необично глас протежут, І зарад того вь јединомь Херкатском изроку чујутсе влаки правилни: и изворноњ Словинскоњ бесиде приваластни. І то јесто не везди: него лихо меджу Купоју и Уноју ривами: во ујездех Бихшша града, напаче окол Дубовца, Озља, и Рибника, острогов.

Она́мо во, во врͫме Тꙋ̂рских последних прого́к, и при взе̂тјꙋ Херватскије столи́ци Бͫхуıа, меджꙋ стермије го́ри, и вь те́жко прехо́дна миста, сохрани́ли сꙋт се оста̂нки Херва̂тского больа̂рства. Ј кꙋли́ко јест јо́ш досели́ оста́ло Слови̂нского чиста́ јези́ка: та́мо се јест обрита́ло, за нашего дити̂нства. Алити сада́јꙋж и та́мо все́ се проминьа́јет, и ги́нет.

РАЗДИЛ ЈЗ.

Разпи́с ричин Обсто́јних, и Вножекра́тних, и Једнокра́тних.

1. Смотри́цкиь ни̂ст хоти́л об творе̂нјꙋ вса́ких ричи̂нних криме̂н ни́чесоже пови́дат, нит изказа̂нја ꙋчини́т: но́ па́че сь премолча̂нјем јест овꙋ̀ ча̂ст обми́нꙋв: за причи́нꙋ, јеже невја̂ше, Слови̂нского Ле́ксико́на. Зарад того́ три̂ба бја̂ще на́м, и поте́рсили се јесмо́, овди́ на једно ми́сто всије собра́т (:сь кꙋли́ко бја̂ше на́м возмо́жно:) и вꙋ́д то Ричи̂нниь Лексико́н спи́са́т. Ј надије́мсе, јеже ма́ло ко́ја пра́ва Слови̂нска ричи́на изоста́јет, које неби́ овди било написано.
2. Что́ сꙋт ричи́ни Обсто̂јније, Вножекра́тније, и Једнокра́тније, гледи́ на ли́стꙋ... А об творе̂нјꙋ вножекра́тних, гледи́ ли́ста

Об творе̂нјꙋ Ричи̂н от Јме̂н.

3. А об творе̂нјꙋ Обсто̂јних и вса́ких ричи̂н от јме̂н си́це разꙋми̂ь.
От Обсто̂јних јме̂н творе̂тсе ричи́ни на ꙋЈЕМ: Ка́кот, Ба̂н, Во́ьин, По̀сел. Банꙋ́јем, Војꙋ́јем, Послꙋ́јем.
Ј на ЈМ. Ка́кот, Ме́рва, Ста̂н, Тра̂г. Ме́рвим, Ста̂ним, Тра̂жим.
Ј от Приди̂вних то́ж, на ꙋЈЕМ: Ка́кот, Ми́л, Ра́д, Ре́кен. Ми́лꙋјем, Ра́дꙋјемсе, Ревнꙋ́јен.
На ЈМ. Кт҃, Пра́в, То́пел, По́лон. Пра́вим, Топли̂м, По́лним.
Ј на НЈЕМ: Кт҃, Грꙋ̂б, То́нок, Че̂рн. Грꙋви́јем, Тончи́јем, Черни́јем.
4. А на АМ твори́т ричи́ни от јме̂н, не ка̂жетсе би́т вь ба̂х ла́дно. Ови́ тимѝ ричи́ни јесꙋт годни: Витла̂м, Вꙋзла̂м, Петльа̂м, Свитла̂м, Седла̂м, Бо́гмамсе, Петна̂м, Равна̂м, Верста̂м, Пꙋ́там, Сва́тамсе, Венча̂м. От Ви́тел, Вꙋ́зел, Петльа̀, Сви́тел, Седло̀, Бо́гме, Петно̀, Ра̄вен, Верста̀. Пꙋ́то, Сва́т, Ве̄нец.

А вь мисто̀ Бра̂нам, ма́шще реци́, Вла̂чим: Гла̂сам, Гла̂сим: Гньи́вамсе, Гньи́вимсе: Кона̂м, Кончи̂мсе: Конча̂м, Кончѝм: Печа́там, Печа́тим: Пласта̀м, Пласти̂м: Проста̂м, Прости̂м: Ста́рамсе, Ста́римсе: Че́ртам, Черти̂м. Подова́ет пак (:из Лешского podoba się) изгола́ јест злоче́сто: реци́, Подо́витсе, Сподо́витсе, Сподабльа́јетсе.

РАЗПИС РИЧИНАМ.

Претко́ра I.

Обсто̂јније	Вножекра̂тније	Једнокра̂тније
БАТИ. Бам, Бльем. Бајȣ, Бльȣ.		
Ди̂вам, Зи̂бльем, Зо́бльем, Хли́вам,	Јздивȣ́јем Презивȣ́јем Озобȣ́јем Јзхливȣ́јем	Нади̂вам. Воззи̂бльем. Позо́бльем. Похли́вам.
Коли̂вам, Коли̂бльемсе: поколивȣ́јемсе: поколи̂бльемсе: гледи́ Коливи̂мсе. Рȣ̂вам, прерȣвȣ́јем, прерȣвам: гледи́ Рȣ̂вим. За Ле́шско Два̂м, Занедва̂вам, Занедва̂м: реци́ Ха̄јем, Занеха̂вам. За Леш: Подо́бамсе, Подобаетсе: реци́, Подо́бимсе, Оподо́битсе. За Окро̂вам, Јзскровȣ́јем, Јзскро̂вам: реци́, Окребѐм, Јзскре̂вам, Јзскребѐм.	Бȣ̂вам.	Бȣ́внем.
ВАТИ Жвѐм Зовѐм Ки́вам Рвѐм, Врвѐм: Ровѐм	**ВАМ, ВЕМ,** Прежи̂вам Воззи̂вам, Покивȣ́јем, и̂вам. Прори̂вам Разра̂кам	**ВАЈȢ, ВȢ.** Превжѐм: Воззовѐм. Поки́вам, Ки̂внем: Оберкѐм: Рза́л. Разроке́м. Рова́л.
Оби́двам, и Оби́дȣјем: Отоби́двам, Отоби́дȣјем. Гнь̂ѣвам, Прогнь̂ѣвȣ́јем, Прогнь̂ѣвам: или Гньи́вим, Прогньи̂бльам, Прогньи́вим.		
Пла́вам Пли́вам Ле́шско. Терва̂м,	Возпла̂кам Припли̂кам Дотерва̂вам	Возпла́вам. Припли́кам. Дотерва̂м:

Ȣвати: от Ȣјем, Ȣјȣ.

Бльȣјем Кльȣјем Пльȣјем Ȣ́јем	Јзбльȣ̂вам Прокльȣ̂вам Попльȣ̂вам Ȣ̂вам, Засȣ̂вам	Јзбльȣ́јем, Бльȣ́нем. Јзкльȣјем, Кльȣ́нем. Попльȣ́јем, Пльȣ́нем. Засȣ́нем, Ȣ́нем.

ОВАТИ: от ȣјем, ȣј.

	Кȣјем Онȣјем Трȣјем	Окâвам, Кâвам. Оснâвам Отрâвам	Окȣ́јем Оснȣјем. Отрȣјем.
Пода:	Дарȣ́јем, или Дари̂м	Дари̂вам, Разда: Обда́рјам	Раздаоȣ́јем, Дарȣ́јем. Обдари̂м.
	Оста̂лније сего мѣ́ста ричи́ни нима́јȣт множекра́тного обли̂чја. Ка́кот,		
	Банȣ́јем	———	Отбанȣ́јем.
	Баснȣ́јем		Ȣбаснȣ́јем.
	Беси́дȣнијем, или Беси́дим.	Пребеси̂джам	Побесȣ́дȣјем. Пребеси́дим.
	Би́дȣјем		Преби́дȣјем.
	Бисȣјем се, Би̂сим се.	Возби̂шамсе	Возбисȣјем се. Возби̂сим се.
Лѣ́шск:	Благȣјем		Разблагȣјем се.
Се́рбс:	Блазнȣ́јем, Шȣ̂тим	———	Возблазнȣ́јем.
	Бледȣјем, Бле̄дем		
	Блȣдȣјем, или Блȣ̂дим.	———	Проблȣдȣјем.
Ста́ро	Бодрȣ́јем	———	Пребодрȣјем.
	Ве́рȣјем, или Ве́рим	Пове́рјам,	Повеpȣјем, Возве́рȣјемсе. Пове́рим, Возве́римсе.
	Веснȣјем		Превеснȣјем.
	Викȣјем	———	Непревикȣјем.
	Винȣјем, или Вини̂м	Пови̂ньам, Обв:	Обвинȣјем. Обвини̂м, Повини̂м.
	Волнȣјем се, или Волни̂м се,	Возволньа̂м се	Зволнȣјем се. Возволи̂м се.
	Волхвȣјем, или Волхви̂м		
	Ворȣ́јем	———	Оворȣ́јем.
	Враждȣ́јем се Вражди̂мсе	Овра̂жджам се	Возвраждȣјемсе. Овражди̂м се.
	Гладȣјем		Поегладȣјем.
	Глȣпȣјем	———	Возглȣпȣјем.
	Годȣјем		Прегодȣјем.

Господѹјем, или	———	Обгосподѹјем.
Господарим	Обгосподарјам	Обгосподарим.
Гостѹјем, Гостим	———	Ѹгостѹјем, Ѹгостим.
Дворѹјем		Подворѹјем.
Десеткѹјем, или		Обдесеткѹјем.
паче Десетиним	Обдесетиньам	Обдесетиним.
Дивѹјем се, или		Воздивѹјем се.
паче Дивимсе.	Воздивльам се	Воздивим се.
Дѹрѹјем, или		Содѹрѹјем.
Дѹрим	———	Содѹрим, Возд:
Жалѹјем, или		Пожалѹјем.
Жалим, се.	Возжальам се	Возжалимсе, Ѹжа:
Запасѹјем се		Ѹзапасѹјем се.
Зимѹјем		Презимѹјем.
Зловѹјем	Гледи Назлов:	
Знаменѹјем		Познаменѹјем.
Знаменам	Означенавам	Назнаменам.
Јарѹјем, или		Возјарѹјем, Разја: се.
Ѹвијам. Јаримсе		Разјарим се.
Јесенѹјем	———	Прејесенѹјем.
Јменѹјем		Преименѹјем.
Каменѹјем: каменјем		Ѹкаменѹјем.
Ѹвитам. Каменим:	Каменјем мостим.	
	Покаменьам	Покаменим.
Каменѣјем	Окаменѣвам	Окаменѣјем.
Кнезѹјем, или		Обкнезѹјем.
Кнежим	Обкнежам,	Обкнежим.
Користѹјем, или		Ѹкористѹјем.
Користимсе	Окорисшам се	Ѹкористим се.
Красѹјем се		Ѹкрасѹјем се.
Красимсе	Ѹкрашам се	Ѹкрасим се.
Кѹкѹјем	———	Закѹкѹјем.
Лакотѹјем		Прелакотѹјем.
Ликѹјем си	———	Ѹликѹјем си.
Литѹјем		Прелитѹјем.
Лихвѹјем, Нимечко:		

Льꙋтꙋјем	Лешко	Возльꙋтꙋјем.
Льꙋтимсе	Возльꙋщам се	Ꙋльꙋтимсе.
Маненꙋјем		Возманенꙋјем.
Махнитꙋјем	Сербско	
Милꙋјем		Помилꙋјем. Смилꙋјем се
Милим се	Неꙋживано	Возмилим се.
Миркꙋјем се	Лешко	Ꙋмиркꙋјем се.
Мирꙋјем		Возмирꙋјем.
Мудрꙋјем		Ꙋмꙋдрꙋјем.
Навитꙋјем		
Назловꙋјем		
Напастꙋјем		
Напридкꙋјем		
Насторꙋјем		
Недꙋгꙋјем		
Обидꙋјем		Отобидꙋјем.
Обилꙋјем		Возобилꙋјем.
Образꙋјем		Вобразꙋјем.
Образим	Воображам	Вобразим.
Опетꙋјем	— —	Поопетꙋјем.
Опетим	Неꙋживано. Поопещам,	Поопетим.
Пестꙋјем	Лешко	Возпестꙋјем.
Печалꙋјем се		
Печалим се		Попечалим се.
Пирꙋјем		Препирꙋјем.
Ползꙋјем		Ꙋползим.
Ползим	Приполжам	Наползим.
Повинꙋјем се	С. Повиньам се,	Повиним се, отвиним.
Покормꙋјем	Лешко	
Поминкꙋјем се		Напоминкꙋјем се.
Попасꙋјем		
Попикꙋјем се		Попикнем се.
Посилакꙋјем	С. Посильам	Посилим, отсилим
Послꙋгꙋјем	С. Послꙋжам	Послꙋжим.
Послꙋјем		
Поспихꙋјем	С. Поспишам	Поспишим се.

Потакȣјем		Потакам.
Потривȣјем	———	Спотривȣјем. Возпотр.
Почтȣјем	———	Ȣпочтȣјем.
Честим	Почешщам	Почестим.
	———	Ȣчестим.
Празнȣјем		
Празȣјем.	———	Препразȣјем.
Преблȣдȣјем	———	Преблȣдим.
Прельȣбȣјем.		
Преторгȣјемсе		
Придкȣјем		
Проликȣјем	———	Ȣпроликȣјем, проличим.
Пророкȣјем	———	Ȣпророкȣјем.
Псȣјем (ричми срамотим)	———	Опсȣјем.
Пȣстȣјем		
Пȣтȣјем.		
Радȣјемсе	———	Возрадȣјем се.
Ратȣјемсе		Возратȣјем се.
Ратим се.	———	Возратим се.
Ревнȣјем	———	Возревнȣјем.
Ревнимъ		Возревним се.
Редкујем	———	Поредкујем.
Рокујем, Лешко.		Урокујем.
Рукујемсе	———	Урукујем се.
Светкујем		
Свитујем	———	Усвитујем.
Совѣтујем.	———	Усовѣтујем.
Силујем	———	Овсилујем.
Силим.	Овсильам	Овсилим.
Ситујем	———	Поситујем.
Сквознујем		Пресквознȣјем.
Слидујем	———	Вслидујем.
Слидим.	Наслиджам	Наслидим.

Наслидујем, послидујем.	——	Послидим.
Соборујем		Усоборујем.
Сојмујем	——	Усојмујем.
Спорујемсе		
Споримсе,	Оспорјам	Оспорим что.
Станујем сам		Престанујем.
Станим кого,	Настаньам,	Настаним.
Страхујем		Встрахујем.
Страшим	Острашам	Пострашим.
Толкујем, Кметско		
Толмачим,	Нимечско	
Торгујем		Оторгујем.
Торжим	——	Приторжим.
Торујем	——	Уторујем.
Тривујем, тож; что потривујем.		
Тугујем.		
Тужим се,	Возтужамсе	Протужим.
Упујем	Нимечско	
Уповајем	Оказно	
Надејемсе	Надејамсе	Вознадејемсе.
Хамујем се	——	Ухамујем, возха:
Хамим, неужиљано	Прехамльамсе	Прехамимсе.
Хитрујем		Охитрујем.
Хитрим	Прехитрам	Прехитрим.
Хорујем, Лешко		Захорујем.
Царујем, Латинско	——	Возцарујем.
Царим; Лат.	Обцарјам	Обцарим
Цвиткујем		Нацвиткујем.
Целујем	——	Поцелујем.
Чарујем, Лешко.		Обчарујем.
Чарам, Херв.	——	Обчарам.
Честујем, Лешко		Учестујем.
Честим, и	——	Учестим.
Почтујем, Херв.		Упочтујем.

И чтијем.	———	Учтујем.
Шштетујем		
Шштетим се.	———	Оштетим се.

Кончина ОТВУЈЕМ јест некористна, и сказна какот, Бујствујем, жидовствујем, царствујем, честкујем. Реци:

Бујам	———	Возвујам.
Бувим		Развувим се.

Жидовство хвалим. Царујем, почтујем, чтујем.

ВВАТИ от УЈЕМ, УЛУ.

Бичујем		
Бојујем		
Вишујем	———	Отвишујем, возвишујем
вишам.		Отвишам, возвишам.
Војујем, се	———	Звојујем, Завојујем се,
Дневујем.	Дньујем	Повојујем.
Кочујем		
Краљујем	———	Овкраљујем, возкраљујем.
Краљим.		Овкраљим.
Крижујем, Леш.	———	Укрижујем, Накрест разпнем.
Крижим, жам.		
Непшујем	———	Прекрижим.
Непшим.	Понепшам	Вознепшујем
Ношујем	———	Вознепшим.
Обшујем, Лешко.		Преношујем.
Обшим се.	Приобшамсе	Приобшим се.
Пијанчујем		Препијанчијем.
Пољујем, Леш.	Лешко	
Прашујем,	Хрв.	Упрашујемсе.
Ручујем,		

ГАТИ, от ГАМ, жем. Гаjу, жу.

Бла̂гам, Ле́шск.	Увлагу́jем	Увла̂гам
Ти́шим.	Ути̂шам	Ути́шим.
Де́ргам, неужи̂в:	Задергу́jем	Заде́ргнем, Де́ргнем.
Жгѐм, Жга́ти, Херватскѝ	Же́шри Ру́ски.	
	Зажи̂гам	Зажге́м.
Ла́жем, ло́жем		Сла́жем, сло́жем.
Логу̀, Лошѐш	Прели̂гамсе	Солгу̀, Солжѐш.
Ре̂нгам	Наренга̂вам	Прере̂нгам.
Ри́гам	Вригу́jем	Ври́гам, Ри́гнем, отри́гнем.
Ру̂гамсе	Наругу́jемсе	Нару̂гамсе.
Ру̂жим	Возру̂жам	Возру̂жим.
Стру̂жем, гам:	Постругу̂jем	Јстру̂жем.
	Те̂жем, Сл. тежи̂м	
Те́ргам, то́ргам	Растергу́jем	Расте́ргам, Расте́ргнем

ДАТИ, от Дам, Джем: Даjу, Джу.

Вла̂дам	Завладу́jем	Овла̂дам.
Влади́jем, Руск.	Завлади̂вам.	Овлади́jем.
Вузда̂м	Обвузда̂вам.	Обвузда̂м.
Га̂дам	Прегаду́jем с	Уга̂дам, Уга̂днем.
Гле́дам	Пригле̂ду́jем	Пригле́дам.
Гледи̂м	Возгле̂дам, приг.	Возгледи̂м, Погледи̂м.
Глада̂м, о́джем	Оглоду́jем	Оглада̂м.
	Да́jем, да̂вам	Дадем, да́м
	Возда̄jем	Возда̂м.
Гу̂ндам, Гу̂дам	Погунду́jем	Возгу̂ндам.
Жа̂дам, Ле́шско	Возжаду́jем	Возжа̂дам.
Жеди̂м	Же̂дам, Же̂дjам	Возжеди̂м.
Жельи̂м	Пожельи̂вам	Возжельи̂м.
Жуди̂м, Примо̂рско	Некор: Жела́jу	Ле́шско некори́стно.
Ждѐм, ждѝ	Ожи́дам	Дождѐм.

рчи

Зи̂джем, дам.	Обзиду́јем	Сози́джем.
Ки́дам	Наки́дујем	Наки́дам, Наки́нем.
	Оки̂дамсе	Оки́днемсе.
Ла́ндам, Стран.		
Пра̂вдамсе	Оправду́јем	Опра̂вдам.
Пра̂вдим		Опра̂вдим.
Ри́дам	Возриду́јем	Возри̂дам.
Стра̂дам, а̂жем	Пострaду́јем	Пострáдам.

ЖА́ТИ от жи̂м, жу̀.

Бижи̂м.	Би̂гам, при́бигам.	Збижи̂м, поби́гнем.
Бризджьи̂м	Бри̂згам, зджем	Бри̂згнем, обри̂:
Вижи̂м	Ви̂зам	Ви̂знем.
Движи̂м	Дви̂гам, Дви̂зам	Дви́гнем, Воздвижи̂м.
	Дви̂жем, воздви̂жем	Воздви́гнем.
Держи̂м	Возде̂ржам, а̂вам	Воздержи̂м.
Дрожи̂м: гледи́	Де́рху̂щем	Воздрожи̂м.
Ержи́м	Поерзу́јем, Е̂рзам	Е̂рзнем, заержи́м.
Звизджьи̂м	Зви̂здам, гам	Зви̂зднем, Зазвиджи̂м, Зви̂згнем.
	Позвизду́јем,	Зазви̂здам, гам.
Лежи̂м	Ли̂гам, поли̂гам	Ле́жем, Ле́гнем, полежи̂м.
Мижи̂м	Ми̂гам, нами̂гам	Ме́гнем, Наме́гнем.
	Намигу́јем	Замижи̂м.
Прежи̂м, неужив.	Пре̂зам	Напре̂знем, ле́гнем.
Режи̂м, се	Јзре̂жам зу̂би.	Врежи̂м зу̂би.
Ржи̂м	Ри́зам, Е̂рзам	Е̂рзнем, Заржи̂м.
Тежи̂м.	Те̂зам, возте̂зам	Возте̂гнем, Проте̂гнем.
	Те́гам, возте̂гам	Стежи̂м, притежи̂м.
	Те́жем, возте̂жем	
Ружи̂мсе, неужи̂вано	Ру̂гамсе	Наружи̂мсе кому.
	Нару̂гамсе	Наружи̂мкою, иначе
		Нару̂жим, возру̂жим,
Ру̂жим, ру̂жити:	Нару̂жам, возру̂жам	жити.

ЗАТИ от Зам, Жем: Заjу, Жу.

Бу́зам, жем	Обузу́jемсе	Бу́знем, Обу́знем, обу́зам.
Вѐжем	Привезу́jем	Овѐжем.
Дерза̂м	Дерза̂вам	Дѐрзнем, Подерза̂м.
Ка́жем	Казу́jем, указу́jем	Jзка̂жем.
	Облизу́jем	Пола̂жем, Ли́знем, Ла̂знем.
Ли́жем		
Ма́жем	Мазу́jем, Пома́зу́jем	Ума́жем.
Ни̂жем	Нанизу́jем	Нани̂жем.
Ри̂жем	Заразу́jем	Прери́жем, Ри́знем.
Сли̂зам се	Послизу́jемсе	Посли̂знемсе, и̂кати.
Слижи́м се	Сли̂замсе, Посли̂замсе	Посли̂знемсе.

JАТИ, от Jам, Jем; Jаjу, Jу.

Ба́jем	Ова̂jам, обавам	Наба́jем, зба́jем.
Блѐjем	Поблѐjам	Возблеjем.
Бу́jам, гледи́	Буьи́м	Пробу́jам.
Ва́jем		Jзва́jем.
Ви́jем	Возви̂вам	Преви́jем, возви́нем.
Гри́jем	Нагри̂вам	Огри́jем.
Дивjа̂мсе	Здивjа́вамсе	Воздивjа́мсе.
Дијѐм	Доди́jам	Доднjѐм.
Деjѐм, неужи̂вано.	Ди̂вам, нади̂вам	Дѐнем, одѐнем.
	Возди̂вам, приди̂вам	Воздѐнем, придѐнем.
Ди̂мь, Ди̂ш, Ди̂.	Дја̂хи: Дја̂л сем:	И нѐвеще.
Жѐвам, Херватски:	Гледи́ жѐдам	
Зиjа̂м	Зи̂вам, Раззи̂вам	Зи́нем, позиjа̂м.
Зри́jем	Дозри̂вам	Возри́jем.
Ка́jемсе	Возка̂jамсе	Пока́jемсе.
Ку̂jамсе		Оку̂jамсе
Лаjем.	Обла̂jам	Пола́jем.
Лиjѐм.	Ли̂вам, Поли̂вам,	Пролиjѐм, Ли̂нем.

Ма̄јем	Пома̂вам, ајам	Возмајем.
Прија̂м, при́јем	Возприја̂вам	Возприја̂м.
	Возпри̂јам	Возпри́јем.
Сија̂м	Си̂вам, проси̂вам	Возсија̂м, Сине̂м.
Смије́м се	Насми́вамсе	Осмијѐм, Просмије́мсе.
Си́јем	Наси̂вам	Обси́јем.
Стру̂јамсе, гледи́	Стру́вимсе	Утру̂јамсе.
Та́јем	Разта̂вам, а̂јам	Разта́јем.
Ти́јем	За ти̂вам	Зати́јем, Сти́јем.
Ха̄јем, неха̄јем	Занехва̄ам	Занеха̄јем, Зане̂хам поне:
		Пронеха́јем, пронеха̂м.
Хви́јемсе	Прехви́вамсе, и̂јамсе	Похви́јемсе.
Ча̄јем	Поча́вам, а̂јам	Поча̄јем.
Нача̄је́мсе	Нача̂вамсе, а̂јамсе:	Возача̄јемсе.

ЈАТИ от ЬИ̂М, Ју̀.

Боьи̂м се	Поба̂јамсе	Возбоьи̂мсе
	Оба̂вамсе, Ле́ш:	Убоьи̂мсе.
Буьи̂м	Бу̂јам, разбу̂јамсе	Пробуьи̂м, разбуьи̂мсе:
		Возбу̂нем, Ба̂нем.
Стоьи̂м	Ста́јем, поста̂јем	Обстоьи̂м.
	Возста́јем	Ста́нем, поста́нем.
	Оста́јем, обста́јем	Оста́нем, обста́нем.

КАТИ от Кам, Чем, Щем: Кају, Чу, Щу.

		Лачем, Взалку́јем, вза́лчем.
		Пра́во рецы́:
		Ла́чем, возлаку́јем, возла́чем.
Бурка̂м, се, Стран:	Возбурка̂вам	Збурка̂м, се.
Јщем	Взиску́јем	Взи́щем.
Ко́сткам се	Прекостку́јем	Прeко́сткам.
Ла́скамсе	Прилaску́јемсе.	Прила́скамсе.

Ла́чем, Ло́чем	Ізлоку́јем	Ізлочем, Плочем,
Мѝшкâм, Ле́ше:	Помишкôвам	Помишкîм: Некор.
Нŷкам	Ванику́јем	Унŷкам.
Нŷкам	Понуку́јем	Прону́кам.
Плâкам, Пло́кам,	Ле́ш. Гледи Плâхам,	
Пла́чем се	Оплаку́јем	Возпла́чем.
Пŷком, Пŷчем	Ізпуку́јем	Впŷкам, Чеш. Впŷкнем.
Такâм се	Потаку́јем.	Отакâм се.
Ткâм Леш: некор:	Затŷкам: гледи	Тичîм.
Ткѐм	Преткâвам	Откѐм.
Че́кам	Очеку́јем, кŷкам	Доче́кам.
Чêркам	Начерку́јем.	Почêркам, Начêркам.

ЛАТИ, от Лам, Льем; Лају, Лью.

Витлâм	Завитлâвам	Развитлâм.
Волâм, Ле́шко	Некори́стно	
Вузлâм	Завузлâвам	Развузлâм.
Гŷльам	Прогульâвам	Загŷльам се.
Ди́лам, Де́лам	Преди́лујем	Разди́лам се.
Ка́шльем	Покашльу́јем, ахŷјем:	Ізка́шльем се, Кахнем.
Козлâм, Некор.		
Ко́льем	Закâлам, Кâлам	Зако́льем.
Льŷльам	Польульу́јем	Возльŷльам.
Пальѐм, Пльѐм	Пîлам, Опа́лам	Опльѐм.
	Пила́јет пламен	Ізпельâм, Прип:
Пельâм	Запельâкам	
Петльâм	Запетльâвам	Разпетльâм.
Свитлâм	Просвитлâвам	Освитлâм.
Седлâм	Овседлâвам	Оседлâм.
Стельѐм	Настŷлам	Настельѐм, Постельем.
Ша́льем, Шльѐм	Силам, Поси́лам	По́шльем.
Глагольѐм: Кметско Некори́стно		

МАТИ от Мам, Мльем: мају, мльу.

Бо́гмамсе		Забо́гмамсе.
Дрîмльем	Задриму́јем	Задрîмльем.

Ду́мам Іма́ју	Предуму́јем	Іздумам, Заду́мам.
І́мам, а́јем, а́јет	Імавам	
А не́ Ímam, Íмат	А Јемлѐм от	Ја́мем.
Нити Імѣју	Ру́ски, Іма́јѫ, от	Імѐм.
Ки́мам	Покиму́јем	Поки́мам.
Кламâм	Окламâвам	Окламâм.
Лâмљем от	Ло́мим	Разлâмљем.
Тримâм Ле́ш:	Отримāвам	Возтримâм.
Хрâмљем	Нахраму́јем	Прихрâмљем ка́мо.

НАТИ отъ Нам, Њем: Нају, Њу.

Бу̂внам, вњим		Заву̂внам, Заву̂вњим.
Воњâм	Завоњâвам	Завоњâм.
Женѐм	Гâњам, згâњам	Проженѐм, Соженѐм.
Знâм, Знāдем	Познâвам	Узнâм.
Знаменâм	Назнаменâвам	Назнаменâм.
Жѐрвнам		
Једнâм	Соједнâвам	Поједнâм.
Ју́жинам		Отју́жинам.
Конâм, Гљед:	Кончи̂м се, сконâвам	Доконâм.
Пењâм, Некор:	Изъ Латинскаго	Пена.
Петнâм	Напетнâвам	Напетнâм.
Равнâм	Поравнâвам	Поравнâм.
Рехнâм	Нарехнâвам	Нарехнâм.
Стенâм	Возстенâвам	Возстенâм.
Тни̂м, Тнâм, Тна́х,	Прети̂нам	Претни̂м.
Ле́хом Тнѐм, Тјал, Тјāти	Прети̂нам	Претнѐм.

ПАТИ, от Пам, Пљем: Пају, Пљу.

Дрâпам, Пљем	Раздрапу́јем	Удрâпим, раздрâпљем.
Ка́пам, а́пљем	Накапу́јем	Ізкапљем, Ка́пнем, Ка́нем.
Кѐрпам	Покерпу́јем	Закѐрпам.

Клепâм, Клéпльем	Поклепу́јем	Поклéпльем, клéпнем.
Ко́пам, Копльем	Закâпам	Закôпам.
Ку̂пам		Оку̂пам.
Пи́пам, Пипльем	Опипујем	Опи́пам.
Си́пльем	Просипу́јем	Проси́пльем.
Спи̂м	Си́пам, Спâвам	Успи̂м, у́спнем.
Страпам, пльем	Пострапу́јем	Отстрâпам се.
Тре́пльем	Потрепу́јем	Потре́пльем.
Шщијпльем	Ошщипу́јем	Пошщи̂пльем, шщи̂пнем.

А некористни ричáни јесу́т: Клôпам, Колу́пам; Лôпам, Лу́пам, Рôпам, Трôпам, Тру̂пам, Цу̂пам.

РАТИ: от Рам, Рем: Рају, Ру.

Берѐм	Поби̂рам, Би̂рам	Разберѐм.
Вечéрам		Отвечéрам.
Врѐм, за Лáжем		Соврѐм.
Дерéм се, за Би́јем се	Ди̂рамсе, Зади̂рам	Удерѐм, Удрал, За́драл, Дéрнем.
Жебрѐм, рâм, Лéш.	Нажебру́јем	Јзжеврѐм.
Јгрâм се	Преигрâвам се	Прегрâм се, разиг:
Кâрам, се		Покâрам когѐ, скâрам се.
Марâм Руско:	Замарâвам	Умарâм.
Мермрâм, рѐм	Отмермрâвам	Возмемрâм.
Мôрам, Херват.	Примâрјам, âрам	Примôрам когѐ.
Орѐм	Преâрам	Преорѐм.
Перѐм	Препи̂рам	Оперѐм.
Стáрамсе, Леш:	Гледи Стáрим се.	
Терâм, Ру́ско:	Потерâвам	Јзтерâм.
Ти́рам, тирáти, áл:		Зати́рам Затирâм.
Чáрам	Овчару́јем	Овчâрам.
Шâрам, Глед: Шâрим		Ушâрам.
Бербрâм, некори́стно		
Пâрам	Опару̂јем	Опâрам.

САТИ, от Сам; Шем: Саjу, Шу.

Бри́шем	Обрису́jем	Обри́шем.
Бро̂сам, Бро́шем, Рус:	Гле́ди Броси̂м	
Гла̂сам, Гледѝ	Гла̂сим	
Де́рсам се	Подерсу́jем се	Поде́рсам се, подерснем се.
Ка́шем, ка́сати	Покасу́jем	Прикашем.
Кљу́сам		Прикљу́сам.
Ки́сам, Ки́шем	Прекису́jем	Уки́сам, Jзки́сам.
Коли́шем, Леш:	Поколису́jем	Уколи́шем,
Кре́шем	Окресу́jем	Возкре́шем.
Ку́сам, Ку̂шем		Поку̂сам, у́шем.
Па́шем	Припасу́jем	Опа́шем.
Пи́шем	Писи̂вам, попису́jем	Попи̂шем.
Пла́сам		Пла̂нем, возпла̂нем се.
Пле̂шем	Поплесу́jем	Возпле̂шем.
Сьсѐм, сиса̂м	Поси̂сам, Jзсису́jем	Посьсѐм, посиса̀м
Те́шем	Обтесу́jем	Jзте́шем.
Че́шем	Обчесу́jем	Разче́шем.
Чи̂шем, Чи̂хам, Сам.	Обчиху́jем	Обчи̂хам, обчи̂хнем.

ТАТИ, от Там, Щем: таjу, щу.

Верста̂м	Приверста̂вам	Соверста̂м
Ве́ртам	Наверту́jем	Приве́ртам.
Ви́там	Привиту́jем	Приви́там.
Де́рхщем	Воздерхту́jем	Возде́рхщем.
Же́гщем	Пожегту́jем	Поже́гщем.
Копи́там	Откопиту́jем	Копи́тнем.
Кре̂нjем	Накрету́jем	Кре̂нем, Накре̂нем, Накре̂щем, Кернем, Кре̂тнем, Накре́тнем.
Мечта̂м		
Ме́щем	Зами́щем и̂там Ми́там, замету̂jем	Заме́щем, поме́щем

Пе̑нтам	Напенту̑јем	Јзпе̑нтам.
Печа́там	Напеча́тујем	Напеча́там.
Пи̑там	Јзпиту́јем	Јзпитам.
Пи́там	Напи́тујем	Напи́там.
Пре́шем	Попрету́јем	Опре́шем.
Пу́там	Опу́тујем	Разпу́там.
Клепе́шем		Возклепе́шем.
Клопо́шем		Поклопо́шемъ.
Клеве́шем	Оклевету́јем	Оклеве́шем.
Рабо́шем, работа̑м	Отработу́јемсе Работа́ти, ота́л	Отрабо́шем се.
Рака́шем, раката́ти	Наракатўјем	Нарака́шем.
Реге́шем, регета́ти	Порегету́јем	Возреге́шем.
Ри̑стам		
Ри̑там	Отриту́јем	Ри̑тнем.
Ро́пшем, Ропта̑м	Возропту́јем	Возро́пшем.
Ска́там се,	Поска́тујем се	Поска́там се.
Свиго́шем	Посвиготу́јем	Засвиго́шем Пол.
Скерги́шем	Поскергиту́јем	Заскерги̑шем.
Ски̑там се	Прескиту́јем се	Проскитамсе.
Скробо́шем	Поскроботу́јем	Поскробо́шем.
Та́пшем	Затапту́јем	Пота́пшем.
Трепе́шем	Возтрепету́јем	Возтрепе́шем.
Хкаста̑м се	Похкасто̑вам се	Похкаста̑мсе.
Хката̑м, Ру́ски	Захвата̑вам Хва̑там Херв:	Схвата̑м. Хва̑тим, ухва̑тим.

Али па́че ова́ речи́на јест двојзна́чна, обсто̑јна и вможекра́тна: кт. Хва́там, Хви̑там: Хва̑там, Хви̑там, Хва́тим, Хвати̑м, хви́тим.

	Захва̑там, Захви̑там,	У́хвитим Захва́тим. Захвити̑м. Захви́тим.
Хи́там	Јзхи́тујем	Јзхи́тим, хи́тим.
Ху̑нтам	Нахунту́јем	Заху̑нтам.
Че́ртам	Начерту́јем	Наче́ртам.

Шатâм се,	Пошатâвам се	Возшатâм се.
Ше́пщем	Подшептýјем	Поше́пщем.
Шêщем се	Прешетýјем се	Прошêщем се.

Плахоу́мни пак ри́чи́ни јесут ови́:

Борбо́щем	Поборботýјем	Заборво́щем.
Грохо́щем, âтам		Возгрохо́щем.
Креке́щем		Закреке́щем.
Леге́щем, êтам	Полегетýјем	Возлеге́щем.
Ломо́щем, мâтам		Возломо́щем.
Лопо́щем, пâтам		Возлопо́щем.
Праско́щем		Запраско́щем.
Ропо́щем		Поропо́щем.
Триско́щем		Потриско́щем.
Цмо́кщем, ктâм		Цмо́кнем.

А ови́ јесут Ле́шски:

Кола́щем, âтам	Поколатýјем.	Закола́щем, âтам, âтнем.
Ку́там	Закутýјем	Обку́там.
Ла́там	Залатýјем	Зала́там.
Пластâм	Разпластýјем	Разпластâм.
Простâм	Упростýјем	Упростâм.
Чи́там	Начитујем	Пречи́там.

ХАТИ, от Хам, Шем: Хају, Шу.

Бре́шем	Побрехýјем	Побре́шем, Забр., Бре́хнем.
Бу́хам		Јзбу́хам.
Ду́хам	Задухýјем	Поду́хам, не њу́хам.
	Грôхам	Грôнем : Грôхнем.
Ди́хам, ишем	Воздихýјем, Воздѝхамъ	Јзди́хам, Јзда́хнем :
Зи́хам, ѝшем	Позихýјем.	Зи́хнем.
Ја́шем	Прејахýјем се	Возја́шем.
Керхам, ершем	Океррхýјем	Окêрхам, Кêрхнем, Укêрхнем.

Крӳхам, ӳшем	Окрӳхуjем	Окрӳхам, Ӯкрӳхнем. Окрӳшим, Ӯкрӳшим
Кӣхам, Кӣшем	Покихуjем	Кӣхнем, Jзкӣшем.
Кохам се, Лешско	Разкохуjем се, шуjемсе	Разкохам се.
Мâшем	Помахуjем	Мâхнем, Замâхнем, Помâшем.
Кӳхам, Нимечско	Реци варим	
Нишем	Пренихуjем	Понӣшем, Нӣхнем.
Пахâм, пâшем	Опахуjем	Опахâм.
Пахâм, Пâшем, Рус.	Запахуjем	Пâхнем, Запâхнем.
Нахам (Херв. Пâхам)	Попахуjем	Пехнем, Попехнемъ, Попнхамъ.
Пшем (от Лешского Пхâм)	Опӣхам	Опшем: реци тôлчем.
Пaâхам, âшем	Поплахуjем	Поплâчнем.
Пӳхам, Пӳшем	Подпухуjем	Пӳхнем, Напӳхнем, Напӳшем.
Рӳхам	Порухуjем	Порӳхам.
Рӳшам	Рӳшам, Порӳшам	Рӳшим, Порӳшим, Возрӳшим,
Слӳхам, послӳшам	Послухуjем, ӳшам	Послӳхнем.
(Слӣхам, гл. Слӣшим).		
Чӣхам, Чӣшем	Овчихуjем	Овчӣхам, Ӯчӣхнем.

ЦАТИ, от Цам : Цаю.

Мâцам.	Помацуjем	Умâцам.
Jецам.	Заjекуjем се	Заjецам.
Клӣчем, ӣцам	Окликуjем, цуjем	Кликнем, возкличем, ӣкнем.
Мӣчем, кам, цам	Обмикуjем лен	Обмӣкам лен.
Смӣчем се, Смӣцам се	Осмикуjем се	Осмӣкнем се.
Смӱчем се, смӱцам се	Пресмӣкам се, пресмӣцам се	
Хвêрцам,	Похверцуjем	Хвêрнем.

Хлицам	Захликуjемсе	- лйкнем.
Шщуцам	Пошщуцуjем	Шщукнем.

Лапти jецам, кличем, мицам, смицам, хверцам, хлицам, шщуцам, jесут паче вножекратниjе ричини. Оjще же и сицам, вренцам, клецам, корацам, лецам, пуцам, рицам, нарицам, тицам: коjих гледи на њиховиx мистех.

ЧАТИ, от Чим: Чу, Чам: Чаjу.

Бечим	Бекам, Бечем,	Бекнем, Забечим.
Бренчим	Бренкам, Бренцам,	Бренкнем.
Бречим	Брекам, Брецам,	Брекнем, Забречим.
Бучим,	Букам	Букнем, Возбучим.
Венчам	Венчавам	Обвенчам, Пов.
Вичим, неуживано	Викам, Вичем, Подеркуjем	Викнем, Возвикнем.
Гучим	Гукам	Гукнем, Загучим.
Дерчим	Деркам, Дерчем,	Jздерчим.
Ерчим,	Еркам:	Еркнем, Заерчим.
Жмичим, неужив:	Жмикам	Ожмикнем, Ожмикам.
Зерчим, кметско	Зерцам	Зеркнем.
Jавчим, неужив:	Jавчем	Jавкнем, Заjавчим.
Jечим	Jекам, jецам Заjекуjемсе	Jекнем, Заjечим, Заjекам.
Jухучим, неуж.	Jухукам	Jухукнем.
Jчим	Jкам, Jчем	Jкнем, Заjчим.
Кичим	Кичем, Кикам Квокам, чем,	Возкичим, возкикнем. Квокнем.
Клечим	Клекам, Клецам Наклецим, Поклекуjем	Клекнем, Поклекнем. Поклечим, склечим колена.
Кличим, неужив:	Кликам, Кличем Возкликуjем Кокодачем: отъ неуживаного	Кликнем. Возкличим. Кокодачим.
Кончим, кончати	Доканчам	Докончим, ати. Лехом: Кончити.

Кончâм,	Докончâвам,	Докончâм.
	Крâкам, Крâчем,	Крâкнем: от неўж. Крачûм.
Кричûм,	Возкрûкам, кýjем,	Крúкнем, Возкричûм
	Лелêкам: от неужив.	Лелечûм.
	Полûкам	Полûкнем, Рус. Полкнѐм, от неуж. Личûм.
Мерчûм, Мéркнем,	Помêркам, Смêркам се,	Померчûм, Помéркнем, Смéркнемсе.
Молчûм,	Умôлкам,	Умôлкнем, Замолчûм.
Мучûм,	Мýкам, Мýчем,	Мýкнем, Возмýкнем.
Мичûм, Рус. Мчûм,	Мúкам, Мúчем, úцам	Мéкнем, Помéкнем, Херва: Мáкнем, Зломкнѐм.
	Помúкам, Помúчем,	Помичûм, Возмичûм.
Ничûм, Нúкнем,	Пренûкам, чем,	Возникнем, Преничûм.
Ничûм, неужив.	Нûкам, Заникýjем,	Занûкам, Занûкнем.
Пивчûм,	Пûвкам, чем,	Пûвкнем, Запикчûм.
	Пúкам,	Пúкнем, Пúчнм.
Пучûм, неуж.	Пýкам, Пýцам.	Пýкнем.
Ричûм,	Рûкам,	Рûкнем.
Рчûм, Врчûм,	Вркам,	Вркнем.
Сверчûм,	Свêркам, чем,	Свêркнем мечѐм.
Серчûм, неужив.	Сêркам, чем.	Сêркнемъ.
Сквичûм,	Сквûкам, Сковûкам,	Сквûкнем, Сковûкнем.
Скўчûм,	Скŷкам, Скŷцам,	Скŷкнем.
Смерчûм, неуж.		
Смéркам,		Усмéркнем се.
Смичûм се,	Пресмûкам се, чем,	Осмûкнем се.
Смучûм се,	Смŷкам, чем, цам, се	Осмукнем се.
Стерчûм, Хер., Торчûм, Рýски.	Настêркам се, цам, чем се	Обстерчûм, Стêркнем.
Старчûм, Лéш.		Наторчûм се.
		Досторчûм.
Сучûм, неуж.	Сŷчем, кам,	Засукнем, засŷчем.
Счûм,	Сûцам, кам,	Сûкнем.

Тачи̂м, Тача̂ти, и Точим, Точити, Терчи̂м, неуж.	Та̂кам, чем, Ната̂кам, чем, Теркам,	Заточим, та̂кнем. Заточим. Теркнем, Тернем, Тренем, Торкнем, Трнем, Тронем.
Тичи̂м,	Ти̂кам, чим, цам,	Текнем, се, Токнем, Такнем.
Хверчи̂м, Херчи̂м,	Хве̂ркам, чем, цам, Хе̂ркам, чем, цам.	Хве̂ркнем, Хе̂ркнем.
Хличи̂м	Хли̂кам, цам,	Хли̂кнем.
Храчи̂м.	Хра̂кам, чем,	Хра̂кнем.
Хучи̂м	Ху̂кам,	Ху̂кнем, Кричи̂м.
Хучи̂м,	Ху̂кам,	Ху̂кнем, Дме̂м.
Цверчи̂м,	Цве̂ркам,	Цве̂ркнем.
Цвичим,	Цви̂кам,	Цви̂кнем.

ШАТИ, от Ши̂м: Шу.

Диши̂м	Дихам, Дишем, Дахнем,	Дохнем.
Зиши̂м, неужи.	Зи̂хам, Зи̂шем, Зи̂хнем,	Задиши̂м.
Паши̂м, неуж. Въ мисто овсто̂јного Па̂шем,	Па̂хим, Па̂шем, Паши̂м зло Лехи келе̂т	Па̂хнем. Па̂хнем: правнје реци.
Кушам, Кушати,	Јзкушујем,	Јзкушам, Покушам.
Мишам, Мишати	Размишујем	Размишам, Помишам
Перши̂м,	Пе̂рхам, шем,	Пе̂рхнем.
Серши̂м,	Насерхам се,	Насерши̂м се, Насерхнем се.
Слиши̂м, шати,	Неуживано.	Сада говорим:
Слишим, Слишати,	Сли̂хам, Усли̂хам, Не досли̂хам	Услишим audio. Послишим.
Слухам, Слушам, Послушам.	Слушам, Послу̂шам, Послухујем,	Послу̂хнем ausculto. Послухам, Јзслухам.

ЩАТИ, от Щим: Щу, Кам, Там, Кају, Тају.

Блишщим,	Блискам,	Блиснем, Блискнем.
Вишщим,	Вискам,	Виснем, Вискнем.
Вришщим,	Врискам,	Вриснем, Врискнем.
Лашщим се,	Ласкам се,	Ласнем, Ласкнем се.
Млашщим, неуж.	Мласкам,	Мласнем, Мласкнем.
Першщим;	Перскам,	Перснем, Перскнем.
Пишщим,	Пискам,	Писнем, Пискнем.
Плешщим, неуживв.	Плескам,	Плеснем, Плескнем.
Пaишщим,	Пaискам,	Пaиснем, Пaискнем.
Пльушщим,	Пльускам,	Пльуснем, Пльускнем.
Прашщим,	Праскам,	Праснем, Праскнем.
Пришщим,	Прискам,	Приснем, Прискнем.
Тишщим,	Отискам,	Отиснем, Отискнем.
Трашщим,	Траскам,	Траснем, Траскнем.
Трешщим,	Трескам,	Треснем, Трескнем.
Тришщим,	Трискам,	Триснем, Трискнем.
Бушщим: рич	плахоумна.	
Клешщим, тоже	Клескам,	Клеснем, Клескнем.

Право јест изречење на снем, али правије и липље јест полно изречење на скнем, и на стнем. Блискнем, Свистнем.

Тешщим се, тешщатим се	Потешщим се,	Тешщање.
Јли паче рећи: тешщим се,	Потешщам се, Потешщим се,	Тешщење.
Вешщам,	Овешщујем,	Овешщам.
	Овитовање,	Овешщање.
Дриштам		снем, стнем.
Свишщим,	Свистам,	Свиснем, Свистнем.
Хрешщим,	Хрестам,	Хреснем, Хрестнем.
Хрушщим,	Хрустам,	Хруснем, Хрустнем.
Хлишщим,	Хлистам,	Хлиснем, Хлистнем, плахоумно.
Хвишщим,	Хвистам,	Хвиснем, тоже Хвистнем.

От обстојних рѣчій, јдущих на чим, шим, щим, јдут вноже-кратније на кам, цам, хам, скам, и јмајут двојакознаменованије: вножекратно, и обстојно, какот: кикам, может стојат за кичим: и, возкикам, за возкичим.

Зарад того, ако хощем да јмајут становито вножекратно знаменованије, можем је изрещ и на ујем, какот: Возкикујем, завекујем, поврекујем, возвикујем, воздихујем, окерхујем. Гледи под надписком хати и цати.

ПРЕТВОР 2.

Бем: Бу.

Гребем,	Огребам, ибам,	Загребем.
Долбем,	Предолбам,	Јздолбем.
Зебет ме, зебем,	Озебам, Обзебам	Озебем.
Скребем,	Оскребам, ибам,	Оскребем.
Скубем,	Оскубам,	Оскубем.
Шибем,	Зашибам,	Ушибем.

Вем: Ву.

Живем,	Уживам,	Уживем.
Пливем,	Препливам,	Опливем.
Пловем,	Опливам,	Возпловем, Возплинем.
Словем,	Прословам,	Прословем, Слинем, Прослинем.

Жем: Гу.

Брижем,	Обригам,	Обрижем.
Мѣщем,	Замицем,	Вержем, Провержем, Возвержем.

Жгèм,	Зажи̂гам,	Пожгèм.
Лежи̂м,	Ли́гам, Поли̂гам;	Ле́жем, Поле́жем, Сле́жем се.
Мо́жем,	Смâгам, Премâгам,	Возмо́жем.
Пре̄жем	Запрêгам,	Впрѐжем.
Стре̄жем,	Престрêгам,	Престре̄жем.
Стрӣжем;	Постри̂гам,	Пострӣжем.
	Сегâм Сѣзам,	Сѣжем, Посѣжем.
	Посѣгам, ѣзам,	Сѣгнем, Посѣгнем.

ДȢМ : ДУ.

Бле̄дем,	Заблêдам,	Возблêдам.
Бльӯдем,	Обльу̂дам,	Собльу̂дем.
Бодèм,	Бâдам, Оббâдам,	Обводèм, Бо́днем.
Бре̄дем,	Пребрêдам,	Пребре̄дем.
Јесèм,	Би̂вам, Пребâвам,	Бу́дем, Забу́дем бу̂м.
Ведèм,		Возведèм.
Вӣдем, Ви̂м,	Прови̂дам,	Провӣдем, Про̂вим.
Гре̄дем, Грêм,		
Гу̂дем,	Гу̂дам, Погу̂дам,	Загу̂дем.
	Да́јем, Дâвам,	Да́дем, Дâм.
Зна̄дем, Знâм,	Познâвам,	Познâм.
Ј́дем,		Взи̂дем, Про́јдем.
Вӣдем, Ви̂м,	Ви̂дам,	Свӣдем, Сви̂м.
Кла̄дем,	Покла̂дам,	Докла̄дем.
Кра̄дем,	Прикрâдам се,	Украдем.
	Пâдам, Опâдам,	Пâдем, Пропа̄дем.
Пре̄дем,	Напрêдам,	Упре̄дем.
Сиди̂м,	Си̂дам, Возси̂дам,	Сѣ́дем, Возсѣ́дем.

ЗȢМ : ЗУ.

Везèм,		Привезèм.
Ве̂рзем,	Заве̂рзам,	Пове̄рзем.
Грӣзем,	Обгри̂зам,	Погрӣзем, Угри́знем.

Лíзем,	Лáзим, Прелáзим,	Возлíзем.
Бíјем,	Развӥјам,	Пробíјем.
Брíјем,	Подбрӥвам,	Обрíјем.
Вијѐм,	Овӥјам,	Овијѐм, Овӥнем, Заӥнем,
Вопијѐм, Вопӥм,		Возвопијѐм, пӥм.
Гньијѐм,	Нагньӥвам,	Огньӥјем.
Грíјем,	Пригрӥвам,	Огрíјем.
	Зӱвам, Обӱвам,	Ізӱјем, Обӱјем.
Клијéмсе,	Оклӥвамсе,	Оклијéм се.
Крíјем,	Покрӥвам,	Окрíјем.
Лијѐм, лíти,	Лӥвам, Пролӥвам,	Пролијѐм, лӥнем.
Мíјем,	Мӥвам, Помӥвам,	Помíјем, Умíјем.
Мијѐм, неуж.	Мӥјам, Обмӥјам,	Мӥнем, Обмӥнем,
Пијѐм,	Пӥјам, Припӥјам,	Припијѐм,
Појѐм,	Пӥвам, Возпӥвам,	Возпојѐм.
Прíјем,	Упрӥвам,	Упрíјем.
Рӥјем,	Ізрӥвам,	Ізрӥјем.
Спијем, неуж.	Поспӥвам,	Поспíјем.
Сӱјем,	Провувам, Разсӱрам,	Просӱјем, Разсӱјем.
Тӥјем,	Утӥвам,	Утӥјем
Тлíјем, Тлíм,	Втлӥвам,	Ізтлíјем, Ізтлӥм.
Трујем, трӱти,	Отрӱвам, ӓвам,	Отрӱјем.
Умíјем, Умӥм,	Разумӥвам,	Уразумијем, мӥм.
Унíјем,	Ізунӥвам,	Ізунијем.
Чíјем, неуж.	Почӥвам,	Почíјем, Почӥнем.
Чӱјем,	Чӱвам, Пречӱвам,	Учӱјем.
Шíјем,	Шӥвам, Пришӥвам,	Зашíјем.

ЧЕМ: КӰ.

Вíчем, неуж.	Овӥкам,	Овíкнем.
Влӥчем	Влӓчим, Овлӓчим, Заовлӓкам,	Овлӥчем.
Вӧлчем,	Обӧлкам,	Обӧлчем.

Лечем,	Лѣкам, цам, Налѣцам,	Налечем, Лекнем се, Злекнем се.
Печѐм,	Опи̂кам,	Упечѐм.
	Ри̂кам, ри̂цам, Обри̂кам,	Речѐм, Обречѐм.
	Ри̂чем, Нари̂чем,	Наречѐм.
Сечем, неуж.	Обсѣкам,	Обсечем, Обсекнем.
Сичем,	Обси̂кам,	Обсичем, си́кнем.
Течѐм,	Обти̂кам, и̂чем,	Возтечѐм, Обтечѐм.
Толчем,	Обто́лкам, цам,	Обтолчем, Столчем.
Тучем,	Сту̂кам, Ту̂кам,	Стучем, Ту́кнем, Сту́кнем.
Ме́льем,	Нами̂лам,	Смельем.
МЕ: МУ.		
Дмѐм	Ди́мам, На́димам, и́мльем,	На́дмем, Ду́нем, Наду́нем.
Жмѐм	Обжи̂мам,	Обо́жмем. Ожмем.
Херк:	Јемльѐм, Заjемльѐм,	Ја́мем, За̂jмем, Взи́мем.
Ру́ски	Ђи́мам, Зађи́мам, мльем,	Јмѐм, За̂jмѐм, Во́змем.
НЕМ: НУ.		
Жньѐм, Жа́ньем,	Нажи̂нам,	Нажньѐм.
Колнем Кленѐм,	Прокли́нам,	Проколнем.
Мнѐм, Ма́нем.	Преми̂нам,	Премнѐм.
Пнѐм,	Напи̂нам,	Ра́зпнем.
Чнѐм, неуж.	Начи̂нам,	На́чнем.
Тнѐм, тети,	Прети̂нам,	Претнѐм.
Тни̂м, тна́ти,	Прети̂нам,	Претнѐм.
Бри́днем,	Обри̂дам,	Обриднем.
Вѣзнем,	Увѣзам,	Увѣзнем.

Ве́нем,	Укве̂нам (уведам),	Укве́нем, Уве́днем.
Ви́кнем,	Оби̂кам,	Оби́кнем.
Вла́днем, Ле́ш.	Овладу́јем,	Овла̂дам.
Во́лгнем,	Отво̂лгам,	Отво́лгнем.
Га́снем,	Уга̂сам,	Уга̂снем.
Ги́внем, Ги́нем,	Поги̂вам,	Зги́нем, Зги́внем.
Гли́внем,	Угли̂вам,	Угли̂внем.
Гнѐм,	Наги̂нам, Наги̂вам,	На́гнем, Пре́гнем.
Го́ркнем,	Зго̂ркам,	Зго́ркнем.
Гре́знем,	Угре̂зам,	Угре́знем.
Да́хнем, зло́, рећи́:		
Диши̂м,	Задиха̂м,	Задиши̂м, Зада́хнем.
Женѐм, гна́ти,	јест пе̂рвого претво́ра.	
Жо́лкнем,	Ужо̂лкам,	Ужо̂лкнем.
Зе̂внем,	Озе̂вам,	Озе̄вем, Озе̂внем.
Ква́снем, Ки́снем,	Ки́сам, Уки̂сам,	Уки́снем, Уква́снем.
Кри́пнем,	Окри̂пам,	Окри́пнем.
Ла́кнем, Ла́чем,		Обла́кнем.
Лгнѐм, Ла́гнем, или		Улгнѐм, ула́гнем.
плче Вла́гнем,	Увла̂гам,	Увла́гнем.
Ли́пнем,	Прили̂пам,	Прили́пнем.
Ме́кнем,	Уме̂кам,	Уме́кнем.
Ми́згнем,	Проми̂згам,	Проми́згнем.
Ме́рзнем,	Заме̂рзам,	Заме́рзнем.
Ме́ркнем,	Поме̂ркам,	Поме́ркнем.
Мо́кнем,	Премо̂кам,	Премо́кнем.
Ни́знем,	Вни̂зам,	Вонзо́х, плахоу̂мно.
Ни́кнем,	Вни̂кам,	Вни́кнем.
По́лзнем,		
Па̂хнем, Ле́хом	Опо̂лзам,	Опо́лзнем.
Пра̂гнем, Лех.	Па̂хам, Запа̂хам,	Запа̂хнем.
Пу́хнем, Лехом.	Опу̂хам,	Опу́хнем.
Са́хнем, Со́хнем.	Уси̂хам,	Уса́хнем, Усо́хнем.
Сла́днем,	Усла̂дам,	Усла̂днем.
Сти̂днем,	Ости̂дам,	Ости̂днем, и̂нем.
	Овсти̂дам,	Овсти̂днем, и̂нем.
Сту́днем,	Осту̂дам,	Осту́днем.

Тве́рднем, Тврнем,	Утвѣ̂рдам,	Утве́рднем.
Ти́хнем,	Утѝхам,	Утѝхнем.
То́нем, То́пнем,	Утâпам,	Уто́нем, Ӯто́пнем.
Шще́знем,	Ошщѣ̂зам,	Ошще́знем.
Ричи́ни без обсто̂ј-них.	на НѲМ, једнокра́тни.	
		Брѝнем се.
	Бу̂хам,	Бу́хнем.
	Повѝјам,	Повѝнем.
	Навѝкам,	Нави́кнем.
	Гѝбам,	Га́нем.
от Гнем,	Прегѝнам и прегѝвам,	Пре́гнем.
	Загѣ̂рнам,	Гѣ́рнем, Згѣ́рнем.
	Глâсам,	Глâснем.
	Дѝбам,	Де́нем.
	Задергам,	Заде́ргнем.
	Дѣ̂рсам се,	Поде́рснем се.
	Возкрѣ̂сам,	Возкре́снем.
	Кѝкам,	Кѝвнем.
	Кѝдам,	Ки́нем, Кѝднем.
		Мâнем се.
	Опомѝнам,	Опомѣ̂нем.
	Замѝщем, ме́щем,	Ме́тнем.
	Мѝјам,	Мѝнем.
		Нискни́, Нискне́м.
	Приóньам,	Прио́нем.
	Пâдам,	Па́днем.
	Пâрам,	Пâрнем.
	Пи́кам,	Пи́кнем.
	Плâсам,	Плâнем.
	Пу́кам,	Пу́кнем.
	Свѝтам,	Сва́нем.
	Те́ркам,	Те́ркнем, Трнем, Тре́нем.

	Це́ркам,	Це́ркнем.
	Чѐркам,	Чѐркнем.
	Чи̂хам, шам,	Че̂снем, У̂че̂снем.

Је́ст и ј̂них ве́ще једнокра́тних ричи̂нъ на НЕ̂М, ко́ьих гледи́ на разни́х ми́стех, при ньи́ховах обсто̂јних, ка́кот јесу̀т:

Бодѐм,	Ба̂дам,	Бо́днем.
Стоьи̂м,	Ста́јем,	Ста́нем, и ј̂није.

Пем: Пу.

Сопем̀,	Са̂пам,	Овсопем̀.
Тепем̀,	Обти̂пам,	Обтепем̀.
Хлопем̀,	Хла̂пам,	Нахлопем̀.
Хропем̀,	Хра̂пам,	Захропем̀.

Рем: Ру.

Врем̀,	Јзви̂рам,	Возврем̀.
Доем̀, Дерем̀,	Разди̂рам,	Раздерем̀.
Жрем̀, Жерем̀,	Пожи̂рам,	Пожерем̀.
Мрем̀,	Уми̂рам,	Умрем̀.
Прем,	Упи̂рам,	Упрем̀.
Стрем̀,	Прости̂рам,	Простреем̀.
Трем, Та́рем,	Зати̂рам,	Затрем̀.
Цврем̀,	Прецви̂рам,	Прецврем̀.

Оем: Оу.

Јесем,	Бивам,	Будем.
Несем,		Вознесем.
Пасем,	Опасам се,	Спасем.
Тресем,	Претресам,	Отресем.

Тем: Ту.

Гньетем,	Погньитам,	Прогньетем.
Метем,	Помитам,	Пометем.
Метем,	Возметам,	Возметем.
Плетем,	Уплитам,	Сплетем.
Растем,	Порастам,	Возрастем.
	Обритам, тају,	Обретем, ту, не обрашу.
	Ритам, тају;	Ретем, ту; не встрешају.
Цветем,	Процвитам,	Процветем.
Чтем, чести, и чтати,	Почитам,	Почтем, Прочтем.
	Читам, Лешко.	

Ричини ведем, гдем, везем, вопијем, женем, несем, нимају вноже кратних, но възајем је јемльут от јних ричин.

Ведем,	Водим, ваджам,	Поведем.
Јдем,	Ходим, хаджам,	Појдем.
Везем,	Возим, важам,	Повезем.
Женем,	Гоним, ганьам,	Поженем.
Несем,	Носим, нашам,	Понесем
Вопијем,	Возкликам,	Возвопијем

ПРЕТВОР 3.

Вим: Вльу.

Вâвим,	Привáвльам,	Звâвим.
Гéрвим,	Погêрвльам се,	Погéрвим се.
Гловим,	Оглâвльам,	Огловим.
Глувим се, неуж.	Вглувльам се,	Вглувим се.
Грáвим,	Огрâвльам,	Огрáвим.
Грувим,	Погрувльам,	Погрувим.
Гувим,	Погувльам,	Погувим.
Дрôвим,	Раздрâвльам,	Раздровим.
Зловим се,	Озлâвльам се,	Озловим се.
Ковим,	Укâвльам,	Уковим.
Коливим,	Колúвам се,	Поколивим, Возко.
Льувим,	Возльувльам,	Польувим.
	Посâвльам,	Посовим.
Рâвим,	Порâвльам,	Порáвим.
Ровим,	Порâвльам,	Поровим.
Рувим,	Зарувльам,	Порувим.
Сервим,	Посервльâјем,	Посервим.
Скорвим се,	Оскôрвльам,	Оскорвим.
Слâвим,	Ослâвльам,	Ослâвим.
Снувим,	Наснувльам,	Наснувим.
Сподôвим се,	Усподâвльам се,	Усподóвим се.
Сугувим,	Усугувльам,	Усугувим.
Трúвим,	Отрúвльам,	Јзтрúвим.
Трувим,	Потрувльам,	Возтрувим.
Туровим,	Утурôвльам,	Утуровим.
Хавим,	Похâвльам,	Похавим.
Хúвим, Лéшск.	Похúвльам,	Ухúвим.
Щéрвим,	Ущервльам,	Ущервим.

Вим: Вљу.

Ба́вим,	Забâвльам,	Заба́вим.
	Благослâвльам,	Благословûм.
Бора́вим,	Заборâвльам,	Забора́вим.
Вервûм,	Совêрвльам се,	Совервûм се.
Гньâвим,	Пригньâвльам,	Загньâвим.
Гньи́вим,	Разгньûвльам,	Разгньи́вим.
Говûм, и́јем,	Загôвльам,	Заговûм.
Гото́вим,	Приготâвльам,	Пригото́вим.
Дâвим,	Придâвльам,	Удâвим.
Дервûм, Ле́ш.	Одêрвльам,	Подервûм.
Дешевûм,	Подеше́вльам,	Здешевûм.
Дикûм се,	Задûвльам се,	Задивûм се.
Дûравим,	Здирâвльам,	Здûравим.
Жûвим,	Ожûвльам,	Поживûм се.
Здрâвим,	Поздрâвльам,	Поздрâвим.
	Ĵавльам, Објâв.	Јавûм, Објавûм.
Ја́звим,	Објâзвльам,	Ују́звим.
Јалови́м,	Објалâвльам,	Зјаловûм.
Јаравûм се,	Возјарâвльам се,	Возјаравûм се.
Ки́лавим,	Окилâвльам,	Оки́лавим.
Корвâвим,	Окорвâвльам,	Окорвâвим.
Кривûм,	Окрûвльам,	Окривûм.
Крûвим,	Накрûвльам,	Окрûвим.
Ловûм,	Јзлâвльам,	Јзловûм.
Ложûвим,	Обложûвльам,	Обложûвим.
Ме́рвам,	Размêрвльам,	Разме́рвим.
Мертвûм,	Умêртвльам,	Умертвûм.
Ме́рхавим,	Омерхâвльам,	Омêрхавим.
Мо́вим,	Промâвльам,	Промо́вим. Ле́шко.
Мôлвим,	Возмâлвльам,	Возмо́лвим.
Наравûм,	Понарâвльам,	Понаравûм.
Новûм,	Вознâвльам,	Возновûм.
Паствûм се, Ле́ш.		Возпаствим се.
Пла́вам,	Преплâвльам,	Препла́вим.

Плу́гавим, Леш.	Заплуга̑вльам,	Оплу́гавим.
Половим, неуж.	Преполаа̑вльам,	Преполови̑м.
Пра́вим,	Опра̑вльам,	Опра́вим.
Проти́вим се,	Возпроти̑вльам се,	Возпроти́вим се.
Ризви̑м,	Уризвльам се,	Уризвим се.
Са́жавим,	Посажа̑вльам,	Уса́жавим.
Сивим,	Поси̑вльам,	Посивим.
Сла́вим,	Просла̑вльам,	Просла́вим.
Ста́вим,	Ста̑вльам, Возс.	Возста́вам.
Станови̑м,	Постана̑вльам,	Постанови̑м.
Тови̑м,	Ута̑вльам,	Утови̑м.
Тра̑вим,	Отра̑вльам,	Отра̑вим.
Тра́вим,	Отра̑вльам,	Отра́вим.
Черстви̑м,	Учерствльам,	Учерстви̑м.

Дим: Джу.

Вди̑м, вди́ју, вди̑ш, вди̑т,	Превда̑вам,	Превди̑м
Весидам,	Превеси̑джам;	Превеси́дим.
Ви̑дим,	Поби̑джам,	Поки̑дим.
Влу̑дим,	Поблу̑джам,	Заблу̑дим.
Вра̑здим,	Навра̑здджам,	Забра̑здим.
Ври̑дим,	Обри̑джам,	Возври̑дим се.
Броди̑м,	Превра̑джам,	Преброди̑м.
Буди̑м,	Пробу̑джам,	Возбуди̑м.
Ва́дим,	Пова̑джам се,	Нава̑дим.
Ви́дим,	Ви̑джам, Пров.	Уви́дим.
Вла́дим̀,	Завла̑джам,	Завлади̑м.
Во́дим,	Ва̑джам, Прова̑:	Проведем̀.
Води̑м,	Нава̑джам,	Наводим̀.
Вражди̑м се,	Повра̑жджам се,	Возвражди̑м се.
Ври̑дим,	Возври̑джам,	Возври̑дим, Увр.
Вуди̑м,	Преву̑джам,	Превуди̑м.

Гадûм,	Возгâджам,	Возгадûм.
Гвоздûм,	Пригвâзджам,	Загвоздûм.
Гêрдим,	Возгêрджам,	Возгêрдим.
Гûздим се,	Возгûзжам се	Возгûздим се.
Гла́дим,	Заглâджам,	Загла́дим.
Глâдим,	Jзглâджам,	Jзглâдим.
Гледûм,	Возглêдам,	Проглѐдûм, гле́днем.
Гньûздим се,	Нагнûзджам се,	Угньûздим се.
Годûм,	Уга́джам,	Угодûм.
Градûм,	Загрâджам,	Оградûм.
Гроздûм се,	Огрâджам се,	Огроздûм се.
Грома́дим,	Возгромâджам се,	Згрома́здим, Лѐшко.
	Досâджам,	Досадûм.
Жедûм, неуж.	Возжêдам,	Возжедûм.
Злêдим се,	Озлêджем се,	Озлêдим се.
Jâдим се,	Разjâджам се,	Разjâдим се.
Jе́здим,	Отjêзджам,	Отjе́здим.
Кадûм,	Накâджам,	Возкадûм се.
Крûвдим, Лѐш.	Окрûвджам,	Окрûвдим.
Лагодûм,	Улагâджам,	Улагодûм.
Ла́дим,	Улâджам,	Ула́дим, Зла́дим.
Лŷдим,	Облŷджам,	Облŷдим.
Медѝм,	Помêджам,	Помедѝм.
Ми́дим,	Помûджам,	Поми́дим.
Млâдим,	Помлâджам,	Помлâдим.
На́дим,	Обнâджам,	Обна́дим.
Ну́дим,	Понŷджам,	Пону́дим.
Оно́дим,	Поонâджам,	Пооно́дим.
Пез., Пер.	джам, дам,	
Плодûм се,	Разплâджам се,	Разплодûм се.
Прâвдим, дам,	Оправду́jем,	Опрâвдим.
Прûдим, неуж.	Попрûджам,	Употрûдим.
Прудûм,	Запрŷджам,	Запрудûм.
Пудѝм,	Пŷджам,	Пропудûм.
Ра́дим, неуж.	Возрâджам се,	Возрâдим се.
Редѝм, рêдим,	Нарêджам,	Наредѝм, нарêдим.

Ри̂ди́м,	Ури̂джам,	Уридим.
Родим̀,	Ра̂джам, Пора̂джам,	Уроди̂м, роди̂м.
Ру̂дим,	Нару̂джам,	Нару̂дим.
Садим̀,	Са̂джам,	Насади̂м.
Свуди̂м,	Пресву̂джам,	Освуди̂м. Осмуди̂м.
Се̂рдим,	Разсе̂рджам,	Разсе̂рдим.
Сиди̂м,	Си̂дам, Заси̂дам,	Се̂дем, Засе̂дем.
Скареди̂м,	Оскаре̂джам,	Оскареди̂м.
Скуди̂м,	Оску̂джам,	Оскуди̂м.
Слади̂м,	Насладжам се,	Наслади̂м се.
Сли̂дим,	Посли̂джам,	Посли̂дим,
Слободи̂м,	Ослоба̂джам,	Ослободи̂м.
Смерди̂м,	Засмерджам,	Усмерди̂м се.
Смра̂дим,	Осмра̂джам,	Осмра̂дим.
Смуди̂м,	Осму̂джам,	Осмуди̂м.
Снабди̂м,	Оснабди̂вам,	Оснабди̂м.
Сти̂дим,	Засти̂джам,	Пости̂дим.
Студи̂м,	Просту̂джам,	Простуди̂м.
Суди̂м,	Обсу̂джам, Прос.	Обсу̂дим, Прос.
Тве̂рдим,	Утве̂рджам,	Утве̂рдим.
Тру̂дим,	Тру̂джам се, у̂т.	Утру̂дим.
Хлади̂м,	Прохла̂джам,	Прохлади̂м.
Хо́дим.	Ха̂джам, Прохо́дим, Проха́джам.	Пољем.
Ху̂дим,	Похуджам,	Поху̂дим.
Циди̂м,	Преци̂джам,	Прециди̂м.
Ча́ди̂м,	Зача̂джам,	Зача́ди̂м.
Чри̂дим се,	Очри̂джам се,	Очри̂дим се.
Чу́дим се,	Возчу̂джам се,	Прочу̂дим се.
Шще̂ди̂м,	Ошще̂дам,	Пошщеди̂м.

Жим: Жу.

Били́жим,	Завили́жам,	Побили́жим.
Бла̂жим,	Возбла̂жам,	Побла̂жим.

Божи̂м се	Забе̂жам се.	Побожи̂м се.
Вла́жим,	Провла̂жам,	Провла́жим.
Вножи̂м,	Возвна̂жам,	Возвножи̂м.
Вражи́м, Ру́с. и Леш.	Укра̂жам,	Увражим.
Дождьи̂м,	Нада̂ждьам,	Надождьи̂м.
Должи̂м,	Задо̂лжам,	Задолжи̂м.
До́лжим,	Продо̂лжам,	Продо́лжим.
Дра̂жим,	Раздра̂жам,	Раздра̂жим.
Дражи̂м,	Воздра̂жам,	Воздражи̂м.
Дроздьи̂м,	Удро̂здьам,	Удроздьи̂м.
Дружи̂м,	Содру̂жам,	Содружи̂м.
Ду́жим, неужив.	Зду́жам,	Зду́жим, Рус. и Ле́ш.
Кнежи̂м, взу́јем,	Окне̂жам,	Окнежи̂м.
Кри̂жим,	Прекри̂жам,	Прекри̂жим.
Кру̂жим,	Окру̂жам,	Окру̂жим.
Ку́жим, неуж.	Наку̂жам,	Оку̂жим.
Лажи̂м,	Обла̂жам,	Облажи̂м, Оболжи̂м.
Ложи̂м,	Пола̂гам, а́жем,	Положи̂м.
Мездьи̂м, Мазд.	Зме̂згам, дьам,	Змездьа̂м
Межи̂м, Меджи̂м,	Обме̂жам,	Обмежи̂м.
Ми̂здьим се,	Зми̂згам се,	Змиздьим се.
		Проми̂згнем.
Множи̂м, гледи̂	Внежи̂м,	
Мужи̂м,	Ому̂жам,	Омужи̂м, плахоу̂мно, реци́ уда̂м.
На̂жим,	Обна̂жам,	Обна̂жим.
Ничи̂жим.	Возничи̂жам,	Уничи̂жим.
Ну̂жим,	Обну̂жам,	Обну̂жим.
Оружи̂м	Обору̂жам,	Оборужи̂м, Плу́жим, Нимшчи́на.
Пра̂жим,	Напра̂жам,	Упра́жим.
Пру́жим,	Опру́жам,	Опру́жим.
Пу̂ржим	Напу̂ржам,	Опу̂ржим.
Ру̂жим,	Возру̂жам	Возру̂жим.
	Ру̂гам се; Нару̂гам се,	Нару́жим.
Са́жим,	Обса̂жам,	Уса́жим се.

Ока̂ржим се, Ле̂ш.	Оска̂ржам,	Оска̂ржим.
Слу̂жим,	Послу̂жам, Послугу̂јем,	Послу̂жим, Зас.
Сма́жим, Леш.	Усма̂жам,	Усма́жим.
Снижи̂м,	Насни̂жам,	Насниржи̂м.
Срожи̂м се, Ле́ш.	Уеро̂жам се,	Усрожи̂м се.
Стра̂жим,	Постра̂жам,	Престра̂жим.
Сувражи̂м,	Обсувра̂жам,	Обсувражи̂м.
Терко́жим, Ле́ш.	Затерка̂жам,	Стерво́жим се.
Те̂ржим, гу́јем,	Прите́ржам,	Сте̂ржим, гу́јем.
Тра̂жим,	Натра̂жам,	Натра̂жим.
Ту́жим; Ру́с., Ле́ш.	Уту̂жам,	Уту́жим, ту́го учи-нӣм.
Ту̂жим се,	Возтужам,	Проту̂жим.
Туджи̂м,	Оттуджа̂м,	Оттуджи̂м.
Убо́жим, неуж.	Обубо́жам,	Обубо́жим.
Хи́жим;	Ниме́чко,	Щере̂жим, Вуге́рско.

ЗИМ: ЖУ.

Бе̂рзим.	Убе̂ржам,	Убе̂рзим.
Бли̂зим,	Прибли̂жам се,	Прибли̂зим.
Во́зим,	Ва̂жам, Прибо́зим,	Привезе̂м.
Вузи̂м,	Зву̂жам,	Превузи̂м.
Ву̂зим,		Јзву̂зим.
Га́зим,	Прега̂жам,	Јзга́зим.
Гмази̂м,	Возгма̂жам,	Возгмази̂м.
Грези̂м,	Нагре̂жам,	Угрези̂м.
Грози̂м се,	Погра̂жам се,	Загрози̂м.
Грузи̂м, Ру́ско,	Нагру̂жам,	Нагрузи̂м,
Гру́зим,	Погру̂жам,	Погру̂зим.
Дерзи̂м,		Удерзи̂м, обд: се.
Јези̂м,	Заје̂жам,	Зајези̂м.
Кази̂м,	Ска̂жам, Нака̂жам,	Скази̂м, Наказӣм.

	Ла́зим, Возла́зим,	Возли́зем.
Лѣзи̂м, Лзи̂м,	Поле̂жам,	Полези̂м, Улзи̂м.
Лози̂м се,	Ула̂жам се,	Уло̂зим се.
Мерзи̂м,	Оме̂ржам,	Омерзи̂м.
Мра́зим,	Омра̂жам,	Омра́зим, Замра́зим, Намра́зим, Отмра́з.
Му̂зим, Лат.	Пому̂жам,	Пому̂зим.
Ни̂зим,	Пони̂жам,	Уни̂зим.
Нози̂м, некор.		Занози̂м.
Обра́зим,	Преобра̂жам,	Јзобра̂зим.
Па́зим,	Опа̂жам,	Опа́зим.
Пла́зим,	Припла̂жам,	Припла́зим.
Ползи̂м,	Припо̂лжам,	Приползи̂м.
По́лзим,	Упо̂лжам,	Напо́лзи̂м.
Пузи̂м,	Прину̂жам,	Припузи̂м.
Рази̂м, Ражам,	Ра̂жам, Зара̂жам,	Порази̂м, а̂жам.
Со́лзим,	Усо̂лжам,	Усо́лзим.
Стези̂м,	Усте̂жам,	Устези̂м.
Твезе̂м,	Натве̂жам,	Натвези̂м.

ЂИМ : ЈУ.

Брођи̂м,	Пребра̂јам,	Вброђи̂м.
Буђи̂м, ђа́ти, и обуја́ти,	Бујам,	Возбуђи̂м се.
		Бу̂нем, Возбу̂нем.
Га̂ђим,	Зага̂јам,	Зага̂ђим.
Гнођи̂м,	Погна̂јам,	Погнођи̂м.
Гођи̂м,	Зага̂јам,	Загођи̂м.
Двођи̂м,	Воздва̂јам,	Воздвођа̂м.
Дођи̂м,	Прида̂јам,	Придођи̂м.
Знођи̂м,	Узна̂јам,	Узнођи̂м.
Клеђи̂м,	Прикле̂јам,	Приклеђи̂м.
Кођи̂м,	Ука̂јам,	Укођи̂м.

Кра́ьим,	Окра̂јам,	Окра́ьам.
Кроьи̂м, кра̂јам,	Кра̂јам,	Покроьи̂м, покра̂јам
Лоьи̂м,	Пола̂јам,	Полоьи̂м.
Поьи̂м,	Напа̂јам,	Напоьи̂м.
По́ьим,	Опа̂јам,	Опоьи̂м.
Поко́ьим,	Упока̂јам,	Упоко́ьим.
Рои̂м се,	Обра̂јам се,	Оброьи̂м се.
Своьи̂м,	Посва̂јам,	Посвоьи̂м.
Отроьи̂м,	Устра̂јам,	Устроьи̂м.
Таьи̂м,	Прита̂јам,	Утаьи̂м.
Троьи̂м,	Разтра̂јам,	Разтроьи̂м.
Туьи̂м, Хер.	Оттујам,	Оттуьи̂м, туджи̂м.

ЛИМ : ЛЬУ.

Би̂лим,	Поби̂льам,	Поби̂лим.
Били̂м се,	Заби̂льам се,	Забили̂м се.
Боли̂м,	Повольа̂јем,	Заболи̂м, Пребели̂м.
Бо́льим,	Поба̂льам,	Побо̂льим.
Вали̂м,	Ва̂льам, Разва̂.	Овали̂м, Возв., Пров.
Вели̂м,	Вели̂вам, Пов.	Повели̂м.
Ве́лим, Ру́ск.	Уве̂льам,	Уве́лим.
Весели̂м,	Возвесе̂льам,	Обесели̂м.
Во́лим,		Уво́лим.
Во́льим, неуж.	Возва̂льам,	Изво́льим.
Ву̂тлим,	Прему̂тльам,	Прему̂тлам.
Го̂рлим, некор.	Обге̂рльам,	Обге́рлим.
Голи̂м,	Обга̂льам,	Обголи̂м.
Гу̂льим,	Обгу̂льам,	Обгу̂льим.
Дальи̂м,	Прода̂льам,	Продальи̂м.
Девели̂м,	Удебе̂льам,	Удебели̂м.
Дили̂м,	Разди̂льам,	Предили̂м.
Дльи̂м,	Проли̂льам,	Про́дальи̂м.
Доли̂м, ђје́м,	Ода̂льам,	Одоли̂м.
	Одоливам,	Одольуем.

Дрехли̂м, некор.	Удре̂хљам,	Удрехли̂м.
Доброво́љим,	Удоброва̂љам,	Удоброво́љам.
Жа́лим се,	Разжа̂љам,	Разжа́лим се.
Жељи̂м,	Возже̂љам,	Возжељи̂м.
Жељи́јем,	Возжељи̂вам,	Возжељи́јем.
Жу̂љим,	Обжу̂љам,	Обжу̂љим.
Злово́љим,	Озлова̂љам,	Узлово́љим.
Кали̂м,	Ка̂љам,	Закали̂м.
Кели̂м,	Проке̂љам,	Окељи̂м.
Кисели̂м,	Обкисе́љам,	Обкисели̂м.
Коли̂м,	Нака̂љам,	Наколи̂м.
Кољи̂м,	Ка̂лам,	Разкољи́м.
Кра̂љим, у́јем,	Обкра̂лам,	Обкраљу́јем.
Крамоли̂м се,	Окрама̂љам се,	Окрамоли́м се.
Кри̂лим, љим се,	Разкри̂љам се,	Разкри̂љим се.
Ма́лим,	Ума̂љам,	Ума́лим.
Ма́слим,	Пома̂сљам,	Пома́слим.
Мегли̂м се,	Заме̂гљам се,	Замегли̂м се.
Медли̂м,	Уме̂дљам,	Умедли̂м.
Ми́лим, неуж.	Уми̂љам се,	Оми́лим се.
Ми̂лим, Ле́ш.	Оми̂љам,	Оми̂лим.
Ми́слим,	Проми̂шљам,	Проми́слим.
Мо́лим,	Ума̂љам,	Умо̂лим.
Му̂лим,	Заму̂љам,	Заму̂лим.
Му̂љим,	Пому̂љам,	Пому̂љим, плахоум.
На̂глим се,	Прена̂гљам,	Уна̂глим.
Нево́љим,	Обнева̂љам,	Обнево́љим.
Овли̂м,	Јзо̂вљам,	Јзовли̂м.
Окру̂глим,	Јзокру̂гљам,	Јзокру̂глим.
Охо́лим се,	Взохо̂љам се,	Взохо́лим се.
Па̂лим,	Возпа̂љам,	Опа̂лим.
Пепели̂м,	Упепе̂љам,	Упепели̂м.
Печа̂лим се,	Возпеча̂љам се,	Попеча̂лим се.
Пра̂солим,	Опраса̂љам,	Опра́солим.
Ра́лим,	Пора̂љам,	Пора́лим.

Оа́лим,	Наса̂љам,	Наса́лим.
Овитлим, неуж.	Просви̂тљам,	
Овитла̂м,		Просвитла̂м.
Осели̂м се,	Несе̂љам се,	Насели̂м.
Оси́лим, ујем,	Поси̂љам,	Поси́лим.
Ока́лим,	Оска́љам,	Оска́лим.
Око̂вљим,	Оска́вљам,	Оско̂вљим.
Оми́лим се,	Осми̂љам се,	Осми̂лим се.
Омоли̂м,	Посма̂љам,	Посмоли̂м.
Осоли̂м,	Преса̂љам,	Осоли̂м.
Осули̂м,	Пресу̂љам,	Посули̂м.
Та̂лим,	Разта̂љам,	Разта́лим.
Ти̂лим се,	Ути̂љам се,	Ути̂лим се.
Тли̂м,	Јзтла̂кам,	Јзтли̂м.
Толи̂м,	Ута̂љам,	Утоли̂м.
Топли̂м,	Зата̂пљам,	Отопли̂м се.
		Не топи̂м.
Тру̂хлим се,	Отрухљам се,	Отру̂хлим се.
Ту̂љим,	Ту̂љам се, ст.	Поту̂љим се.
Уви́лим,	Јзуви̂љам,	Јзуви́лим.
Хва̂лим,	Возхва̂љам,	Ухва̂лим.
Хе́рлим,	Ухе́рљам се,	Ухе́рлим.
Хи̂лим,	Нахи̂љам,	Похи̂лим.
Хмељи̂м,	Похме́љам,	Похмељи̂м.
Ху̂лим,	Поху̂љам,	Похули̂м.
Цви̂љам,	Разцвьи̂љам,	Разцви̂љим.
Ци̂лим,	Заци̂љам,	Заци̂лим.
Ша̂лим се,	Обша̂љам,	Обша̂љим.
Шевели̂м се,	Возшеве̂љам,	Пошевели̂м се.
Шу̂плим,	Јзшу̂пљам,	Јзшу̂плим.
Шћели̂м се,	Разшће̂љам се,	Разшћели̂м се.

МИМ и МЉУ.

Грми̂м,	Погермља́јем,	Возгерми̂м.
Глумим се,	Проглу̂мљам се,	Проглумим се.

Големи̂м,	Уголе̂мљам,	Уголеми̂м.
Гоми̂м,	Возга̂мљам,	Загоми̂м, плахоу̂мно.
Громи̂м,	Погра̂мљам,	Погроми̂м.
Ди́мим,	Зади̂мљам,	Зади́мим.
Дра́мим,	Воздра́мљам,	Продра̂мим.
Зи̂мим,	Нази̂мљам,	Нази̂мим.
Ке̂рмим,	Возке̂рмљам,	Преке̂рмим, Ко̂рмим.
Лакоми̂м се,	Пола́камљам се,	Полакоми м се.
Ло́мим,	Ла̂мам, ла̂мљем,	Уло́мим, Разло́мим
Ма̂мим,	Возма̂мљам,	Возма̂мим.
Ни̂мим, неуж.	Зани̂мљам,	Зани̂мим.
Питоми̂м,	Упита̂мљам,	Упитоми̂м.
Пре́мим,	Упре̂мљам,	Упре́мим.
Разуми̂м,	Уразу̂мљавам,	Уразуми̂м.
Скоми̂м,	Возска̂мљам,	Оскоми̂м се.
Скроми̂м,	Оскра̂мљам,	Оскроми̂м.
Сла́мам,	Насла̂мљам,	Насла́мим.
Сра̂мим се,	Посра̂мљам,	Посра̂мим.
Стермим се,	Устремљам се,	Устерми̂м се.
Су́термим, некор.	Засу́те̂рмљам,	Возсу́термим.
Такми̂м, Токми̂м,	Притакми̂вам,	Стакми̂м се.
Те́мим, тамају, Ру́с.	Возте̂мљам,	Возте́мим.
Тми̂м се, Тмљу се,	Затми̂вам се,	Затми̂м се.
То́мим,	Ута̂мљам,	Уто́мим, То́лмим, Лехом Нише.
Ха̂мам,	Прехамљам се.	Заха̂мим.
Хроми̂м,	Охра̂мљам,	Охроми̂м.
Чами̂т,	Почамља́јет,	Зачами̂т.
Шуми̂м,	Возшу̂мљам,	Прошуми̂м.

НИМ: НЬУ.

Бла̂зним,	Сабла̂жњам,	Сабла̂зним.
Бра̂ним,	Возбра̂њам,	Обра̂ним.

Вримени̑м,	Обримѐньам,	Обримени̑м.
Ву̑бньим, нам,	Побубньу́jем,	Забу̑бньим.
Васни̑м, Ле́ш.	Возва̑сньам,	Возвасни̑м.
Вини̑м,	Овви̑ньам,	Оввини̑м, Пров.
	Повину́jем се,	Пови̑нем се;
		Повини̑м се.
Водени̑м, Водни̑м,	Поводе̑ньам,	Поводени̑м.
Вол̑ним, Ле́ш.	Уво̑льньам,	Уво̑льним.
Во́лним се,	Возво̑лньам се,	Возво́льним се.
Гадни̑м,	Ога̑дивам,	Огадни̑м.
Гла̑дним,	Јзгла̑дньам,	Јзгла̑дним.
Годни̑м се,	Уга̑дньам се,	Угодним се.
Го́ним,	Га́ньам, Прога́ньам, Прого́ним,	Проженѐм.
Грозни̑м се,	Возгро̑жньам се,	Возгрозни̑м се.
Дити́ним,		Здити́ним.
Дни̑м,	Задни̑вам,	Задни̑м.
Дни̑т се,	Проднива́јет се,	Продни̑т се, Зад.
Же́ним,	Ожѐньам,	Оже́ним.
Зако́ним, неуж.	Узака̑ньам,	Узако́ним.
Звони̑м,	Позва̑ньам,	Зазвони̑м.
Зелени̑м се,	Возеле̑ньам се,	Возелени̑м се.
Јасни̑м се,	Објасньам,	Возјасни̑м се.
Јединим,	Соједи̑ньам,	Соједи̑ним, Ујед.
Једре̑ни̑м,	Уједре̑ньам,	Уједре̑ни̑м.
Казни̑м,	Ока̑жньам,	Оказни̑м.
Камени̑м се,	Окаме̑ньам се,	Окамени̑м се.
Клони̑м, Кло́ним,	Кла̑ньам се,	Поклони̑м се, о́ним се.
Копни̑м, -ни́јем.	Окопни̑вам,	Окопни̑м, -ни́јем.
Корени̑м се,	Закоре̑ньам се,	Закорени̑м се.
Косни̑м се,	Зака̑шньам,	Закосни̑м.
Кручи́ним,	Разкручи̑ньам,	Покру̑чини́м.
Лагодни̑м,	Улага̑дньам,	Улагодни̑м.
Ледени̑м,	Уледе̑ньам,	Уледени̑м.
Ли̑ним се,	Ли̑ньам се,	Ули̑ним се.
Мани̑м,	Обма̑ньам,	Обмани̑м

Медвеним,	Помедвеньам,	Умедвеним.
Меньим, еньшим,	Уменьам,	Уменьим.
Миним се,	Поминам се.	
Миним,	Наминьам,	Наминим.
Мледним,	Умледньам,	Умледним.
Мним,	Мнивам;	Возмним.
	Миньам, Премин.	Миним, Преминим.
Певним, Леш.	Упевньам,	Упевним.
Пиним се,	Запиньам се,	Возпиним се.
Пишним се, Леш.	Спишньам се,	Спишним се.
Пламеним се,	Упламеньам се,	Упламеним се.
Планим се,	Возпланьам се,	Спланим се.
Плиним,	Плиньам,	Оплиним.
Поганим,	Запоганьам,	Споганим.
Позднем се,	Запоздньам се,	Запоздним се.
Поладним, тоже,	Поладньам,	Преполадним.
Пладним,	а не Пландим.	
Сумньим се,	Возсумньам се,	Возсумньим се.
	Осумньам се,	Осумньим се.
	Поусумньам се.	Поусумньим се.
	Подсумньам се,	Подсумньим се.

---

* От Мним идет возмним, помним, премним се, возмнивам, помнивам, премнивам се, сумним се, сумнивам се. А от јмен помнья, сумнья идет помньим, сумньим се. Поминам, возпоминам, запоминам, јзпоминам, напоминам, споминам, припоминам, упоминам се. Поминок и поминанје, возпоминок, возпоминанје, запоминок, запоминанје и остало. Поменем, возпоменем, запоменем, јзпоменем, напоменем, и остало, или возпомньим, запомньим, јзпомньим, напомньим, опомньим, припомньим, спомньим, упомньим се.

По́лним,	Напо̂лньам,	Напо̂лним.
По̂мньим,	Возпо̂мньам,	Возпо̂мньим.
	Возпоми̂нам,	Возпоме̂нем.
Пра̂зним,	Іспра̂жньам,	Іспра̂зним.
Пријазни̂м се,	Спријажньам се,	Спријазни̂м се.
Простра́ним,	Распростра̂ньам,	Распростра́ним.
Разни̂м се,	Пора̂зньам се,	Поразни̂м се.
Ра́ним,	Подра̂ньам,	Подра́ним.
	Обра́ньам,	Ра́ним, Ізра́ним.
Ревни̂м се, неуж.	Возре̂вньам се,	Возревни̂м се.
Ромо̂ни̂м,	Порома̂ньам,	Возромони̂м.
Рони̂м,	Пора̂ньам,	Урони̂м.
Румни̂м се,	Заруме̂ньам се,	Заруменим се.
Са̂дним,	Оса́дньам,	Оса́дним.
Свиним се, некор.	Осви́ньам се,	Осви́ним се.
Сини̂м,	Поси̂ньам,	Посини̂м.
Си̂ньим,	Поси̂ньам,	Поси̂ньим.
Си̂ним,	Обси̂ньам,	Обсини̂м, Обси̂нем, от сија̂м.
Скве̂рни̂м,	Оскве̂рньам,	Оскве̂рним
Сли́ним,	Насли̂ньам,	Насли́ним.
Слони̂м,	Насла̂ньам,	Наслони̂м.
Слимени̂м,	Послиме̂ньам,	Послимени̂м.
Сни̂т се,	Присниваје̂т се,	Присни̂т се.
Ста̂ним,	Наста̂ньам,	Наста̂ним.
Стра̂ним се, неуж.	Устра̂ньам се,	Устра̂ним се.
Студени̂м,	Насту̂де̂ньам,	Настудени̂м.
Су̂мньам се,	Возсу̂мньам се,	Посу̂мньим.
Темни̂м,	Поте̂мньам,	Потемни̂м.
Тескни̂м,	некори́стно.	
Тисним,	Оти̂шньам,	Оти̂сним.
Три̂зним се,	Утри̂жньам се,	Утри̂зрим се.
Халованьим,	плахоу̂мно.	
Хи̂ним,	Прехи̂ньам,	Прехи̂ним.
Хра̂ним,	Охра̂ньам,	Охра̂ним.
Цини̂м,	Прецин̂ьам,	Прецини̂м.

	Оцкни̂цкам се,	Оцкним се, плахоу̂мно.
Черльѣни̂м,	Почерлье̂ньам,	Почерльени̂м.
Чини̂м,	Начи́ньам,	Начиним.

Нески̂и: мнѣ јест неви́домо, от како́ва нача̄ла јдет ова рич: от скни̂м и́лити от скне̂м.

П и м: П л ѣ ꙋ.

Вапи́м, Вопи̂м,		Возвапи̂м, Возвоп.
Глу̂пим, неуж.	Оглу̂пльам,	Оглу̂пим.
(Дра̂пльем)		Удра̂пим.
Капим,	Нака̂пльам,	Нака̂пим.
Квапи̂м се, Леш.	некор.	
Ке́рпим, Ке́рпам,	Покерпу́јем,	Заке́рпам.
Кипи́м,	Возки̂пльам,	Возкипи̂м,
Кла́пим,	Покла̂пльам,	Покла́пим.
Клопи̂м,	Закла̂пам,	Заклопи̂м.
Ко́пим, некор.	Гледи́, Ку́пим.	
Копи̂м,	Јзка̂пльам,	Јзкопи̂м.
Кри̂пим,	Покри̂пльам,	Покри̂пим.
Кропи̂м,	Покри̂пльам,	Покри̂пим.
Кру̂пим,	Покру̂пльам,	Окру̂пим.
Ку́пим,	Совку̂пльам,	Совку̂пим.
	Поку̂пам, Купу́јем;	Ку́пим, Поку̂пим.
	Ла̂пам,	Ла́пим, Ула́пим, плахоум.
Ли̂пим,	Поли̂пльам,	Поли̂пим.
Липи̂м,	Прили̂пльам,	Прилипи̂м.
	Лу̂пам,	Лу́пим, плах.
Лу̂пим.	Овлу̂пльам,	Овлу̂пим.
	Ро̂пам,	Ро́пим, плах.

Оскери̂пим се,	Усвери̂пљам се,	Усвери̂пим се.
Оклепи̂м, Леш.	Поскле̂пљам,	Посклепи̂м.
Окору̂пим се,	Поскорупљам се,	Поскору̂пим се.
Окрипи̂м, Окри̂пљем,		Закрипи̂м.
Оку̂пим се,	Оску̂пљам се,	Оску̂пим се.
Олӣпим,	Осли́пљам,	Осли̂пим.
Отропи̂м,	Остра̂пљам,	Постропи̂м.
	Оту̂пам, Посту̂пам,	Оту̂пим, Посту̂пим.
Терпи̂м,	Оте̂рпљам,	Претерпи̂м.
Топи̂м,	Зата̂пљам,	Утопи̂м.
Торопи̂м се, Рус.		Поторопи̂м се.
Тра̂пим,	Утра́пљам,	Утра̂пим.
	Тру́пам,	Тру́пим, плах.
Ту̂пим,	Зату̂пљам,	Зату̂пим.
	Ха̂пам, Ле́ш. плах,	Ха́пим, Уха́пим.
Хла̂пим,	Прохла̂пљам,	Прохла̂пим.
Хлепи̂м,	Похле̂пљам,	Похлепи̂м.
Хрипи̂м, Хри̂пам,	Похрипу́јем,	Захрипи̂м, Хри̂пљем.
Хрупи̂м,	Захру̂пљам,	Захрупи̂м.
Ци̂пим, Ци̂пам,	Разци̂пљам,	Разци̂пим.
	Цу̂пам,	Цу̂пим, плах.
Це́пим,	Заче̂пам,	Заче́пим, плах.
Чепи̂м,	Поче̂пам,	Почепи̂м, Поче̂пљем.
Че́рпим,	Заче̂рпам,	Заче́рпим.
Че́рпам,	Зачерпу́јем,	Наче́рпам.
Шупим,	плахоумно.	
Шша̂пим,	Ошша̂пљам,	Ошша̂пим.

Рим: Ру, Рју.

Би́рим,	Проби̂рам,	Јзви́рим.
Бистри̂м,	Пребистра̂м,	Разбистри̂м.

Бори̂м се,	Пова̂рјам,	Побори̂м.
Буга́рим,		Забуга́рим.
Бу́рим се,	Возбу̂рјам се,	Збу́рим се.
Ва́рим,	Ва̂рјам, Прева̂рјам,	Уба́рим.
Вари̂м,	Предварјам,	Предвари̂м.
Ведри̂м се,	Преве̂драм се,	Уведри̂м се.
Ве́рим,	Уве̂рјам,	Уве́рим, Пов.
Вечери̂т се,	Звечера̂ет се,	Звечери̂т се.
	Преви̂трам,	Преви̂трим.
Вихри̂м,	Прови̂храм,	Провихри̂м.
Влада̂рим,	—	Доклада̂рим.
	Внутрам се,	Вну̂трим се.
Втори̂м, неуж.	Повта̂рјам,	Покттори̂м.
Говори̂м,	Прегова̂рјам се, рам,	Проговори̂м.
Гори̂м,	Дога̂рјам, рам,	Возгори̂м се.
Господа̂рим,	Огоспода̂рјам,	Огоспода̂рим.
Дари̂м,	Овда̂рјам,	Надари̂м.
Дкори̂м,	Подва̂рјам,	Подвери̂м.
Добри̂м,	Ода̂врам,	Одобри̂м.
Дури̂м, ру́јем,	Обду̂рјам,	Оду̂рим, Зду̂рим, Здуру́јем.
Жа̂рим,	Разжа̂рјам,	Ужа̂рим.
Жувери̂м,	Пожуве́рјам,	Возжувери̂м.
Жури̂т се,	Дожурја́јет се,	Возжури̂т се.
Зори̂т се,	Воззарја́јет се,	Узорило се јест.
Зри̂м,	Воззи̂рам,	Позри̂м.
Ја́дрим се,	Ујâдрам се,	Ују́адрим се.
Ја́рим се,	Разја̂рјам се,	Возја́рим се.
Ј́скрим се,	Взи̂скрам се,	Взи̂скрим се.
Кори̂м,	Ука̂рјам,	Укори̂м
Ко́рим се,	Ока̂рјам се,	Око́рим се.
Корчма̂рим,		Прекорчма̂рим.
Кра̂ко̂рим,		
Ку̂рим,	Преку̂рјам,	Возку̂рим се.
Лихва̂рим,	Нимшшина,	
Ма̂рим,	Занема̂рјам,	Занема̂рим.

Месарим,		Размесарим.
Ми́рим, Ме́рим,	Размирам,	Разми́рим.
Ми́рим, неуж.	Замирам,	Зами́рим.
Мирим,	Помирјам, се,	Помирим се.
Митарим се,		Премитарим се.
Модрим,	Помадрам,	Помодрим.
Морим,	Умарјам,	Уморим.
Мудрим, неуж.	Умудрам,	Умудрим.
Нурим,	Пренурјам,	Пренурим.
	Разарјам,	Разорим.
Острим,	Заострам,	Заострим.
Па́рим,	Запарјам,	Запа́рим.
Парим, некор.	Отпарјам,	Отпарим.
Патрим, Леш. нек.	Опатрам,	Опатрим.
Пеприм,	Опепрам,	Опеприм.
Перим,	Оперјам,	Оперим.
Пестрим,	Упестрам,	Упестрим.
Позо́рим,	Опозарјам,	Опозо́рим.
Поко́рим се,	Упокарајм се.	Упоко́рим се.
Порим, Парам,	Разпарујем,	Разпорим.
Прикрим се, Ле́ш. нек.		
Прим се,	Препирам се,	Преприм, Поприм.
Сварим се,	Посварјам се,	Посварим се.
Свирим,	Посвирјам,	Засвирим.
Сирим,	Посирјам,	Посирим.
Си́рим се,	Сосирјам се,	Уси́рим се.
Скварим, Леш. некор.		
Скорим,	Поскарјам,	Поскорим.
Смотрим,	Просматрам,	Осмотрим.
Со́рим,	Ссарјам се,	Ссо́рим се.
Сорим језу, Гре́ччина,	Сметим.	
Спо́рим,	Оспарјам,	Оспо́рим.
Спо́рим се,	Спо́рујем се,	Поспо́рим се.
Спорим се,	Поспарјам се,	Поспорим се.
Сребрим,	Посребрам,	Посребрим.
Ста́рим се,	Постарјам се,	Поста́рим се.

Творим,	Отварјам, Сотв.	Отворим, Сотворим.
Товарим,	Овтоварјам,	Овтоварим.
	Ударјам (Удирам),	Ударим, Удерем.
Хитрим, рујем,	Ухитрам се,	Ухитрим се.
Храбрим се,	Ухрабрам се.	Ухрабрим се.
Хуторим,	Плахоумно,	
Царим, Латинско,	Овцарјам,	Овцарим.
Цирим се,	Овцирам се,	Оцирим се.
Цурим,	Прецурјам,	Јзцурим.
Чепирим се,	Разчепирјам се,	Разчепирим се.
Четверим,	Разчетверјам,	Разчетверим.
Шарим,	Пошарјам,	Пошарим, рећи Пестрим.
Шемерим се,	Пошемерјам се,	Пошемерим се, рећи Шевелим се.
Ширим,	Разширјам,	Разширим.
	Ушцједрам се,	Ушцедрим се.

Сим: Шу.

Висим,	Возвишам,	Возвисим.
	Бросам,	Бросим, проста рич.
Брусим,	Јзбрушам,	Набрусим.
Висим,	Вишам, Овишам,	Овисим.
Висим,	Возвишам,	Возвисим.
Гасим,	Угашам,	Угасим.
Гласим,	Возглашам,	Возгласим.
Гњусим,	Огноушам,	Огњусим.
Дусим се,	Раздушам,	Подусим.
Жасим се, неуж.	Жасам се, Ужасам се,	Ужасим се, Ужаснем се,
Квасим,	Заквашам,	Заквасим
Кльусим, Клоусам.	Прикльусам,	Прикльусим.
Косим,	Накашам,	Накосим.

Красим,	Украшам,	Украсим.
	Возкрешам,	Возкресим.
Крисим,	Разкришам,	Разкрисим.
Кусим, Кушам,	Ізкушам,	Покусим, Окусим.
Кусам, Кушем,		Покушам, Покушем
Кудесим, плахоумно,		
Мерсим,	Омершам,	Омерсим, Пом.
Мисим, Мишам,	Замишам,	Замишам.
Носим,	Нашам, Понашам,	Вознесем.
	Возносим,	
Поносим,	Опонашам,	Опоносим.
Просим, Прашам,	Запрашам,	Возпросим.
Прусим,		Допрусим.
Псим се,	Сопсивам се,	Сопсим се.
Росим,	Нарашам,	Наросим.
Русим,	Порушам,	Порусим.
Терсим се,	Потершам се,	Потерсим се.
Трусим,	Разтрушам,	Разтрусам.

Тим: Щу.

Баламутим,		Збаламутим, припроста річь.
Блатим,	Увлащам,	Увлатим.
Богатим,	Обогащам,	Обогатим.
Братим се,	Побращам се,	Побратим се.
Вертим,	Вращам,	Вратим.
	Обращам,	Обратим.
Виноватим,	Повиноващам,	Повиноватим, Греци: Виним.
Властим,	Повлащам,	Повластим.
	Возпещам,	Возпетим.

Вистим,	Оввишћам,	Оввистим.
Гатим,	Загаћам,	Загатим.
Голтим,	Голтам, Поголтам,	Поголтим, Голнем, Поголнем.
Гостим,	Разгашћам се,	Разгостим се, Угостим.
Грустит се,	Дозгрушћајет се,	Возгрустит се,
Густим,	Згушћам,	Згустим.
Жалостим,	Обжалошћам,	Ужалостим.
Жестим,	Обжешћам,	Обжестим.
Жолтим,	Пожолћам,	Пожолтим.
Златим,	Позлаћам,	Позлатим.
Јестим се,	Зишћам се,	Зистим се.
Керстим,	Окершћам,	Окерстим.
Китим,	Накићам,	Накитим.
Клатим се,	Заклаћам се,	Проклатим се.
Кметим,	Покмећам,	Покметим.
Кньастим,	Окньашћам,	Окньастим.
Коптим, Леш.	Закопћам,	Закоптим.
Користам,	Накоришћам,	Накористим.
Котим,	Катам, Каћам,	Покотим, Покатам.
Котим се,	Окаћам се,	Окотим се.
Кратим,	Возкраћам,	Возкратим.
Кратим,	Окраћам,	Ократим.
Крестим,	Крешћам,	Окрестим.
Кротим,	Украћам,	Укротим.
Крутим,	Окрућам,	Окрутим.
Леготим,		Улеготим.
Лестим,	Прелешћам,	Прелестим.
Летим,	Литам, Отлитам,	Пролетим.
Лехкотим,		Ізлехкотим.
Льутим се,	Возльућам се,	Возльутим се.
	Латам се,	Лотим, Улотим.
Мастим,	Помашћам,	Помастим.
Местим се,	Помешћам се,	Поместим се.

Ми̂тим,	Прими̂щам,	Поми̂тим, Поме̂тим.
Ме̂тим,	Приме̂щам,	
Ми̂тим,	Подми̂щам,	Подми̂тим.
Ми́стим,	Нами̂щам,	Надоми́стим.
Мла̂тим,	Намла̂щам,	Промла̂тим.
Мости̂м,	Помо̂щам,	Примости̂м.
Мри̂стим се.		
Му̂тим,	Возму̂щам,	Возму̂тим.
Ни̂тим,	Возни̂щам,	Возни̂тим.
	По Опе̂щам,	По Опе̂тим.
Ости̂м,	Обо̂щам,	Обости̂м.
	При Охо̂щам,	При Охо́тим.
Пако́стим,	Некори́стно,	Непра́вилно.
Па́метим,	Возпа́метујем,	Возпаме́тим, Па́метам, Лош. зло́.
Пе́ртим се,	Опе̂рщам,	Опе́ртим.
	Упе̂щам,	Упети̂м.
Печа́тим,	Запеча̂щам,	Запеча́тим.
Пла̂тим,	Опла̂щам,	Опла̂тим.
(Руски, плати́м обсто̂јно),	Пла̂щам, Попл.	Плати̂м, Попла́ти̂м.
		Оплемени́тим.
Племени́тим,		Опо́ртим.
По́ртим, Руско,	Опо̂рщам,	Запо́стим.
По́стим се,	Запо̂щам,	Нимщина.
		Опоти̂м се.
Поти̂м се,	Запо̂щам се,	Препра́тим.
Пра́тим,	Препра̂щам се,	Прости̂м.
	Пра̂щам, Опра̂.	Опрости̂м.
Прити̂м,	Запри̂щам,	Заприти̂м.
	Пу̂щам, Опущ.	Пусти̂м, Опусти̂м.
Пу̂стим,	Опу̂щам,	О̂пу̂стим.
Пу́тим, Пу́там,	Опу́там,	Опу́тим, Опу́там.
Пу̂тим,	Напу̂там,	Напу̂тим.
Расти̂м,	Уращам, Возра̂щам се,	Урасти̂м.
Ра́тим се,		Зара́тим се.
Роти̂м се,	Ра̂щам се,	Зароти̂м се.

Руготи̂м,		Обруготи̂м.
	Зару̂щам,	Ру́тим.
		Зару́тим, Леш. некор.
Свасти̂м,	Посва̂сщам,	Посвасти̂м.
Сва́тим се,	Посва̂щам се,	Посва́тим се.
Свети̂м,	Посве̂щам,	Посвети̂м.
Сви̂тим,	Просви̂щам.	Просви̂тим.
Си̂тим, Се̂тим,	Поси̂щам,	Поси̂тим.
Си̂тим,	Преси̂щам,	Преси̂тим.
Си́тим,	Наси̂щам,	Наси́тим.
Слати̂м,	Усла̂шщам,	Усласти̂м.
Смети̂м,	Засме̂щам,	Засмети̂м.
Срамоти̂м,	Осрамо̂щам,	Осрамоти̂м.
	Сри̂щам: иначе Сри́там,	Срити́м: иначе Срите̂м, Срете̂м.
Станови́тим,	Установи̂щам,	Установи́тим.
Страсти̂м,	Остра̂сщам,	Остраст̂им.
	Стре̂щам, Зло̀,	Стре̂тим, Зло̀.
	Сузпе̂щам,	Сузпе̂тим.
Тегати̂м,	Обтего̂щам,	Обтеготи̂м.
То̂лстим,	Уто̂лсщам,	Уто̂лстим.
Тра́тим,	Утра̂щам,	Утра́тим.
Устим,	Нау̂шщам,	Наустим.
	Хва̂там,	Хва́тим, Ухва́тим.
	Хва̂там, Захви.	Хви́тим, Ухви́тим.
	Хи̂там Пре̂хитам,	Хи́тим, Прехи́тим.
Хити̂м,	Прехи̂щам се,	Прехити̂м се.
Хласти̂м,	Похла̂щам,	Похласти̂м.
Хощу̀,	Возхоти̂вам,	Возхощу̀.
Ху́стим,	Поху̂сщам,	Поху́стим, плахоум.
Части̂м,	Уча̂сщам,	Участи̂м.
Чверети̂м,	Учве̂рсщам,	Учверсти̂м.
Черти̂м,	Оче̂рщам,	Очерти̂м.
Чести̂м,	Уче̂сщам,	Учести̂м.
Чи́стим,	Очи̂шщам,	Очи́стим.
Чти̂м,	Почти̂вам,	Почти̂м.

Шу́тим,	Обшу̑шам,	Обшу́тим.
Шће́тим,	Ошће̑шам,	Ошћетим.
Шћи̑тим,	Зашћи̑шам,	Зашћи̑тим.
Шћу́тим,	Ошћу̑шам,	Пошћу̑тим.

Чим: Чу.

Ба̑чим, Леш., некор.	Преба̑чам.	Оба̑чим.
Безпечи̑м, Ле́ш.	Увезпе̑чам,	Увезпечи̑м.
Бу́чим,	Возбу́чам,	Возбу́чим, Побу́чим се.
Вели́чим,	Возвели̑чам, а́ји, а не́ Велича́ју,	Возвели́чим.
Вла̑чим,	Вла̑чим, Завла̑чим,	Завла̑чим.
Вра̑чим,	Извра̑чам,	Јзвра̑чим.
Горчи̑м,	Ога̑рчам,	Огорчи̑м.
Дви́чим,	Предве̑чам,	Предве̑чим.
Двоја̑чим,	Раздвоја̑чам,	Раздвоја̑чим.
Жесточи̑м,	Ужесто̑чам,	Ужесточи̑м.
Жидчи̑м,	Ужи̑дчам,	Ужидчи̑м.
Жи́чим, Леш.	Пожи̑чам,	Пожи́чим.
Жолчи̑м,	Овжо̑лчам,	Овжолчи̑м.
Зна̑чим, Ле́ш.	Озна̑чам,	Озна̑чим.
Зра̑чим,	Озра́чам,	Озра̑чим.
Ја̑чим,	Уја̑чам,	Уја̑чим.
Једна̑чим,	Поједна̑чам,	Поједна̑чим.
Јначи̑м,	Преина̑чам,	Преина̑чим.
Ква́чим,	Заква̑чам,	Заква̑чим.
Ке́рчим се,	Оке̑рчам се,	Оке́рчим се.
Ке̑рчим,	Јзке̑рчам,	Јзке́рчим.
Кљу̑чим,	Закљу̑чам,	Окљу̑чим.
Кова̑чим,		Окова̑чим.
Кончи̑м, Кончити́,	Лешко.	

Кончи́м, Конча́ти,		Гледи́; Ча́ти.
пра́во.	Кора̑цам, а̑чам,	Кора̑чим, Прекора̑чим.
	Закру̑чам,	Закру̑чим, плах.
Кру̑чим, неуж.	Прику̑чам,	Праку̑чим, плах.
Ку̑чим, неуж.	Доку̑чам,	Докучим.
Ку́чим, толчѐм,		Припро́сто.
	Обле̑гчам,	Облегчи̑м.
Легчи̑м,	Обли̑чам,	Обли̑чим.
Ли̑чим,	Јзли̑чам,	Јзли̑чим.
	Разлу̑чам,	Разлу̑чим.
Лу̑чим,	Лу̑чам се, Улу̑чам,	Лу̑чим се, Улу̑чим.
	Залу̑чам,	Залу̑чим.
	Полу̑чам се,	Полу̑чим се. е
		Лу́чи поста́јм.
Мекчи̑м,	Уме̑кчам,	Умекчи̑м.
Мелчи̑м,	Уме̑лчам,	Умелчи̑м.
Мла̑чим,	Размла̑чам,	Размла̑чим.
Мли̑чим се,	Замли̑чам се,	Замли̑чим.
Мо́чим,	Ма̑кам, Ма̑чем,	Намо́чим.
	Нама̑кам, а̑чем,	Умо́чим.
Мра̑чам,	Помра̑чам,	Помра̑чим.
Му́чим,	Заму̑чам,	Заму́чим.
Му̑чим се.	Уму̑чам,	Уму̑чим.
Областни̑чим,		Дообластни̑чим.
Облачим се,	Пообла̑чам се,	Пооблачи̑м се.
Она̑чим, Леш.	Гледи́ Оно́дим,	
Опа̑чим,	Преопа̑чам,	Јзопа̑чим.
Полчи̑м се, некор.	Опо̑лчам се,	Ополчи̑м се.
	Зо̑чам се,	Зочи̑м се.
Па̑чим,	Запа̑чам,	Запа̑чим.
		Јзпа̑чим.
Пи́кам,	Пи̑кам, Запи̑кам,	Пи́чим, Пи̑кнем.
	Запику́јем,	
При̑чим,	При̑чам се,	Запри̑чим.
При̑чам се,	Запри̑чам,	Јзпри̑чам се.
Проводни̑чим.		

Проро́чим,		Чу́лисмо
Про́чим кому́,	Прôчам,	Возпрôчам.
Рâчим се,	Урâчам се,	Урâчит ми се.
Ручи̑м се,	Ру̑чам се, Пору̑чам се,	Пору̑чим се.
	Урйдчам,	Урйдчим.
Освидочи̑м,	Освидôчам,	Освидочи̑м.
Окâкам, че́м,	Окâкам, Окâчем,	Око́чим.
	Доскаку́јем,	Доско́чим.
	Доскâчем,	Доскâчем.
Оро́чим,	Отрôчам,	Отро́чим.
Отрочи̑м,	Настрôчам,	Настрочи̑м.
Тежчи̑м,	Овтêжчам,	Овтежчи̑м.
Терпчи̑м,	Отêрпчам,	Отерпчи̑м.
Тлâчим,	Оттлâчам се,	Оттлâчим се.
Тла́чим,	Затлâчам,	Затла́чим.
Толмачим, Ним.	Претолмâчам,	Претолма́чим.
Тончи̑м,	Утâнчам,	Утончи̑м.
То́чим, Тâкам,	Тâкам, Тачем,	Нато́чим.
Тâчем,	Натâкам, Натâчем,	Уто́чим.
Ту̑рчим се,	Поту̑рчам се,	Поту̑рчим се.
Тучи̑м,	Уту̑чам,	Утучим.
Уви̑тчим,	Јзуви̑тчам,	Јзуви̑тчим.
Уве́чим,	Јзувêчам,	Јзуве́чим.
Учи̑м,	Обу̑чам, Нау̑чам,	Обучи̑м, Научи̑м.

Ш и м: Ш у.

Бо́льшим,	Побâльшам,	Побôльшим.
Бу̑хам,	Бу̑хам,	Бу́шим.
Векши̑м,	Увêкшам,	Увекши̑м.
Верши̑м,	Завêршам,	Јзверши̑м.
Ветши̑м се, Лат.	Обвêтшам се,	Обветши̑м се.

Глушим,	Заглушам,	Оглушим
Горшим се,	Згоршам се,	Згоршим се
Гришим,	Согришам,	Погришим, Прог.
Душим,	Задушам,	Задушим.
Кершим, Керхам,	Окершам,	Окершим, Окерхам.
Крушим, Крухам,	Окрушам,	Окрушим, Окрухам.
Липшим,	Полипшам,	Полипшим.
	Лишам се, Улишам,	Лишим се, Улишим.
Меньшим,	Уменьшам,	Уменьшим.
Мешим, Машим,	Замешам,	Замешим.
Перушим,	Заперушам,	Заперушим.
Плашим,	Поплашам,	Проплашим.
Прашим,	Напрашам,	Напрашим.
Прокшим,	Упрокшам,	Упрокшим.
		Опрокшим се.
Пустошим, Леш.	Опустошам,	Опустошим.
		Опустошим.
Пушим, Леш.	Опушам,	Опушим.
Решим,	Нарешам, ехам,	Нарешим.
Ришим,	Ришам, Отришам,	Отришим.
	Разришам,	Разришим, не: раздришим.
Рухам,	Рухам, Возрухам,	Рушим, Порушим.
Рушам,	Рушам, Возрушам,	Порухам, Порушам.
Слишим,	Слишати: и слишити,	Слишил.
Слишим,	Слихам, Услихам,	Услишим.
	Слишам, Услишам,	Услихам.
Слушам, Послушам,	Слушам, Послушам,	Послухнем,
		Услухам, Ізслухам.
Слухам,	Послухујем, Прислу:	Послухам, Прислухам се.
Смишим,	Усмихам, ишам,	Усмишим.
Спишим се,	Поспишам,	Поспишим.
Страшим,	Пострашам,	Пострашим.

Оуши̂м,	Пресу̂шам,	Посуши̂м.
Ти́шим,	Ути̂шам,	Ути́шим.
Това́рушим се,	Вуге́рштина.	
Троши̂м,	Отра̂шам се.	Отроши̂м се, Строши̂м.
Ту́шим,	Ле́шско, некори́стно.	

Щ и м: Щ у.

Ве́щим,	Уве̂щам,	Уве́щим.
Вишщи̂м,		Увишщи̂м.
Вошщи̂м,	Пова̂шщам,	Повошщи̂м.
Ла́шщам се,	Прила̂шщам се,	Прила̂шщим се.
Ла́скам се,	Приласку́јем се,	Прила́скам се,
Лу̂шщим,	Јзлу̂шщам,	Облу̂шщам,
Мощи̂м,	Возма̂щам,	Умощи̂м.
Непщи̂м,	Возне̂пщам,	Понепщи̂м.
Нощи̂т се,		Занощи̂м се.
Нишщи̂м,	Јзни̂шщам,	Обнишщи̂м.
Общи̂м се,	Прио̂бщам се,	Взобщи̂м се.
Пешщи̂м се, Ле́ш	Опе̂шщам се,	Опешщи̂м се.
Пла̂шщим, неуж.	Опла̂шщам.	Опла̂шщим, Окри́јем.
Плошщи̂м се,	Разпла̂шщам,	Разплашщи̂м. Пло́ско Учини̂м.
или Плашщи̂м,	Пла̀ско,	Пло́ско, Плосна́то чини̂м.
При̂шщим се,	Опри̂шщам се,	Јзпри̂шщим се.
Вли̅чем, Ташщи̂м, Ру́с.	Јзта̂шщам,	Јзташщи̂м, Затащ.
Тешще чини̂м, Тешщи̂м,	Јзте̂шщам,	Јзтешщи̂м.
Тошщи̂м, то́же,	Јзто̂шщам,	Јзтошщи̂м.
Херв. Ташщи̂м,	Јзта̂шщам.	Јзташщи̂м.

ПРОЧИНАЛНИЈЄ РИЧИНИ.

Ијєм: Ђују.

Билѝјем,	Обилѝвам,	Обилѝјем.
Блидѝјем,	Облидѝвам,	Проблидѝјем.
Бога́тијем,	Обогатѝвам,	Обога́тијем.
Брада́тајем,	и от ѝних сѝцевих ричѝн по тому ж се тво-	

рет Єножекра̂тније, и Једнократније, како то:

Овдовѝјем,	Глупѝјем,	Горчѝјем.
Єтшѝјем, Лат.	Глушѝјем,	Грубѝјем.
Извитрѝјем,	Гњуснѝјем,	Густѝјем.
Гердѝјем,	Гордѝјем,	Дебелѝјем.
Дерзѝјем,	Лисѝјем,	Пулнѝјем.
Дешевѝјем,	Лиснѝјем,	Пустѝјем.
Дивњијем,	Љутѝјем,	Ра́дијем.
Должнѝјем,	Лошѝјем,	Зридчѝјем.
	Лудѝјем.	
Дражѝјем,	Лу̂дим се,	Зризвѝјем.
Дурѝјем,	Маненѝјем,	Оврога́тијем.
Дурнѝјем.	Медлѝјем,	Єуменѝјем.
Єрдрѝјем,	Мекчѝјем,	Оверипѝјем
Єрдри̂м се рдѣти се. Зло́.		
Єржа́вијем,	Мерзѝјем,	Оидѝјем.
Жидчѝјем,	Младѝјем,	Оињѝјем.
Жолтѝјем,	Млаха́вијем,	Овсирѝјем.
		Овсиротѝјем.

Здравиjем,	Млачниjем,	Отсировиjем.
Зелениjем,	Модриjем,	Славиjем.
Jариjем,	Ниmиjем,	Сладиjем.
Jасниjем,	Ништиjем,	Срожиjем.
Камениjем,	Новиjем,	Стариjем.
Квасниjем,	Общиjем,	Твердиjем.
Киселиjем,	Остриjем,	Тежчиjем.
Колиjем,	Охолиjем,	Тимниjем
Копниjем,	Питомиjем,	Терпчиjем.
Коптиjем, Леш.	Пламениjем,	Тещиjем.
Корениjем,	Планиjем,	Тишиjем.
Косматиjем,	Плашиjем,	Толстиjем.
Крипениjем,	Плисниииjем,	Тончиjем.
Кротиjем, тчиjем,	Плишивиjем,	Топлиjем.
Легчиjем,	Потниjем, Леш.	Трухлиjем.
Линиjем, реци:	Потим се,	Тупиjем.
Убожиjем.	Охромиjем,	Сочерстиjем, Херва.
Хориjем,	Обхудиjем,	Очерствиjем, Лехомъ.
Охрабриjем,	Цилиjем,	Черльениjем.
	Зацилиjем,	Черниjем.

Наслидуjут jниje ричини на ѣjем: се jест общего, а не починалного знаменованjа.

Владиjем, иjеш,	Завладивам,	Завладиjем.
Владим,	Завладам,	Завладим.
Владам,	Завладуjем,	Завладам.
Владнем,	Лешко,	Некористно.

Вопиjу, не вопѣjу: от вопим, вопиш, вопит, а не вопиjеш, вопиjет.

Говиjем, Говѣjу,	Заговивам,	Заговиjем.
Говим, иш,	Загâвљам,	Заговим.
Долиjем, неуж.	Одоливам,	Одолиjем.
	Одáљам,	Одóлим.
Рáдиjем,	Возрадивам,	Возрáдиjем.
Скудиjем, неуж.	Оскудивам,	Оскудиjем.
Умиjем, Разумиjем	Разумивам,	Уразумиjем.
Униjем,	Јзунивам,	Јзуниjем.

Ово заявой въ раздилу Д.

Об худих кончинах јмен овстојних.

Во вногих јменех овритајетсе худо, се јест страпско, јли јним влудом скажено творенје, како ти:

1. Ка, вь ричинних јменех, се јест въ дијанних, како то: питка, стојка, посилка, привавка, отписка. Реци: питанје, посланје, привава, стојанје, отписок, и отпис, побудка, р. побуда и побужденје.

2. Льа, вь дијанних же, како то: купльа, торговльа. Реци: торгованје, торговство.

3. Изна, како то: главизна, р. поглавје и главина; кральевшчизна, р. кральевшчина, укоризна, укоренје.

4. Шчина, говорешт об особах: како то: једна мушчина, једна женшчина. Реци: један муж, једна жена, или једна мужска глава, једна женска глава, или особа.

5. Инья, от придивних, како то: гординья, пустинья, светинья, милостинья. Реци: возгарджанје, возгорда, пустина, светина, милостина.

6. Ија, прегньусно ники полујезичники из Греческа велет: ванија за ванство, пишадија за пихота, мужадија за хлапство, льудство, охолија за охолост, и сице јна мерзко творет на ија.

7. Ца, въ мужскихъ: премерзко бо у Лехов мужска имена творет се на Ца, кт: пијаница, убиьца, возница, државца, обранца, потварца, злочинца. Реци: пијанец, убојец, или льудоморец, возник, државник, бранитель или бранник, потварник, злочинец. Онце доброчинец, самовладец, самодержец, и ина: а не самодержца, доброчинца

Он чловекоубиица бысть. Іоан. въ й гл. Реци: Он чловикоубојец (или льудоморец) бјаше.

8. Оща и Ошща, кт: тежкоща, жухкоща, милошща. Реци: тежкост, жухкост, милост.

9. Иха, въ женских особних: кт: Новачиха, Јваниха, волчиха. Реци: Новаковица Јвановица, волковица, и Новаковка, Јвановка, волковка, Јвановишка, волковишка.

10. Отвје, кт: царствје, пришествје, умортвје, величествје. Реци: царство, пришестје, умертје, величество.

11. Ие-се, Лешско окончанје: кт: ученје-се, сельенје-се. Реци: учениjе, сельениjе.

12. И въ женскихъ: церкви, льуби, крви, свекри, корв, свекорва. Реци: церков, льубов.

13. Ини, Лешско окончанје: Господиньи, гординьи, светиньи, пустиньи. Реци: господиньа, гордина, или гордост, светина, светост, пустина. Кнегиньа, не кнегиньи.

14. Ајаь: поминајаь, дајаь, хотјаь, оставльајаь. Реци: поминајућ, дајућ, хотјаћ, оставлјајућ.

15. Тaь: ходатаь, прелага́таь. Реци́: упро́сник, прелага́тель, оприч-ра́таь, јеже јест добро̀.

16. Ајшиь: височа̂јшиь, тиша̂јшиь. Реци́: висо̂киь, ти̂хоь, или превисо̂киь, прети̂хиь, или најви́шиь, најти́шиь.

17. Аль: Лешско окончанје. Гора̀ль, кова̀ль, губа̀ль. Реци́: горш-ща̂к, кова̂ч, губа̂ч.

18. Ик: мужи̂к, ко́ньик, кроль̂ик, четвери̂к. Реци́: Мужи̂щ, ко́-ньиц, кра́льиц, четвертни̂к.

19. Чик: прево́дчик, зво̀зчик, пору́тчик. Реци́: прево́дник, зво́з-ник, пору́чник.

20. Енок: добре́нок, ма́ленок. Реци́: добра̂хен, ма̂льахен.

21. Тин, Гре́чско оконча̂нје: Ѳесви́тин, Сухи́тин, Јзраи́лтин, Мос-кви́тин. Реци́: Ѳезви́нец, Суша́нин, Јзраьи́лец, Моско́вец, и Мо-сковльанин.

22. Енко, отче̂но: мужиче̂нко, ва̂тенко. Реци́: оте̂чко, мужи̂чко, ва̂щко. Сице: си̂нко, ща̂щко, чловичок, и̂чко.

23. Ишко-Ишок: двори̂шко, жени̂шко, дитишки, льуди̂шки. Реци́: дво̂риц, жени́ца, дитчи́ца, льу́дци.

24. Ство, от придивних: ка́чество, коли́чество, разнство, ла-ко̂мство. Реци́: како́вост, кули́кост, ра̄зност, лакомост. Добро́, ве-ли́чство, и вели́кост.

25. Ир: богати̂р, миши̂р, кози̂р, колни̂р. Реци́: бога́тец, липи̂р, ожере̂лје и ого́рлина. Добро́, коси̂р, пасти̂р, липи̂р.

26. Ит, вь обстојних: волокит, најмит. Реци: клатеж, или скитавец, најемник.

27. Шщик, вь Граджанских: Московщик, Краковщик. Реци: Московец, Краковец, и Московльанин, Краковльанин.

28. Об превратних медольених гледи више.

29. Чив: појемчив, разкипчив. Реци: појемльив, разкипльив.

30. Телен, Телнь. Смотрицкь пишет Јменителен, Родителен: Јменителнь, и много сицевих.

Али ово окончанје јест по обезјанску из Греческого утворено. Како бо у Греков, от Геннитис јдет Геннитикос, тако Смотрицкь от Родитель творит Родительнь, где би реш Роднь. Ни отньод бо у Словинцев нист слишано таково говоренје, но от Тель, обично јдет Тельев, и Тельскь, кт: пријательев, пријательскь, Родительев, родительскь, не пријательен, родительен.

31. Вь нашем језику јмена придивна не стојет вь мисто обстојних. Ј за то, где Лехи велет: обчарньа, пекарньа, липше би реш: обчарница, пекарница. Али вед дльа ради завзетого закона может се добро реш и пекарньа, поварньа, товарньа, коньушньа, обидньа, вечерньа, всенощньа, јутерньа: и вечерница, всенощница, јутерница. Человитна и человитньа липше, него человитница. Училньа, милньа, бралньа, блудилньа. Сице ли дворескь, дворечскь, околничь, страпчь, ловчь, поддјачь? могут се сија терпит, какот и казначеь, хотја туже, вь мисто дворник, околник, страпник, ловец, поддјак, казенник.

А въ мисто Лешских: подчашнь, подскарвнь, покојовцъ, реци: чашник, скарбник, коморник, покојник, комнатник, постельник. От тајен, реци тајност: а тајна никако же нист стерпно. Въ нијединском племену никоја придивна могут стојат за обстојна, какот: кулико, тулико, и проч.